

ΧΡΥΣΟΥΝ
ΕΓΚΟΛΠΙΟΝ

ἤτοι

ΚΕΒΗΤΟΣ ΘΗΒΑΙΟΥ ΠΙΝΑΞ

ΚΑΙ

ἘΠΙΚΤΗΤΟΥ ἘΓΧΕΙΡΙΔΙΟΝ

Μεταφρασθέντα

ἐκ τῆς Ἑλληνικῆς εἰς τὴν καθ' ἡμᾶς κοινοτέ-
ραν Διάλεκτον μετὰ τινῶν Σημειωμάτων,

οἷς

ἐν τέλει προσετέθη

καὶ

ΣΧΕΔΙΑΣΜ

περὶ

τῶν Καθηκόντων

τῶν πικευόντων Θεῖαν Πρόνοιαν

ὑπὸ

Δημητρίου Νικολάου τῆ Δαρβάρεως

τῆ ἐκ Κλειστέρας τῆς Μακεδονίας

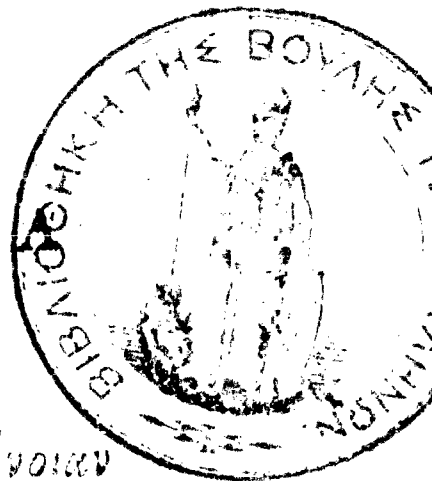
καὶ ἐκδοθέντα

ὑπὸ

τῆ τιμωτ. ἀγαθέλφου αὐτοῦ

Ἰωάννου Νικολάου τῆ Δαρβάρεως.

ΕΝ ΒΙΕΝΝΗ ΤΗΣ ΑΥΣΤΡΙΑΣ

ΣΦ.Ε

1739

ΧΡΥ

Ἀναγκαῖον τὸν τέλειον ἄνδρα θεωρητικὸν
εἶναι τῶν ὄντων ἔπρακτικὸν τῶν δεόντων.

Πλέτ. περὶ τῶν Ἀρεσκ. τοῖς Φιλο-
σόφοις. Βιβλ. Α! ἐν Προοίμ.

Τοῖς Ἐντευξομένοις Χαίρειν!

Ο Πίναξ τῆ Κέβητος, καὶ τὸ Ἐγχει-
ρίδιον τῆ Ἐπικτήτε πάντοτέ μοι ἐφάνη-
σαν ἄξια νὰ μεταφρασθῶσιν εἰς τὴν ἀπλήν
ἡμῶν Διάλεκτον, καὶ νὰ ἐκδοθῶσιν εἰς τύ-
πον διὰ κοινὴν ὠφέλειαν· διότι περιέχουσι
πολλὰς ἐπωφελεῖς καὶ σωτηριώδεις δι-
δασκαλίας.

Ὁ μὲν Κέβης περιγράφει μίαν με-
γάλην Εἰκόνα, εἰς τὴν ὁποίαν ἰσορρεῖ
τὴν ἀνθρωπίνην ζωὴν, τὰς διαφόρους κλί-
σεις, τὰ ἰδιώματα καὶ ἐπιτηδεύματα τῶν
Ἀνθρώπων, τὴν ἄγνοιαν, τὰ πάθη ἔτι
ἐλαττώματα, ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἀπατῶν-
ται αὐτοὶ, τὴν σοφίαν καὶ τὴν ἀρετήν,
ὅπῃ τὰς ὁδηγῶσιν εἰς τὴν ὀρθὴν εὐεχίαν,

τὴν ἀπάθειαν καὶ εὐτυχίαν, εἰς τὴν ὁποίαν φθάνουσιν οἱ ἐνάρετοι, ἀλλὰ καὶ τὴν κόλασιν καὶ δυστυχίαν, τὴν ὁποίαν προσβῆναι εἰς αὐτοῖς οἱ φαυλόβιοι, καὶ ὅλα αὐτὰ τὰ παρασαίνει ἐν εἴδει προσώπων, εἰσόδων, τόπων, καὶ ἄλλων διαφόρων αἰσθητικῶν πραγμάτων.

Ὁ δὲ Ἐπίκτητος πάλιν εἰς τὸ Ἐγχειρίδιόν τε μᾶς διδάσκει νὰ κρίνωμεν ὁρθῶς περὶ τῶν πραγμάτων τῆς τῷ Κόσμου, νὰ κατασέλωμεν τὰ πάθη καὶ τὰς ἐπιθυμίας, νὰ ὑπομένωμεν γενναίως τὰ συμβεβηκότα τῆς παρούσης ζωῆς, ὅτι λογῆς καὶ ἂν ἦναι, νὰ ἐπιμελώμεθα πάντοτε τὴν σοφίαν καὶ τὴν ἀρετὴν, καὶ νὰ μὴ προσηλώνωμεν τὸν νῆν μας καὶ τὴν καρδίαν εἰς τὰ ἐξωτερικὰ ἀγαθὰ. Ἐπὶ τέτοις μᾶς δίδει πολλὰς ἐπωφελεῖς παραγγελίας, καὶ μᾶς παραδίδει διαφόρους κανόνας λίαν συμφώνους μὲ τὸν ὁρθὸν λόγον, τῶν ὁποίων ἡ τήρησις δύναται νὰ μᾶς διαφυλάττῃ ἀπὸ πολλὰ σφάλματα.

Διὰ τρία αἴτια ἀνέλαβον τὸν κόπον νὰ μεταφράσω ταῦτα τὰ δύο Ἠθικὰ πο-

ήματα. Πρῶτον μὲν, διὰ νὰ προσφέρω κάποιον ὄφελος τῇ Κοινοῦτητι, τὴν ὁποίαν χρεωθεῖ ἕκαστος καθ' ὃν δύναται τρόπον καὶ τὴν ὄφελῃ· διότι δὲν πρέπει νὰ σοχαζώμεθα μόνον τὸ οἰκεῖον συμφέρον, ἀλλὰ καὶ τὸ κοινὸν καλόν. Ἐπειδὴ καὶ δὲν ἐγεννήθημεν εἰς τῆτον τὸν Κόσμον μόνον διὰ τὸν ἑαυτὸν μας, ἀλλὰ καὶ διὰ τὰς ἄλλας ἀνθρώπους καθὼς καὶ ὁ Ἀπόστολος λέγει, καὶ ὅλοι οἱ Ἑθνικοὶ φιλόσοφοι τὸ ἐγνώρισαν· τὰς ὁποίας ὅσες δύναται, καὶ δὲν θέλει νὰ τὰς ὄφελῃ δικαίως νομίζεται φθονερὸς καὶ θάσκαρος, καθὼς ὁ δῆλος τῷ Ευαγγελίῳ ὅπῃ ἔκρυψε τὸ τάλαντον. Διότι τί μᾶς ὄφελει ἡ μάθησις, ἂν δὲν μεταδώσωμεν εἰς τὰς ἄλλας ἐκεῖνα ὅπῃ ἐμάθαμεν; καὶ πῶς δὲν ἠθέλαμεν λογισθῆ κακοὶ καὶ ἀμαθεῖς, ἂν δὲν κοινολογήσωμεν εἰς τὸν πλησίον μας ἐκεῖνα ὅπῃ μὲ πολὺν κόπον καὶ μόχθον ἐδιδάχθημεν καὶ ἠκῆσαμεν παρ' ἄλλων, καὶ διὰ τῆς πείρας ἐγνωρίσαμεν, μάλιστα δὲ εἰς τῆς τῆς δυστυχεῖς καιρὸς, ὅπῃ ὑπερεῖται τὸ Γενος μας καὶ θιβλίων καὶ διδασκάλων;

Παρεκτός τῆτα εἶναι καὶ μία ἀνακτίρητος
 Χριστιανικὴ Ἀλήθεια, ὅτι ὅσις ἤξεύρει καὶ
 ἤμπορεῖ νὰ κάμῃ καλὸν καὶ δὲν τὸ
 κάμνει κριματίζεται. Διότι λέγει· Τῷ
 εἰδότε ποιειν καλόν, καὶ μὴ ποιῶντι ἀμαρ-
 τία ἐσί.

Δεύτερον δὲ, διὰ νὰ προασφαλίσω
 τὰς ἀπαλὰς τῶν Νέων ψυχὰς κατὰ τῶν
 ψευδῶν δοξασιῶν καὶ τῆς διαφθορᾶς τῶν
 ἡθῶν τῆ νῦν αἰῶνος, καθ' ὃν οἱ Νέοι τρέ-
 χουσι τὸν ἔσχατον κίνδυνον τῆς ψυχῆς·
 διότι τὴν σήμερον κυριεύουσι πολλὰ κακὰ
 εἰς τὸν Κόσμον, τὰ ὅποια ἔφθασαν εἰς
 τὸ ἄκρον, καὶ ἐκρίμνισαν πολλὰς ἀπειρὰς Νέους
 εἰς τῆς ἀπωλείας τὸν χάνδακα. Ἐπειδὴ
 ἔχει μόνον ἡ ἀληθῆς Θρησκεία, καὶ ἡ Ἡδι-
 κὴ διδασκαλία καταφρονεῖται, ἀλλὰ καὶ
 αὐτὸς ὁ Θεὸς ἀναφανδὸν ἀπὸ πολλῆς πο-
 λεμεῖται. ταῦτα δὲ τὰ δύο Ἡδικὰ πο-
 νήματα δύναται νὰ προφυλάττωσι τὴς
 Νέους ἀπὸ τὰ ὀλέθρια ἀποτελέσματα τῆς
 κακίας· ἐπειδὴ τῆς προτρέπῃσι μὲν εἰς
 τὰ καλὰ, τῆς ἀποτρέπῃσι δὲ ἀπὸ τὰ
 κακὰ, καὶ τῆς διδάσκῃσι τὴν μὲν Ἀρετὴν ὡς
 πρό-

πρόξενον τῆς εὐτυχίας με ὄλην τὴν ψυ-
 χὴν νὰ τὴν ἀγαπῶσι καὶ νὰ τὴν ἐνεγκα-
 λίζωνται, τὴν δὲ Κακίαν ὡς αἰτίαν τῆς
 δυστυχίας ἐξ ὄλης καρδίας νὰ τὴν μισῶσι
 καὶ νὰ τὴν ἀποτρέφωσι. Ὁθεν εἶμαι εὐελ-
 πικ, ὅτι ἀναγινώσκοντές τα οἱ Νέοι ἐπι-
 μελῶς καὶ μετὰ προσοχῆς θέλων ἐπιθυ-
 μήσει τὴν Σοφίαν καὶ Ἀρετὴν, καὶ θέλων ὀρ-
 μήσει εἰς τὸν ἔρωτα τῶν ἀληθινῶν κα-
 λῶν, ὅπῃ δύναται νὰ τῆς κάμνωσι καὶ εἰς
 τὴν παρῆσαν ζωὴν εὐτυχεῖς, καὶ εἰς τὴν
 μέλλουσαν μακαρίεις.

Τρίτον δὲ καὶ τελευταῖον διὰ νὰ εὐχα-
 रिζήσω τὸν πόθον τῆ φιλτάτη μοι αὐτα-
 δέλφῃ Ἰωάννῃ, ὅσις μάλιστ' ἀ με παρεκί-
 νησεν εἰς τῆτο τὸ ἔργον ὑποχόμενος ἰδίσις
 ἀναλώμασι νὰ τυπώσῃ τὸ Βιβλίον· διότι
 φυσικὰ αὐτὸς καὶ τὴν σπεδὴν ἀγαπᾷ, καὶ
 τῆς ἀληθινῆς σπεδαίης κατ' ἀξίαν τιμᾷ,
 καὶ ἐπιθυμεῖ ὅσον εἶναι δυνατόν νὰ μετέχη
 τῶν καλῶν τῆς Φιλοσοφίας. Ἐπειδὴ ἂν καὶ
 ἐναχολεῖται συνεχῶς εἰς ἓνα ὀχληρὸν καὶ
 πολυφρόντισον ἐπάγγελμα, καθὼς εἶναι
 ἐκεῖνο τῆ Πραγματεῖτῆ, ὅμως δὲν πάυει,
 ὅταν

ὅταν χωλάσῃ ἀπὸ τὰς ἀναγκαίαις ὑποθέσεις τῆς πραγματείας, νὰ ἀναγινώσκῃ ἐπιμελῶς διάφορα Βιβλία, ὅπως φωτίζῃσι τὸν νῦν, καὶ τὸν πλετίζῃσι μὲ πολλὰς χρῆσῖμας εἰδήσεις τῶν πραγμάτων, μάλιστα δὲ Ἡθικά, ὅπως κοσμήσῃ τὰ ἦθη, καὶ τὸ ἰουδαίωσιν εἰς τὸ σεμνὸν καὶ τίμιον. Διὰ τῆτο καὶ δὲν φείδεται χρημάτων, ἀλλὰ παρέχει ἀφθόνως εἰς ἔκδοσιν πολλῶν χρῆσῖμων καὶ ἀναγκαίων Βιβλίων διὰ κοινὴν ὠφέλειαν τῆ Γένεος μας, διαφερόντως δὲ τῶν Νέων μας, τῶν ὁποίων πολὺ ἀγαπᾷ νὰ ἰδῇ τὴν ἐπίδοσιν καὶ προκοπὴν εἰς τὴν Ἀρετὴν, ὅπως εἶναι ἡ μόνη ἀληθῆς εὐτυχία τῆ ἀνθρώπου.

Εἰς τὴν Μετάφρασιν τῆτων τῶν δύο Ἡθικῶν ποιημάτων μετεχειρίσθην διάφορες ἐκδόσεις παλαιάς τε καὶ νεωτέρας, καὶ ἐπιμελήθην τὸ κατὰ δύναμιν ἔχει μόνον τὸ νόημα τῶν Συγγραφέων νὰ ἐξηγήσω, ἀλλὰ καὶ τὸ ἐν πάσῃ τῇ συντομίᾳ αὐτῶν ἀμίμητον σχεδὸν κάλλος καὶ ὕψος νὰ ἐκφράσω μὴ ἐκκλίνωντας διχα μεγάλης ἀνάγκης ἀπὸ τὸ Πρωτότυπον· ἐπειδὴ ἡ

Μετάφρασις πρὸς τὸ Πρωτότυπον εἶναι κατὰ τὴν γνώμην μου, ὡς ἡ ἀπόγραφος πρὸς τὴν ἀρχέτυπον εἰκόνα. Ὡς ζωγράφος πρὸς τὴν ἀρχέτυπον εἰκόνα, ὁ ζωγράφος ἀπαράλλακτα τὴν εἰκόνα, καὶ θέλει εἰπεῖ κατ' ἑνα, ὅτι εἶναι ἄριστος ζωγράφος. Ἀλλ' ἐγὼ δὲν δύναμαι νὰ ἐπῶ τῆτο περὶ ἐμαυτοῦ· διότι δὲν εἶμαι τόσο ἡλίθιος, ὅστε νὰ μὴ γνωρίζω τὰ ἔλλείμματα τῆς Μεταφράσεώς μου· ἐπειδὴ ἄλλα μὲν ἴσως παρήλλαξα, ἄλλα δὲ παρέφρασα, καὶ ἐν ἄλλοις πάλιν δὲν ἐπέβαλον. Ὅθεν ζητῶ συγγνώμην ἀπὸ τῆς εὐγνώμονας Ἀναγνώσεως ἐπὶ τοῖς ἐσφαλμένοις μοι, καὶ δέχομαι μετὰ χαρᾶς καὶ εὐχαριστίας τὰς συμβουλὰς, ὅπως ἦθελαν μοι δώσει οἱ Εἰδήμονες περὶ αὐτῶν.

Τὰ Σημειώματα εἶναι περισσότερα διὰ τῆς Νέας, οἵτινες δὲν ἔχουσιν ἀκόμη εἶησιν ἢτε τῆς Φιλοσοφίας, ἢτε τῆς παλαιᾶς Ἱστορίας, ἢτε τῆς Ἀρχαιολογίας, χωρὶς τὰ ὅποια ἀδύνατον εἶναι νὰ καταλάβῃ τινὰς τῆς παλαιᾶς Συγγραφῆς. Ἐδύνομαι νὰ προσθέσω καὶ ἄλλα περισσότερα, καὶ νὰ τὰ διασαφήσω μὲ παράλληλα

ρητὰ τῆς Ἁγίας Γραφῆς, ἀλλὰ μοι ἐφάνη περιττόν· διότι σοχάζομαι, ὅτι δὲν πρέπει νὰ χωλιάσῃ τινὰς κάθε σχεδὸν Περικοπήν, καὶ νὰ μὴν ἀφήσῃ τίποτε εἰς τὰς ἄλλας νὰ νοήσωσιν. Ἐπειδὴ καὶ δὲν πρέπει νὰ ὑποθέσωμεν τῆς Ἀναγνώσεως ὡσάν κάποιαι τινὰς μηχανάς, ὅπῃ δὲν δύναται ἀφ' ἑαυτῶν νὰ κινηθῶσι, καὶ νὰ νοήσωσὶ τι.

Πρὸς τέτοις ἄς μὴ σκανδαλίζονται οἱ εὐσεβεῖς Ἀναγνώσαι ἀκρόντες τέτῃς τῆς Συγγραφῆς νὰ λέγωσι Θεὸς, Τύχην, Εἰμαρμένην καὶ ἄλλα τοιαῦτα, ἀλλ' ἄς θαυμάζωσι, πῶς αὐτοὶ Ἑλληνες ὄντες, καὶ ὑπὸ μόνῃ τῇ φυσικῇ λόγῃ ὀδηγούμενοι διδάσκωσι τόσον ὑγιῶς καὶ συμφώνως τῷ ὀρθῷ λόγῳ, καὶ ἕτως εἰπεῖν εὐαγγελικῶς, καὶ ἄς μάθωσιν ἐντεῦθεν, ὅτι ἡ σοφὴ Πρόνοια τῆ Θεῶ ἐφρόντισε πάντοτε νὰ ἐξοπλώσῃ Σοφίαν καὶ Ἀρετὴν εἰς ὅλα τὰ μέρη τῆ Κόσμου κατὰ διαφόρους καιροὺς διαμέσθ σοφῶν καὶ ἐναρέτων ἀνδρῶν ἐκ παντός γένους καὶ ἔθους τῶν ὑπὸ τὸν ἔρανον. Ἐπειδὴ δὲ ὁ Ἐπίκτητος εἰς πολλὰ μέρη τοῦ

Ἐγ-

Ἐγχειρίδι τῆ κάμνει μνεῖαν τῆς Θεῆας Προνοίας, προσετέθη ἐν Σχεδίασμα περὶ ταύτης τῆς ὑποθέσεως, τὸ ὁποῖον θέλει δώσει πολὺ φῶς εἰς ἐκείνας ὅπῃ τὸ ἀναγνώσωσι μετ' ἐπιεστίας καὶ προσοχῆς, καὶ θέλει εὐχαρισήσῃ τὴν ψυχὴν των, μάλιστα δὲ θέλει τὰς παρακινήσει εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν Καθηκόντων των, ὅπῃ εἶναι τὸ σκοπιμώτατον τέλος ὅλα τέτῃς τῆ Πονήματος.

Εἰς τὸ τέλος τῆ Βιβλίου κατεστρώθησαν δύο Πίνακες· ἐν μὲν τῷ πρώτῳ αὐτῶν ἀναπτύσσονται ὅλα τὰ Κύρια ὀνόματα ὅπῃ ἀναφέρονται εἰς αὐτὸ, ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ περιέχονται τὰ Κεφάλαια τῶν ὑποθέσεων. Τοιαῦτοι Πίνακες εἶναι ἀναγκαῖοι εἰς κάθε σχεδὸν Βιβλίον, ἐξόχως δὲ εἰς τὰ Συγγράμματα τῶν Παλαιῶν, εἰς τὰ ὅποια ἀπαντῶσι πολλὰ ὀνόματα ἄγνωστα εἰς τὰς περισσοτέρας, μάλιστα δὲ εἰς τὰς Νέας, διὰ νὰ ἤμπορῶσιν οἱ Ἀναγνώσαι εὐκόλως νὰ εὔρωσιν ἐν αὐτοῖς καὶ τὴν Ἱστορίαν ὅπῃ ἀγνοῦσι, καὶ τὴν ὑπόθεσιν ὅπῃ ζητῶσι.

Τε-

Τελειώνω τῆτο τὸ προσίμιον με μίαν
ἐγκάρδιον εὐχὴν Ἐμποτε ἔτος ὁ παρὰ
μικρὸς κόπος με νὰ καρποφορήσῃ καρπὰς
σωτηριώδεις εἰς τὰς καρδίας ὄλων τῶν ἀνα-
γνωσκόντων.

Ἐν Βιέννῃ τῆς Ἀπριλίου
1 Γελαίε 1799.

Δημήτριος Νικολάε
ὁ Δάρβαρις.

Σ Α Π Φ Ι Κ Ο Ν

Ἐπὶ τῆς Πύξης.

Λάϊον γνώση τὰ χρῆσιν σε Κέρε
Ποιέειν, κλεινὸς τ' ἔσει, μέγας τε
εἶνι ἀνδρώποισι, ἀνὰ πᾶσαν αἰῶν
Εὖτε βιώσεις.

Γῆν βίβλον τήνδ', ἀτρεκέως ἔπσαν
Καὶ μικρὴν, πάσης ἀρετῆς ταμῆον
Εἰλῶν νύκτωρ τε καὶ ἡμᾶρ ἔχει
Γήραος ἔδω.

Δὴ γὰρ αὕτη πᾶσιν ὁμῶς σοφοῖται
Ἦνδανεν θυμῷ λίαν, ἕνεκ' ἔδω
Πᾶσιν εὐθείην βιότοιο πυκνῆ
Δείκνυσι τάμνειν.

Ὅς κε τὸ χρυσῆν ὑποκόλπιδόν γε
Τεῦχος ἐκ θυμῷ φιλέη, ὄγ' αἰὲν
Κηδέων λυγρῶν κακίης τε πάντων
Ἄμμορος ἔσαι.

Χρυ-

Χρυσέην οἶκ' αεφάνην λίθοιγε
 Πελύτιμοι εὖ μάλα κοσμέεσι,
 Τῶς ῥά κυδαίνει βίβλος ἤδε Κῆρον
 Ἐξοχα ἄλλων.

Τ' ἄνεχ' ὄσσοις περ Σοφίης μέμηλε,
 Τὴν βίβλον τήνδ' ἀμφοτέραις ἔχοιεν,
 Στήθεσιν τ' ἐνὶ σφετέραις ἅπαντες
 Αἰὲν ἄγοιεν.

Ἦ Ρ Ω Ε Λ Ε Γ Ε Γ Ο Ν

ὡς ἐκ τῆς Βίβλου.

Εἶκεν σῶμα φέρω σμικρὸν, αὐτὰρ ὄνησιν
 ἄπλητον.

Αὖξω γὰρ βίοντι πᾶσι νόοντε μέγα.
 Τόινυν σωφρονέων φίλε μήμε μέδεις σέο
 χειρῶν,

Ἀλλὰ διηνεκέως ἀμφοτέρησιν ἔχει.

Ἰ Α Μ Β Ι Κ Ο Ν

ἀδέσποτον

εἰς τὸ Ἐγχειρίδιον τοῦ Ἐπικτήτου.

Θαυμαστὸν οἴσεις καρπὸν ἄρδων τὰς φρένας
 Ἐκ τῶν ἐποδῶν τῶνδε τῶν ἀκηράτων.

ΚΕΒΗΤΟΣ ΘΗΒΑΙΟΥ

Π Ι Ν Α Ξ

Β Ι Ο Σ

ΤΟΥ ΚΕΒΗΤΟΣ ἘΝ ΣΥΝΟΨΕΙ.

Ο Κέβης ἦτον ἀπὸ τὰς Θήβας προτεύεσαν πάλιν τῆς Βοιωτίας, ὅστις ἤμαζε 410 ἔτη πρὸ Χριστοῦ εἰς τὸν καιρὸν τοῦ Βασιλέως Δαρείου. Ἐχρημάτισε μαθητὴς τοῦ ἀειμνήστου Σωκράτους, καὶ φίλος τοῦ Πλάτωνος, ὅστις τὸν ἀναφέρει με πολὺν ἔπαινον εἰς τὸν Διάλογόν τε Φαίδωνα. Ἐπιμελήθη δὲ περισσότερον τῆς Ἡθικῆς Φιλοσοφίας, εἰς τὴν ὁποίαν εὐδοκίμησεν ὑπὲρ πολλῆς ἄλλης διδασκαλίας τὴν ἔχει, τόσον μὲ τὸν λόγον, ὅσον μὲ τὸ ἔργον, καὶ μὲ τὸ καλόν τε παράδειγμα ζῶν σωφρόνως καὶ ἐναρέτως. Ὅθεν ἔφθασε καὶ αὐτὸς εἰς ἔσχατον γῆρας, καθὼς ὅλοι οἱ γνήσιοι μαθηταὶ τοῦ Σωκράτους, καὶ συνέγραψε τῆτον τὸν Πίνυκα ὀλίγον προηγήτερα ἀπὸ τὸν θάνατόν τε. Τὰ λοιπὰ δὲ δύο Συγγράμματά τε ἔχάθησαν κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Σείδα.

ΥΠΟ

Υ Π Ο Θ Ε Σ Ι Σ

ΤΟΥΤΟΥ ΤΟΥ ΠΙΝΥΚΟΣ.

Ο Κέβης ἐπιγράσει τὸν τοῦ Διάλογου Πίνυκα, ἦτοι Πίνυκα ἑπτά τοῦ Κέβου, ὡσαν καὶ καμίνον ἄνομα διαγορεύει με δὲ κατὰ χρόνους ὅλον τὸν ἀνθρώπινον βίον. Ἡ ἀπλή ἔννοια τῆς τοῦ Πίνυκος ἦται αὕτη· Ἄπλοιοι μὲν καὶ ἀμαθεῖς ἀσπύρονται οἱ ἄνθρωποι ἕως τοῦ Κόσμου, γίνονται δὲ ἐναρέτοι καὶ εὐτυχῆς, ἂν ἀκῆσαι πάντοτε τῆς φωνῆς τοῦ Θεοῦ τῶν, τῆς τοῦ πάλιν τῆ λογικῆς, τὴν φωνὴν τῆς συνήθειας τῶν. Ἄλλοι οἱ περισσότεροι, καὶ ἄλλοι μὲν πολλὴν ἀσχημίαν καὶ ἐλαττωσύναν τὰς κακὰς ἐπιθυμίας καὶ τὰ κακά τῶν, καὶ κατασάουσι ἐαυτοὺς δυστυχῆσιν. Ἐκ τίνος ἀρχῆς περιγράφει ὁ Κέβης τὴν κατάστασιν τῆς ψυχῆς ἀκόμα πρὸ τῆς ἐνάσεως μετὰ τῆ σωματικῆς. Εὐθὺς δὲ ὡς ἀπέλευσιν οἱ ἄνθρωποι ἕως τῆς τῆς ζωῆς, δίδει ὁ Θεὸς τῷ καθ' ἑνὸς ἕξ αὐτῶν καλὰς διδασκαλίας καὶ σωτηριάδας παραγγελίας, σαφαινοτάτας τε ἐπισημνῶσιν τὴν ἄρεσιν, καὶ σαφαινοτάτας τε τὴν κακίαν χειρομίστην. Ἄλλοι εὐθὺς παρῆσιάζεται ἡ ἄπλη, καὶ ἀγνοίηται να ἔξαλείψῃ πάλιν τὰς καλὰς διδασκαλίας, καὶ σωτηριώδους παραγγελίας τοῦ Θεοῦ. Ἐκ ταύτης ἡ σαλεύονται αὐτοὶ ἕως τῆς γῆρας τῶν, καὶ ἕως τῆς κρίσεως τῶν πραγμάτων, μέλλονται τὸν χρόνον λαόν, καὶ σοχαροῦνται τὰ τυχερὰ ἀγαθὰ ἄλλοι Ἰουδαίους. Ἐπτά δὲ συντροφεύσει με αὐτὸς καὶ

B

ἀπο-λ

ἀσελγῆς γυναῖκες, ἀχρεῖαι καὶ ἀπερρήμηναι ψυχῆ, αἱ ὁποῖαι ζητῶσι τὴν ἐλκυσσῶσι μετὰ τὸ ψιμύδι καὶ μετὰ τὰς κολακείας τῶν εἰς τὰ δίκτυάτων καὶ τῶν δεσμεύωσιν Ἄφ' ἧ δὲ πιασθῶσιν εἰς τὰ δίκτυα καὶ βρόχιότων, τότε ἀκκληθῶσιν ἀναγκάως ἐκ τῶν ὅλα τὰ λυπηρότατα ἀποτελέσματα, ἡ γὰρ πτωχεία, ἀτιμία, ὄνηδος, αἰσχύνη, καὶ ὅλα τὰ ἐπίλοιπα κακία. Ἐάν δὲ τελευταῖον ἔλθωσιν εἰς ἑαυτῆς, καὶ καταλάβωσι ζωηρῶς τὰ ὀλέθρια παρεπόμενα τῆς προτέρας τῶν ζωῆς, καὶ ἀποκτήσωσιν ὀληθῆς ἐννοίας περὶ τῆ ἀκρῆ Ἀγαθῆ, καὶ βάλωσιν εἰς ἔργου τῆς καλῆς διδασκαλίας ὅπερ ἤκησαν, τότε γίνονται ἐνάρετοι, καὶ ἐπομένως εὐτυχῆς, καὶ εὐφρανόμενοι ἀπὸ τῆς Ἀρετῆς. Τώρα πρῶτον βλέπωσιν αὐτοὶ καθαρῶς τὴν προτέραν τῶν ἀδελφῶν ζωὴν, πόσον ἀσχημὴ ἦτον, ἐπαθὴ καὶ ἡ Ἀρετὴ τῆς δεῖχεται τῆς ἄλλης, οἱ ὁποῖοι ἀπὸ ἀγνοίας, μαρτίαν καὶ κακίαν ἀτιμάζουσι τὴν εὐγένειαν τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως, καὶ δηλεύουσι ταῖς σαρκικαῖς ἡδοναῖς, καὶ ἀπλῶς ἕκαστος εἶναι σκλάβοι τῶν παθῶν καὶ τῶν κακῶν ἐπιθυμιῶν. Εἰς τὸ τέλος ἀποδάχεται ἀκόμη ὁ Κέβητος, ὅτι οἱ Παιδευμένοι δὲν ἔχουσι κανένα ξεχωριστὸν προτέρημα διὰ τὴν μάχισίντων ἀπὸ τῆς Ἀπαιδευτῆς εἰς τὴν ἀπόκτησιν τῆς Ἰουδαϊκῆς, καὶ ὅτι τὰ λεγόμενα τυχερὰ ἀγαθὰ, παρ. χάριν ἢ ζωὴ, ἢ υἰγία, ἢ δόξα, ὁ πλοῦτος, ἢ ἐξουσία, τὰ τέκνα, ἢ νίκη καὶ τὰ παρόμοια δὲν εἶναι ἀληθινὰ καλὰ καθὼς τα ἐναντία τῶν, ἡ γὰρ ὁ θάνατος, ἢ ἀρρώστια, ἢ ἀδοξία, ἢ πτωχεία, ἢ ἐρησις τῶν τέκνων καὶ τὰ παραπλήσια δὲν εἶναι ἀληθινὰ κακὰ. Καὶ ἐπὶ πᾶσι τέτοις ἀποφαίνεται, ὅτι ἡ Σοφία μόνον εἶναι ἀληθινὸν καλόν, ἢ Μωρία δὲ ἀληθινὸν κακόν.

ΚΕΒΗΤΟΣ ΘΗΒΑΙΟΥ ΠΙΝΑΞ

Εὐτυχῆς μίαν φοιῶν τὴν περιδιαβῶμεν εἰς τὸν ναὸν τῆ Κρόνου (α), μέσα εἰς τὸν ὁποῖον ἐθεωρήσαμεν καὶ ἄλλα μὲν πολλὰ Ἀφιερώματα, ἐκρέμετο δὲ καὶ μία εἰκόνα ἔμπροσθεν τῆ ναῦ (β), εἰς τὴν ὁποῖαν ἦτον

B 2

ἦτον

- (α) Ὁ ναὸς ὁ ναὸς τῆ Κρόνου, περὶ τῆ ὁποῖα εἶπαι ἐδῶ ὁ λόγος, φαίνεται πιθανὸν νὰ ἦτον εἰς τὰς Θήβας πατρίδα τῆ Κέβητος, ἢ ἐκῆ ὅπερ τὸν ἐφαντάσθη αὐτός.
- (β) Ἐσυνήθιζαν οἱ Παλαιοὶ νὰ ἀτιμωρῶσιν εἰς τῆς Θεῶς διαφόρων εἰκόνας κρεμῶντες τὰς εἰς τὰ ἀγάλματα καὶ εἰς τῆς ναῦς τῶν εἰς σημεῖον εὐλαβείας καὶ εὐχαριστίας, ἢ διατὶ ἠξιώθησαν τινὸς χάριτος καὶ εὐεργεσίας παρ' αὐτῶν, ἢ διατὶ ἐλευθερώθησαν μετὰ τὴν βοήθειαν ἐκείνων ἀπὸ κανέναν μεγάλου κίνδυνου, ἢ ἀπὸ κανενὴν βαρῆσαν ἀσθενεῖαν.

ἦτον μία ἀγνωστὴ ζωγραφία, ὅπῃ εἶχε
κάποιας ξεχωριστὰς ἀλλογραφικὰς ἀντιγρά-
σεις, τὰς ὁποίας δὲν εὐνόμηθα νὰ κα-
ταλάβωμεν, τί ἐδηλῶσαν ἄραγε αὐταί,
καὶ τίνος ἐπισημὰτα ἦσαν· ἵνα αὐτὴ δὲν
μᾶς ἐφαίνετο νὰ ἦναι ἢτε πολιτεία, ἢτε
κρατόπεδον, ἀλλὰ μία Περιοχὴ φραγνύ-
ει μὲ τείχον, ἢ ὁποία ἐπεριλήμκαιεν ἀλ-
λας δύο, μίαν μεγαλήτερον, καὶ μίαν μι-
κρότερον (γ). Εἰς τὴν πρώτην Περιοχὴν
ἦτον μία πύρτα, καὶ ἔμπροσθεν τῆς πύρ-
τας ἐσέκετο πολὺς λαός, καὶ μέσα εἰς τὴν
Περιοχὴν ἕνα πλῆθος γυναικῶν· καὶ εἰς
τὸ ἔμβασμα τῆς πρώτης πύρτας καὶ πε-
ριοχῆς ἐσέκετο ἕνας Γέροντας, ὅστις ἐφαί-
νετο ὡσάν νὰ προσάξῃ τι εἰς τὸν λαόν,
ὅπῃ ἐμφαίνει μέσα. Ἰκεῖ λοιπὸν ὅπῃ ἐκ-
φαλοποιήσαμεν ἡμεῖς πολλὸν καιρὸν ἀνα-
μετα-

(γ) Ἐπὶ τὰς δύο ταύτας περιοχὰς ἐννοῶ ὁ Κέ-
βρις τὴν ὁδὸν τῆς Ἀρετῆς καὶ τῆς Κακίας. Ἡ
ὁδὸς ὅπῃ φέρει ἄς τὸν ναὸν τῆς Σοφίας καὶ τῆς
Ἀρετῆς εἶναι στενὴ, τραχεῖα, ἀνηφορικὴ καὶ
γεμάτη ἀκασθῶν καὶ τριβόλων, καὶ ὀλίγοι δια-
βαίνουσιν ἀπ' αὐτῆν. Ἡ δὲ ὁδὸς ὅπῃ φέρει
ἄς τὴν Κακίαν εἶναι πλατῆα, ὁμαλὴ, κατη-
φορικὴ καὶ γεμάτη τριανταφυλλικῆς, καὶ πολ-
λοὶ περιπατοῦσιν αὐτήν.

μεταξὺ καὶ διὰ τὴν ἀλλογραφίαν τῆς Εἰκό-
νος, ἕνας Γέροντας (δ) ὅπῃ ἐσέκετο κοι-
τάμας.

Γέρων.

Μὴ θαυμάζετε, εἶπεν ὁ Ξένος,
ὅπῃ δὲν καταλάβωμεν ὅτι τὴν ἀλλογραφίαν
ταύτης τῆς Εἰκότος ἐπιπέδου καὶ ἀπὸ τῆς ἐν-
τοπίης πολλὰ καὶ ὀλίγοι ἀφῆσαν, τὸ ἡλίον
αὐτὴν ἢ Εἰκόνα. Διότι ἡμεῖς ἀνοήτως
ταύτης τῆς Πολιτείας, ἀλλ' ἕνας Ξέ-
νος, ἔλθε ποτὲ καιρὸς ἐδῶ ἄνθρωπος
φρόνιμος καὶ πολλὰ προκομμένος, μιμη-
τῆς γενόμενος ἔργῳ τε καὶ λόγῳ τῆ
Πυθαγόρα καὶ τῆ Παρμενίδος ὅστις ἀφίσρω-
σε

(δ) Ἐπειδὴ ὅλον τῆτο τὸ Πονημάτιον εἶναι ἕνα
Ἠρικὸν Ἐπισημῆμα, περιττὸν εἶναι νὰ ἐξετά-
σωμεν, τίς ἦν ἕτος ὁ Γέρον, καὶ τίς ὁ Ξένος.
Ἄλλ' ἔτε μᾶς χρησιμὴ τῆτο ποσῶς· ἀρκῆ
μόνον νὰ ἠξυρῶμεν, ὅτι ὁ Γέρον συμβηλεύει
καὶ διδάσκει τὸν ἔτι ἄπειρον καὶ περίεργον καὶ
φιλομαθῆ Ξένου. Μερικοὶ ὑπὸ τὸν Γέροντα
ἐννοῶσι κάποιον Ἠρακλῆν μαθητὴν τῆ Σω-
κράτους, ὅπῃ ἐξήγησε τῆ Κέβριτος αὐτῶν τὴν
Εἰκόνα. Ἄλλ' ἀδιὰ τι νὰ μὴν εἶναι ἕτος ὁ
Γέρον αὐτὸς ὁ Κέβρις; καὶ ὁ Ξένος καὶ ἔτε πε-
ρίεργος καὶ φιλομαθῆς νέος, ὅπῃ ἐβίβη νὰ μά-
θῃ τὴν ἀλλογραφίαν ὁδὸν τῆς ζωῆς;

σε καὶ τῆτον τὸν ναόν, καὶ αὐτὴν τὴν Εἰκόνα εἰς τὸν Κρόνον.

Ξένος.

Καὶ πῶς, εἶδες ἐσὺ αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον καὶ τὸν ἐγνώρισες; τὸν ἠρώτησα ἐγώ.

Γέρω.

Μάλιστα καὶ τὸν ἐθαύμασα πολὺν καιρὸν. ἀπεκρίθη· διότι ἀγκαλιὰ καὶ ἦτον πολὺ νεώτερος ἀπὸ ἐμένα, ὅμως ὠμιλᾷσε μεγάλα καὶ ἀξιόλογα πράγματα, καὶ πολλάς φορὰς τὸν ἠκῶσα νὰ ἐξηγῆ καὶ τῆς ἀλλήγορίαν ταύτης τῆς Εἰκόνας.

Ξένος.

Εἰς τὸν Θεόν σε, Γέρον, τὸν εἶπα, ἂν δὲν ἔχεις καμμίαν μεγάλην θελείαν, ἐξηγήσε' μας τὴν· διότι πολλὰ ἐπιθυμῶμεν νὰ ἀκῶσασιν, τί δηλοῖ αὐτὴ ἡ Εἰκόνα.

Γέρω.

Μετὰ πάσης χαρῆς, ὦ Ξένοι, εἶπε· ἀλλὰ τῆτο πρέπει νὰ ἠξεύρητε, ὅτι αὐτὴ ἡ Ἐξήγησις εἶναι ἐπικίνδυνος (ε).

Ξένος.

(ε) Πῶς εἶναι αὐτὴ ἡ Ἐξήγησις κινδυνώδης; θέλει εἰπεῖ τινας. Αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν βέβαια δὲν εἶναι κινδυνώδης, ἀλλὰ κατὰ τῆτο μόνον, ὅταν

Ξένος.

Πῶς εἶναι ἐπικίνδυνος; τὸν ἠρώτησα ἐγώ.

Γέρω.

Ἐπειδὴ, εἶπεν, ἂν δόσῃτε περισσοτέρως καὶ καταλάβητε τὰ λεγόμενα, θέλετε εἰσθεῖ φρονεῖν καὶ εὐτυχεῖν εἰς τὴν ζωὴν, ὡς ἄφρονες καὶ εὐτυχεῖς καὶ κακότεροι καὶ ἀμαθεῖς ὅτε, θέλετε ζῆσαι μίαν κακὴν καὶ ἀθλίαν ζωὴν· διότι ἡ Ἐξήγησις ταύτης τῆς Εἰκόνας ὁμοιάζει μὲ τὸ αἶνιγμα τῆς Σφιγγός (ε), ὅπῃ ἐπρόβαλλεν

ὅταν μένει τις ἀπλῶς εἰς τὴν Θεωρίαν, καὶ δὲν κάμνει ἐκῆνα ὅπῃ ἀκῶει, τότε ἡ ἀπολογία εἶναι μεγαλιτέρα, καὶ δὲν δύναται κατ' ἐδένα τρόπον νὰ δικαιολογηθῆ μὲ τὴν ἄγνοιαν. Τὸ ἴδιον διδάσκει καὶ ὁ Σωτὴρ ἡμῶν εἰς τὸ κατὰ Λουκᾶν Ἐυαγγέλιον κεφ. 13· στίχ. 12· Ἐκείνος δὲ ὁ δούλος ὁ γυῖος τὸ θέλημα τῆς Κυρίας ἑαυτῆ, καὶ μὴ ἐτοίμασας, μηδὲ ποιήσας πρὸς τὸ θέλημα αὐτῆ δαρήσεται πολλάς.

(ε) Τὸ αἶνιγμα ὅπῃ ἐπρόβαλλεν ἡ Σφιγγὶς εἰς τὰς ἀνθρώπους ἦτον τὸ ἀκόλεθον. Ποῖον εἶναι ἐκῆνο τὸ ζῆλον, ὅπῃ τὸ ταχὺ περιπατᾷ μὲ

τίς-

λευ εκείνη εἰς τὰς ἀνθρώπους. Ὅποιος τὸ
ἐκαταλάμβανεν, ἐγλύττανεν· ὅποιος δὲ
πάλιν δὲν τὸ ἐκαταλάμβανεν, ἐθανατώ-
νετο ἀπὸ τῆν Σφίγγα. Ἔτζη εἶναι καὶ με-
τέτην τὴν Ἐξήγησιν· εἴοτι καὶ Ἀφροσύνη
εἶναι ἡ Σφίγγξ διὰ τῆς ἀνθρώπους. Δηλοῖ
δὲ αὐτὴ ἡ Εἰκόνα κινιγματωδῶς καὶ ταῦτα·
τί εἶναι καλόν, τί εἶναι κακόν, καὶ τί πάλ-
λιν δὲν εἶναι ἢτε καλόν ἢτε κακόν εἰς τὴν
Ζωὴν (Ζ). Ἀνίσως λοιπὸν τινὰς δὲν τὰ
καταλάβη αὐτὰ, χάνεται ἀπὸ τὴν Ἀφρο-
σύνην ἕχι ἕκ μιᾶς, καθὼς ὁ καταφαγω-
μένος ὑπὸ τῆς Σφίγγος ἀπέθνησκεν, ἀλ-
λὰ καταφθείρεται ὀλίγον κατ' ὀλίγον εἰς
ὄλην

τέσσαρα ποδάρια, τὸ μεσημέρι μὲ δύο, καὶ
τὸ βράδυ μὲ τρία, τὸ ὅποῖον τὸ ἔλυσεν ὁ
Οἰδίπης λέγωντας, ὅτι τῆτο τὸ ζῶον εἶναι
ὁ ἄνθρωπος. Ἐπειδὴ ὅταν εἶναι νήπιον, σύ-
ρεται ἐπάνω εἰς τέσσαρα ποδάρια, ὅταν δὲ
γένῃ παλλικαρι, περιπατᾷ σερρα εἰς δύο πο-
δάρια, καὶ ἀφ' ἧ γιράση ἀκκεμβᾷ εἰς τὸ δι-
καυίαι.

(Ζ) Ὅλοι σχεδὸν οἱ Παλαιοὶ Φιλόσοφοι ἐδαι-
ρεῖσαν τριχῶς τὰ ἐπίγεια πράγματα, εἰς τὰ
ἀπλῶς καλὰ, καὶ ἀπλῶς κακὰ, καὶ εἰς ἀδιά-
φορα καλὰ, ἢτοι τοιαῦτα, ὅπερ δὲν εἶναι ἢτ'
καλὰ ἢτε κακὰ.

ὄλην τὴν ζωὴν· εἰ καὶ πάλιν ἐκατα-
τάλαξῃ, ἡ μὲν Ἀφροσύνη γίνεταί, αὐ-
τὸς δὲ σώζεται, καὶ εἶναι εἰτύχη καὶ μα-
κέριος εἰς ὄλην τὴν ζωὴν. Δόσετε λοι-
πὸν καλὴν προσοχὴν καὶ ἀκρίβειαν εἰς τὰς
λόγους με.

Ξ ε ν ο ς.

ὦ! εἰς πᾶσιν μεγάλην ἐπιθυμίαν
μας ἔβαλες, ἀν εἶναι αὐτὸ ἔτζη, καθὼς
λέγεις.

Γ ε ρ ω ν.

Ἀναμφιβόλως ἔτζη εἶναι.

Ξ ε ν ο ς.

Ἐξήγησέ μας λοιπὸν τὸ ἐγλυγω-
ρότερον τὴν ἀλληγορίαν αὐτῆς τῆς Εἰκό-
νος, ὅσαν ὅπερ θέλομεν προσέχει μὲ πᾶ-
σαν ἐπιμέλειαν, ἐπειδὴ καὶ ἡ ποινὴ καὶ ἡ
ἀνταμειβὴ εἶναι τόσον μεγάλη (η).

Γ ε -

(η) Ἡ Ἑλληνικὴ λέξις Ἐπιτίμιον δηλοῖ καὶ τὰ
δύο, καὶ τὴν ποινὴν δηλαδή καὶ τὴν ἀνταμοι-
βὴν· διότι ὅποιος πολιτεύεται κατὰ τὴν δι-
δασκαλίαν ταύτης τῆς Εἰκόνας, αὐτὸς ἀν-
ταμειβεταί· ὅποιος δὲ πάλιν πρᾶττει τὸ ἐ-
ναντίον, τιμωρεῖται.

Γέρων.

Πέρνωντας λοιπόν ὁ Γέρωντας ἔνω μικρὸν βιβλίον εἰς τὴν χεῖρα, καὶ ἀπλώνωντάς το πρὸς τὴν εἰκόνα· βλέπετε, μάς εἶπε, τίτην τὴν Περισχίν;

Ξένος.

Ναὶ τὴν βλέπομεν.

Γέρων.

Πρῶτον τίτο πρέπει νὰ ἠξεύριτε, ὅτι ἕτος ὁ τόπος ὀνομάζεται Ζωή· καὶ ὁ πολὺς λαὸς ὅπῃ σέκεται εἰς τὴν πόρταν εἶναι ἐκεῖνοι ὅπῃ μέλλου νὰ ἔμβωσιν εἰς τὴν Ζωήν· ὁ δὲ Γέρων ἐκεῖνος ὅπῃ σέκεται ἐπάνω, καὶ κρατεῖ εἰς τὸ ἓνα χεῖρα ἓνα χαρτί, καὶ μετὰ τὸ ἄλλο φαίνεται νὰ δείχνῃ κάτι, ἕτος ὀνομάζεται Θεός (Θ). Προ-

σα-

(Θ) Τὸ Δαίμων ὅπῃ εἶναι εἰς τὸ Ἑλληνικὸν παράγεται ἀπὸ τῆς ῥήματος δαίω τὸ γινώσκω, καὶ σημαίνει σοφὸν καὶ εἰδήμονα ἄνδρα. Ἐπειδὴ ἔν οἱ Ἑλληνες ἐδόξαζαν, ὅτι οἱ Δαίμονες εἶναι σοφοὶ καὶ διδάσκει τὴς ἀνθρώπους, διὰ τίτο τὴς ὀνόμασαν ἕτως, καὶ ἔλεγον, ὅτι εἰς κάθε ἀνθρώπου εὐθὺς ὅπῃ ἐγεννᾶτο ἐδίδοτο ἓνας Δαίμων ὡς φύλαξ καὶ ὁδηγός τε, καθὼς μαρτυρεῖ ὁ ποιητὴς Μένανδρος. „Ἀπαντε

βρο-

εἶζει δὲ ἐκεῖνος ὅπῃ ἐμβαίνοσι μέσα τί πρέπει νὰ κάμνωσιν αὐτοῖς, καὶ ἢ ἔμβωσιν εἰς τὴν Ζωήν, καὶ τὴς δείχνει ποίαν εἰρήταν πρέπει νὰ περιπατῶσιν, ἂν θέλωσι νὰ ἦναι εὐτυχεῖς καὶ εὐακίμονες εἰς τὴν Ζωήν.

Ξένος.

Ποίαν εἰρήταν λοιπόν τὴς προσάξει νὰ περιπατῶσι, ἢ μετὰ ποῖον τρόπον; τὸν ἠρώτησα ἐγώ.

Γέ-

βροτῷ Δαίμων συμπαρασάτει εὐθὺς γενομένη μυσταγωγὸς τῆ βίβ. Κατὰ αὐτὴν τὴν δόξαν τῶν Ἑλλήνων ὁ Δαίμων δὲν εἶναι ἄλλο, εἰμὴ ὁ Ἄγγελος ὁ Φύλαξ ἐκάθε ἀνθρώπου. Ἐλεγε δὲ καὶ ὁ Σωκράτης νὰ εἶχεν ἓνα τοῖ-
 ἕτου Δαίμονα, ὁ ὁποῖος τὸν ἐσυμβέλευε πάντοτε τί ἔπρεπε νὰ κάμῃ, καὶ τί νὰ μὴ κάμῃ· καὶ ὅταν μὲν ἔπραττε τὸ καλόν, ἔχαίροστο ὁ Δαίμων, ὅταν δὲ ἔπραττε τὸ κακόν, ὠργίζετο, καὶ πολλὰκις τοῦ ἀπέτραιεν ἀπὸ πολλὰ πράγματα βλαβερὰ. Οὗτος ὁ Δαίμων κατὰ τὴν γνώμην με δὲν εἶναι ἄλλο, εἰμὴ ὁ ἐν ἡμῖν Λόγος, ὅστις ὡσαν Θεός τις μάς διδάσκει τί πρέπει νὰ κάμνωμεν, καὶ τί νὰ μὴν κάμνωμεν, διὰ νὰ ζῶμεν εὐτυχῶς καὶ ἑαρέτως. Μετὰ ἐκεῖνο δὲ ὅπῃ κρατεῖ εἰς τὸ

χεῖρα

Γέρων.

Βλέπεις, μοι εἶπε, κοντὰ εἰς τὴν Πόρταν ἕναν θρόνον βαλμένον ἴσια εἰς ἐκεῖνον τὸν τόπον, ὅπως ἐμβαίνει ὁ Λαὸς μέσα, ἐπάνω εἰς τὸν ὁποῖον κάθεται μία Γυναίκα ἐφιμυδιωμένη, ὅπως ἔχει ἕνα ἕδος ἐλευθερικόν, καὶ κρατεῖ εἰς τὸ χέριτις ἕνα ποτήρι;

Ξένος.

Τὴν βλέπω· ἀλλὰ ποία εἶναι αὐτή; τὸν ἠρώτησα ἐγώ.

Γέρων.

Αὐτὴ, ἀπεκρίθη, ὀνομάζεται Ἀπάτη, ἐπειδὴ πλανᾷ ὅλους τὸς ἀνθρώπους.

Ξένος.

Καὶ τί κάμνει αὐτή;

Γέ-

χέρι ἕνα χαρτὶ δέλει νὰ φανερώσῃ, ὅτι ὅσις δέλει νὰ ἠξεύρῃ, πῶς ἠμπορεῖ νὰ φθάσῃ εἰς τὴν ἀληθινὴν Σοφίαν, πρέπει νὰ ἀναγινώσκῃ ἐπιμελῶς τὰ Συγγράμματα τῶν παλαιῶν σοφῶν, νὰ ἀκῆ τὰς ἠθικὰς τῶν διδασκαλίας καὶ νεφεσίας, καὶ νὰ πολιτεύεται κατ' αὐτὰς εἰς ὅλην τὴν ζωὴν.

Γέρων.

Ποτίζει μετὸ πιστόντης ἐκείνης ὅπως ἐμβαίνουσιν εἰς τὴν Ζωὴν.

Ξένος.

Καὶ τί πιστόν εἶναι αὐτό;

Γέρων.

Πλάνη, εἶπε, καὶ Ἀγνοία.

Ξένος.

Ἐπειτα τί γίνεται;

Γέρων.

Ἀφ' οὗ τὸ πίνουσιν, ὑπάγουσιν εἰς τὴν Ζωὴν.

Ξένος.

Ἄραγε ὅλοι πίνουσιν ἀπ' αὐτὴν τὴν πλάνην, ἢ ὄχι;

Γέρων.

Ὅλοι, φεῦ! πίνουσιν, εἶπε· πλὴν ἄλλοι περισσότερον, καὶ ἄλλοι ὀλιγώτερον. Προσέτι δὲν βλέπεις μέσα εἰς τὴν πόρταν ἕνα πλῆθος γυναικῶν φιλιναῶν (1) ὅπως ἔχουσιν διαφόρους μορφάς;

Ξέ-

(1) Αἱ ἑταῖραι ὅπως εἶναι εἰς τὸ Ἑλληνικὸν δὲν σημαίνουσιν ἑνταῦθα πόρτας, καθὼς εἶναι

Ξένοσ.

Μάλισα.

Γέρωσ.

Αὐταὶ λοιπὸν ὀνομάζονται Ἰδέαι, Ἐπιθυμίαι καὶ Ἡδοναί (κ). Ὄταν λοιπὸν ἐμφαίνει ὁ Λαὸς μέσα, τότε πηδῶσιν αὐταὶ ἀπὸ τῆν χαράντων, καὶ ἀγκαλιάζουσιν αὐτῆς· ἔπειτα τῆς πηγαίνουσι.

Ξένοσ.

Καὶ πῶς τῆς πηγαίνουσι;

Γε-

δῆλον ἐκ τῶν ἐξῆς λόγων· διότι ἄλλαι μὲν ὀδηγοῦσι τῆς ἀνθρώπου εἰς τὴν σωτηρίαν, ἄλλαι δὲ ἕως τὴν ἀπώλειαν.

(κ) Αἱ λέξεις Δόξαι, Ἐπιθυμίαι, Ἡδοναί εἶναι μέσα, ταῦτέσιν ἐκλαμβάνονται ποτὲ μὲν ἐπὶ καλῶ, ποτὲ δὲ ἐπὶ κακῶ, καὶ προσδιορίζεται ἡ σημασία των ἢ ἀπὸ τῆν προσθήκην τῶν ἐπιθέτων ἀγαθὸς καὶ κακὸς, ἢ ἀπὸ τῆν ἔννοιαν τῆς λόγου, καθὼς ἐπὶ τῆς ἐφεξῆς Περιόδου, εἰς τὴν ὁποίαν αὐταὶ αἱ λέξεις ἐπὶ μὲν τῆς πρώτου Κόμματος λαμβάνονται ἐπὶ καλῶ, ἐπὶ δὲ τῆς δευτέρου ἐπὶ κακῶ· διότι αἱ μὲν καλαὶ γινώσκονται καὶ ἐπιθυμίαι καὶ ἡδοναί ὀδηγοῦσι τῆς ἀνθρώπου εἰς τὴν εὐτυχίαν, αἱ δὲ κακαὶ εἰς τὸν ὄλεθρον καὶ ἀφανισμόν.

Γέρωσ.

Ἄλλαι μὲν, εἶπεν, εἰς τὴν Σωτηρίαν, ἄλλαι δὲ εἰς τὴν Ἀπώλειαν μὲ τὴν ἀπάτηντων.

Ξένοσ.

ὦ σεβασμὲ Γέρον! τί κακὸν πιστόν εἶναι αὐτὸ ὅπῃ λεγαιο!

Γέρωσ.

Καὶ ὅμως ὅλαι αὐταὶ ὑπόχονται, ὅτι θέλουν τῆς ὀδηγήσει εἰς τὸ ἄκρον Ἀγαθόν, καὶ εἰς μίαν ζωὴν εὐτυχῆ καὶ εὐδαίμονα (λ)· αὐτοὶ δὲ διὰ τὴν Ἀγνοίαν καὶ τὴν Πλάνην, ὅπῃ ἐποτίσθησαν ἀπὸ τὴν Ἀπάτην, δὲν εὐρίσκουσι τὴν ἀληθινὴν σφάταν τῆς ζωῆς, ἀλλὰ πλανῶνται ἔνθεν κακείθεν ὡς βλέπει. Βλέπει καὶ ἐκείνος ὅπῃ ἐμβῆκαν προτήτερα, πῶς περιτριγυρίζουσι καὶ αὐτοὶ ἐκεῖ ὅπῃ τῆς δείχνουσιν αὐταί;

Ξέ-

(λ) Παράβ. Ἐενοφ. Ἀπομν. Βιβλ. Β. Κεφ. Α! Ὅπως ἡ Κακία τὰ αὐτὰ ὑπόχεται ἕως τὸν νέον Ἡρακλῆν, ὅσις ἐσοχάζετο καθ' ἑαυτὸν, καὶ δὲν ἤξευρε ποίαν σφάταν τῆς ζωῆς καὶ πιάση, ἐκείνην τῆς Ἀρετῆς, ἢ τὴν ἄλλην τῆς Κακίας.

Γέρων.

Αὐτοὶ ὀνομάζονται Ἀπρονόητοι· καὶ
ζητῶσιν ἕκαστος ἐξ αὐτῶν ἐκεῖνα ὅπῃ ῥίπτει
αὐτή.

Ξένος.

Πῶς λοιπὸν δὲν ἔχουσιν ὁμοίαν ὄψιν,
ἀλλὰ μερικοὶ ἀπ' αὐτῆς φαίνονται χαί-
μενοι, καὶ μερικοὶ λυπημένοι ἔχοντες τὰ
χέρια τῶν ἀπλωμένα;

Γέρων.

Ἐκεῖνοι, εἶπεν, ὅπῃ φαίνονται πῶς
γελῶσι καὶ χαίρονται εἶναι ἐκεῖνοι, ὅπῃ ἔλα-
βαν κανένα καλὸν ἀπὸ τὴν Τύχην, καὶ αὐ-
τοὶ τὴν ὀνομάζουσι καλὴν Τύχην· ἐκεῖνοι
δὲ ὅπῃ φαίνονται πῶς κλαῖουσι καὶ ἔχουσι τὰ
χέρια τῶν ἀπλωμένα εἶναι ἐκεῖνοι, ἀπὸ τῆς
ὁποίας ἐπῆρεν αὐτὴ ὀπίσω ἐκεῖνα ὅπῃ τῆς
ἔδωκε προτιτέρα, καὶ αὐτοὶ πάλιν τὴν ὀνο-
μάζουσι κακὴν Τύχην.

Ξένος.

Καὶ τί εἶναι ἐκεῖνα ὅπῃ τῆς δίδει αὐ-
τῇ, ὅπῃ ἐκεῖνοι ὅπῃ τὰ λαμβάνουσι τόσον
χαίρονται, καὶ ἐκεῖνοι ὅπῃ τὰ χάνουσι τό-
σον ἀπαρηγόρητα κλαῖουσιν;

Γέ-

Γέρων.

Αὐτὰ, εἶπεν, ὅπῃ οἱ περισσότεροι
ἄνθρωποι φοβάζονται ὅτι εἶναι ἀγαθὰ

Ξένος.

Καὶ πῶς εἶναι αὐτά;

Γέρων.

Πλάτος ἀγαθὰ· Δόξα, Ἐυγένεια,
Τέκνα, Ἐξουσία, Βασιλεία, καὶ ἄλλα πα-
ρόμοια μὲ αὐτά.

Ξένος.

Καὶ πῶς δὲν εἶναι αὐτὰ ἀγαθὰ;

Γέρων.

Περὶ τῶν, εἶπε, θέλομεν ὁμιλή-
σαι ὑσερον· τῶρα δὲ ἄς ἔλθωμεν εἰς τὴν
ἐξήγησιν τῆς Εἰκόνης.

Ξένος.

Ἄς ἦναι ἔτζη.

Γέρων.

Βλέπεις λοιπὸν, ἀφ' ἧς περᾶσθης αὐ-
τὴν τὴν πόρταν μίαν ἄλλην Περιοχὴν ὑψη-
λότερην, καὶ Γυναῖκες ὅπῃ σέκονται ἐξω
τῆς Περιοχῆς σολισμέναις καὶ ἐψιμυδιω-
μέναις ὡσαν ἀγαπητικαῖς;

C 2

Ξέ-

Ἐένος.

Μάλισα.

Γέρων.

Ἐπ' αὐτὰς ἢ μία, εἶπεν, ὀνομάζε-
ται Ἀκρασία, ἢ ἄλλη Ἀσωτία, αὐτὴ
Ἀπληζία, ἐκείνη Κολακεία.

Ἐένος.

Καὶ διὰ τί γέρονται αὐταὶ ἔξω;

Γέρων.

Παρατηρῆσιν, εἶπεν, ἐκείνας ὅπῃ ἔλα-
βαν τὴν ἀπὸ τὴν Τύχην.

Ἐένος.

Ἐπειτα τί κάμνεσι;

Γέρων.

Πηδῶσιν ἀπὸ τὴν χαράντων, τὰς ἀγ-
καλιάζεσι, τὰς κολακεύεσι καὶ τὰς παρακα-
λέσι νὰ μένωσιν εἰς τὴν συντροφίαντων, καὶ
τὰς λέγουσιν, ὅτι θέλουν ζῆσαι μίαν ζωὴν
γλυκεῖαν δίχως κανέναν κόπον καὶ ἐλευθέραν
ἀπὸ κάθε κακοπάθειαν. Ἐάν λοιπὸν κατα-
πεισθῆ τινὰς ἀπὸ τὰ λόγιατων καὶ δοθῆ εἰς
τὴν Ἠδυστάθειαν, ἕως ἕναν καιρὸν, ἕως
ὅπῃ γαργαλίζει δηλαδὴ τὸν ἄνθρωπον,
τὸ φαίνεται αὐτῇ ἢ συνανατροφῇ γλυκεῖα

καὶ

καὶ εὐφρόνους (ν), ὅπερον ὁμοίως εἶναι·
διότι ὅταν ἔλθῃ εἰς τὸν ἑαυτὸν τὸ κατα-
λαμβάνει ὁ ἄθλιος, ὅτι δὲν ἐπρωγεν, ἀλλ'
ἐκατατρούγεται καὶ ἀτιμάζεται ἄπ' αὐτὴν.
Διὰ τῆτο καὶ ὅταν κατεξοπίσθη ὅλα, ὅσα
ἔλαβε παρὰ τὴν Τύχην, ἀναγκάζεται
πλέον νὰ βαλεῖ καὶ τὴν ἐχρείαν Γυ-
ναῖκες, νὰ ὑπομένῃ ὅλα, νὰ πολιτεύεται
ἀχαυνά, καὶ νὰ κίνηῖ ἔλα τὰ κακά, ὅπῃ
τὸ βλάπτει καὶ τὴν ψυχὴν καὶ τὸ σῶμα
ἐξ αἰτίας αὐτῶν· παρ. χάριν νὰ γυμνώ-
νῃ τὸν κόσμον, νὰ γίνετα ἰσοσύλος,
ἐπίορκος, προδοτικὸς, ληστὴς, καὶ νὰ κάμνῃ
ἄλλα περισσότερα παρόμοια κακά (ξ)· καὶ
ὅταν

(ν) Ὁμοίως ὀνομάζει ὁ Πλάτων τὴν ἡδονὴν δέ-
λευρ τῶν κακῶν· ἐπειδὴ πιάνονται δηλαδὴ οἱ
ἄνθρωποι μὲ αὐτὴν, ὡσανὺ τὰ ὀφάρια μὲ τὸ
ἀγκίστρι.

(ξ) Δὲν εἶναι φαρμακωτέρου πράγμα εἰς τὰς
ἀνθρώπους ἀπὸ τὴν σαρκίαν ἡδονὴν· διότι ἐξ
αὐτῆς, ὡς ἀπὸ πηγῆς τινος ἀφθόνου, πηγά-
ζεσιν ὅλα τὰ κακά τῆ κόσμου, προδοταί δηλ.
τῆς πατρίδος, κατατροφαὶ τῶν μοναρχιῶν,
συνομοσία μετὰ τῶν ἐχθρῶν πρὸς ἀφανισμόν
τῆς ἰδίας τῶν πατρίδος, ἐπιβεβαί κατὰ τῶν
νομίμων βασιλέων, κλεψίαί τῶν δημοσίων
χρημάτων, μοιχεῖαι καὶ πᾶσα ἀσέλγεια. Ἡ

ἡδου-

ὅταν τὰς λείψωσιν ὅλα αὐτὰ (ο), τότε παραδίδονται εἰς τὴν Τιμωρίαν.

Ξένοϛ.

Καὶ ποῖα εἶναι αὐτή;

Γέρωϛ.

Βλέπεις ὀπίσω αὐτῶν τῶν Γυναικῶν τίποτε, ὡσάν μίαν μικρὴν θύραν, ἢ ἕναν σενὸν ἢ σκοτεινὸν τύπον; δὲν σοι φκίνονται νὰ διατρέβωσιν ἐκεῖ μέσα ἢ μερικαὶ Γυναῖκες ἄσχημα ἢ λερωμένα ἢ ἐνδυμένα μὲ ξεχρισμένα φορέματα;

Ξέ-

ἡδονὴ βλέπτει τὸ κυριώτατον μέρος τῆ ἀνδρώπῃ δηλ. τὸν νῆν, μὲς κάμνα ἀνεπιτηθέης εἰς πᾶσαν ὀρεξὴν σχέψιν, κλεία, διὰ νὰ εἴπω ἔτως, τὰ ὅμματα τῆς ψυχῆς, ἢ δὲν ἔχει καμμίαν κοινωνίαν μὲ τὴν ἀρετὴν.

(ο) Γετέξιν ὅταν ἀδυνατήσῃ αὐτὸς διὰ τὸ γηρατειῶν νὰ κάμνη τοικῶτα κακὰ, τότε τὸν ἀποδιωχθεσιν ἐκείναι αἱ ἀχρεῖαι γυναῖκες. Ἀφ' ἧ λοιπὸν ἐγκαταλιφθῆ ἀπὸ ὅλης, ἢ γένη πτωχὸς ἢ κατακνήσῃ τὸ ὄνομα ἢ ἐξενενημα παντὸς τῆ λαῶ, τότε ἀρχίζῃ ἢ συνήδησίς τε νὰ τὸν τύπτῃ ἢ νὰ τὸν βασανίζῃ νυκτὸς ἢ ἡμέρας. "Ὡ τί μεγάλη κόλασις εἶναι αὐτὴ τῆς ψυχῆς!"

Ξένοϛ.

Μάλις· ἀλλὰ ποῖαι εἶναι αὐταί; τὸν ἡρώτητα ἐγώ.

Γέρωϛ.

Ἐκεῖνη, εἶπεν, ὅτι κοχτεῖ τὴν μασιγα ὀνομάζεται Τιμωρία· ἐκεῖνη δὲ ὅτι ἔχει τὸ κεφάλι της ἑνώσθη εἰς τὰ γόνατα Λύπη· ἢ ἐκεῖνη ὅτι μαῖσι τὰ μαλλίτης Ὀδύνη.

Ξένοϛ.

Ἀλλ' ἄτος ὁ ἄλλος Ἄνθρωπος, ὁ ἄσχημος ἢ λιγνὸς ἢ γυμνὸς ὅπῃ σέκεται κούτα εἰς αὐτὰς, ὁμοίως ἢ ἐκεῖνη ἢ ἄλλη Γυναῖκα ἢ ἄσχημη ἢ λιγνή ὅπῃ τὸν ὁμοιάζει, ποῖαι εἶναι;

Γέρωϛ.

Αὐτὸς ὀνομάζεται Ὀδυρμὸς, ἐκεῖνη δὲ Ἄθυμία, ἢ εἶναι ἀδελφίτα. Εἰς αὐτὰς λοιπὸν παραδίδεται ἢ μαζὺ μὲ αὐτὰς εἰς μεγάλην τιμωρίαν. Ἐπειτα ὑπτεται ἀπεδῶ εἰς ἄλλο ὄσπήτιον, δηλαδὴ εἰς τὴν Κακοδαιμονίαν, ἢ ἐκεῖ τελειώνει κακὴν κακῶς τὴν ζωὴν τε, ἂν δὲν τὸν συκαπαντήσῃ κατὰ τύχην ἢ Μετάνοια.

Ξέ-

Ξένος.

Ἐπειτα τί γίνεται;

Γέρων.

Ἄν τὸν συναπαντήσῃ ἡ Μετάνοια, τὸν ἐλευθερώνει ἀπὸ τῶν τὰ κακὰ, καὶ τῷ δίδει ἄλλην γνώμην καὶ ἐπιθυμίαν, ὅπῃ τὸν ὁδηγεῖ εἰς τὴν ἀληθινὴν Μάθησιν, ἡμῶς δὲ καὶ εἰς τὴν Ψευδομάθησιν.

Ξένος.

Τί γίνεται μετὰ ταῦτα;

Γέρων.

Ἄν δεχθῇ αὐτὴν τὴν γνώμην, ὅπῃ τὸν ὁδηγεῖ εἰς τὴν ἀληθινὴν Μάθησιν, καθαρίζεται ἀπ' αὐτὴν καὶ γλυτώνει, καὶ γίνεται καλὸτυχος καὶ εὐτυχὴς εἰς ὅλην τὴν ζωὴν· εἰ δὲ μή, πάλιν πλανᾶται ἀπὸ τὴν σφαλερὰν γνώμην καὶ ἀπὸ τὴν Ψευδομάθησιν (π).

Ξένος.

(π) Ἀληθὴς Μάθησις εἶναι ἐκείνη ὅπῃ ἔχει σύμπροπον τὴν Ἀρετὴν, πᾶσα δὲ ἄλλη Μάθησις, ὅπῃ εἶναι κεχωρισμένη τῆς Ἀρετῆς, εἶναι ψευδὴς κατὰ τὸν Πλάτωνα λέγοντα· Πᾶσα ἐπιστήμη χωρισμένη δικαιοσύνης καὶ τῆς ἄλλης ἀρετῆς πανουργία, ἢ σοφία φαίνεται.

Ξένος.

ὦ Θεέ! τί μεγάλος εἶναι ἔστος ὁ ἄλλος κίνδυνος! ἀλλὰ ποία εἶναι ἡ Ψευδομάθησις; τὸν ἠρώτησα ἐγώ.

Γέρων.

Δὲν βλέπεις, μοι ἀπεκρίθη, ἐκείνην τὴν ἄλλην Περισχὴν;

Ξένος.

Μάλισα.

Γέρων.

Δὲν βλέπεις ἔξω ἀπὸ τὴν Περισχὴν κοντὰ εἰς τὴν εἴσοδον μία Γυναῖκα, ἡ ὅποια φαίνεται νὰ ἦναι καθαρὴ καὶ εὐτακτὴ;

Ξένος.

Μάλισα.

Γέρων.

Τῆτην λοιπὸν οἱ Χυδαῖοι, καὶ μάλισα οἱ ματαιόφρονες ἄνθρωποι τὴν ὀνομάζουσι Μάθησιν· πλὴν δὲν εἶναι Μάθησις, ἀλλὰ Ψευδομάθησις. Ὅσοι λοιπὸν γλυτώνουσιν, ὅταν θέλωσι νὰ υπάγωσιν εἰς τὴν ἀληθινὴν Μάθησιν, ἐδῶ πρῶτον κενεύουσι.

Ξένος.

Ξένοσ.

Πῶς δὲν εἶναι ἄλλη εἴσατα, ὅπῃ φέρνει εἰς τὴν ἀληθινὴν Μάθησιν;

Γέρων.

Εἶναι, εἶπε.

Ξένοσ.

Ποῖοι δὲ εἶναι ἐκεῖνοι οἱ ἄνθρωποι, ὅπῃ τρέχουσιν ἐπάνω κάτω μέσα εἰς τὴν Περιοχὴν;

Γέρων.

Οἱ Ἐρασαὶ τῆς Ψευδομαθήσεως, οἱ ὅποιοι εἶναι ἀπατημένοι, καὶ θαρρῶν πῶς συνασπρέφονται μετὰ τὴν ἀληθινὴν Μάθησιν.

Ξένοσ.

Πῶς ὀνομάζονται λοιπὸν αὐτοί;

Γέρων.

"Ἄλλοι, εἶπεν, ὀνομάζονται Ποιηταὶ, ἄλλοι Ῥήτορες, ἄλλοι Δικλεκτικοὶ, ἄλλοι Μυσικοὶ, ἄλλοι Ἀριθμητικοὶ, ἄλλοι Γεωμέτραι, ἄλλοι Ἀερολόγοι, ἄλλοι Ἡδονικοὶ, ἄλλοι Περιπατητικοὶ (ρ), ἄλλοι Κρι-

τι-

(ρ) Μερικοὶ σοφοὶ ἔλαβον ἐντεῦθεν ἀφορμὴν καὶ ἀμυβᾶσθαι, ἂν εἶναι ἕτος ὁ Πίναξ πόνη-

μα

τικοὶ, καὶ ὅσοι ἄλλοι εἶναι παρόμοιοι με αὐτοῖς.

Ξένοσ.

Ἄμῃ ἐκεῖνα αἱ Γυναῖκες, ὅπῃ φαίνονται νὰ περιτρέχουσιν ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, ἔμοιχα μετὰ ταῖς πρώταις, ἀνάμεσα εἰς τὰς ὁποίας εἶπες, ὅτι εἶναι καὶ Ἀκρασία καὶ αἱ λοιπαὶ συντρόφισσαί των, ποῖαι εἶναι;

Γέρων.

Αὐταὶ αἱ Ἰδαί, εἶπε.

Ξένοσ.

Πῶς καὶ ἐδῶ ἐμβαίνουσιν αὐταί;

Γέρων.

Ναὶ βέβαια καὶ ἐδῶ, ἀλλὰ σπανίως, καὶ ὄχι ὡσάν εἰς τὴν πρώτην Περιοχὴν.

Ξέ-

μα τῷ Κέβητος· ἐπειδὴ ἀναφέρει τὰς Ἐπικη-
ρίας καὶ Περιπατητικὰς ὅπῃ δὲν ἦσαν ἀκόμη
τότε γνωστοί. Ἄλλὰ πολλοὶ Κριτικοὶ ἠγνύ-
νται τῆτο τὸ χωρίον, ἐν ᾧ ὁμιλεῖ ὁ Συγγρα-
φεὺς περὶ τῶν Περιπατητικῶν καὶ ἄλλων τιμῶν
φιλοσοφικῶν αἱρέσεων, ὅπῃ δὲν ἦσαν ἀκόμη
κατ' ἐκείνο καιρῷ γνωσταί, νόθου καὶ ὑποβολι-
μαῖον, καὶ διὰ τῆτο μήτε τὸ ἐδέχθησαν εἰς
τὰς Ἐκδόσεις των.

Ξένοσ.

Πῶς καὶ Ἰδέαι ἐρβαίνονται,

Γέρωσ.

Ναὶ, εἶπεν· ἐπειδὴ καὶ εἰς αὐτὰς μένει
ἀκόμη τὸ πιστόν, ὅπῃ ἐπιαν ἀπὸ τὴν
Ἀπάτην.

Ξένοσ.

Καὶ ἡ Ἀγνοια μένει;

Γέρωσ.

Ναὶ βέβαια· καὶ ὁμᾶ μὲ αὐτὴν ἡ Ἀφρο-
σύνη, καὶ προτιότερα δὲν θέλων φύγει ἀπὸ
αὐτὰς ἢτε αἱ Ἰδέαι, ἢτε τὰ λοιπὰ κακὰ,
ἕως ὅπῃ δὲν ἀποβάλωσι τὴν Ψευδομάθη-
σιν, καὶ ἔλθωσιν εἰς τὴν ἀληθινὴν σφάταν,
καὶ πύωσι τὴν καθαρτικὴν δύναμιν, καὶ ἐκ-
βάλωσιν ἔξω ὅλα τὰ κακὰ ὅπῃ ἔχουσι,
τὰς Ἰδέας δηλ. τὴν Ἀγνοϊαν, καὶ ὅλα τὰ
ἐπίλοιπα κακὰ· τότε ἔτιζή ἡμπορῶν νὰ σω-
θῶσιν. Εἰ δὲ καὶ μένωσιν ἐδῶ κοντὰ εἰς τὴν
Ψευδομάθησιν, ποτὲ δὲν θέλωσιν ἐλευ-
θερωθῆ, ἢτε θέλει τὰς λείψει κανένα
κακὸν ἐξ αἰτίας αὐτῶν τῶν ψευδομαθη-
μάτων.

Ξένοσ.

Ποῖα λοιπὸν εἶναι αὐτὴ ἡ σφάτα, ὅπῃ
φέρει εἰς τὴν ἀληθινὴν Μάθησιν;

Γέ-

Γέρωσ.

Βλέπεις, εἶπεν, ἐκεῖ ἐπάνω τὸν τό-
πον ἐκᾶνον, ὅπῃ δὲν κατοικεῖ κανεὶς, ἀλλ-
λὰ φαίνεται νὰ ἦναι ἔρημος;

Ξένοσ.

Ναὶ, τὸν βλέπω.

Γέρωσ.

Λοιπὸν βλέπεις καὶ μίαν μικρὴν θύραν,
καὶ ἔμπροσθεν τῆς θύρας μίαν σφάταν, ὅπῃ
δὲν εἶναι τόσοσ πατημένη ἀπὸ τὰς ἀνθρώ-
πων, καὶ ὅπῃ παρὰ ὀλίγοι ἀπερῶν ἀπὸ
αὐτὴν, ὡσὰν ὅπῃ φαίνεται δύσβατος καὶ
τραχεῖα καὶ πετρῶδης.

Ξένοσ.

Μάλισα.

Γέρωσ.

Δὲν βλέπεις καὶ ἕνα βενὸν ὑψηλόν,
καὶ ἕνα μοισπάτι πολλὰ στενόν, ὅπῃ ἔχει
ὀλῆθεν κρημνὸς πολλὰ βαθεῖς;

Ξένοσ.

Τὸ βλέπω.

Γέρωσ.

Αὐτὴ λοιπὸν εἶναι ἡ σφάτα ὅπῃ φέρ-
ναι εἰς τὴν ἀληθινὴν Μάθησιν.

Ξέ-

Ξένος.

Πολλὰ φοβερὴ εἶναι ἡ θεωρία τις.

Γέρων.

Λοιπὸν βλέπεις καὶ ἐπάνω εἰς τὴν κορυφὴν τῆ βυβλῆ μίαν πέτραν μεγάλην καὶ ὑψηλὴν, καὶ ὀλεθεῖν περικυκλωμένην με κρημνός;

Ξένος.

Τὴν βλέπω.

Γέρων.

Βλέπεις λοιπὸν καὶ δύο λαμπράς καὶ ῥωμαλέας γυναῖκας, ὅπως σέκονται ἐπάνω εἰς τὴν πέτραν, καὶ ἀπλώνουσι τὰ χεῖρά των με μεγάλην προθυμίαν;

Ξένος.

Τὰς βλέπω· ἀλλὰ πῶς ὀνομάζονται αὐταί; τὸν ἠρώτησα ἐγώ.

Γέρων.

Ἡ μία, εἶπεν, ὀνομάζεται Ἐγκράτεια, ἡ ἄλλη Καρτερία· καὶ εἶναι ἀδελφαῖς. (σ)

Ξέ-

(σ) Εἰς αὐτὰς τὰς δύο Ἀρετὰς ἐμπεριέχονται ὅλαι αἱ λοιπαί. Ὅθεν καὶ ὁ Ἐπίκτιτος ὅλην

τε

Ξένος.

Ἀλλὰ διὰ τί ἀπλώσαν με τύσιν προθυμίαν τὰ χεῖρά των;

Γέρων.

Παρακινῶσιν, εἶπεν, ἐκεῖνας ὅπως ἔρχονται εἰς τῆτον τὸν τόπον καὶ ἔχουσι δάξρος καὶ νὰ μὴ δειλιάσωσι, καὶ τὰς λέγουσιν ὅτι ὀλίγον ἀκόμη πρέπει νὰ υποφέρωσιν αὐτοῖ, ἔπειτα θέλων φθάσει εἰς μίαν καλὴν εἰράταν.

Ξένος.

Ὅταν λοιπὸν ἔλθωσιν αὐτοῖ εἰς τὴν πέτραν, πῶς ἀναβαίνουσιν ἐπάνω; διότι δὲν βλέπω καμμίαν εἰράταν, ὅπως φέρνει εἰς αὐτήν.

Γέρων.

Αὐταὶ αἱ ἴδιαι κατεβαίνου ὀλίγον κάτω, καὶ τὰς τραβῶν ἐπάνω πρὸς ἑαυτὰς· ἔπει-

τε τὴν Ἡσικίην εἰς τῆτα τὰ δύο ῥήματα τὴν περιέκλῃσε· Ἀνέχε καὶ Ἀπέχε· ὅπερ ἐστὶν ὑπόφερε με σαφειρότητα ὅλα τὰ κακά καὶ λυπηρά καὶ ἐναντία συμβεβηκότα τῆς παρέσης ζωῆς, καὶ ἀπέχε ἀπὸ ὅλας ταῖς αἰσχράς καὶ ἀτίμης ἡδονάς, ὅπως ἀτιμάξῃ τὸν κίγνησαν τῆς ψυχῆς.

ἔπειτα τὰς λέγων νὰ ἀναπαυθῶσιν ὀλίγον, καὶ μετὰ ταῦτα εὐθύς τὰς δίδασιν Ἴσχυον καὶ Θάρρος, καὶ ὑπόσχονται νὰ τὰς ὀδηγήσωσιν εἰς τὴν ἀληθινὴν Μάθησιν, καὶ τὰς δείχνουσι τὴν εὐάταν, πῶς εἶναι καλὴ καὶ ἴσια καὶ εὐκολοδιάβατη καὶ καθαρὴ ἀπὸ κάθε κακόν, κατῶς βλέπεις.

Ξένοσ.

Φαίνεται μὰ τὴν ἀλήθειαν ἔτζη νὰ ἦναι.

Γέρων.

Δὲν βλέπεις ἐσὺ καὶ ἔμπροσθεν ἐκείνου τῆ δάσος ἕναν τόπον, ὅπῃ φαίνεται νὰ ἦναι ὠραῖος, καὶ πράσινος ὡσάν λειβάδι, καὶ ὅπῃ ἀσράπτει καὶ φεγγυοβολεῖ ἀπὸ τὸ πολὺ φῶς;

Ξένοσ.

Μάλισα.

Γέρων.

Βλέπεις λοιπὸν καὶ εἰς τὴν μέσσην τῆ λειβαδῆς ἄλλην μίαν Περιοχὴν, καὶ ἄλλην πόρταν;

Ξένοσ.

Ναί· ἀλλὰ πῶς ὀνομάζεται αὐτός ὁ τόπος;

Γέ-

Γέρων.

Κατοικητήριον, εἶπε, τῶν Εὐδαίμωνων· διότι ἐδῶ κατοικῶσιν ὅλαι αἱ Λεβηταῖαι καὶ ἡ Εὐδαίμωνία.

Ξένοσ.

Ὁ τί ὀνομάζεται, τόπος εἶναι αὐτός; ἐφώνασα ἐγώ.

Γέρων.

Δὲν βλέπεις κοντὰ εἰς τὴν πόρταν, ὅπῃ εἴκεται μία εὐμορφη Γυναῖκα, καὶ σεμνοπρόσωπος καὶ μεσόκιρη καὶ διακριτική, καὶ ὅπῃ ἔχει ἕνα μακρὺ καὶ ἀπλὴν φέρεμα, καὶ χωρὶς φτιασίδι; εἴκεται δὲ ἔχι εἰς ἐσόγγυλιν, ἀλλ' εἰς τετράγωνιν πέτραν, ὅπῃ κεῖται εὐρεῖα, καὶ εἰς τὴν συντροφίαν τῆς εἶναι ἄλλαι δύο Γυναῖκες ὁμοιάζεσι νὰ εἶναι θυγατέρες τῆς.

Ξένοσ.

Ναί, ἔτζη φαίνεται νὰ ἦναι.

Γέρων.

Ἀπ' αὐτὰς λοιπὸν ἐκείνη ὅπῃ εἶναι εἰς τὴν μέσσην, εἶναι ἡ Παιδίσις ἢ ἡ Ἄλλη ἢ ἡ Ἀλήθεια καὶ ἡ τρίτη ἡ Παιδίσις.

D

Εκ-

Γέρων.

Τὸ λοιπὸν θέλετε σωθῆναι;

Ξένος.

Ὅταν δὲ τὸν παραλάβωσιν αὐταί,
πῶ τὸν πηγαίνουσιν;

Γέρων.

Εἰς τὴν Μητέρατων.

Ξένος.

Καὶ αὐτὴ ποία εἶναι;

Γέρων.

Ἡ Εὐδαιμονία.

Ξένος.

Ποταπὴ δὲ εἶναι αὐτή;

Γέρων.

Βλέπεις ἐκείνην τὴν κράταν ὅπῃ φέ-
ρει εἰς ἐκεῖνο τὸ ὕψος, ὅπῃ εἶναι Ἀκρόπο-
λις ὅλων τῶν Περιχωῶν;

Ξένος.

Τὴν βλέπω.

Γέρων.

Δὲν βλέπεις εἰς τὸ Προπύλαιον μίαν
Γυναῖκα σεμνοπρεπῆ καὶ εὐμορφην, ὅπῃ

κἀθίεται ἐπάνω εἰς ἓνα ὑψηλὸν Θρόνον
κοιμημένη ἐλευθέρα καὶ εὐγενικά, καὶ σε-
φρανομένη μὲ ἓνα σεφραῖ ἀπὸ νεῶ λελά-
σια εἰς ἓνα πολλὰ εὐμορφον τρόπον;

Ξένος.

Ἐτιζή φαίνεται ἡ ἄνθρωπος.

Γέρων.

Αὐτὴ λοιπὸν εἶναι ἡ Εὐδαιμονία.

Ξένος.

Ὅταν δὲ ἔλθῃ τινὰς ἐδῶ, τί τὸν
κάμνει αὐτή;

Γέρων.

Τὸν σεφρανοῦναι μὲ τὴν δυνάμιν της ἡ
Εὐδαιμονία καὶ ὅλαι αἱ ἄλλαι Ἀρεταί, ὡσάν
ἐκεῖνος ὅπῃ ἐνίκησαν τὰς πλέον μεγαλη-
τέρας ἀγῶνας (τ).

Ξένος-

(τ) Τὸ σεφραῖ ἀπὸ ἀγριελαίαν, ὅπῃ ἦτον τὸ
βραβῆτον τῆς νίκης εἰς τὰς Ὀλυμπιακὰς καὶ
λοιπὰς ἀγῶνας, ἐνομιζέτο μεγαλωτάτη τι-
μὴ παρὰ τοῖς Ἕλλησι, καὶ ὑπερέβαινε κάθε
ἄλλην σχεδὸν τιμὴν· διότι ὁ νικητὴς ἐρη-
μίζετο κατ' ὅλην τὴν Ἑλλάδα, καὶ ὅπῃ αὐ-
τοῦ ὑπήγαγεν, ὅλοι τὸν ὑπεδέχοιτο μὲ πολὺν
κρότον καὶ ἔπαινον.

Ξένος.

Καὶ ποῖος ἀγῶνας ἐνίκησεν αὐτός;

Γέρω.

Τὸς πλέον μεγαλιτέρας, εἶπε, καὶ τὰ πλέον μεγαλιτέρα θηρία, τὰ ὅποια προτιτέρα τὸν ἐκτίτρωγον, τὸν ἔξασπινάζαν καὶ τὸν ὑποδάλλαν. Ἔλλα αὐτὰ τὸ ἐνίκησε καὶ τὰ ἀπέβιψεν ἀπὸ κλέγετε, καὶ ἔγενε κύριος τὰ ἑαυτῶν. Ὁ δὲν ἐκείνους τῶρα δηλοῦσιν αὐτὸν, καθὼς αὐτὸς ἐδάλλευσεν προτιτέρα ἐκείνα.

Ξένος.

Τί θηρία εἶναι αὐτὰ ὅπῃ λέγεις; διότι πολλὰ ἐπιθυμῶ νὰ τὸ ἀκίσω.

Γέρω.

Πρῶτον, εἶπεν, ἡ Ἀγροικία καὶ ἡ Πλάνη. Ἡ δὲν σοι φέρονται νὰ ἦναι αὐτὰ θηρία;

Ξένος.

Μάλισα καὶ πολλὰ βλαβερά.

Γέρω.

Ἐπειτα ἡ Λύπη, ὁ Ὀυρισμός, ἡ Φιλαργυρία, ἡ Ἀκρασία, καὶ ὅλα τὰ λοιπὰ κακὰ. Ὅλα αὐτὰ τὰ ἐξασπιάζει τῶ-

ρα, καὶ δὲν ἐξασπιάζεται ἀπ' αὐτὰ, καὶ ἔστι προτιτέρα.

Ξένος.

Ὡς τί ῥα κριτὰ κατὰ ἑαυτὰ! ἐπεὶ ἐγὼ καὶ τὴν ὀξείαν νίκη! Ἀλλ' ἐκείνους ἔγωγε οἰσῶμαι, τί ῥα κριτὰ ἔχει τὸ περὶν, μετὰ τὸ ὅποιον εἶπες περὶ τὸν περὶν ὄντιν;

Γέρω.

Εὐδαιμονικὸν, φίλιτατέ μοι! διότι ὁποῖος ἐσφρανωθῆ με αὐτὴν τὴν εὐκαιρίαν, γίνεται εὐτυχῆς καὶ μακάριος εἰς τὴν ζωὴν τε, καὶ δὲν ἐνεῖ τὰς ἐπιθυμίας τῆς εὐδαιμονίας τε εἰς τὰ ἐξωτερικὰ πράγματα, ἀλλ' εἰς τὸν ἑαυτὸν τε (υ).

Ξένος.

(υ) Βέβαια ἡ ἀληθὴς Εὐτυχία δὲν εἴκται ἄτε ἕως τὸν πλῆτον, ἕτε ἕως τὰ ὑποσατικά, ἕτε ἕως τὰ πολυτελῆ ὀρεῖματα, ἕτε ἕως τὰ μεγαλοπρεπῆ παλατια, ἀλλ' ἕως ἡμᾶς αὐτῶν, ἕως τὴν εὐχαρίστησιν δηλ. τῆς ψυχῆς μας, καὶ εἰς τὴν ἡσυχίαν τῆς συνδήσεώς μας· διότι ὅταν ἡ Συνείδησις εἶναι ἡσυχὴ καὶ ἀτάραχη, καὶ ἡ καρδία καθαρὰ καὶ ἐλευθέρη ἀπὸ τὰς κακῆς ἐπιθυμίας καὶ ἀπὸ τὰ ἄλογα πάθη, τότε ὁ ἄνθρωπος εἶναι εὐτυχῆς καὶ εὐδαιμόνων.

μύτων (χ), ἢ αὐτὸς ζῆ κελύ, ἢ τήτης
τὰς βλέπει καθ' αὐτὸ, πῶς εἶναι δυσουχέις.

Ξένου ς.

Ὅταν δὲ θεωρήσῃ ὅλα αὐτὰ, τί
κἀμνει αὐτὸς, ἢ πᾶ πηγαινέι;

Γέρων.

Ὅπως θέλει, εἶπε· διότι παντὲ εἶναι
ἀσφαλές ἢ σήγχιος, ὡτάν νᾶ ἐκατοικέσθην
εἰς τὸ Κωρύκιον ἄντρον (ψ)· καὶ παντὲ,
ὅπως

(χ) Ὅπως ὅπῃ δὲν ἀποκτήσῃ ὁ ἄνθρωπος σα-
φῆς ἰδέας τῆς Ἀρετῆς ἢ τῶν σοτηριοδῶν τας
ἀποτελεσμάτων, δὲν ἠμπορεῖ αὐτὸς νᾶ ἀγα-
πᾶ τῆν Ἀρετῆν ἢ νᾶ τὴν ἀκοληθῆ προθύμιας·
διότι ἐνὸς παρχεικρὸς πηρασιμὸς, μίᾳ παρα-
μικρᾷ προσβολῇ τῆς τύχης τὸν νικᾷ ἢ τοῦ
καταρᾷλλῃ. Ὅστις λοιπὸν ἀποκτήσῃ μίκεν ὀρ-
θῆν γυῶσθην περὶ τῶν γήϊνων ἀγαθῶν, αὐτὸς
βέβαια δὲν θέλη τὰ προσκυνησῃ, ἕτε τὰ
λατρεύσῃ ὡς ἠδωλόνη.

(ψ) Λιγύεται ὁ Στράβων εἰς τὴν Γεωγραφίαν
τε νᾶ ἦτον ἄς τὸν Πηρυκτὸν ἐν τῷ Κωρύκιον ἄν-
τρον ὑπὸ τῆς Κωρυκίας νύμφης ἢ τῷ παρονο-
μαθῆν, τὸ ὁποῖον τὸ περιγράφει αὐτὸς ὡς
εἶναι κύνθηπιον ἢ εὐρρόστουον τόπον. Ἄλλ-
τὰ μερικοὶ Κριτικοὶ, ἄς τὰς ὁποίας ἐφάνη αὐ-

ἔπειτα ἢ ἄλλῃ, ὅθεν εἶσαι γὰρ πᾶν
τα εὐτυχεῖς ἢ πᾶσαν ἀσφάλεια· ἵνα
ὄλοι θέλων τὸν υποκόσμον μετὰ χαρῆς,
ὡσάν οἱ κῆρυκοὶ τῶν ἰστέων.

Ξένου ς.

Καὶ πᾶς ἴσως εἶναι τῶν ἄλλων ἐπι-
ναίς τὰς Γυναίκα· ἢ πᾶσι τῶν, πᾶς εἶναι
φαρμακῆ, ἢ θινῆ, καὶ τῶν ἄλλων, καὶ
νῆα κακὸν ἀπὸ αὐτῶν.

Γέρ-

τι ἢ διγυσι, μυθῶδες, εἰκόσῃσαν τῆτο τὸ
χωρίον ἕτας· ὡσπερ τὸ Κωρύκιον σκῆπτρον
ἔχοντι· ἠγην αὐτὸς εἶναι παντὲ σήγχιος,
ὡσάν ὁ κῆρυξ ὅπῃ ἔχη τὸ σιμῆον τῆς ἀρῆς
ἕς τὸ χέρι. διότι εἶναι γινώσκον, ὅτι τὸ πρῶ-
σαπου τῆ Πείσβειας τῆς ἀρῆς ἐνομήσῃ κα-
τὰ τὸ κοινὸν δικαίωμα τῶν ἐθνῶν, ἱερὸν ἢ
ἀπολήθῃς ἀσφαλές παρὰ πᾶσι τοῖς ἐθνεσιν.
Ἐφασθῆτε δὲ διὰ σιμῆον εἰς τὸ χέρι τὸ κῆ-
ρύκαον, ὅπῃ ἦτον εἶα ῥαβδὸν ἔχον δῶα ὅπως
περιπεπλεγμένους ἐκατέρωθεν ἢ αἰκῆντας ἀλ-
λήλων, ἢ ἠδωλόνη, ὅτι πρέπει οἱ ἐχθροὶ
νᾶ φιλιάνται ἢ νᾶ ἀσπάζονται ἄλλήλων,
ὡσάν αὐτὰ τὰ δῶα ὀφείδια. Ἄσῃ λοιπὸν ἢ
διόρθωσις εἶναι πολλὰ ἀγχιῆς ἢ ἰσορηνῆς
ὀρθῆ. Πλῆν μοι φαίνεται νᾶ ἦναι περιττὸν τὸ
σκῆπτρον εἰς αὐτὸν· διότι κοχλάζομαι νᾶ ἐγῆ-

Γ έ ρ ω ν.

Παντάπασι· αὐτὸς δὲν θέλει ἐνοχληθῆ πλέον ἢτε ἀπὸ Ὀδύνην, ἢτε ἀπὸ Λύπην, ἢτε ἀπὸ Ἀκρησίαν, ἢτε ἀπὸ Φιλαργυρίαν, ἢτε ἀπὸ Πενίαν, ἢτε ἀπὸ κανένα ἄλλο κακόν. Ἐπειδὴ τὰ ἐξουσιάζει ὅλα, καὶ εἶναι κύριος ἐπάνω εἰς ὅλα ἐκεῖνα, ὅπῃ προτιήτερα τὸν ἐλυπῆσαν, ὡσάν ἐκεῖνοι ὅπῃ πιάνοσι τὰς ὀχεντρικίς· διότι αὐτὰ τὰ θηρία δαγκάνοσι μὲν ὅλης τῆς ἄλλης ἀνθρώπου θανατηφόρος, ἀλλ' ἐκεῖνος δὲν τῆς βλάπτεισι, διατὶ ἔχουσιν τῆτο τὸ ἀντιφάρμακον (ω). Ὁμοίως καὶ τῆτον κανένα πάθος δὲν τὸν ἐνοχλεῖ ἢτε τὸν λυπεῖ πλέον, διατὶ ἔχει ἀντιφάρμακον.

Ξ έ-

εν ἢ παραδορὰ τῆτα τῆ χωρίη ἔτω. Πρῶτον μετέβαλε κανέναν ἀπειρος Ἀντιγραφεὺς τὸ Κηρύκιον εἰς τὸ Κωρύκιον· ἔπειτα ἄλλος ἐπρόσθεσεν εἰς τὸ περιθόριον πρὸς διασάφισιν τὸ κέντρον· καὶ ἕνας τρίτος ἐδέχθη τῆτο τὸ ὑπερινόν εἰς τὸ Κάμενον. Οὕτως ἀνεκύψεν αὐτῇ ἡ ἀνάγνωσις, ἣτις κατὰ πάντα λόγου πιθανότιτος εἶναι σφαλερά.

(ω) Τῆτο τὸ χωρίον εἶναι βέβαια σφαλτῶδες, ἀλλὰ δὲν εἶμαι ἰκανὸς νὰ τὸ διορθώσω. Ὁθεν τὸ εἰρήνω εἰς τῆς Κριτικῆς νὰ τὸ ἐπικρίνωσι καὶ νὰ τὸ διορθώσωσι.

Ξ έ ν ο ς.

Πολλὰ ἐξαιρέτα τὸ ἐξήγησας αὐτὸ· Ἀλλ' εἶπέ μοι ἀκόμη τῆτο· ποῖα εἶναι αὐτοὶ ὅπῃ φαίνονται νὰ κατεβαίνωσι ἐκεῖθεν ἀπὸ τὸ βυθόν· καὶ ὅπῃ τῆς ὁποῖας οἱ μὲν Στεφανωμένοι εἰσάγουσι μεγάλην χαρὰν καὶ ἀγαλλίασιν, οἱ δὲ Ἀσεφάνωτοι ὡς ἀπελπισμένοι φαίνονται νὰ ἔχωσι τρεχισμένα καὶ τὰ ποσάρια καὶ τὰ κεφάλια, καὶ νὰ τῆς κρατῶσι κάποια Γυναῖκες;

Γ έ ρ ω ν.

Οἱ μὲν Στεφανωμένοι κατευαδόθησαν εὐτυχῶς εἰς τὴν Μάθησιν, καὶ χαίρουσι ἐκ καρδίας ὅπῃ τὴν ἀπόλαυσαν· οἱ δὲ Ἀσεφάνωτοι ἄλλοι μὲν ἀπεδιώχθησαν ἀπὸ τὴν Μάθησιν, καὶ ἐπιτρέφουσιν ὀπίσω, καὶ εὐρίσκονται εἰς μίαν ἀθλίαν καὶ ἐλθεινὴν κατάσασιν, ἄλλοι δὲ ἐδειλίασαν, καὶ μὴ ὄλον ὅπῃ ἀνέβησαν εἰς τὴν Καρτερίαν, πάλιν γυρίζουσιν ὀπίσω, καὶ πλανῶνται ἔνθεν κακεῖθεν μὴ εὐρίσκοντες τὸν ὄρθον δρόμον.

Ξ έ ν ο ς.

Ἀλλὰ ποῖα εἶναι ἐκεῖναι αἱ Γυναῖκες, ὅπῃ τῆς ἀκολοθεῖσι;

Γ έ-

Γ έ ρ ω ν.

Λύπαι, Ὀδύνη, Ἀθυμία, Ἀδολξία ἢ Ἀγροίαι.

Ξ έ ν ο ς.

Ὅλα τὰ κακὰ λέγεις, ὅτι τὰς ἀκολαθεῖς.

Γ έ ρ ω ν.

Ναὶ βέβαια ὅλα τὰς ἀκολαθεῖς. Ἀλλ' ὅταν ἐπιτρέψωσιν αὐτοὶ εἰς τὴν πρώτην Περιοχὴν πρὸς τὴν Ἠυπάθειαν, ἢ τὴν Ἀκρασίαν δὲν κατηγορεῖσι τὸν ἑαυτὸν τὰς, ἀλλ' εὐθύς βλασφημεῖσι ἢ τὴν Μάθησιν ἢ ἐκείνην ὅπῃ ὑπάγουσιν εἰς αὐτὴν, πῶς εἶναι ταλαίπωροι ἢ ἀθλιοὶ ἢ κακίμοιροι, ἐπειδὴ ἢ ἀφῆσαν τὴν ζωὴν, ὅπῃ ἐκλεξάν αὐτοὶ, ἢ ζῶσι κακὰ ἢ δυσυχισμένῃ μὴ ἀπολαμβάνοντες τὰ ἀγαθὰ ὅπῃ χαίρονται αὐτοὶ (κα).

Ξ έ-

(κα) Δὲν οὐκ εἶναι ἢ τῶρα ἔτι οἱ Φαυλόβιοι; δὲν σοχάζονται ἢ τὴν σήμερον τὰς σοφῆς ἢ ἐναρετῆς ἀνδραπέδους, ὅπῃ δὲν εἶναι ἐκδοτοὶ εἰς τὰς τρυφὰς ἢ αἰσχροὺς ἡδονὰς, δυσυχῆς ἢ ἀθλίας; Ἀλλὰ πλανῶνται οἱ κρύβετοὶ μὴ εἰδότες τὴν καθαρὰν ἢ ἠλικαιῆ ἡδονὴν τῆς ψυχῆς, ὅπῃ χορηγῆ ἢ Σοφία ἢ Ἄρετι.

Ξ έ ν ο ς.

Καὶ ποῖα ὀνομάζουσιν αὐτοὶ ἀγαθὰ;

Γ έ ρ ω ν.

Τὴν Ἀσωτίαν ἢ τὴν Ἀκρασίαν, διὰ τὰ εἰπῆ τινὰς μὲ ἕνα λόγον· διότι τὸ νῦν πράγασι ἢ νῦν πῶσιν ὡσάν τὰ κτήνη, τὸ σοχάζονται ἀπὸ λουσι τὰ ἄκρα Ἀγαθῶν, ἢ τὰς τελείας Ἐλευθερίας τῆ ἀνθρώπου (ββ).

Ξ έ ν ο ς.

Ἀλλ' ἐκεῖναι αἱ ἄλλαι Γυναῖκες ὅπῃ ἔρχονται ἀπὸ ἐκεί μὲ ἰλαρὸν ἢ χαρῶμενον πρόσωπον πῶς ὀνομάζονται;

Γ έ ρ ω ν.

Γνώμαι, εἶπεν, αἱ ὅποισι ἀφ' ἧ φέρωσιν εἰς τὴν Μάθησιν ἐκείνην ὅπῃ ἐμβήκαν εἰς τὰς Ἀρετὰς, ἐπιτρέψωσιν ὀπίσω, διὰ τὰ φέρωσιν ἄλλας, ἢ νῦν τὰς μνηύτωσιν,

(ββ) Ποῖος δὲν ἐνθυμεῖται ἐδῶ τὸν λόγον τῶν Ἐπικερῶν ἢ Σερδαναπάλων· Φαῖγε, πῖε, παίξε· διότι μετὰ θάνατον ἔδειμία ἡδονῆς Ἀλλὰ τῆτο εἶναι ἴδιον τῶν χοίρων, ὅτῃ εἶναι διωρισμένοι διὰ τὸ μαεῖλαιον, ὅχι τῶν ἀνθρώπων, ὅτῃ εἶναι διωρισμένοι δι' ἄλλο τέλος.

E

σιν, ὅτι ἐγιναν πλέον εὐτυχεῖς καὶ εὐ-
δαίμονες ἐκείνοι, ὅπῃ τῆς ὑπῆγαν τότε.

Ξένοϛ.

Καὶ πῶς ἐμβαίνουσιν αὐταὶ μέσση εἰς
τὰς Ἀρετάς;

Γέρωϛ.

Ὅχι, εἶπε· διότι δὲν εἶναι συγχω-
ρημένον νὰ ἔμβῃ ἡ Γνώμη εἰς τὴν Ἐπι-
σημίην, ἀλλὰ τῆς παραδίδει μόνον εἰς τὴν
Μάθησιν (γγ). Ἐπειτα ὅταν τῆς παρα-
λάβῃ ἡ Μάθησις, ἐπιτρέφουσιν αὐταὶ πάλιν
ὀπίσω διὰ νὰ φέρωσιν ἄλλας· καθὼς τὰ
καράβια ἀφ' ἧ ξεφορτωθῶσι, γυρίζουσι
πάλιν ὀπίσω, καὶ φορτώνονται μὲ ἄλλο
πρᾶγμα.

Ξένοϛ.

Αὐτὰ τὰ ἐξήγησες πολλὰ ἐξαίρετα
κατὰ τὴν γνώμην μου· Ἀλλ' ἐκεῖνο δὲν
μᾶς

(γγ) Αἱ Δοξασίαι καὶ αἱ ὑποθέσεις δὲν εἶναι ἕτε-
Μάθησις ἕτε Ἐπισήμη, ἀλλ' ὁδὸς μόνον πρὸς
τὴν ἀληθινήν Μάθησιν καὶ Ἐπισήμην· ἐπιδο-
ῦντες τὰς διαφορὰς δοξασίας καὶ ὑπο-
θέσεως ἢ μποροῦμεν νὰ φράσωμεν εἰς τὴν βεβαιό-
τητα, ὅπῃ συσαίνῃ τὴν Ἐπισήμην, ἣτις ἐστὶ
γνωσις βεβαία καὶ ἀναντιρρόητος, ἐν ἣ ἀνα-
πύεται ὁ νῦν τῆ ἀνδρείου καὶ ἡσυχάζει.

μᾶς τὸ ἐφανερώσῃς ἀκόμη, τί προσάξει
ὁ Θεὸς ἐκεῖνος ὅπῃ ἐμβαίνουσιν εἰς τὴν
Ζωὴν νὰ κάμνωσι;

Γέρωϛ.

Νὰ ἔγῃσι θάρρος· διὰ τῆτο καὶ εἰς
ἔχετε θάρρος· διότι ὅλα θέλω σᾶς τὰ
ἐξηγήσει, καὶ δὲν θέλω ἀφήσει τίποτε.

Ξένοϛ.

Σοὶ εὐχαριστῶμεν διὰ τὴν καλωσύνην.

Γέρωϛ.

Ἀπλώνωντας πάλιν τὸ χεῖρ πρὸς
τὴν Εἰκόνα· Βλέπετε, εἶπεν, ἐκείνην τὴν
Γυναῖκα, ἡ ὅποια φαίνεται νὰ ἦναι τυφλή
καὶ νὰ σέκεται ἐπάνω εἰς μίαν σφύγγυλιν
πέτραν, ὅπῃ σᾶς εἶπα ὀλίγον προητέ-
ρα, ὅτι ὀνομάζεται Τύχη;

Ξένοϛ.

Τὴν βλέπομεν.

Γέρωϛ.

Προσάξει ὁ Θεὸς νὰ μὴ δίδῃ τινὰς
πίσιν εἰς αὐτὴν, μήτε νὰ θάρσῃ, πῶς
εἶναι βέβαιον καὶ ἀσφαλές, ὅτι λαμβάνει ἀπ'
αὐτὴν, μήτε νὰ τὸ σοχάζεται ὡς ἰδιόν-
τε κτῆμα. Ἐπειδὴ δὲν τὴν ἐμποδίζει

Ε 2

κα-

κανένα πράγμα νὰ τὰ πάρῃ πάλιν ὀπίσω
 ἢ νὰ τὰ δίδῃ εἰς ἄλλους· διότι πολλαῖς φο-
 ραῖς συνηθίζει νὰ τὸ κάμνῃ αὐτός. Καὶ δι
 αὐτὴν τὴν αἰτίαν λοιπὸν τὴς προσάξει νὰ
 μὴν ἀφίνωνται νὰ νικηθῶσιν ἀπὸ τὰ χα-
 ρίσματά της, ἢ μῆτε νὰ χαίρονται ὅταν
 τὰ δίδει, μῆτε νὰ λυπῶνται ὅταν τὰ
 πέρρει, ἢ μῆτε νὰ τὴν κατηγοροῦσι, μῆ-
 τε νὰ τὴν ἐπιτιμῶσιν· ἐπειδὴ δὲν κάμνει
 κανένα πράγμα μετὰ λόγου, ἀλλ' ὅλα
 ἀσώχασα ἢ ὅπως τύχῃ, καθὼς σὰς εἶπε
 εἰς τὴν ἀρχὴν (δδ). Διὰ τῆτο λοιπὸν πα-
 ραγγέλλει ὁ Θεὸς νὰ μὴ θαυμάζωσιν
 ἐκεῖνο ὅπῃ κάμνει αὐτὴ (εε), μῆτε νὰ
 γί-

(δδ) Πλάτος, δόξα, ἐξουσία ἢ τὰ παραπλήσια
 εἶναι τυχερὰ καλὰ, τὰ ὁποῖα δὲν μένουν πάν-
 τοτε εἰς ἕνα, ἀλλ' ἀλλάζουσιν αὐθεντας· ἐπα-
 δὴ μεταβάλλονται συχνάκις ἢ κυλίουται ἀνω
 κάτω ὡσὰν τὰ ξαρία, καθὼς ἢ καθεμερινὴ
 δοκιμὴ μᾶς πληροφορεῖ, ἢ τὰ πράγματα βε-
 βαιώνουσι. Διὰ τῆτο δὲν πρέπει νὰ ὑφιλοφρο-
 νῆ τινὰς δι' αὐτὰ, ἀλλὰ νὰ μετριοφρονῆ.

(εε) Ὁ θαυμασμὸς εἶναι σημεῖον ἀγνοίας ἢ ἀμα-
 θείας· διότι ὅσον ἀπαιδευτότερος ἢ ἀνασκητό-
 τερος εἶναι τις, τόσον περισσότερον θαυμά-
 ζει ἢ ἀπορεῖ· ὁ δὲ πεπαιδευμένος ἢ γε-
 γυμνασμένος, ὅπῃ ἐξετάζει τὰ πραγματά

ἢ

γίνονται ὁμοιοὶ μὲ τὰς κακὰς Σαρμάφους.
 Ἐπειδὴ ἢ ἐκεῖνοι ὅταν λαμβάνουσιν ἄσπρα
 ἀπὸ τὴς θανείας, χαίρονται ἢ σοχαζοῦ-
 νται νὰ ἦναι ἐδικάτων, ὅταν δὲ τὴς τὰ ζη-
 τῶσιν ὀπίσω, κακίζουσι ἢ κορίζουσι, πῶς
 τὴς γίνεται μεγάλη αἰκία, ἢ δὲν ἐνδυ-
 μνται, ὅτι μὲ τοιαύτην συμφορὰν ἔλα-
 βαν τὰ δάνεια, ὥστε νὰ ἔμπορῇ ὁ θανειστὴς
 χωρὶς κανένα ἐμπόδιον νὰ τὰ λάβῃ πάλιν
 ὀπίσω. Οὕτω προσάξει ὁ Θεὸς νὰ θεω-
 ρῶσι ἢ τὰ δωράτης, ἢ νὰ ἔχωσι πάντο-
 τε εἰς τὴν μνήμην των, ὅτι τέτοιον ἰδίω-
 μα ἔχει ἢ Τύχῃ, ὅπῃ ἐκεῖνα ὅπῃ ἔδωκε,
 νὰ τὰ πάρῃ πάλιν ὀπίσω, ἢ ὀγλίγωρα
 πάλιν νὰ τὰ δίδῃ πολλαπλάσια· ἢ πάλ-
 λιν νὰ πάρῃ ὀπίσω ἐκεῖνα ὅπῃ ἔδωκε, ἢ
 ὄχι μόνον αὐτὰ, ἀλλὰ ἢ τὰ προῦπάρ-
 χοντα καλὰ. Ἐκεῖνα λοιπὸν ὅπῃ δίδει,
 προσάξει νὰ τὰ λαμβάνωσιν ἀπ' αὐτὴν, ἢ
 λαμβάνοντές τα νὰ ὑπάγωσι τὸ ὀγλίγω-
 ρότερον εἰς τὸ βέβαιον ἢ ἀσφαλὲς μέρος.

Ξ ε ν ο ς.

Ποῖον εἶναι αὐτό;

Γ ε -

ἢ γινώσκει τὰς αἰτίας τῶν φαινομένων ἢ τε
 θαυμάζει ἢ ἀπορεῖ. Ὅθεν τὸ μὴ θαυ-
 μάζειν εἶναι σημεῖον σοφίας ἢ τελείας γνώσεως.

Γέρων.

Ἐκεῖνο ὅπῃ θέλῃσι λάβει ἀπὸ τῆν Μάθησιν, ἂν κατευοδοθῶσιν ἐκεῖ.

Ξένος.

Καὶ τῆτο τί εἶναι;

Γέρων.

Ἡ ἀληθὴς Ἐπισημη, εἶπε, τῶν συμφερόντων πραγμάτων, καὶ τὸ ἀσφαλὲς καὶ βέλαιον, καὶ ἀμετάβλητον δῶρον. Προσάξει λοιπὸν νὰ φύγωσι τὸ ὀγλιγωρότερον πρὸς αὐτήν, καὶ ὅταν ἔλθωσιν εἰς ἐκεῖνας τὰς Γυναῖκας, ὅπῃ σᾶς εἶπα καὶ προτήτερα, ὅτι ὀνομάζονται Ἀκρατία καὶ Ἡλυπάθεια, τὰς προσάξει νὰ ἀναχωρήσωσι τὸ ὀγλιγωρότερον καὶ ἀπὸ αὐτὰς, καὶ νὰ μὴ ταῖς πιεύσωσιν ἰλοτελῶς, ἕως νὰ φθάσωσιν εἰς τὴν Ψευδομάθησιν. Τὰς προσάξει λοιπὸν νὰ διατρέβωσι μερικὸν καιρὸν εἰς αὐτήν, καὶ νὰ λάβωσιν ὅτι θέλῃσι παρ' αὐτῆς, ὡσαν γασλήκι ὑπερον δὲ νὰ ὑπάγωσι τὸ ὀγλιγωρότερον ἀπεδῶ εἰς τὴν ἀληθινὴν Μάθησιν. Αὐτὰ εἶναι ὅπῃ προσάξει ὁ Θεός. Ὅσας λοιπὸν παραβαίνει ἢ παρῃκεί μίαν τῶν ἐντολῶν τῆτων χάνεται κακὴν κακῶς. Αὕτη εἶναι, ἀγαπητοί με Ξένοι! ἡ ἀλληγορία ταύτης τῆς εἰκόνοσ, εἰ δὲ καὶ ἀγαπάτε νὰ πληροφορη-

θῆ-

θῆτε καταλεπτῶς διὰ ὅλα, ἐρωτήσατε ἐλεύθερα· διότι ἐγὼ θέλω σᾶς τὰ ἐξηγήσει μετὰ πάσης χαρᾶς.

Ξένος.

Σοὶ εὐχαρισῆμεν κατὰ πολλὰ διὰ τὴν καλωσύνην, τίμιε Γέρων. Ἀλλὰ τί τὰς προσάξει ὁ Θεός νὰ λάβωσιν ἀπὸ τῆν Ψευδομάθησιν;

Γέρων.

Ἐκεῖνα ὅπῃ φαίνονται νὰ ἴναι χρήσιμα.

Ξένος.

Καὶ ποῖα εἶναι αὐτά;

Γέρων.

Τὰ Ἐγκύκλια Μαθήματα, εἶπε, καὶ αἱ ἄλλαι Ἐπισημαι, τὰ ὅποια, ὡς λέγει ὁ Πλάτων, χρησιμεύωσιν εἰς τὰς νέας, ὡσαν χαλινάρι, διὰ νὰ μὴ σκορπίζωσι τὸν νῦν των εἰς ἄλλα ἄχρηστα πράγματα, καὶ ἐμποδίζονται ἀπ' αὐτὰ εἰς τὴν ἐπίδοσιν τῆς ἀρετῆς.

Ξένος.

Καὶ πῶς ἀνάγκη εἶναι, ὅποιος θέλει νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν ἀληθινὴν Μάθησιν, νὰ λά-

λέ-

βῆ παρ' αὐτῆς ταῦτα τὰ μαθήματα, ἢ ὄχι;

Γέρων.

Δὲν εἶναι καμμία ἀνάγκη, ὅμως εἶναι χρήσιμα· πλὴν εἰς τὸ νὰ γένωσι καλοὶ καὶ ἐνάρετοι ἄνθρωποι δὲν ὠφελῶσιν αὐτά.

Ξένος.

Λοιπὸν κατὰ τὸν λόγον σε δὲν χρησιμεύουσιν αὐτὰ ὁλοτελῶς εἰς τὸ νὰ γένωσι καλοὶ καὶ ἐνάρετοι ἄνθρωποι;

Γέρων.

"Ὅχι βέβαια· ἐπειδὴ καὶ χωρὶς αὐτὰ τὰ μαθήματα ἔμπορὸν νὰ γένωσι καλοὶ καὶ ἐνάρετοι, ὅμως δὲν εἶναι ἔχρηστα καὶ ἐκείνῃ· διότι καθὼς ἐνίοτε καταλαμβάνομεν διὰ τὰ δραγομάνη ἐκεῖνα ὅπῃ λέγουσιν οἱ ἄλλοι, ὅμως δὲν ἔχον ἄχρηστον νὰ εἴγαμεν καὶ ἡμεῖς ἀκριβεστέραν γνώσιν ἐκείνης τῆς γλώσσης καὶ ἂν ἐκαταλάβομεν κάτι τι διαμέσῃ ἐκείνης, ἔγω καὶ χωρὶς αὐτὰ τὰ μαθήματα ἔμπορὸν οἱ ἄνθρωποι ἀνεμποδιστως νὰ γένωσι καλοὶ καὶ ἐνάρετοι (εϛ).

Ξέ-

(εϛ) Αὕτη ἡ παρομοίωσις φαίνεται ὀλίγον σκοτανή. Ἡ ἐννοία σοχάρομαι νὰ ἦναι αὕτη. Παρομοιάζει ὁ Κέρβης τὴν μὲν ψευδομάθεισιν μὲ τὸν

Ξένος.

Καὶ πᾶς λοιπὸν αὐτοὶ οἱ μαθηματικοὶ δὲν ἔχουσι κανὴν προτέρημα ἀπὸ τῆς ἄλλης ἀνθρώπου διὰ νὰ γένωσι καλοὶ καὶ ἐνάρετοι;

Γέρων.

Πῶς θέλουν νὰ ἐγνώσῃ, ὅπότεν καὶ αὐτοὶ εἶναι ἀπατημένοι περὶ τῶν ἀληθινῶν ἀγαθῶν καὶ κακῶν, καθὼς οἱ ἄλλοι, καὶ προσέτι κυριευμένοι ἀπὸ πᾶσαν κακίαν, διότι δὲν ἐμποδίζει τίποτε νὰ ἔξεύρη τίνας πολλὰ γράμματα, καὶ νὰ ἦναι ἐγκρατής ὅλων τῶν ἐπισημῶν, καὶ εἰς τὸν ἴδιον καιρὸν νὰ ἦναι καὶ μέθυτος, καὶ ἀκρατής, καὶ φιλάργυρος, καὶ ἀδικος καὶ προδότης, καὶ τέλος πάντων ἀνόητος. Βέβαια ἔμπορεῖ τίνας νὰ ἰδῇ πολλὰς τοιούτους. Πῶς ἔμπορὸν λοιπὸν αὐτοὶ δι' αὐτὰ τὰ μαθηματὰ τῶν νὰ προέχωσιν ἀπὸ τῆς ἄλλης ἀνθρώπου, εἰς τὸ νὰ γένωσι καλλίτεροι;

Ξέ-

τὸν ἐρμηνεῖα τῆς ἀρετῆς, ἐκείνης δὲ ὅπῃ θεάουσι εἰς τὴν ἀρετὴν χωρὶς ἐκείνην μὲ ἐκείνης ὅπῃ νοῶσιν ἀφ' ἑαυτῶν τὸ καλὸν τῆς ἀρετῆς, τῆς ὁποίας καὶ τῆς προτιμῆς ἀπὸ τῆς ἄλλης ὅπῃ σπευδάουσι καὶ δὲν ἀκολουθεῖσι τὴν ἀρετὴν.

Ξένος.

Δὲν φαίνεται παντελῶς ἀπ' αὐτὴν τὴν ὁμιλίαν· Ἀλλὰ τί εἶναι ἡ αἰτία, τὸν ἠρώτησα ἐγὼ, ὅπῃ αὐτοὶ διατρέβασιν εἰς τὴν δευτέραν Περιοχὴν, ὡσάν να ἐπλησίαζαν εἰς τὴν ἀληθινὴν Μάθησιν;

Γέρω.

Καὶ τί τὸ ὄφελός τῆτο; εἶπεν, ὅταν πολλάκις ἤμπορεῖ τινὰς να ἰδῆ μερικὸς ἄλλος ὅπῃ ἔρχονται ἀπὸ τὴν πρώτην Περιοχὴν ἀπὸ τὴν Ἀκρασίαν, καὶ ἀπὸ τὰς ἄλλας κακίας εἰς τὴν τρίτην Περιοχὴν πρὸς τὴν ἀληθινὴν Μάθησιν, οἱ ὅποιοι περνᾶσιν κοντὰ ἀπὸ τῆτος τὸς μεθιματικὸς καὶ τὸς ἀφίνας ὀπίσω. Πῶς ἤμπορῶν πλέον αὐτοὶ να προέχωσιν ἀπὸ τὸς ἄλλος; Λοιπὸν ἢ ὀκνηρότεροι, ἢ δυσμαθέστεροι εἶναι.

Ξένος.

Πῶς εἶναι αὐτό;

Γέρω.

Ἐπειδὴ αὐτοὶ εἰς τὴν δευτέραν Περιοχὴν ἀν δὲν σφάλλωσι κατ' ἄλλο, προσποιῶνται τῆλάχιζον, ὅτι ἠξεύρουσι βεβαίως ἐκεῖνε ὅπῃ τῆ ἀληθεία δὲν ἠξεύρουσι καὶ ἕως ὅπῃ ἔχουσιν αὐτὴν τὴν γνώμην, ἐξ ἀνάγκης πρέπει να ἦναι αὐτοὶ

δυσ-

δυσκίνητοι, διὰ να τρέχωσι προθύμως εἰς τὴν ἀληθινὴν Μάθησιν. Ἐπειτα δὲν βλέπει τὸ ἄλλο, ὅτι καὶ αἱ Ἰδέαι ἀπὸ τὴν πρώτην Περιοχὴν ἐμβαινουσιν εἰς αὐτὰς ὁμοίως; Ἦρα ὅπῃ δὲν εἶναι αὐτοὶ παντάπασι καλλήτεροι ἀπ' ἐκεῖνος, ἀν δὲν τὸς συταπαντήσῃ καὶ αὐτὸς ἡ Μετάνοια, καὶ πληροφορηθῶσιν, ὅτι δὲν ἔχουσιν τὴν ἀληθινὴν Μάθησιν, ἀλλὰ τὴν ψευδομάθησιν, ἀπὸ τὴν ὁποῖαν ἀπατῶνται· ἐν ὅσῃ δὲ εὐρίσκονται εἰς αὐτὴν τὴν κατάστασιν δὲν ἤμπορῶν ποτὲ να σωθῶσι. Καὶ ἐσεῖς λοιπὸν, ὦ Ξένοι! ἔτω κάμνετε, καὶ μελετᾶτε συνεχῶς αὐτὰ ὅπῃ σὰς εἶπα, ἕως να ἀποκτήσιτε ἕξιν εἰς αὐτὰ· πλὴν πρέπει πολλάκις αὐτὰ να τὰ ἀναπολύτε καὶ να μὴ διαλείπιτε, τὰ δὲ ἄλλα πάντα να τὰ σοχάζησθε πάρεργα· εἶδε μὴ, δὲν θέλετε ἔχει κανένα ὄφελος ἀπ' αὐτὰ ὅπῃ τῶρα ἀκῆετε.

Ξένος.

Θέλωμεν κάμνει, ὡς ἐρίζεις· Ἀλλὰ τῆτο ἐξήγησέ μας ἀκόμη, πῶς δὲν εἶναι ἀγαθὰ ἐκεῖνα ὅπῃ λαμβάνουσιν οἱ ἄνθρωποι ἀπὸ τὴν Τύχην; παρεχάριν· ἡ Ζωὴ, ἡ Ὑγεία, ὁ Πλοῦτος, ἡ Εὐδοξία, τὰ Τέκνα, ἡ Νίκη καὶ τὰ λοιπὰ, ὅπῃ εἶναι παρόμοια μὲ αὐτὰ; ἢ πάλιν τὰ ἐναντία

πῶς

πῶς δὲν εἶναι κακά; διότι πολλά παράξε-
νος ἔπίθανος μᾶς φαίνεται ἕτος ὁ λόγος.

Γέρων.

"Ἐλα δὲ ἐτοιμάσθαι νὰ μοι εἰπῆς τὴν
γνώμην σε ἐπάνω εἰς ἐκεῖνα ὅπῃ θέλω σε
ἐρωτήσαι;

Ξένος.

Θέλω τὸ κάμνει μετὰ χαρᾶς.

Γέρων.

"Ἀράγε, ἂν ζῆ τινὰς κακά, εἶναι ἢ
Ζωὴ καλὸν εἰς αὐτόν;

Ξένος.

Δέν μοι φαίνεται, ἀλλὰ μάλις κακόν.

Γέρων.

Πῶς εἶναι λοιπὸν ἢ Ζωὴ καλόν, ὅταν
εἰς τῆτον εἶναι κακόν;

Ξένος.

"Ἐπειδὴ εἰς ἐκείνους ὅπῃ ζῆν κακά,
μοι φαίνεται νὰ ἦναι κακόν, εἰς ἐκείνους δὲ
ὅπῃ ζῆν καλὰ, καλόν.

Γέρων.

Λοιπὸν κατὰ τὸν λόγον σε ἢ Ζωὴ
εἶναι ἔ κακόν ἔ καλόν;

Ξέ-

Ξένος.

Ναί.

Γέρων.

Μὲν ὁμιλῆς δὲ ἔτζη ἄτοπα· διότι
εἶναι τῶν ἀδυνάτων ἐν ἔ τὸ αὐτὸ πρᾶγμα
νὰ ἦναι εἰς τὸν ἴδιον καιρὸν ἔ κακόν ἔ
καλόν (ζζ). Ἐπειδὴ ἔτζη ἢ θελεν εἰσθεῖναι
αὐτὸ ἔ ὠφέλιμον ἔ βλαβερόν, ἔ ἐπιθυ-
μητόν ἔ μισητόν εἰς τὸν ἴδιον καιρὸν, τὸ
ὁποῖον εἶναι ἄτοπον.

Ξένος.

"Ἄτοπον εἶναι βέβαια. Ἀλλὰ πῶς,
ἂν ἢ Ζωὴ εἶναι κακόν εἰς ἐκεῖνον ὅπῃ ζῆ
κακά, εἶναι ἄραγε ἔ ἢ ἴδια Ζωὴ κακόν;

Γέρων.

"Ἀλλὰ δὲν εἶναι τὸ ἴδιον ἢ ἀπλῶς Ζωὴ
μὲ τὴν κακὴν Ζωὴν· ἢ δὲν σε φαίνεται ἔ
ἔσένα ἔτζη;

Ξένος.

Βέβαια δὲν με φαίνεται ἔτε ἐμένα νὰ
ἦναι τὸ ἴδιον.

Γέ-

(ζζ) Κατὰ διαφορὰς δὲ καιρὸς ἔ σχέσεις εἶναι
δυνατόν. Παρ. χάριν ἢ μετρία χρῆσις τῆ οἴνου
ὠφελεῖ τὸν ὑγιῆ, ἀλλὰ τὸν πυρέττοντα ἔ
τὸν μέθυσον βλάπτει τὸ κρασί.

Γ έ ρ ω ν.

Ἡ Ζωὴ λοιπὸν καθ' ἑαυτὴν δὲν εἶναι κακόν· ἀλλὰ ἂν ἦτον κακόν, βέβαια ἕθε-
λον εἶπται κακόν κ' εἰς ἐκείνας ὅπῃ ζῆν
καλὰ, ἐπειδὴ κ' ἔχουσι τὴν Ζωὴν, ἡ ὁποία
κατὰ τὴν ὑπόθεσιν εἶναι κακόν.

Ξ έ ν ο ς.

Ἄληθινὰ λέγεις.

Γ έ ρ ω ν.

Ἐπειδὴ λοιπὸν κ' ἡ Ζωὴ εἶναι κοινὴ κ'
εἰς ἐκείνας ὅπῃ ζῆν κακὰ, κ' εἰς ἐκείνας
ὅπῃ ζῆν καλὰ, δὲν ἔμπορεῖ νὰ ἦναι ἡ
Ζωὴ ἢτε καλόν ἢτε κακόν, καθὼς ἢτε τὸ
Κόψιμον κ' Καύσιμον καθ' ἑαυτὸ δὲν εἶναι
ἢτε καλόν ἢτε κακόν, ἀλλ' εἰς μὲν τὰς
ἀρρώστιας εἶναι ὠφελιμον, εἰς δὲ τὰς ὑγιεῖς
βλαβερόν. Λοιπὸν ἔτζη εἶναι κ' ἡ Ζωὴ.
Ἐσὸ δὲ σοχάσῃ ἀκόμη κ' ἔτζη· τί ἀγα-
πᾶς καλῆτερα νὰ ζῆς κακὰ, ἢ ν' ἀποθά-
νῃς καλὰ κ' ἀνδρειωμένα;

Ξ έ ν ο ς.

Ὅσον δι' ἐμὲ ἀγαπῶ καλῆτερα
ν' ἀποθάνω καλὰ κ' ἀνδρειωμένα.

Γ έ-

Γ έ ρ ω ν.

Λοιπὸν ἢτε ὁ Θάνατος δὲν εἶναι κα-
κόν πρᾶγμα· ἐπειδὴ πολλὰκις ὁ Θάνατος
εἶναι προτιμότερος ἀπὸ τὴν Ζωὴν (ηη).

Ξ έ ν ο ς.

Ἐτζη εἶναι βέβαια.

Γ έ ρ ω ν.

Λοιπὸν ὁ αὐτὸς λόγος εἶναι κ' περὶ
τῆς Ὑγείας κ' Ἀρρώστιας. Ἐπειδὴ πολ-
λὰκις δὲν συμφέρει ἡ Ὑγεία, ἀλλὰ τὸ
ἐναντίον, ὅταν ἀκολοθήσῃ τοιαύτη πε-
ρίστασις (θθ).

Ξ έ ν ο ς.

Ἄληθινὰ λέγεις.

Γ έ-

(ηη) Ὁ θάνατος καθ' ἑαυτὸν δὲν εἶναι ἐπιθυ-
μητὸς, ἀλλὰ κατὰ συμβεβηκὸς, ἢ διὰ νὰ
ἀποφύγῃ τινὰς κανένα μεγαλύτερον κακόν,
ἢ γυν κίνδυνου τῆς ψυχῆς, ἢ διὰ νὰ ἀποκτή-
σῃ μεγαλύτερον καλόν, ἢ γυν ἀθάνατον δόξαν.

(θθ) Ἐμπορεῖ τινὰς εὐέκτης ἂν κ' εὐρωστος νὰ
κακομεταχειρίζεται τὴν ὑγίαν τε κ' εὐρωσίαν
εἰς ἀσίλγηται κ' ἀδικίαν, κ' ἔτω νὰ βλάψῃ
ὁμῶς κ' τὴν τιμὴν κ' τὴν ψυχὴν τε.

Γέρω ν.

"Ἐλα λοιπὸν ἄς θεωρήσωμεν κατὰ τὸν ὁμοίον τρόπον καὶ περὶ τῶ Πλάτῳ, ἂν εἶναι αὐτὸ θεωρία, ὅπως πολλάκις ἤμπορει νὰ ἰδῆ τινὰς, ὅτι ἕνας δηλαδὴ ἔχει πλάτων, ἀλλὰ ζῆ κακὰ καὶ δυστυχισμένα.

Ξένος.

Μὰ τὴν ἀλήθειαν ἤμπορεῖ νὰ ἰδῆ τινὰς πολλὰς τοιαύτας.

Γέρων.

Λοιπὸν ἔδὲ αὐτὸς ὁ Πλάτων δὲν τὸς βοηθεῖ, διὰ νὰ ζῆν καλά.

Ξένος.

Δὲν φαίνεται διότι εἶναι φαυλόβιοι.

Γέρων.

Λοιπὸν δὲν κάμνει ὁ Πλάτων νὰ ἦναι οἱ ἄνθρωποι ἐνάρετοι, ἀλλ' ἡ Σοφία.

Ξένος.

εἶναι πιθανόν.

Γέρων.

Λοιπὸν κατὰ τῆτον τὸν λόγον πῶς εἶναι ὁ Πλάτων καλόν, ὅταν δὲ βοηθεῖ ἐκεῖνος ὅπως τὸν ἔχον διὰ νὰ γένησι καλύτεροι ἄνθρωποι,

Ξέ-

Ξένος.

"Ἐτζη φαίνεται.

Γέρων.

Λοιπὸν ἔδὲ συμφέρει εἰς μερικὰς νὰ ἔχῃσι πλάτων, ὅταν δὲν ἤξεύρῃσι νὰ τὸν μεταχειρίζονται.

Ξένος.

"Ἐτζη σοχάζομαι.

Γέρων.

Πῶς ἤμπορεῖ λοιπὸν νὰ κρίνῃ τινὰς καλόν ἕνα πρᾶγμα, τὸ ὅποιον πολλάκις δὲν συμφέρει εἰς αὐτὸν νὰ τὸ ἔχη;

Ξένος.

Κατ' ἕδῃνα τρόπον.

Γέρων.

Λοιπὸν ἂν ἤξεύρῃ τινὰς νὰ μεταχειρίζεται καλὰ καὶ γνωσικὰ τὸν πλάτων, θέλει ζῆσι καλὰ καὶ εὐτυχισμένα, εἰδὲ μὴ, θέλει ζῆσι κακὰ καὶ δυστυχισμένα.

Ξένος.

"Ἀληθέστατά μοι φαίνεσθαι νὰ λέγῃς.

Γέρων.

"Ἀλλὰ συντόμως νὰ εἰπῶ, τὸ νὰ τιμῶσιν οἱ περισσότεροι ἄνθρωποι αὐτὰ τὰ πρᾶγ-

πράγματα, ὡς ἀληθινὰ καλὰ, ἢ νὰ τὰ ἀτιμάζωσιν ὡς ἀληθινὰ κακὰ, τὸτο εἶναι ὅπῃ τὸς ταραττει καὶ τὸς βλάπτει· ἐπειδὴ καὶ τὰ τιμῶσιν ὡς τοιαῦτα καὶ φαντάζονται ὅτι διαμέσθ αὐτῶν μόνον ἤμπορῶν νὰ γένωσιν εὐτυχεῖς, καὶ ἀκολούθως κάμνῃσι μετὰ χαρᾶς καὶ προθυμίας διὰ τὴν ἀπόκτησιν αὐτῶν ὅλα τὰ κακὰ, ὡς καὶ ἐκεῖνα ὅπῃ φαίνονται νὰ ἦναι ἀσεβέστατα καὶ παρανομώτατα. Καὶ αὐτὰ τὰ παθαίνῃσι διατί δὲν γνωρίζῃσι τὸ ἀληθινὸν καλόν (11). Ἐπειδὴ δὲν ἠξεύρωσιν, ὅτι ἀπὸ κακῶν δὲν γίνεται καλόν· ἀλλὰ Πλάτων βλέπομεν πολλὰς ὅπῃ ἀπόκτησαν ἀπὸ κακῶν καὶ αἰσχρῶν πράξεις· παρ' χάριν ἀπὸ Προδοσίαν, Κλεψίαν, Φόνον, Συκοφαντίαν καὶ Ἀρπαγὴν, καὶ ἀπὸ ἄλλας κακῶν καὶ ἠτιδιανῶν πράξεις.

Ξένος.

Ἐτζη εἶναι αὐτὸ, καθὼς λέγεις.

Γέ-

(11) Ἐως ἰδῶ σώζεται τὸ Ἑλληνικόν· τὸ δὲ ἀκόλουθον μετεφράσθη ἀπὸ τὸ Ἀραβικόν ὑπὸ τινος διδασκάλου Βισσόφου εἰς τὸ Ἑλληνικόν, κατὰ τὴν τῆς μεταφράσεως ἐγίγειν ἢ παρῶσα Ἀπλορωμαϊκή. Ἐτυπώθη δὲ ἡ Ἑλληνικὴ μετάφρασις ἐν Ἰεῦνῃ τῇ πόλει κατὰ τὸ 1710 ἢς δωδέκατον τῆς ἀκόλλας.

Γέρων.

Ἐάν λοιπὸν ἀπὸ κακῶν δὲν γίνεται κανένα καλόν, καθὼς φυσικὰ ἀκολουθεῖ· ὁ Πλάτων δὲ γίνεται ἀπὸ κακῶν πράξεις, ἔπεται ἐξ ἀνάγκης νὰ μὴν ἦναι ὁ Πλάτων καλόν πρᾶγμα.

Ξένος.

Ἐτζη ἀκολουθεῖ ἐκ τῆς τῆς Ἀξιωματος.

Γέρων.

Ἄλλ' ἔτε Φρόνησιν, ἔτε Δικαιοσύνην ἤμπορεῖ τις νὰ ἀποκτήσῃ ἀπὸ κακῶν ἔργα, καθὼς ἔτε Ἀφροσύνην καὶ Ἀδικίαν ἀπὸ καλῶν ἔργα, ἔτε ἤμπορῶν αὐτὰ τὰ πρᾶγματα νὰ εὐρίσκωνται ὁμῶς εἰς ἕνα ἄνθρωπον· Ἄλλ' ὁ Πλάτων, ἡ Δόξα, ἡ Νίκη καὶ τὰ λοιπὰ, ὅσα εἶναι παρόμοια μὲ αὐτὰ, ἤμπορῶν δίχως κανένα ἐμπόδιον νὰ εὐρίσκωνται ὁμῶς εἰς ἕνα ἄνθρωπον, πλὴν μὲ μεγάλην κακίαν. Ὡς ὅπῃ δὲν εἶναι αὐτὰ ἔτε καλὰ ἔτε κακὰ, ἀλλ' ἡ Φρόνησις εἶναι ἀληθινὸν καλόν, ἡ δὲ Ἀφροσύνη ἀληθινὸν κακόν.

Ξένος.

Ἄρκετά μοι φαίνεσαι νὰ τὸ ἀπέδειξες αὐτὸ, καὶ ἀναίρεσες τὴν γνώμην, καθὼς

ἦν ἐδόξαζα, ὅτι αὐτὰ γίνονται ἀπὸ κα-
κὰ ἔργα.

Γ έ ρ ω ν.

Ἄλλα τῆτο εἶναι πολὺ καὶ ταῦτόν
μὲ ἐκεῖνο τὸ Ἄξιωμα, κατὰ τὸ ὁποῖον
ἀπεδείξαμεν, ὅτι αὐτὰ τὰ πράγματα δὲν
εἶναι ἕτε καλὰ ἕτε κακὰ, καὶ τὸ περισσό-
τερον διὰ τῆτο, ὅτι, ἂν ἐγίνοντο αὐτὰ
μόνον ἀπὸ κακὰ ἔργα, ἤθελαν εἶσθαι
πάντοτε κακὰ· πλὴν αὐτὰ γίνονται καὶ ἀπὸ
τὰ δύο, καὶ ἀπὸ καλὰ δηλαδὴ καὶ ἀπὸ κα-
κὰ ἔργα, καὶ διὰ τῆτο εἶπαμεν, ὅτι δὲν
εἶναι κυρίως ἕτε καλὰ ἕτε κακὰ. Οὕτω
παρ. χάριν ὁ Ὑπνος καὶ ἡ Ἀγρυπνία δὲν
εἶναι ἕτε καλὸν ἕτε κακόν. Ὁμοίως κα-
τὰ τὴν γνώμην μετὰ τὸ Περιπάτημα καὶ τὸ
Κάθισμα, καὶ τὰ ἄλλα ὅπῃ συμβαίνουσιν εἰς
κάθε ἄνθρωπον τόσον εἰς τὸν Σοφόν, ὅσον
καὶ εἰς τὸν Μωρόν· ἐκεῖνα δὲ ὅπῃ εἶναι ἴδια
ἐνός μόνου τῶν δύο, τὸ ἓνα εἶναι καλόν,
καὶ τὸ ἄλλο κακόν. Παρ. χάριν ἡ Τυραν-
νία καὶ ἡ Δικαιοσύνη, τὰ ὁποῖα δύο πράγ-
ματα δὲν ἤμπορῶν νὰ ἦναι ὁμῶς εἰς ἓνα
ἄνθρωπον, ἀλλὰ τὸ ἓνα εἰς ἓνα, καὶ τὸ
ἄλλο εἰς ἄλλον (κκ). Ἐπειδὴ ἡ μὲν Δι-
καιο-

(κκ) Τιστέσιν ἓνας ἄνθρωπος ἤμπορῶν νὰ ἦναι ἢ
τύραννος, ἢ δίκαιος, ἕδεποτε ὁμῶς καὶ τὰ δύο
ἄμα· ἐπειδὴ τὸ ἓνα ἀναιρῶν τὸ ἄλλο.

καισύνη εὐρίσκεται πάντοτε εἰς τὰς Φρο-
νίμους, ἢ δὲ Τυραννία εἰς τὰς Ἄφρονας·
διὰ τὴν ἀδύνατον εἶναι, καθὼς καὶ πρότερον
εἶπαμεν, εἰς ἓνα καὶ τὸ αὐτὸ πρᾶγμα νὰ
εὐρίσκωνται εἰς τὸν ἴδιον καιρὸν δύο ἐνάν-
τια συμβεβηκότα, εἰς τρόπον ὅπῃ εἰς καὶ
ὁ αὐτὸς εἰς ἓνα καὶ τὸν αὐτὸν καιρὸν νὰ
κοιμάται καὶ νὰ ἀγρυπνῆ, νὰ ἦναι φρόνι-
μος καὶ μωρός, ἢ ἄλλα παρόμοια μετὰ αὐτὰ.

Ξ έ ν ο ς.

Μὲ τῆτον τὸν λόγον σοχάζομαι
ἐγὼ νὰ τὰ εἶπες ἐσὺ τώρα ὅλα.

Γ έ ρ ω ν.

Καὶ ἐκεῖνος εἶπεν· ἐγὼ βεβαιῶν καὶ
δογματίζω, ὅτι αὐτὰ τὰ πράγματα
πηγάζουσι τῇ ἀληθείᾳ ἀπὸ μίαν θείαν
Πηγὴν.

Ξ έ ν ο ς.

Τί λογῆς Πηγὴ εἶναι αὐτὴ ὅπῃ λέ-
γεις ἐσὺ;

Γ έ ρ ω ν.

Ἐν γένει εἶπε· Ζωὴ καὶ Θάνατος,
Ὑγεία καὶ Ἀρρώστια, Πλοῦτος καὶ Πτωχεία,
καὶ ἄλλα περισσότερα παρόμοια μετὰ αὐτὰ,
περὶ τῶν ὁποίων εἶπαμεν, ὅτι δὲν εἶναι
ἕτε καλὰ ἕτε κακὰ, προέρχονται εἰς τὰς
πε-

περισσότερες ἀνθρώπους ὄχι ἀπὸ καμμίαν
κακὴν Πηγὴν.

Ξένοσ.

Βέβαια συμπεραίνομεν, ὅτι ἀκολη-
θεῖ ἀναγκαίως τῆτο ἀπὸ τὸν λόγον σο,
πῶς δηλαδὴ αὐτὰ δὲν εἶναι κυρίως ἢτε κα-
λὰ ἢτε κακά· ἀλλὰ δὲν ἔμπορῶ νὰ εἰπῶ,
ὅτι εἶμαι τόσον σερεός, ὡσε νὰ τὰ διακρί-
νω ἀκριβῶς.

Γέρωσ.

Τῆτο προέρχεται ἀπεδῶ, εἶπεν, ὅτι
σὺ λείπει ἀκόμη ἐκείνη ἢ ἐπιδεξιότης,
διὰ τῆς ὁποίας πρέπει ἐσὺ νὰ ἐννοήσης
καλὰ τῆτο τὸ Ἀξίωμα, καὶ νὰ πληροφο-
ρηθῆς δι' αὐτό. Ὅθεν ἀκοληθήσατε ἐπί-
μελῶς τὸ Ἔργον, ὅπῃ σὰς ἔδειξα ἐγὼ
προτίτερα, εἰς ὅλην σας τὴν ζωὴν, καὶ
μελετᾶτε συνεχῶς τὰ Παραγγέλματα,
ὅπῃ ἀκῆσατε παρ' ἐμῆ, ἕως νὰ ἀποκτή-
σητε ἔξιν καὶ νὰ σερεωθῆτε εἰς αὐτά. Εἰ
δὲ καὶ ἔχητε ἀκόμη καμμίαν ἀπορίαν διὰ
κανένα ἀπ' αὐτὰ, ἐπιστρέψετε πρὸς με,
διὰ νὰ τὸ μάθῃτε παρ' ἐμῆ, καὶ νὰ πληροφο-
ρηθῆτε περὶ αὐτῶ, καὶ ἔτω θέλετε
ἐλευθερωθῆ ἀπὸ τὴν ἀπορίαν σας.

ἘΠΙΚΤΗΤΟΥ ΣΤΩΙΚΟΥ ἘΓΧΕΙΡΙΔΙΟΝ

Β Γ Ο Σ

ΤΟΥ ΕΠΙΚΤΗΤΟΥ ΕΝ ΣΥΝΟΨΕΙ.

Ο Επίκτητος ἦτον ἐξ Ἰεραπόλεως τῆς Φρυγίας. Κατ' ἀρχὰς ἐσάθη σκλάβος ἐνὸς κάποιου Ἐπαφροδίτου Ὑπεργῆ τῆ Νέρωνος, ἀλλ' ὑπερον ἔλαβε τὴν ἐλευθερίαν τε. Ἦκμασε 94 ἔτη μετὰ Χριστὸν ἐπὶ Ἀδριανῶ τῆ Καίσαρος. Ὅταν δὲ ἐξωρίσθησαν ὅλοι οἱ Φιλόσοφοι ἀπὸ τὴν Ῥώμην δι' ἐνὸς ψιφίσματος τῆ Δομετιανῶ, ἀνεχώρησεν αὐτὸς εἰς τὴν Νικόπολιν, ἐνδοξον πόλιν κατ' ἐκεῖνο καιρῶ τῆς Ἠπείρου, ὅπου ἐδίδασκε μὲ πολὺν κρότον καὶ ἔπαινον τὴν Λογικὴν καὶ τὴν Ἠθικὴν Φιλοσοφίαν. Περιέκλεισε δὲ πᾶσαν τὴν Ἠθικὴν τε Φιλοσοφίαν ἐν ταύταις ταῖς δυσὶ λέξεσιν· Ἀνέχεσθαι καὶ Ἀπέχεσθαι. Ἡ ἀμεμπτός τε πολιτεία, καὶ μία ἀληθὴς Στωϊκὴ καταφρόνησις ὅλων τῶν ἐξωτερικῶν ἀγαθῶν τὸν ἕκκαμαν περιβόητον καὶ ἀξιοσέβαστον παρὰ πᾶσι τοῖς ἀγαθοῖς Ἀνδράσι· τὸ παράδειγμα τε ἔδιδε μεγάλην ἰσχύνα καὶ δύναμιν εἰς τὴν διδασκαλίαν τε, καὶ ὅλοι οἱ Μαθηταὶ τὸν ἐλάτρευον σχεδὸν διὰ τὴν μεγάλην τε Προκοπὴν καὶ Ἀρετὴν. Φέρονται δὲ περὶ αὐτῶ ἑτοι οἱ δύο ἑξῆς Στίχοι.

Δῆλος Ἐπίκτητος γενόμενος καὶ σάματι πιρὸς,
Καὶ πενήνῃ Ἰρος καὶ φίλος ἀθανάτοις.

Ε Γ

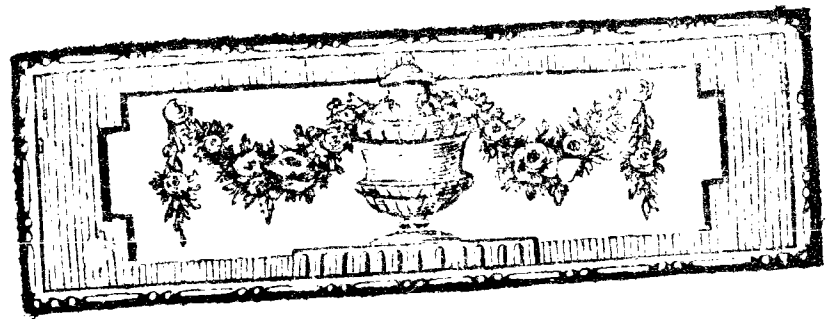
Ε Γ Δ Η Σ Ι Σ

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΤΟΥ ΤΟΥ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟΥ.

Α καὶ τῆτο τὸ Ἐγχειρίδιον περιέχει τὰ Ἠθικὰ παραγγέλματα τῆ Ἐπικτήτου, καὶ ἐπιτέρη τὸ ὄνομα, ὅμως ἐχὶ αὐτὸς. ἀλλ' ὁ μαθητὴς τῆ Ἀρριανὸς περισσότερον λέγεισι νὰ τὸ ἐσύνθεσεν, ὅστις ἔγραψε καὶ ἕνα πληρέστατον Πόνημα περὶ τῶν τῆ Ἐπικτήτου Δογμάτων ἢς ὀκτὼ Βιβλία διηρημένον, ἐξ ὧν μόνον τεσσαρεσά σῶζονται. Μαρτυρεῖ ἡμῖν τῆτο ὁ Συμπλίκιος γράφων ἕτω· τὸ δὲ Βιβλίον τῆτο τὸ Ἐπικτήτου Ἐγχειρίδιον ἐπιγεγραμμένον καὶ τῆτο αὐτὸς συνέταξεν ὁ Ἀρριανὸς τὰ καιριώτατα καὶ ἀναγκασιότατα ἐν Φιλοσοφίᾳ καὶ κενητικώτατα τῶν ψυχῶν ἐπιλεξάμενος ἐκ τῶν Ἐπικτήτου λόγων ὡς αὐτὸς ἐν τῇ πρὸς Μασγαλινὸν ἐπιστολῇ ἔγραψεν ὁ Ἀρριανὸς· Ἐγχειρίδιον δὲ αὐτὸ ἐπιγεγραπται κατὰ τὸν αὐτὸν Συμπλίκιον, διατὶ πρέπει νὰ τὸ ἔχωσι πάντοτε ἀνα χῆρας, καὶ νὰ τὸ φορῶντι παντὶ ὡς Ἐγκόλιον ὅλοι ἐκείνοι ὅπῃ θελοσι νὰ ζῶσι σεμνῶς καὶ ἐνκρέτως· διότι εἶναι μία Ἐπιτομή διὰ τῆς Πρωτοπείρου τῆς Στωϊκῆς Φιλοσοφίας. Εἰς αὐτὴν εὗρισκται ὁ Ἀναγνώστης μίαν περίληψιν τῶν κυριωτέρων Δογμάτων τῆς Στωϊκῆς Φιλοσοφίας, μάλιστα δὲ τῆς Ἠθικῆς, ἡ ὁποία εἶναι κυρίως ἐπισημὴ τῆ ἀνθρώπου· ἐπειδὴ αὐτὴ κοσμεῖ τὰ ἦθη, διορθῶναι τὴν καρδίαν, ἐμφυτεύει εἰς αὐτὴν τὴν ἀγάπην τῆ δικαίης καὶ τῆ τιμῆς, διευθύνει τὰς ὀρέξεις καὶ ἐπιθυμίας, καὶ κάμνει τὸν ἄνθρωπον τῷ ἔντι ἄνθρωπον. Ἡ δὲ Ἠθικὴ τῶν Στωϊκῶν εἶχε τῆτο τὸ ξεχωριστὸν Πρωτόρημα, ὅπῃ παρέδιδε πολλὰ μεθοδικῶς καὶ συστηματικῶς τὴν διδασκαλίαν περὶ τῶν Καθηκόντων, περὶ τῶν Ἀρετῶν καὶ τῶν ταύτης ἀδῶν, περὶ τῶν Νομῶν, καὶ τῆς καλῆς πολιτείας. Μάλιστα δὲ παρέδιδε πολλὰς λόγους

γες πρὸς καταβολὴν τῶν παθῶν καὶ τῶν κακῶν ἐπιθυμιῶν, πρὸς καταφρόνησιν τῶν ἐξωτερικῶν ἀγαθῶν, πρὸς παρηγορίαν τῶν θλίψεων τῆ βίης, καὶ πρὸς ἐπιμέλειαν τῆς Σοφίας, καὶ ἄτκισιν τῆς Ἄρετῆς, ἐν οἷς καίται ἡ ἀληθὴς εὐδαιμονία τῆ ἀνθρώπου. Ὅθεν ἦτον εἰς μεγάλην τιμὴν καὶ ὑπόληψιν ἐχὼ μόνου παρὰ τοῖς Ἑθνικοῖς, ἀλλὰ καὶ παρ' αὐτοῖς τοῖς Χριστιανοῖς, εἰς τὰς ὁποίας ἐσάθη πολὺν καιρὸν τύπος καὶ ὑπογραμμὸς τῆς μιμήσεως. Ἀλλὰ Στωϊκὴ Ἡθικὴ δὲν εἶναι πάντοτε Χριστιανικὴ Ἡθικὴ διότι αὕτη γνωρίζει ἄλλας ἀρχάς, καὶ ὑποθέτει ἄλλο τέλος. Οἱ Στωϊκοὶ φιλόσοφοι ἐσχεδίαζαν τὴν Ἡθικὴν των κατὰ τὸν ἀκριβέστατον καὶ πάντη ἀμίμητον τύπον τῆς τελειότητος, καὶ ὑπέθεταν τὸν Σοφὸν των ἕνα ἀνθρώπου, ὅπως πάντοτε μὲ τελείαν πληροφορίαν καὶ βεβαιότητα νοεῖ καὶ πράττει, καὶ ἀκολούθως ἀλάουθασον, εἰς τὸ ὁποῖον ἐσφαλὸν αὐτοὶ μεγάλως· διότι τοιαύτη τελειότης εἶναι πολλὰ μακρὰν ἀπὸ τὴν ἀνθρώπινην φύσιν, καὶ ὁ τοιοῦτος Σοφὸς εἶναι ἕνα ἀνυπάρχον ὄν, τὸ ὁποῖον ἔχει τὸ εἶναι καὶ τὴν ὑπαρξίν τε μόνον εἰς τὴν ιδέαν των. Πλὴν μὲ ὅλα αὐτὰ τὰ σφάλματα πρέπει νὰ ὁμολογήσωμεν, ὅτι αὕτη ἡ φιλοσοφία εὐγάλε πολλὰς περιρρήμους καὶ ἐνδόξους ἀνδρας εἰς διαφόρους τόπους τῆς Ἑλλάδος, μαλιστα δὲ εἰς τὴν Ῥώμην, ὅπως ἔκαμε μεγάλους Πολιτικῆς, θαυμαστὰς Νομικῆς, καὶ ἀρίστους Στρατηγῆς, διεσύλαξεν ἐκεῖ ἀκόμη μερικὸν καιρὸν τὴν ἤδη ἀποθνήσκουσαν ἐλευθερίαν καὶ ἔδωκεν εἰς τὰς Ῥωμαῖκας τὸν Ἐπίκτητον καὶ τὸν Ἀντωνίνου εἰς ἕνα αἰῶνα, ὅπως μόλις ἐφαίνετο τὸ ἀνθρώπινον γένος ἀξίου τοιούτων ἀνδρῶν. Ἐγὼ θέλω θαυμάσαι πάντοτε τὰς διδασκαλίας τῶν Στωϊκῶν, καὶ θέλω τιμῆσαι μὲ κάθε σέβας τὰ λείψανα τῶν Ἡθικῶν των συγγραμμάτων· ἐπεὶ γνωρίζω μὲ εὐχαριστίαν τὴν μεγάλην ὠφέλειαν αὐτῶν πρὸς ἡσυχίαν καὶ ἀνάπαυσιν εἰς πολλὰς ἐναντίας περιστάσεις τῆς παρῆσθης ζωῆς.

ἘΠΙ-

ἘΠΙΚΤΗΤΟΥ ΣΤΩΙΚΟΥ ἘΓΧΕΙΡΙΔΙΟΝ.

Κ ε φ. Α!

Περὶ διαίρεσεως καὶ φύσεως τῶν πραγμάτων.

Ἀλλὰ μὲν πούγματα εἶναι εἰς τὴν ἕξασίαν μας, ἀλλὰ δὲ πάλιν δὲν εἶναι. Εἰς τὴν ἕξασίαν μας εἶναι ἡ Κρίσις, ἡ Κλίσις, ἡ Ἐπιθυμία, ἡ Ἀποστροφή, καὶ ἐνὶ λόγῳ εἰπεῖν, ὅσα κρέμονται ἀπὸ ἡμᾶς (α).
ἘΞ

(α) Διὰ τὴν καταλάβη καλὰ ὁ Ἀναγνώστης τὰς σημασίας τῶν λέξεων, ὅπως μεταχειρίζονται οἱ Στωϊκοὶ φιλόσοφοι, πρέπει νὰ ἠξιώσῃ τὴν σκάλαν τῶν ἐννοιῶν, καθ' ἣν ἀκολουθεῖσι μία τὴν ἄλλην. Εἶναι δὲ αὕτη· Φαντασία εἶναι παρ' αὐτοῖς ἡ πρώτη προσβολὴ ἢ τοῖς ἐννοια, καθ' ἣν νοεῖ ἡ ψυχὴ ἀπλῶς κάθε ἐξωτερικὸν ἄντικείμενον, ἀπὸ τὴν ὁποῖαν διέσελλου αὐτοὶ τὸ Φάντασμα, ὅπως εἶναι ιδέα ἀνυπάρχων πραγ-

Ἐξ ἐναντίας δὲν εἶναι εἰς τὴν ἐξουσίαν μας τὸ Σῶμα, ὁ Πλῆθος, ἡ Δόξα, ἡ Ἀξία, καὶ ἐνὶ λόγῳ εἰπεῖν, ὅσα δὲν κρέμονται ἀπὸ ἡμᾶς. Καὶ ἐκεῖνα μὲν ὅπῃ εἶναι εἰς τὴν ἐξουσίαν μας εἶναι φυσικὰ ἐλεύθερα, ἀκώλυτα, ἀνεμπόδις. Ἐκεῖνα δὲ πάλιν ὅπῃ δὲν εἶναι εἰς τὴν ἐξουσίαν μας εἶναι φυσικὰ ἀδύνατα, ὑποδωλωμένα, ὑποκείμενα εἰς πολλὰ ἐμπόδια, ξένα. Ἐνθυμήσθε λοιπόν,

πραγμάτων. Ἐκ τῆς Φαντασίας γίνεται ἡ Ὑπόληψις ἢ τοῖς ἡ κρίσις τῆς ψυχῆς περὶ ἐτινοσῶν πραγμάτων, ἡ ὁποία λέγεται παρ' αὐτοῖς καὶ Δόγμα. Αὕτη ἡ Ὑπόληψις δὲν σημαίνει παρ' αὐτοῖς τὴν ἐξ ὠρίμου σκέψεως γενομένην κρίσιν, ἀλλὰ περισσότερο ἐκῆνο ὅπῃ λέγομεν ἡμᾶς Πρόληψιν. Ἐκ τῆς Ὑπόληψεως ἀκολουθεῖ ἡ Ὁρμηὶς ἢ τοῖς τὸ πρῶτον κίνημα, ἢ ἡ κλίσις τῆς ψυχῆς εἰς κανένα πρᾶγμα, καὶ ἡ Ἀφορμὴ ἢ τοῖς ἀποφυγή. Ἐκ τῆς Ὁρμῆς ἢ τοῖς τῆς πρώτης κινήματος τῆς ψυχῆς, ἂν δὲν ἐμποδίζεται, γεννᾶται ἡ Ὁρεξις, ἢ τοῖς μία σερεὰ ἐπιθυμία, ἢ τελεία συγκατάθεσις καὶ ἀπόφασις τῆς ψυχῆς εἰς ἀπολαύσιν κανένα πρᾶγμα, καὶ ἡ Ἐκκλισις, ἢ τοῖς μία σερεὰ ἀποστροφή, ἢ τελεία συγκατάθεσις καὶ ἀπόφασις τῆς ψυχῆς εἰς ἀποφυγὴ κανένα πρᾶγμα. Ἡ ἀνάπτυξις πάντων τῶν λέξεων ἦτον ἐνταῦθα ἀναγκαία

πὸν, ὅτι, ἂν εὐχασθῆς ἐκεῖνα ὅπῃ εἶναι φύσει ὑποδωλωμένα ἐλεύθερα, καὶ τὰ ξένα ἐδικάσθ, θέλεις ἐμποδισθῆ, λυπηθῆ, συγχισθῆ, μεμφθῆ καὶ θεὸς καὶ ἀνθρώπος. ἂν δὲ τὸ ἀνάπαλιν εὐχασθῆς τὸ ἐδικόν σε μόνον, ὅτι εἶναι ἐδικόν σε, καὶ τὸ ξένον, καθὼς καὶ εἶναι, ξένον, κανένας δὲν θέλει σε βιάσει ποτέ, κανένας δὲν θέλει σε ἐμποδίσει, κανέναν δὲν θέλεις μεμφθῆ, κανέναν δὲν θέλεις κατηγορήσει, ἔτε θέλεις πράξει κανένα ἔργον ἀκασίως, κανένας δὲν θέλει σε βλάψει, ἐχθρὸν δὲν θέλεις ἔχει ποτέ, ἔτε θέ-

ἐπιπὸν θέλομεν τὰς μεταχρισθῆ καὶ ἡμᾶς ἐνίοτε εἰς ταύτην τὴν Μετάφρασιν μας. Πρὸς τέτοις ἂς ἡξεύρη ὁ Ἀναγνώστης, ὅτι εὐθύς εἰς τὴν ἀρχὴν τέτε τῆς Κεφαλαιῆς δάχνη ὁ Ἐπίκτητος τὸν τρόπον, πῶς ἡμπορῆ νὰ φθάσῃ τινὰς εἰς τὴν Ἀπάθειαν ἢ τ' ἐν ἀταραξίαν τῆς ψυχῆς, τετέσι νὰ μὴν ἐπιθυμῆ, ἔτε νὰ ἀποσρέφεται κανένα πρᾶγμα ἀπ' ἐκεῖνα ὅπῃ δὲν εἶναι εἰς τὴν ἐξουσίαν μας, ἢ ὅπῃ εἶναι τὸ ἴδιον δὲν κρέμονται ἀπὸ τὴν ἐλευθέραν ἐκλογὴν τῆς θελήσεώς μας. Ἐπὶ ταύτη τῆς Ἀπαθείας θεμελιῖται σχεδὸν τὸ μέγκ μυσήριον τῆς Στωϊκῆς Φιλοσοφίας.

θέλεις πάθει καμμίαν ζημίαν (β). Ἄνί-
σως λοιπὸν ἐπὶ ἐπιθυμῆς τοικῦτα μεγά-
λα πράγματα, ἐνθυμήσε, ὅτι δὲν πρέ-
πει νὰ τὰ ἐπιχειρισθῆς μὲ ὀλίγην ὀρε-
ξιν, ἀλλὰ πρέπει μερικὰ μὲν παντελῶς
νὰ τὰ παραιτήσης (γ), μερικὰ δὲ κατὰ
τὸ παρὸν νὰ τὰ ἀναβάλῃς (δ). Εἰ δὲ καὶ
δέ-

(β) Ἐπιδοῦ κυρίως ἐχθρὸς εἶναι ἐκάστος, ὅπῃ
μᾶς βλάπτει, ἢ μᾶς ζημιῶναι τὰ ἀγαθὰ τῆς
ψυχῆς· ἀλλ' αὐτὰ δὲν δύναται κανεὶς νὰ τὰ
βλάψῃ, ἔτε νὰ τὰ ζημιώσῃ. Λοιπὸν ἐδὲ
ἐχθρὸς εἶναι.

(γ) Τετέσι τὴν ἐπιθυμίαν τῆ πλέτε, τῆς δό-
ξης, τῆς ἀξίας καὶ τῶν ἡδονῶν.

(δ) Ἦγευ νὰ οἰκοδομῆς ὅσπῃτι, νὰ λάβῃς γυ-
ναῖκα κτλ. καὶ ἀπλῶς ἐπᾶν ἐκάστω τὰ ἐξωτερι-
κὰ πράγματα, τὰ ὅποια καλῶς οἰκονομήμε-
να δὲν βλάπτουσι τὰ ἀγαθὰ τῆς ψυχῆς. Αὐ-
τὰ πρέπει νὰ τὰ ἀναβάλῃ ὁ Ἀρχάριος (ἐπι-
δοῦ μὲ τῆτον σοχάσε ὅτι ὀμιλᾷ ὁ Ἐπίκτητος
ἕως ὅλου τῆτο τὸ Ἐγχειρίδιον) ὅπῃ νὰ μὴ σκορ-
πίζεται ὁ νῆς τε εἰς αὐτὰ, καὶ ἐκκλίνη ἀπὸ
τὴν ἀγάπην τῆς ἀρετῆς, ἕως νὰ προκόψῃ
καλὰ εἰς τὴν σοφίαν καὶ ἀρετὴν, καὶ σερεωθῆ
εἰς αὐτήν, ὥσε νὰ ἡμπορῆ νὰ τὰ μεταχαρί-
ζηται ἀσφαλῶς.

θέλῃς καὶ αὐτὰ (ε), ὅμῃ δὲ καὶ ἐξουσίαν
καὶ πλῆτον, ἴσως μὲν δὲν θέλεις ἀπο-
λαύσει καὶ αὐτὰ τὰ ἴδια, διατὶ ἐπιθυμοῖς
καὶ ἐκεῖνα τὰ πρῶτα (ς), βέβαια ὅμως θέ-
λεις ὑσερηθῆ ἐκεῖνα τὰ ἀγαθὰ, ἐκ τῶν
ὁποίων καὶ μόνων προέρχεται ἡ ἀληθῆς
Εὐδαιμονία καὶ Ἐλευθερία (ζ). Ὅθεν με-
λέ-

(ε) Δηλαδὴ τὰ καλὰ ὅπῃ χαρίζη ἡ Φιλοσοφία
εἰς τὲς ἐρασάς της.

(ς) Ἡ ἔννοια εἶναι αὐτή· πρέπει ὁ μαθητὴς νὰ
ἀφιερωθῆ μὲ ὅλην τὴν ψυχὴν καὶ τὴν καρδίαν
εἰς τὴν Φιλοσοφίαν, ἂν δὲν θέλῃ ἐπιθυμᾶν-
τας καὶ τὰ δύο ὅμῃ, τὴν σοφίαν δηλ. καὶ τὰ
ἐξωτερικὰ καλὰ, νὰ ὑσερηθῆ καὶ τὰ δύο· ἐπι-
δοῦ ἀδύνατον εἶσι δελεῦσθ Θεῶ, καὶ Μαιμωνᾶ
κατὰ τὸ Κυριακὸν λόγιον.

(ζ) Ἀπὸ ὅλης τῆς παλαιῆς Φιλοσοφίας σχεδὸν
δὲν ἀπέδιδαν ἐν γένει εἰς τὸν Ἄνθρωπον,
μάλις δὲ εἰς τὸν Σοφὸν μίαν ἀπόλυτον ἐλευ-
θερίαν, ὡσαν οἱ Στωϊκοί. Ἡ δὲ ἐλευθερία
κατ' αὐτὲς ἦτον νὰ κάμνη τιμὰς ὅ,τι θέλει,
καὶ νὰ μὴ κάμνη ὅ,τι δὲν θέλει. Τοιαύτης
ἐλευθερίας, ἔλεγον αὐτοὶ, εἶναι δεκτικὸς
μόνος ὁ Σοφὸς, ὅσις δὲν ἐπιθυμᾷ ἄλλο τί-
ποτε, εἰμὴ ἐκάστω ὅπῃ δύναται νὰ ἀποκτήσῃ,
τετέσι τὴν Ἀρετὴν· ἔτε ἀποσερέφεται ἄλλο,
εἰμὴ ἐκάστω ὅπῃ ἡμπορῆ νὰ ἀποφύγῃ δηλαδὴ
τὴν

λέτα νὰ λέγῃς εὐδύς εἰς πᾶσαν λυπη-
 ρὰν ἰδέαν, ὅπῃ ταραττει τὴν ψυχὴν σε,
 ὅτι εἶσαι μόνου μίᾳ ψιλῇ Φαντασίᾳ, καὶ
 δὲν εἶσαι παντελῶς ἐκεῖνο ὅπῃ φαίνεσαι.
 Ἐπειτα ἐξετάζεσθην μὲ αὐτὸς τὰς Κανό-
 νας ὅπῃ ἔχεις, καὶ μάλιστα μὲ τρίτον τὸν
 πρῶτον· ἀράγε σρέφεται αὐτὴ εἰς ἐκεῖνα
 τὰ πράγματα ὅπῃ εἶναι εἰς τὴν ἐξουσίαν
 μας, ἢ εἰς ἐκεῖνα ὅπῃ δὲν εἶναι εἰς τὴν
 ἐξουσίαν μας, καὶ ἂν σρέφεται εἰς ἐκεῖνα
 ὅπῃ δὲν εἶναι εἰς τὴν ἐξουσίαν μας, ἄς
 ἦναι πρόχειρον εἰς ἐσένα νὰ λέγῃς, ὅτι
 αὐτὸ δὲν ἀνήκει ποσῶς εἰς ἐσένα.

Κ ε φ.

τὴν Κακίαν· Σημείωσε δὲ, ὅτι μόνοι οἱ Στωϊ-
 κοὶ ἀπὸ ὅλης τῆς Φιλοσοφίας τῆς Ἀρχαιότη-
 τος ἀπέδιδαν εἰς τὸν Ἄνθρωπον μίαν αὐτοκί-
 νητον δύναμιν, καθ' ἣν δύναται ὁ Ἄνθρωπος
 παρόντων τῶν αὐτῶν κινόντων αἰτίων νὰ
 προσδιορίσῃ τὸν ἑαυτὸν τε εἰς τὸ ἓνα, ἢ εἰς
 τὸ ἄλλο, καὶ νὰ ἐκλέξῃ ὅποιον θελήσῃ.

Κ ε φ. Β!

Ὅτι ἡ μὲν ματαία ἀποφυγὴ τῶν λυπηρῶν πραγ-
 μάτων κάμνει τὸν ἄνθρωπον δυσυχῆ, ἢ δὲ ἀπό-
 τευξίς τῶν ἐπιθυμητῶν ἀτυχῆ· καὶ ὅτι ὁ Πρω-
 τόπαρος μαθητὴς πρέπει νὰ ματριάσῃ
 τὰς ἐπιθυμίας αὐτῆς.

Ἐνθυμήσθε, ὅτι ὁ σκοπὸς τῆς Οὐδίας
 εἶναι νὰ ἀπολαύσῃς ἐκεῖνο ὅπῃ ἐπιθυμῆς
 τῆς δὲ Ἀποστροφῆς νὰ μὴ πέσῃς εἰς ἐκεί-
 νο ὅπῃ μισεῖς. Καὶ ἐκεῖνος μὲν ὅπῃ ἀπα-
 τᾶται εἰς τὴν Ὁρεξίν τε εἶναι Ἀτυχῆς
 ἐκεῖνος δὲ ὅπῃ πίπτει εἰς ἐκεῖνο ὅπῃ ἀπο-
 σρέφεται εἶναι Δυσυχῆς (α). Ἀπίσως
 λοιπὸν ἐσὺ ἀποσρέφεται μόνον ἐκεῖνα τὰ
 πράγματα, ὅπῃ ἀντίκεινται εἰς τὴν φύσιν
 ἐκείνων ὅπῃ εἶναι εἰς τὴν ἐξουσίαν σε, δὲν
 θέλεις πέσει εἰς κανένα ἀπ' ἐκεῖνα ὅπῃ
 μισεῖς· εἶδὲ καὶ ἀποσρέφεται ἐσὺ τὴν ἀ-
 λειψίαν.

(α) Ἀγκαλὰ καὶ αὐτὴ ἡ διαστολὴ τῆς Ἀτυχῆς καὶ
 Δυσυχῆς κατὰ τὴν γνώμην μὲ εἶναι μίᾳ ψι-
 λῇ λεπτολογίᾳ τῶν Στωϊκῶν, ὅμως κατ' αὐ-
 τὴς τὸ μὲν Δυσυχῆς δηλοῖ μεγαλύτερον βαθ-
 μὸν τῆς ἀτυχίας, δηλαδή ἕνα ἄνθρωπον
 πολλὰ δυσυχισμένον, τὸ δὲ Ἀτυχῆς ἀπλῶς
 ἕνα ἄνθρωπον χωρὶς τύχην.

μασίαν, ἢ τὸν θάνατον, ἢ τὴν πτωχείαν
θέλεις δυσυχῆσαι. Σήκωσε λοιπὸν τὴν
Ἀποστροφὴν ἀπὸ ὅλων τὰ πράγματα ὅπῃ
δὲν εἶναι εἰς τὴν ἐξουσίαν μας, καὶ μετάφε-
ρέτην εἰς ἐκεῖνα μόνον τὰ πράγματα ὅπῃ
ἀντίκεινται εἰς τὴν φύσιν ἐκείνων ὅπῃ εἶναι
εἰς τὴν ἐξουσίαν μας (β). Τὴν δὲ Ὀρεξίν
ὑπόκοψέτην ὀλοτελεῖς κατὰ τὸ παρόν
διότι ἂν ἐπιθυμῆς κανένα πρᾶγμα ὅπῃ
δὲν εἶναι εἰς τὴν ἐξουσίαν μας, ἀνάγκη
εἶναι νὰ μὴ τὸ ἀπολαύσῃς ἀπ' ἐκεῖνα δὲ
πάλιν ὅπῃ εἶναι εἰς τὴν ἐξουσίαν μας. πό-
σον πρέπει νὰ ἐπιθυμῆς, ἀκόμη δὲν τὸ
ἠξεύρεις. Συγχώρησε δὲ τῷ ἑαυτῷ σε
εἰς τὴν Ὀρεξίν καὶ Ἀποστροφὴν μόνον τὰ
ἀκέραια κινήματα τῆς ψυχῆς (γ), πλὴν
πάντοτε μέτρια, καὶ μὴ ἐξαιρέσειν, καὶ ἡσυχᾶ.

Κ ε φ.

- (β) Καθὼς δηλαδὴ δὲν πρέπει νὰ ἀποσρέψαι
τὴν ἀρρώστιαν, τὴν πτωχείαν, τὸν θάνατον
καὶ τὰ λοιπὰ, ὅπῃ δὲν εἶναι εἰς τὴν ἐξουσίαν
σε νὰ τὰ ἀποφύγῃς, ἔγω πρέπει νὰ ἀπο-
σρέψαι τὰς ψευδῆς ἐννοίας, τὰς κενὰς
ἐπιθυμίας, τὰς αἰσχυρὰς ἡδονὰς καὶ τὰ λοιπὰ,
ὅπῃ εἶναι εἰς τὴν ἐξουσίαν σε νὰ τὰ ἀποφύγῃς.
- (γ) Ἄν καὶ ὅλαι αἱ αἰσθήσεις καὶ ἐννοιαί μας, ἐδί-
δασκον οἱ Στωϊκοί, πολλὰκις δίχα τῆς ἡμε-
τέρας συνεργίας καὶ ἐναντίον τῆς θελήσεως
μας

Κ ε φ. Γ'

Ὅτι πρέπει νὰ σοχαζώμεθα τὴν φύσιν τῶν πραγ-
μάτων, ὅπῃ μᾶς χαροποιῶσιν, ἢ συντένυσιν
εἰς τὴν χρείαν μας, ἢ τὰ ἀγαπῶμεν.

Ἐνθυμήσε εἰς καθ' ἑκάστην πρᾶγμα, ὅπῃ προ-
ξενεῖ ἡδονὴν, ἢ συντένει εἰς τὴν χρείαν
μας, ἢ ὅπῃ τὸ ἀγαπῶμεν, νὰ τὸ σο-
χασθῆς τί λογῆς εἶναι αὐτὸ, ἀρχίζων-
τας ἀπὸ τὰ παραμικρότατα. Ἄν ἀγα-
πᾶς κανένα τρεκάλι, ἐνθυμήσε, ὅτι
ἀγαπᾶς τρεκάλι· διότι ἂν τζακισθῆ, δὲν
θέλεις συγχισθῆ· ἂν ἀγαπᾶς τὸ παιδί
σε, ἢ τὴν γυναῖκά σε, ἐνθυμήσε, ὅτι
ἀγαπᾶς ἄνθρωπον· διότι ἂν ἀποθανῆ, δὲν
θέλεις λυπηθῆ.

G 2

Κ ε φ.

μας γεννῶνται εἰς τὴν ψυχὴν μας, ὅμοιος δὲν
προξενῶσιν αὐταὶ ἀνικῆτες ὀρέξεις καὶ ἀποσρο-
φᾶς, ἢ δὲν γίνονται ἀναγκαῖα κινῆτα αἴτια
τῶν πράξεών μας. Ἐπειδὴ σέκεται εἰς τὴν
ἐξουσίαν μας ἀπὸ τερπνῶν καὶ χαροποιῶν ἐν-
νοιῶν νὰ μὴ γίνωνται εὐθύς ὀρέξεις, καὶ ἀπὸ
ἀνιαρῶν καὶ λυπηρῶν ἐννοιῶν νὰ μὴ γίνωνται
εὐθύς Ἀποσροφαί· καὶ εἰς τῆτο ὑφίσταται ἡ
ἐλευθερία τῆς θελήσεως.

Κ ε ρ. Δ.

Ὅτι πρέπει νὰ σοχαζώμεθα ἐκάνα ὅπῃ συμβαίη-
σιν εἰς κάθε πρᾶγμα.

Οταν θέλῃς νὰ ἐπιχειρισθῆς κανένα ἔρ-
γον, ἐνδομήσῃ τί λογῆς εἶναι ἐκεῖνο τὸ
ἔργον. Ἄν ὑπάγῃς εἰς τὸ Λατρὸν νὰ λα-
σθῆς, σοχάσῃ πρῶτα μὲ τὸν νῦν σε ὅλα
ἐκεῖνα ὅπῃ γίνονται εἰς τὸ Λατρὸν, ὅτι
ἄλλοι μὲν εὐγαίησιν ἔξω, ἄλλοι δὲ ἐμ-
βαίησι μέσῃ, ἄλλοι δὲ ὑβρίζουσιν, ἄλλοι δὲ
κλέπτουσιν (α). ἢ ἔτιω ἀσφαλεστέρον θέ-
λεις ἐπιχειρισθῆ τὸ ἔργον, ἂν εἰπῆς εὐ-
δὸς μὲ τὸν νῦν σε, ὅτι θέλω νὰ λασθῶ,
ἢ νὰ φυλάξω τὴν προαίρεσίν μου σύμφω-
νον μὲ τὴν φύσιν (β). Οὕτω σοχάσῃ εἰς
κα-

(α) Ἔτιω γινασθῶν, ὅτι τὰ δημόσια λατρά ἦσαν
ἐπὶ τὴν ἐπισκοπίαν τῆς αἰοικίσεως, ἠτις εἶχε
ἱερωμένους ἱματιστούλακας διὰ τῆς λωποδύ-
τας, οἱ ὅποιοι ὅταν ἐπίανοντο, κούσῃρᾳ
ἐπαισέοντο· διότι ἂν τὸ φόρεμα ἄξιζε 10
δραχμάς (δύο φιορίνια σχεδὸν ἑδικάμας)
ἔχανε τὴν ζωὴν τε ὁ λωποδύτης.

(β) Ἡ Προαίρεσις εἶναι κατὰ τῆς Στωϊκῆς ἔξις
θελήσεως, ἐφ' οἷς ἔχομεν δύναμίν τε καὶ ἐξου-
σίαν ποιῆν ἢ μὴ ποιῆν ταυτά· ἢ κοινότερον
θέ-

κάθε ἔργον· ἵότι, ἂν σοι ἀκολουθήσῃ
κανένα ἐμπόδιον εἰς τὸ Λατρὸν, θέλει
εἰσθαι πρόχειρον εἰς ἐσῆνα νὰ εἰπῆς, ὅτι
δὲν ἤθελα μόνον τῆτο (δηλ. νὰ λασθῶ)
ἀλλὰ καὶ τὴν προαίρεσίν μου νὰ φυλάξω
σύμφωνον μὲ τὴν φύσιν· ὅμως ὅν θέλω
τὴν φυλάξαι, ἂν ἀποσταθῶ διὰ ἐκάνα
ὅπῃ γίνονται ἐκεῖ.

Κ ε ρ.

θέλησις τῆς ψυχῆς νὰ ἐπιβῇ ἕνα πρᾶγμα
ὅπῃ θελήσῃ. Ἐντεῦθεν Προαιρετικὰ μὲν λέ-
γονται, ὅσα εἰσὶν ἐν τῇ ἡμετέρᾳ ἐξουσίᾳ·
Ἀπροαιρέτα δὲ, ὅσα ἔκ εἰσὶν ἐν τῇ ἡμετέ-
ρᾳ ἐξουσίᾳ. Καὶ ἡ Προαίρεσις κατὰ φύσιν
ἔχουσα δὲν θέλει ἄλλᾳ, παρὰ ἐκάνα ὅπῃ εἶ-
ναι σύμφωνον τῇ ἀνθρωπίνῃ φύσει, τετέστιν
ὅπῃ εἶναι εἰς τὴν ἐξουσίαν μας, καὶ ἀκολούθως
ὅταν ἐπιχειρισθῆ κανένα πρᾶγμα, δὲν ἀγα-
νακτῶ, ἂν ἀκολουθήσῃ κανένα ἐμπόδιον, ἢ
ἐναντίον, ἢ ἀνέλπιστον πρᾶγμα εἰς αὐτό· εἶ-
ναι εὐκόλον νὰ καταλάβῃ καθ' ἑνας, ὅτι μὲ
τῆτο θέλει νὰ εἰπῆ ὁ Ἐπίκτητος, ὅτι πρέ-
πει νὰ ἐπιθυμῶμεν μόνον ἐκάνα ὅπῃ εἶναι εἰς
τὴν ἐξουσίαν μας. Πρὸς τέτοις ἐδίδασκον οἱ
Στωϊκοὶ, ὅτι τὸ προτέρημα τῆς ἀνθρωπίνης
φύσεως ζητῆ ἀπὸ ἡμᾶς νὰ διακρίνωμεν τὰ
ἀληθινὰ ἀγαθὰ καὶ κακὰ ἀπὸ τὰ φαινόμενα
ἀγαθὰ καὶ κακὰ, καὶ ἐκεῖνα μὲν νὰ τὰ κυνηγῶ-
μεν

Κ ε φ. Ε!

Ὅτι αἱ προλήψεις ἔχῃ τὰ πράγματα ταράττεισι
τὰς ἀνθρώπους· καὶ ὅτι ὁ Σοφὸς δὲν μεμφιμοιρεῖ.

Δὲν ταράττεισι τὰς ἀνθρώπους τὰ πράγ-
ματα, ἀλλ' αἱ προλήψεις ὅπῃ ἔχουσιν
αὐτοὶ περὶ τῶν πραγμάτων. Παρ. χάριν
ὁ Θάνατος δὲν εἶναι φοβερός· ἐπειδὴ ἤθε-
λε φανῆ καὶ εἰς τὸν Σωκράτην τέτοιος·
ἀλλ' ἡ πρόληψις ὅπῃ ἔχουσιν οἱ ἄνθρωποι
περὶ τῆ θανάτου, ὅτι εἶναι φοβερός, ἐκεί-
νη εἶναι φοβερά (α). Ὅταν λοιπὸν ἐμφο-
δι-

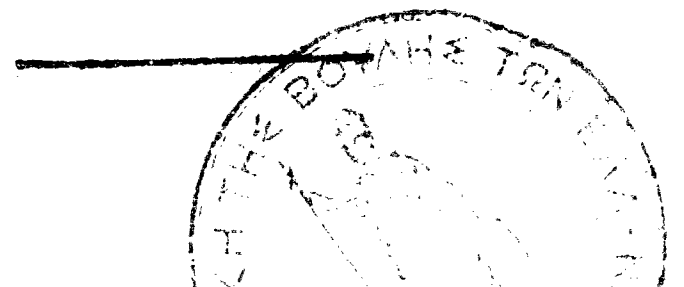
μεν καὶ νὰ τὰ ἀγαπῶμεν, αὐτὰ δὲ νὰ τὰ ἀπο-
φεύγωμεν καὶ νὰ τὰ μισῶμεν. Ὅπῃ δέλει νὰ
εἰπῆ· Ζητεῖ ἀπὸ ἡμῶν Φρόνησιν, ἣτις ὁμῶς
μὲ τὴν Ἐγκράτειαν, τὴν Ὑπομονὴν καὶ τὴν
Δικαιοσύνην κάμνῃσι τὸν ἄνθρωπον ὅπῃ τὰς
ἔχει νὰ ζῆ συμφώνως τῇ φύσει, ταῖς εὐ-
τυχῶς καὶ ἐναρέτως.

(α) Οὕτω συμπέρανε· Ἐκεῖνα ὅπῃ εἶναι τῶ ὄντι
καὶ ἐκ φύσεως, ἔχῃ ἐκ προλήψεως μόνον κακὰ,
αὐτὰ πρέπει νὰ φαίνονται κακὰ εἰς ἄλλας τὰς
ἀνθρώπους, μάλιστα δὲ εἰς τὰς σοφὰς καὶ ἐναρέ-
τους· ἀλλ' ὁ θάνατος δὲ ἐφάνη κακὸς εἰς τὸν
Σωκράτην, εἰς τὸν Διογένην, εἰς τὸν Ζήνωνα
καὶ εἰς τὰς ὁμοίους τε. Λοιπὸν ὁ θάνατος δὲν
εἶναι κακός.

διζώμεθα, ἢ ταραττώμεθα, ἢ λυπώμε-
θα, ἄς μὴ κατηγορῶμεν ποτὲ τὰς ἄλ-
λους, ἀλλὰ τὸν ἑαυτὸν μας, ταῖς τὰς
Προλήψεις μας. Ἦναι σημεῖον Ἀπαιδεύ-
τε νὰ κατηγορῆ ἄλλους διὰ τὴν δυστυχίαν
τε· Μαθητὴ δὲ τῆς Σοφίας νὰ κατηγορῆ
τὸν ἑαυτὸν τε· τελείως δὲ Σοφὸς νὰ μὴ κα-
τηγορῆ ἕτε ἄλλους ἢ τε τοῦ ἑαυτὸν τε (β).

Κ ε φ.

(β) Ὁ Ἀπαιδευτος, ὅσις λέγεται καὶ Ἰδιώτης
παρὰ τοῖς Στωϊκοῖς, κατηγορῆ τὸν ἑαυτὸν
τε, διὰ τὴν ἐξουσίαν καὶ ἡξουσίαν, ποῖα εἶναι
εἰς τὴν ἐξουσίαν μας, καὶ ποῖα δὲν εἶναι. Ὁ Μα-
θητὴς πάλιν τῆς Σοφίας ἔμαθε μὲν καὶ ἡξου-
σίαν, ὅτι ἡ αἰτία τῆ πόνου, τῆς λύπης, καὶ τῶν
λοιπῶν ἀνιαρῶν πραγμάτων ὑφίσταται ἀπλῶς
εἰς τὰς ψευδῆς ιδέας καὶ προλήψεις μας, ἀλλ'
ὡς μαθητὴς δὲν ἠμπορεῖ ἀκόμη νὰ τὰς ἀπο-
βάλλῃ, καὶ διὰ τῆτο κατηγορῆ τὸν ἑαυτὸν τε·
ὁ δὲ τέλειος Σοφὸς δὲν κατηγορῆ ἕτε ἄλλου·
ἐπειδὴ καθ' ἑναὶς κατὰ τὴν ἰδίαν τε γνώμην
κρίνει καὶ ἀποφασίζει, ἕτε τὸν ἑαυτὸν τε· ἐπει-
δὴ εἶναι πεπληροφορημένος, ὅτι τὰ ἐξωτερικὰ
πράγματα, ἀπὸ τὰ ὁποῖα προέρχεται ἡ δυ-
στυχία, δὲν εἶναι εἰς τὴν ἐξουσίαν μας.

Κ ε φ. ΣΤ!

Ὅτι πρέπει νὰ καυχᾶται τινὰς διὰ τὰ ψυχικὰ ἀγαθὰ, ἔχει διὰ τὰ τυχερὰ καὶ τίς ἢ ἀληθῆς καύχησις τῷ ἀνθρώπῳ.

Μὴ καυχᾶσαι διὰ κανένα ξένον προτέρημα. Ἄν τὸ ἄλογον κωμαρώνωντας ἔλεγεν, ὅτι εἶμαι εὐμορφον, ἦτον ὑποφερτόν. Ἀλλ' ὅταν λέγῃς ἐσὺ καυχώμενος, ὅτι ἔχω εὐμορφον ἄλογον, ἤξευρε, ὅτι καυχᾶσαι διὰ τὸ πρότεριμα τῷ ἄλόγῳ. Τί εἶναι λοιπὸν τὸ ἐδικόν σε πρότεριμα; ἢ χρῆσις τῶν ἐννοιῶν (α). Ὅταν λοιπὸν εἰς τὴν χρῆσιν τῶν ἐννοιῶν φροδῆς συμφώνως μὲ τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν, τότε θέλεις καυχῆσθαι δικαίως· διότι τότε θέλεις καυχῆσθαι διὰ τὸ ἐδικόν σε πρότεριμα.

Κ ε φ.

(α) Τετέσι νὰ ἀποκτήσης ὀρθὰς ἐννοίας περὶ τῶν πραγμάτων, ὅπῃ εἶναι πηγὴ τῶν ὀρθῶν κρίσεων, κλίσεων τε καὶ ἐπιθυμιῶν, καὶ ἀκολούθως τῶν ὀρθῶν πράξεων. Περὶ ταύτης τῆς ὀρθῆς χρήσεως τῶν ἐννοιῶν διαλαμβάνει κατὰ πλάτος ὁ Ἀρρίανος εἰς τὰς Λόγους τῷ Ἐπίκτιτῳ.

Κ ε φ. Ζ!

Ὅτι πρέπει νὰ ἔχει τινὰς τὸν νῦν τῷ προσηλωμένον εἰς τὸν Θεόν, καὶ νὰ σοχάζεται ὅλα τὰ ἄλλα πράγματα πάρεργα.

Καθὼς εἰς ἕνα ταξίδι, ὅταν ἀφᾶξῃ τὸ καρᾶκι εἰς τὴν ἀκρᾶν, ἂν εὐχῆς ἔξω νὰ πάρῃς νερόν, ἢμπορεῖς νὰ πείρῃς καὶ κανένα σφυδάκι, ἢ ἀγροικουρυδάκι (α), ὅπῃ εὐρίσκεις εἰς τὴν εὐρᾶν· πρέπει ὁμοίως πάντοτε νὰ ἔχῃς τὸν νῦν σε προσηλωμένον εἰς τὸ καρᾶκι, καὶ νὰ γυρίζῃς ὀπίσω συχνὰ, μήπως σὲ κράξῃ ὁ κραιβοκύρης, καὶ ἂν σε κράξῃ, πρέπει νὰ ἀφήσῃς ὅλα ἐκεῖνα, διὰ νὰ μὴ ἐπιφθῆς δεμένος εἰς τὸ καρᾶκι, ὡς τὰ πρόβατα (β). Οὕτως εἶναι καὶ εἰς τὴν ζω-

(α) Σημειῶνω ἐδῶ μίαν φοράν διὰ πάντοτε, ὅτι οἱ Στωϊκοὶ μεταχαρίζονται πολλατὰ ἱποκοριστικὰ ὀνόματα, διὰ νὰ ἐξεθενήσωσι τὴν τιμὴν τῶν ἐξωτερικῶν πραγμάτων· πλὴν εὐκόλον εἶναι νὰ καταλάβῃ κατ' ἕνα, ὅτι τὰ τοιαῦτα ὀνόματα δὲν ἢμπορεῖν νὰ ἐκφρασθῶσι πάντοτε μὲ μίαν λέξιν ἕως τὴν ἀπλήν Διαλεκτον.

(β) Ἴσως ἐτράβιξε καὶ κωπὶ καμμίαν φοράν ὁ Ἐπίκτιτος ὡς σκλάβος ὅπῃ ἦτον, καὶ διὰ τῆτο ἤφερε τῆτο τὸ παράδειγμα ἐνθυμώμενος τῆς κατὰσασίν τε.

ζών. Ἄν σοι δοθῇ ἀντὶ καρδίας ἢ ἀγροικρομύδου γυναῖκα, ἢ παιδί, δὲν θέλει σε ἐμποδίσει τίποτε εἰς αὐτό. Ἄλλ' ἂν σε κρᾶξι ὁ καρναπόδης, ἀφῆτε ὅλα ἐκεῖνα, καὶ τρέχε ὀυλίγωρα εἰς τὸ κάρabi χωρὶς νὰ κοιτάξῃς ὀπίσω. Εἰ δὲ καὶ εἶσαι γέροντας, μήτε νὰ ὑπάγῃς μακρὰν ἀπὸ τὸ κάρabi, μήπως, ὅταν σε κρᾶξι, δὲν εὔρεθῃς παρών (γ).

Κ ε φ.

(γ) Ἡ ἀπλή ἔννοια ταύτης τῆς παραβολῆς εἶναι αὕτη. Ὁ σοφὸς ἢμπορᾷ μὲν νὰ ἀπολαμβάνῃ τὰ ἐξωτερικὰ πράγματα, εἴτ' ἢν τὰ τυχερὰ ἀγαθὰ, ὅταν τῷ δίδονται, ἀλλὰ πρέπει νὰ ἦναι πάντῃ ἀδιάφορος εἰς αὐτὰ, καὶ εἰς τὸ γινεατῆον νὰ τὰ παραιτήσῃ ὀλοτελῶς, διὰ νὰ μὴ βυθισθῇ εἰς αὐτὰ, καὶ νὰ ἐπιμελῆται τὴν ἀρετὴν, ὅπῃ, ὅταν ἔλθῃ ἡ ὥρα τῆς θανάτου, νὰ εὔρεθῇ ἔτοιμος νὰ ἀκολουθήσῃ τὴν θωπὴν ἐκεῖνη ὅπῃ τὸν καλῆ, καὶ νὰ μὴν ἀγανακτήσῃ, ἔτε νὰ γογγύσῃ κατὰ τῆς Θεῆς. Μὲ τὸ κάρabi σοχάζομαι νὰ ἐννοῇ ὁ Ἐπίκτητος τὴν φιλοσοφίαν, μὲ τὸν καρναπόδην δὲ τὸν Θεόν.

Κ ε φ. Η!

Ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἐπιθυμῇ τις τὰ ἀδύνατα.

Μὴ ζητῆς νὰ γίνωνται τὰ πράγματα καθὼς θέλεις ἐσὺ, ἀλλ' εὐχαριστῆς νὰ γίνωνται τὰ πράγματα, καθὼς γίνονται (α), καὶ θέλεις ζῆσαι εὐτυχῶς.

Κ ε φ. Θ!

Ὅτι ἡ ψυχὴ εἶναι φύσει ἐλευθέρη καὶ ἀνεμπόδιστος.

Ἡ ἀρρώστια εἶναι ἐμπόδιον τῆς σώματος, ἀλλ' ὄχι τῆς προαιρέσεως, ἂν δὲν θέλῃ αὐτή. Ἡ χῶλκνσις εἶναι ἐμπόδιον τῆς σώματος, ἀλλ' ὄχι τῆς προαιρέσεως. Καὶ τῆτο εἶπέ εἰς κάδε συμβεβηκός· διότι θέλεις τὸ εὔρει αὐτὸ νὰ ἦναι ἐμπόδιον ἄλλου τινός καὶ ὄχι τῆς ψυχῆς σε (α).

Κ ε φ.

(α) Ἐπειδὴ εὐκόλως ἢμπορᾷς νὰ μεταβάλῃς τὴν θέλησί σου, ἀλλ' ὄχι ποτὲ τὴν φύσιν τῶν πραγμάτων.

(α) Πολλοὶ κεφαλοποῦνσι καὶ δὲν δύνανται νὰ καταλάβωσι τῆτο ὅπῃ λέγει ἐδῶ ὁ σοφὸς Ἐπίκτητος. Ἄλλ' αὐτὸ εἶναι φανερὸν ἀπὸ τῆν

Κ ε φ. Ι!

Ὅτι πρέπει νὰ ἀντιτάτῃ τινὰς τὰς Ἀρετὰς εἰς
τὰς Κακίας.

Επιθυμία εἰς κάθε συμβεβηκὸς ἐπιζή-
φοντα εἰς τὸν ἑαυτὸν σε, νὰ ἐξετάζῃς
ποί-

τῶν διαίρεσιν τῶν πραγμάτων, ὅπῃ ἔκαμεν
αὐτὸς εὐθεὶς εἰς τὴν ἀρχὴν τῆ Βιβλίου, ὅτι τὰ
ἑξωτερικὰ κακὰ δὲν ἐγγίζουσι ποσῶς τὴν ψυ-
χὴν· καὶ τῆτο εἶναι τὸ κεφάλαιον τῆς Σταί-
κῆς Φιλοσοφίας. Ὁ ἄνθρωπος δηλ. δὲν εἶ-
ναι ἕτε τὸ σῶμα, ἕτε ἡ χεὶρ, ἕτε ὁ πῆξ,
ἀλλ' ἡ ψυχὴ, ἣτις ἐστὶ φύσις ἐλευθέρη, καὶ
δὲν ἠμπορεῖ κανένα ἑξωτερικὸν πρᾶγμα νὰ
τὴν βιάσῃ, ὅπῃ νὰ θέλῃ ἄλλα, ἔξω ἀπὸ
τὴν ἀρετὴν καὶ ἀπὸ τὰ καλὰ ἔργα, ἂν δὲν
θελήσῃ αὐτή. Ὅθεν ἕτε ἀρρώστια, ἕτε κε-
τσαμάρα, ἕτε ἄλλο ὅποιον ἑξωτερικὸν πρᾶγ-
μα ἠμπορεῖ νὰ γένη ἐμπόδιον εἰς τὴν ψυ-
χὴν. Ἡ ἀρρώστια ἠμπορεῖ νὰ γένη ἐμ-
πόδιον εἰς τὸ σῶμα πρὸς ἐκτέλεσιν τινὸς
ἔργου, ἀλλὰ δὲν ἠμπορεῖ νὰ σικώσῃ τὴν ἐλευ-
θερίαν τῆς ψυχῆς, ὥστε νὰ μὴ θελήσῃ αὐ-
τὴ νὰ γένη ἐκεῖνο τὸ ἔργον. Ὁ χωλὸς καὶ
εξαβοπόδαρος περιπατεῖ νὰ μὴ δυσκολίαν
μεγάλην, ἀλλὰ πάντοτε ἔχει αὐτὸς τὴν αὐ-
τὴν

ποιῶν δύναμιν ἔχει νὰ μετανεύσῃ εἰς
αὐτὸ (α). Ἄν ἴθις κανένα εὐμεροφῶν νοση-
ῖ καμμία εὐμεροφῶν κόρον, θέλει εὐρεῖ
τὴν Ἐγκράτειαν ἐναντίον αὐτῶν. Ἄν σοι
δοθῇ κανένα κοπιασικὸν ἔργον, θέλει εὐρεῖ
τὴν Ὑπομονὴν ἐναντίον αὐτοῦ. Ἄν σοι
γένη καμμία ὕβρις, θέλει εὐρεῖ τὴν Ἀνε-
ξικακίαν ἐναντίον αὐτῆς. Καὶ ἂν συνιθί-
ζῃς ἕτω ἰσθμια τὴν θέλει σε ἀπατήσῃ
ποτὲ αἱ Φαντασίαι (β).

Κ ε φ.

τὴν ἐλευθερίαν τῆς ψυχῆς. Τὸ παράδειγμα
τῆς χαλάνσεως ἔπρεπε νὰ ἔλθῃ πρῶτον εἰς
τὸν νῦν τῆ Σοφῆ, ἐπαθῆ καὶ ὁ ἴδιος ἐχώλαινε.
(α) Εἶναι φανερόν, ὅτι εἰς πᾶσαν κακίαν ἀν-
τίκειται μία ἀρετὴ, ἢ γένε εἰς τὴν ὑπερηρά-
νηαν ἢ ταπεινοφροσύνη, εἰς τὴν ἀκολασίαν
ἢ ἐγκράτεια, εἰς τὴν ὕβριν ἢ ὑπομονὴν κτ.
Ὅθεν ὁ Σοφὸς συμβελεύει τὸν μαθητὴν νὰ
ἐξετάζῃ κατὰ τὸ κάθε πρᾶγμα, ἕτε ἰδοσι-
κὸν εἶναι αὐτὸ, ἕτε λυπηρὸν, ἕτε κοπια-
σικὸν, ὥστε μίτε ἀπὸ τὰ θέληγίτρά τε νὰ
παγιδευθῇ καὶ νὰ τὸ ἐναγκαλισθῇ, μίτε
ἀπὸ τὴν δυσκολίαν τε νὰ νικηθῇ καὶ νὰ τὸ
ἀποφύγῃ, καὶ ἀπλῶς εἰπεῖν εἰς κάθε κακίαν νὰ
ἀντιτάτῃ τὴν ἐναντίαν αὐτῇ ἀρετὴν.
(β) Ὅρα σημείωσιν α! Κεφ. Α!

Κ ε φ. ΙΑ!

Ὅτι ἡμᾶς οἱ ἄνθρωποι δὲν χάνομεν τὰ ἐδικά-
μας, ἀλλ' ἀποδίδομεν εἰς τὸν Θεοῦ τὰ
ἐδικάτω.

Νὰ μιν εἰπῆς ποτὲ εἰς κενύνα πρῶγμα,
ὅτι τὸ ἔχασα, ἀλλὰ τὸ ἔδωκα ὀπίσω.
Ἀπέδανε τὸ παιδί σου εἰπέ, ὅτι ἐβόσθη
ὀπίσω. Ἀπέδανε ἡ γυναῖκά σου εἰπέ,
ὅτι ἐβόσθη ὀπίσω. Σὲ εἰήσαν τὸ ὑποστα-
τικόν· εἰπέ, ὅτι καὶ τῆτο ἐβόσθη ὀπίσω (α).
Ἄλλα, δέλεις εἰπεί, δὲν εἶναι κακὸς ἄν-
θρωπος ἐκείνος ὅτῃ σὲ τὸ εἰπῆς; καὶ τί-
σοι μέλει εἶσένα, διὰ τίπος χεῖρος τὸ ἐβό-
σθεν ὀπίσω ἐκείνος ὅτῃ σοι τὸ ἔδωκεν;
Ἄλλ' ἕως ὅτῃ σοι τὸ δίδει, καὶ τὸ ἔχεις
εἰς τὸ χεῖρι, μεταχειρίσῃ τοῦ ὡς ξένου
πρῶγμα, καὶ φροντίζε δι' αὐτό, καὶ ὡς
φροντίζουσιν οἱ διαβάται διὰ τὸ παντοχέειν,
ὅτῃ κενύουσι.

Κ ε φ.

(α) Ἐπαυθὴ δὲν εἶναι ἐδικάσε, ἀλλὰ εἶναι. Ὁρα
Κεφ. Α! Παρὰβ. καὶ Κεφ. ΙΔ! Ἄλλὰ πο-
λὺ καλῆτερον εἶναι καὶ ἀγιώτερον ἔκῃνο τῆς
Γ' ὡς, Ὁ Κύριος ἔδωκεν, ὁ Κύριος ἀφῆλε-
το". Κεφ. Α! Στήχ. κα!

Κ ε φ. ΙΒ!

Ὅτι πέπεισιν καὶ φροντίζῃ τινας περισσότερον διὰ
τὴν προκοπὴν τῆς, καὶ καὶ προτιμᾷ τὴν ἡσυχίαν
τῆς ψυχῆς τε ἀπὸ ὅλα τὰ κακὰ τῆς
κόσμου.

Αν δὲ ληθῆ καὶ πρῶκίτης (α), ἔφησε
τῆτος τὰς σοχασίας. Ἄν ἐμελῆσω τῆς
πρῶγματα με, δὲν μελῶ ἐβουε τῆς πέρας
ζω-

(α) Τῆτο τὸ ῥῆμα τὸ μεταχειρίζονται οἱ Στωϊ-
κοὶ διὰ ἐκῃνου ὅτῃ ἐκαίκε μεγάλην προκοπὴν
εἰς τὴν ἀρετὴν, καὶ αὐξήσε πολλὸν εἰς τὸ κα-
λὸν ἐκτελώντας τὰ πρῶγαγέλιματα τῆς ἡδὴ-
κῆς φιλοσοφίας, καὶ πλησιάζοντας εἰς τὸν πέ-
ρασ Σοφου. Τῆτο ὅτῃ λέγει ὁ σοφὸς Ἐπί-
κτητος εἶναι ὁμοίου με ἐκῃνο τῆ Ἐυαγγέλι-
", Εἰ δέ ληθῆς τελῶς εἶναι, ". Πρῶτα καὶ ση-
μαῖστω ἔδω, ὅτι οἱ Στωϊκοὶ ὅτῃ ἀγαπήσαν
τῆς ὑπερβολῆς εἰς ὅλα τὰ πρῶγαγέλιματα, ἐδικαι-
θεσαν ὅλας τῆς ἀνθρώπου εἰς Σοφῆς καὶ καὶ Με-
ρῆς. Εἰς τοῦ χοροῦ τῆτων τῶν ὑσῆσαν συναι-
ρίθμισαν αὐτοὶ καὶ τῆς μεγάλως ἀνδρας τῆς
ἀρχαιότητος, ὡσαν ὅτῃ δὲν ὡμοιάζαν με-
τὴν εἰκοσιὰ τῆ κατ' αὐτῆς Σοφῆ. Οἱ δὲ με-
τρίωτεροι ἐξ αὐτῶν, οἷος ἦν καὶ ὁ Ἐπίκτητος,
ἐκίλευσαν, ἐξόχως τῆ κατ' ἐκῃνης τελῆσικ Σο-
φῆ,

ζωάρεσκον με (ε). "Αν δὲν παιδεύσῃ τὸν δῆλον, θέλει εἶσθαι κακός· διότι κάλλιον νὰ ἀποθάνῃς ὑπὸ τῆς πείνας, κ' νὰ ἦσαι χαρῆς λύπην κ' φόβον, παρά νὰ ζῆς με ταραχὴν κ' σύγχυσιν εἰς μεγάλην ἀφρονίαν (γ)· κ' κάλλιον νὰ ἦναι ὁ δῆλός σε κακός, παρά ἐσὺ δυσυχής (δ).
ἵπτο

φῆ, κ' περὶ ἐνὸς ἄλλοι, ὅπῃ ἀκατάπαυστα ἐπιμελῆται διὰ τὴν προκοπὴν κ' διορθώσιν τε, τὸν ὁποῖον ὠνόμαζαν αὐτοὶ Προκόπτοντα, κ' ἔλεγαν περὶ αὐτῆ, ὅτι εἶναι σοφός κ' ἐνάργητος, κ' ἠμπορεῖ νὰ ζῆ εὐτυχῶς.

(β) Ὁ Ἐπίκτητος παρήγγειλεν εὐδῶς εἰς τὴν ἀρχὴν τέττε τῆ Ἐγχειρ. (ὄρα Κεφ. Α κ' Β!) τῷ μαθητῇ τε νὰ ἀναβάλῃ μερικὰ πράγματα κατὰ τὸ παρὸν, ἕως νὰ εὐτυπωσῆτι καλὰ εἰς τὸ νῦν τε τὰ δόγματα τῆς Φιλοσοφίας, κ' νὰ ῥιζωθῶσιν εἰς τὴν ψυχὴν τε, διὰ νὰ μένῃ σερεῶς εἰς αὐτά.

(γ) Ἡ γαλήνη κ' ἡσυχία, κ' διὰ νὰ εἰπῶ κατὰ τῆς Στωϊκῆς, ἡ ἀταραξία τῆς ψυχῆς εἶναι ἡ ἀληθῆς εὐτυχία κ' εὐδαιμονία τῆ ἀνδράπε· ἡ δὲ ταραχὴ κ' σύγχυσις εἶναι κατ' αὐτῆς ἡ ἄκρα δυσυχία κ' κακοδαιμονία αὐτῆ.

(δ) Μὴ νομίσης τὸν Ἐπίκτητον τοσοῦτον ἄσπλαγχνον κ' μισάνθρωπον ὅπῃ λέγει αὐτὰ, ἀσάν νὰ μὴ τὸν ἔμελεν ὀλοτελῶς διὰ τὴν διορθώ-

ἀπὸ τὰ παραμικρά· χύνεται τὸ λαδάκι σε, κλέπτεται τὸ κρασάκι σε, εἶπε, ὅτι διὰ τόσον πωλεῖται ἡ Ἀπάθεια, διὰ τόσον πωλεῖται ἡ Ἡσυχία τῆς ψυχῆς (ε)· χάρισμα

σιν τῆ δέλε τε, ἀλλὰ σοχάσῃ ἕναν δύσροπον κ' διεσραμμένον δῆλον, ὅπῃ δὲν διορθώνεται ἔτε μὲ τὸ καλὸν ἔτε μὲ τὸ κακὸν, ὡς λέγομεν κοινῶς, κ' ἀκολέθως ὅ,τι κ' ἂν εἰπῆ κ' κάμη τινὰς, ὅλα εἶναι μάταια κ' ἀνωφελῆ, ταραττεται δὲ μόνου ἐκάυος ὅπῃ τὸν ἔχει κ' συγχίζεται κατ' ὑπερβολὴν βλέπωντας τὴν μεγάλην τε κακίαν, κ' σοχαζόμενος τὸ ἀμετανοήτου τῆς γνώμης τε. Τὸν τοιῆτον πρέπει βέβαια νὰ τὸν ἀφήσῃ τινὰς νὰ κρευῖται· ἐπαδῆ εἶναι τὸ ἴδιον νὰ πλύνη τὸν Ἀράπην, κ' νὰ ἀσπρίζη τὸν Κόρακα κατὰ τὴν παροιμίαν.

(ε) Πολλὰ ἀδικῶσι τῆς Στωϊκῆς ὅσοι ἀπὸ τὴν Ἀπάθειάν των, ἕως τὴν ὁποῖαν ἀνάγκῃ αὐτοὶ ὅλα, θέλῃν νὰ συμπεράνωσι μίαν παντελῆ ἀναισθησίαν κ' ψυχρότητα πρὸς ὅλα τὰ περπνὰ κ' λυπηρὰ αἰσθήματα, κ' μίαν παντελῆ σέρησιν τῆς Ἐπιθυμίας κ' Ἀποσροφῆς. Αὐτοὶ ἐννοῶσι περισσότερο ὑπὸ τὸ ὄνομα τῆς Ἀπάθειας μίαν τοιαύτην ἡσυχίαν κ' ἀταραξίαν τῆς ψυχῆς, διὰ τὴν ὁποῖαν αὐτὴ δὲν λυπαῖται πλέον· διὰ τὰ φαινόμενα ἀγαθὰ ἢ κακὰ, κ' τὰ ἀποσρέφεται ὅσον εἶναι δίκαιον.

ρισμα δὲν ἀποκτᾶται τίποτε. Ὅταν λοιπὸν κράζῃς τὸν δῆλόν σε, σοχάσῃς, ὅτι ἢμπορεῖ νὰ μὴ σε ἀκῶσῃ, ἢ ἂν σε ἀκῶσῃ πάλιν, νὰ μὴ κάμῃ ἐκεῖνο ὅπῃ θέλεις. Ἀλλὰ, θέλεις εἰπεῖ, δὲν πρέπει εἰς αὐτὸν νὰ κάμῃ ἔτζη· ἀλλὰ πρέπει εἰς ἐσένα νὰ μὴ συγχίζῃσαι εἰς αὐτόν.

Κ ε φ. ΙΓ!

Ὅτι πρέπει νὰ καταφρονῇ τινὰς τὴν ὑπόληψιν τῶν χυδαίων περὶ ἐαυτῶ· ἢ ὅτι δύσκολον εἶναι νὰ φροντίζῃ τινὰς ὁμῶς περὶ πολλῶν.

Αν θέλῃς νὰ προκόψῃς, ὑπόμενε νὰ φανῆς ἀνόητος ἢ μωρὸς διὰ τὰ ἐξωτερικὰ πράγ-

Ὅθεν παραδίδουσιν αὐτοὶ διάφορες Κανόνας, πῶς ἢμπορῶ τινὰς νὰ φθάσῃ εἰς τὴν Ἀπάθειαν, οἱ ὁποῖοι εἶναι διασπαρμένοι εἰς πολλὰ Κεφαλαία τέτε τῶ Ἐγχειριδίου, ὡσαν εἰς τὰ Α! Γ! Ε! Ζ! Η! Ι! Ἐτι δὲ εἰς τὸ ΙΖ! ΚΑ! Κς! ΚΗ! Λ! ΛΑ! ΛΔ! ΜΒ! ΜΓ! Πρὸς τέτοις ἐδίδασκον αὐτοὶ, ὅτι ἢμπορῶ εὐκολὰ τινὰς νὰ ἀνδίσταται εἰς τὸ πάθος εὐδύς εἰς τὴν πρώτην τε γέννηαν· ἐπειδὴ τότε μόνον πρέπει νὰ ὀνομασθῇ πάθος, ὅταν νικηθῶμεν ἡμᾶς ἀπὸ τὰς προσβολὰς τῶν ἐξωτερικῶν πραγμάτων, ἢ ἀρχίζωμεν νὰ σοχαζώμεθα τὰ μὲν τερπνὰ ἢ ἡδέα πράγματα ἀγαθὰ, τὰ δὲ λυπηρὰ ἢ ὀχληρὰ κακά.

πράγματα (α). Μὴ θέλῃς νὰ φαίνεσαι εἰς τὰς ἄλλας, ὅτι ἢξεύρεις τίποτε· ἢ ἂν φανῆς εἰς μερικὰς, ὅτι εἶται μεγάλος ἄνθρωπος, μὴ πισεύῃς τὸν ἑαυτὸν σε· ἐπειδὴ ἢξευρε, ὅτι δὲν εἶναι εὐκόλου νὰ φυλάξῃς ἢ τὴν προαίρεσίν σε σύμφωνον μετὰ τὴν φύσιν, ἢ τὰ ἐξωτερικὰ πράγματα, ἀλλ' ἐξ ἀνάγκης πρέπει ἐκεῖνος ὅπῃ ἐπιμελεῖται τὸ ἓνα, νὰ ἀμελήσῃ τὸ ἄλλο.

Κ ε φ. ΙΔ!

Ὅτι μάτην ἐπιθυμῶμεν νὰ φυλάττωμεν σῶα ἢ ἀβλαβῆ ἐκῆνα ὅπῃ δὲν εἶναι εἰς τὴν ἐξουσίαν μας· ἢ τίς ἐστὶ Κύριος.

Αν θέλῃς νὰ ζῶσι πάντοτε τὰ παιδιά σε, ἢ γυναῖκά σε, οἱ φίλοι σε εἶσαι μωρὸς· ἐπειδὴ θέλεις ἐκεῖνα τὰ πράγματα ὅπῃ δὲν εἶναι εἰς τὴν ἐξουσίαν σε νὰ ἦναι εἰς τὴν ἐξουσίαν σε, ἢ τὰ ξένα νὰ ἦναι ἐδικὰ σε. Ὅμοίως ἂν ζητῆς νὰ μὴ σφά-

Η 2 λη

(α) Ἐπειδὴ ὅστις καταφρονεῖ τὰς ἡδονὰς, τὰ πλέτη, τὰς ἀξίας κτλ. μάλιστα δὲ ὅταν ἢμπορῶ νὰ τὰ ἀποκτήσῃ, νομίζεται κατὰ τὴν ὑπόληψιν ἢ κρίσιν τῶν χυδαίων μωρὸς. Παραβ. Α! πρὸς Κορινθ. Κεφ. Γ! Στίχ. ΙΗ!

λη ὁ δὲ λόγος σε, εἶσαι μαρῶς· ἐπειδὴ θέ-
λεις τὸ ἐλάττωμα νὰ μὴν ἦναι σφάλμα,
ἄλλ' ἄλλο πρᾶγμα. Εἰ δὲ καὶ θέλεις ἐσὺ
νὰ ἀπολαύσης ἐκεῖνο τὸ καλὸν ὅπῃ ἐπι-
θυμεῖς (α), τῆτο ἠμπορεῖς. Κάμνε λοι-
πὸν ἐκεῖνο ὅπῃ ἠμπορεῖς. Ἐκεῖνος εἶναι
Κύριος τινός, ὅστις ἔχει τὴν ἐξουσίαν νὰ τῆ
δώσῃ, ἢ νὰ τῆ πάρῃ ἐκεῖνα ὅπῃ αὐτὸς θέ-
λει, ἢ δὲν θέλει (β). Ὅστις λοιπὸν θέ-
λει νὰ ἦναι ἐλεύθερος μῆτε νὰ ἀγαπᾷ,
μῆτε νὰ μισῇ κανένα πρᾶγμα ἀπ' ἐκεῖνα
ὅπῃ εἶναι εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν ἄλλων· εἰ
δὲ μὴ, πρέπει ἐξ ἀνάγκης νὰ ἦ αἰσκλάβος.

Κ ε φ. Ι Ε!

Ὅτι πρέπει νὰ λαμβάνῃ τινὰς ἐκῆνα ὅπῃ τῆ δί-
δονται, καὶ νὰ τὰ μεταχειρίζεται μετρίως, νὰ
μὴν ἐπιθυμῇ δὲ ἐκῆνα ὅπῃ δὲν τῆ δίδονται.

Ενδυμήσε, ὅτι πρέπει νὰ πολιτεύεσαι
εἰς τὴν ζωὴν, ὡσὰν εἰς ἓνα συμπόσιον.
ἮΛ-

(α) Ὅρα Κεφ. Β! μετὰ τῶν σημειωμάτων.

(β) Κύριος εἶναι κυρίως ἐκῆνος ὅπῃ ἐξουσιάζει
τὰς κακάς ἐπιθυμίας. Ὅστις λοιπὸν κυριεύει-
ται ἀπὸ τὰς αἰσχρὰς ἡδονὰς, αὐτὸς εἶναι
ἀνδράποδος τῶν ἀλογῶν τε παδῶν· αἰσχύνει
καὶ ὄνιδος ἀγκίμενσιν αὐτόν.

Ἦλθε κανένα φαγητὸν εἰς ἑσένα ἀπ' ἐκεῖ-
να ὅπῃ περιφέρονται εἰς τὴν τράπεζαν·
ἀπλωσε τὸ χεῖρι καὶ πᾶρε σεμνῶς. Δια-
βαίνει τὸ φαγητὸν· μὴ τὸ κρατῆς. Δὲν
ἦλθεν ἀκόμη εἰς ἑσένα· μὴ λαίμαργός
πρὸ καιρῶ, ἀλλὰ προσημενε ἕως νὰ ἔλθῃ
εἰς ἑσένα. Οὕτω κάμνε μετὰ τὰ τέκνα, ἢ τω
μετὰ τὴν γυναῖκα, ἢ τω μετὰ τὰς ἀξίας, ἢ τω
μετὰ τὸν πλῆτον, καὶ θέλεις ἀξιοθῆ μίαν
φορὰν νὰ γένῃς συντράπεζος τῶν Θεῶν.
Εἰ δὲ καὶ ὄχι μόνον δὲν πάρῃς μερικὰ ἀπὸ
τὰ παρατιθέμενα, ἀλλὰ καὶ τὰ παραβλέ-
ψῃς γενναίως, τότε δὲν θέλεις γένῃ μόνον
συντράπεζος τῶν Θεῶν, ἀλλὰ καὶ συ-
νάρχων (α)· ἐπειδὴ ἢ τω κάμνωντας ὁ Διο-
γένης καὶ ὁ Ἡράκλειτος (β) καὶ οἱ ὅμοιοι
τῆ

(α) Ἐπειδὴ ἡ καταφρόνησις τῶν ἐξωτερικῶν
πραγμάτων εἶναι θῆνόν τι, καὶ κάμνε τὸν ἄν-
δρωπον ὅμοιον τῷ Θεῷ.

(β) Ὁ Ἐπίκτητος θέλει ἐνδυμήθῃ, ὅταν ἔγρα-
φε τῆτο τὸ Κεφάλαιον, τῆ Διογένης τὴν κα-
ταφρόνησιν ὅλων τῶν ἀνθρωπίνων πραγμά-
των, καὶ τὴν ὑπεροψίαν τῆ μεγάλης Ἀλεξάν-
δρου, καὶ τῆ Ἡρακλείτου τὴν περιφρόνησιν ὅλων
τῶν ματαιότητων τῆ Κόσμου, καὶ τὴν ἀπόρρι-
ψιν τῆς παρακαλίσεως τῆ Δαρσίου βασιλείας
τῶν Περσῶν, ὅπῃ τὸν ἐκαλῆσεν εἰς τὸ πα-

της πρεπόντως κ' ἦσαν κ' ὠνομάζοντο θεῖοι
"Ἄνδρες (γ).

Κ ε φ.

λάτι τη. Ἐν γένει οἱ Στωϊκοὶ ἤξευραν νὰ
εὐφελῶνται μεγάλως ἀπὸ τὰ παραδείγματα
τῶν μεγάλων κ' εὐαρέτων ἀνδρῶν. Ὅθεν ἐσυμ-
βέλευαν τῆς μαθητῶν των νὰ ἐκλέξωσι κανέ-
ναν μεγάλον κ' περιβόητον ἄνδρα εἰς τὴν σο-
φίαν κ' ἀρετὴν, κ' νὰ τὸν ἔχωσι πάντοτε πρὸ
ὀφθαλμῶν ὡς τύπον κ' εἰκόνα, διὰ νὰ τὸν
μιμῶνται· τῆς ἐδιδασκάν νὰ ἐρωτῶσιν ἕκαστος
τὸν ἑαυτὸν τη εἰς κάθε τη πράξιν, ἂν ἤθελε
πράξει ἕτως ὁ Σωκράτης, ὁ Ζήνων, ὁ Διογέ-
νης; Ὅρα Κεφ. ΔΓ!

(γ) Μὲ τοιοῦτον τίτλον ἐτιμῶσαν οἱ Στωϊκοὶ
τῆς κατ' αὐτῆς τελείης Σοφίας· κ' βέβαια εἶ-
ναι ἄξιοι τοιῦτε μεγάλα κ' ἐνδόξα ὀνόματος
ὅσοι ἐκάθηνσαν ἑαυτῆς διὰ θεωρίας κ' πράξεως,
κ' ἔγιναν ὅμοιοι τῷ Θεῷ διὰ τῆς ἀρετῆς κ'
τῶν ἄλλων θεοφιλῶν κ' θεαρέτων ἔργων. Τῆς
ὠνόμαζαν δὲ κ' ἕως τῆ Θεῆ, τὸ ὁποῖον τὸ
συνήθιστα κ' ἡ Ἄγία Γραφή ὀνομάζουσα τῆς
δικαίας κ' εὐαρέτης τέκνα Θεῆ κ' ἕως τῆ Ἰψίσε.

Κ ε φ. ΙΣΤ!

Ὅτι πρέπει νὰ συμπάσχη τινας ὡς ἄνθρωπος φυ-
λάττων ὁμῆ τὴν ἀταραξίαν τῆς ψυχῆς τη.

Ὅταν ἰδῆς κανέναν πολλὰ περιλυπτον νὰ
κλαίῃ, ἢ διατὶ ἐξεντεύθη ὁ ἰόςτης, ἢ
διατὶ ἔχατε τὰ ὑπάρχοντά τη, πρόσεχε
νὰ μὴ σε ἀπατήσῃ ἡ Φαντασία, ὅτι αὐ-
τὸς εὐρίσκεται εἰς δυσυχίαν, ἢ ὁποῖα εἶ-
ναι ἐκτὸς αὐτῆ, ἀλλ' εὐθύς διάκρινε μὲ
τὸν νῦν σε, κ' εἶπέ ἐλεύθερα, ὅτι τῆτον
δὲν λυπεῖ τὸ συμβεβηκός· ἐπειδὴ ἄλλον
δὲν λυπεῖ αὐτό· ἀλλ' ἡ ψευδὴς γνώμη
ὅπῃ ἔχει περὶ τῆς τῆ συμβεβηκότητος.
Μὴν ἀμελῆς ὁμως νὰ συγκατατίθῃσαι
μὲ αὐτὸν εἰς τὴν ὁμιλίαν, κ' ἂν τὸ κα-
λέσῃ ἡ χρεία, κ' νὰ ἀνασενάξῃς μαζύ τη·
πλὴν πρόσεχε νὰ μὴν ἀνασενάξῃς κ' ἐκ
βάθους καρδίας (α).

Κ ε φ.

(α) Μὴ νομίσῃς, ὅτι οἱ Στωϊκοὶ ἤθελαν μὲ τῆ-
το νὰ συσαινῶσι τὴν Ἰπόκρισιν, τὴν ὁποῖαν
ἐσοχάζοντο αὐτοὶ πάντη ἀναξίαν ἐνὸς τιμῆς
κ' εὐαρέτης Ἄνδρος, ἀλλ' ἐθεωρῶσαν αὐτὴν τὴν
συγκατάβασιν ὡς ἕνα ἰδικὸν χρέος πρὸς πα-
ρηγορίαν τῶν ἀσθενέστερων κ' ἀπληστέρων, ὅπῃ
δὲν ἔμαθαν ἕτε ἠξεύρουσι, ποῖα πράγματα
εἶναι εἰς τὴν ἐξουσίαν μας, κ' ποῖα δὲν εἶναι.

Κ ε φ. Ι Ζ!

Ὅτι ἡ παρῆσα ζωὴ εἶναι ὁμοία θεάτρῳ· καὶ ὅτι πρέπει νὰ πολιτευώμεθα ἀξίως τῆ ἐπαγγελ-
ματος ἡμῶν.

Ενθυμήσθε, ὅτι εἶσαι μίμος ἐκείνης τῆς
Κωμωδίας, ὅπῃ θέλει ὁ Ποιητής. "Ἄν
ἦναι κοντὴ ἡ κωμωδία, κοντὸν εἶναι καὶ τὸ
παιγνίδι σε· ἂν εἶναι μακρυνή, μακρυνόν.
"Ἄν θέλῃ ὁ Ποιητής νὰ παραστήσῃ τὸν
Πτωχόν, ἐνθυμήσθε νὰ τὸν παραστήσῃς
ἐπιτήδεια. Ὁμοίως ἂν θέλῃ νὰ παραστή-
σῃς τὸν Κητζον, τὸν Ἄρχοντα, τὸν Πο-
λίτην, ἐνθυμήσθε νὰ παραστήσῃς τὸν καθ'
ἓνα καθὼς πρέπει· ἐπειδὴ τῆτο εἶναι τὸ
χρέος σε, τὸ νὰ παραστήσῃς καλὰ τὸ πρό-
σωπον ὅπῃ σοι ἐδόθη· τὸ δὲ νὰ ἐκλέξῃ
αὐτὸ, εἶναι ἔργον ἄλλου (α).

Κ ε φ.

(α) Δηλαδή τῆ Ποιητῆ ἢ τῆ Θεῆ. Ὁ Ἐπίκτη-
τος παρομοιάζει εἰς τῆτο τὸ Κεφάλαιον πολ-
λὰ εὐφυῶς τὸν Κόσμον μὲ ἓνα θεάτρον. Καὶ
βέβαια τί ἄλλο εἶναι ὁ Κόσμος, εἰμὴ ἓνα
απατηλὸν θεάτρον, εἰς τὸ ὁποῖον τὰ διάφο-
ρα πρόσωπα ὅπῃ παρρησιάζονται εἶναι τὰ
διάφορα ἐπαγγέλματα τῶν ἀνθρώπων, τὰ
ὅποια ἐμοίρασεν ἡ Θεία Πρόνοια εἰς αὐτὸς δια-

Κ ε φ. Ι Η!

Ὅτι ὁ Σοφὸς ἐκ παντὸς πράγματος καὶ συμβεβη-
κότος ἡμπορεῖ νὰ ὠφελῆται.

Οταν ὁ Κόρακας δὲν σημαίνει κανένα εὐ-
τυχὲς προμήνυμα (α). ἅς μήσε ἀπατήσῃ
ἡ Φαντασία, ἀλλὰ παρευθὺς διάκρινε με-
τὸν νῦν σε, καὶ εἶπε, ὅτι κανένα κακὸν δὲν
ἡμπορεῖ νὰ προμηνύῃ τῆτο διὰ ἔμένα, ἀλλ'
ἢ διὰ τὸ ἐπίκηρόν με σώμα, ἢ διὰ τὴν
ὀλίγην με περισσίαν, ἢ διὰ τὴν μικρὴν με
δόξαν (β), ἢ διὰ τὰ τέκνα με, ἢ διὰ τὰ

δοκιμῆν, ὅπῃ νὰ κάμνη ἕκαστος τὸ χρέος τε,
καὶ νὰ πολιτεύηται ἀξίως τῆ ἐπαγγελματοῦ
τε; Ὅσις λοιπὸν ἐκπληρώσῃ τὸ χρέος τε κα-
θὼς πρέπει, θέλει τιμηθῆ καὶ δοξασθῆ· ὅσις
δὲ πάλιν δὲν ἐκπληρώσῃ αὐτὸ, θέλει ἀτι-
μασθῆ καὶ καταισχυρῆ.

(α) Ὅλοι οἱ Ἐθνηκοὶ ἐπίστευον κοινῶς, ὅτι αἱ
φωναὶ μερικῶν πελλίων, ὡσανὺ τῶν γυπῶν καὶ
κοράκων ἐσημαίναν κάποια κακὰ προμηνύμα-
τα, καθὼς καὶ παρ' ἡμῖν πολλοὶ δεισιδαίμονες,
μάλιστα δὲ αἱ γυναῖκες πιστεύουσι.

(β) Τὰ τρία Ὑπεροριστικὰ Σωματίον, Κησι-
διον καὶ Δοξάριον, ὅπῃ εἶναι εἰς τὸ Πρωτότυ-
πον, δὲν ἐδυνήθην νὰ τὰ μεταφράσω καλῆτε-
ρον, παρὰ καθὼς τὰ μετέφρασα. Ὅρα τὴν Α!
Σημ. τῆ Κεφ. Ζ!

τέκνα με, ἢ διὰ τὴν γυναῖκά μου· διὰ ἐμέ-
να δὲ προμηνύει πᾶσαν εὐτυχίαν, ἂν θέ-
λω ἐγώ. Ἐπειδὴ ὅτι καὶ ἂν ἀκολουθήσῃ
ἐκ τῆτος, εἰς τὴν ἐξουσίαν με εἶναι νὰ ὠφε-
ληθῶ ἀπ' αὐτό (γ).

Κ ε φ. ΙΘ.

Ὅτι πρέπει νὰ ἐπιχαρίζηται τινὰς πράγματα ἀνά-
λογα μὲ τὰς δυνάμεις τε, καὶ νὰ μὴ μακαρίζῃ κα-
νέναν διὰ τὰ ἐξωτερικὰ καλὰ· καὶ ὅτι ἡ ἀλη-
θὴς ἐλευθερία γέκεται εἰς τὴν κατα-
φρόνησιν τῶν ἐξωτερικῶν πραγμάτων.

Α' νίκητος ἢ ἡμπορεῖς νὰ ἦσαι, ἂν δὲν ἔμ-
βῃς εἰς κανέναν ἀγῶνα, τῆ ὁποῖα ἢ νίκη
δὲν

(γ) Εἶναι γνωστὸν, ὅτι οἱ Στωϊκοὶ ἔνα μόνου
κακὸν ἤθελαν τὸ Ἡδίκον, καὶ ὅτι τὸ ἀληθινὸν
καλὸν γέκεται εἰς τὴν προαίρεσίν μας. Ἀλλὰ
πῶς δύναται νὰ ὠφεληθῇ τινὰς ἐκ τῶν ἐναν-
τίων συμβεβηκότων; θέλει εἰπεῖ τινὰς. Ἄν
τὰ ὑπομένῃ γενναίως καὶ δὲν ἀγανακτῇ, ἔτε
χογγύζη κατὰ τῆς Θεῆς Προνοίας· διότι αὐ-
τὰ εἶναι ἀναγκαῖα παρεπόμενα τῆς ἀνθρω-
πίνης φύσεως, τὰ ὁποῖα κανεῖς δὲν δύναται
νὰ τὰ ἀποφύγῃ, δύναται ὅμως νὰ τὰ νικήσῃ
μὲ τὴν ὑπομονὴν καὶ ἀνδρείαν τῆς ψυχῆς τε.

δὲν κρέμεται ἀπὸ ἐσένα (α). Πρόσεχε,
ὅταν ἰδῆς κανέναν ὅπῃ εἶναι εἰς μεγάλην
τιμὴν, ἢ ὅπῃ ἔχει μεγάλην δύναμιν, ἢ
μεγάλην δόξαν, νὰ μὴ τὸν μακαρίζῃς,
ἀπατιθεὶς ἀπὸ τὴν Φαντασίαν· διότι ἂν
ὑφίσταται τὸ ἀληθινὸν καλὸν εἰς ἐκεῖνα τὰ
πράγματα ὅπῃ εἶναι εἰς τὴν ἐξουσίαν μας,
δὲν ἔχει τόπον ἔτε φθόνος ἔτε ζηλοτυ-
πία· ἀλλ' ἐσύ δὲν θέλεις προαιρεθῆ νὰ
ἦσαι ἔτε Ἀρχισράτηγος, ἔτε Προεσῶς,
ἔτε Καίμακάμης (β), ἀλλ' ἐλεύθερος· μία
δὲ σφάττα ὁδηγεῖ εἰς τῆτο, ἢ καταφρόνη-
σις τῶν ἐξωτερικῶν πραγμάτων.

Κ ε φ.

- (α) Τῆτο νομίζω νὰ τὸ νοῆ ὁ Ἐπίκτητος διὰ τὰ
ἐξωτερικὰ πράγματα ὅπῃ δὲν εἶναι εἰς τὴν
ἐξουσίαν μας. Ἀλλ' ἐπειδὴ αὐτὸς ὀμιλεῖ μὲ
τὸν ἀρχαῖον μαθητὴν, ἴσως τὸν συμβελεύει
καὶ τῆτο, νὰ μὴν ἔμβῃ αὐτὸς ποτὲ εἰς κανέ-
ναν ἀγῶνα μὲ τὰς ἰσχυροτέρας καὶ δυνατωτέ-
ρας τε. Πλὴν τὸ πρῶτόν μοι φαίνεται πιθανώ-
τερον διὰ τὴν ἀναλογίαν καὶ ἀκολουσίαν τῆ λόγου.
- (β) Οὕτω μετέφρασα ἐγὼ τὰς τρεῖς λέξεις Στρα-
τηγός, Πρύτανις καὶ Ὑπάτος, ὅπῃ εἶναι εἰς τὸ
Ἑλληνικόν, αἱ ὁποῖαι κατὰ τὴν γνώμην με
δὲν ἢμπορῶν νὰ ἐκφρασθῶσι καλλίτερον κατὰ
τὸ νῦν ἔθος εἰς τὴν ἀπλήν γλῶσσαν, ὅπῃ
ἀγνοῶν τὰ πράγματα, τῶν ὁποίων εἶναι ση-
μαντικὰ ταῦτα τὰ ὀνόματα.

Κ ε φ. Κ!

Ὅτι ἡ πρόληψις συγχίζει τὰς ἀνθρώπων· καὶ ὅτι ἡ ἀναβολὴ ἐν ταῖς κρίσεσι τῶν πραγμάτων εἶναι ἀναγκαία.

Ενθυμήσθε, ὅτι δὲν σε ἀτιμάζει ἐκεῖνος ὅπῃ σε ὑβρίζει, ἢ σε δαίρει, ἀλλ' ἡ κρίσις ὅπῃ κάμνεις περὶ τῶν ἀνθρώπων, ὡσάν να σε ἀτιμάζην. Ὅταν λοιπὸν σε παροξύνῃ τις, ἤξευρε, ὅτι δὲν σε ἐπαρώξουνεν ἐκεῖνος, ἀλλ' ἡ ἐδική σε γνώμη. Ὅθεν πρὸ πάντων σπένδαζε νὰ μὴν ἀπατηθῆς ἀπὸ τὴν Φαντασίαν· διότι ἀν λάβῃς μίαν φορὰν κειρὸν νὰ σοχασθῆς καλὴ τὸ πρᾶγμα, ευκολώτερον θέλεις ἐξοσιᾶσαι τὸν ἑαυτὸν σε (α).

Κ ε φ.

(α) Ὁ Ἐπίκτητος λέγει παρ' Ἀρρίανῳ Βιβλ. Α! Κεφ. Β! ὅτι ἐ μόνον αἱ ὑβρεις καὶ αἱ πληγαὶ δὲν εἶναι ἀφορητοί, ἀλλὰ καὶ ἡ ἀγχόνη αὐτὴ εἶναι τρόπον τινὰ φορητὴ. Ἐπειδὴ τὸ φορητὸν καὶ ἀφορητὸν ὅλων τῶν ἀνθρώπων αἰσθήσεων καὶται ἀπλῶς ἐν τῇ διαφορᾷ τῶν ιδεῶν καὶ κρίσεων τῶν ἀνθρώπων. Καὶ δι' αὐτὸ τῆτο πρέπει νὰ ἐπιμελώμεθα διὰ νὰ ἀποκτήσωμεν ὀρθὰς ἐννοίας τῶν πραγμάτων

Κ ε φ. ΚΑ!

Ὅτι ἡ μνήμη καὶ μελέτη τῶ θανάτου εἶναι ὁδὸς τῆς σωτηρίας.

Εχε πάντοτε πρὸ ὀφθαλμῶν τὸν Θάνατον, τὴν Ἐξορίαν, καὶ ὅλα τ' ἄλλα ὅπῃ σοι φαίνονται φοβερά, περισσώτερον δὲ ἀπὸ ὅλα τὸν Θάνατον, καὶ ποτὲ δὲν θέλεις σοχασθῆ κανένα χαμερπὲς ἔργον, ἕτε θέλεις ἐπιθυμήσει κανένα πρᾶγμα ὑπερβολικά (α).

Κ ε φ. ΚΒ!

Ὅτι ὁ Φιλόσοφος δὲν πρέπει νὰ ψιφᾷ τὰς φλυαρίας τῶν χυδαίων, καὶ ὅτι ἡ ὑπομονὴ τῶ προξενῆ αἰώνιον δοξάν.

Αν ἀγαπᾷς τὴν Σοφίαν, ἐτοιμάσθε εὐθύς νὰ ὑποφέρῃς τὰς γλευασμὰς καὶ ἐμπαιγμὰς τῶν χυδαίων, ὡσάν ὅπῃ θέλεις
σιν

(α) Τῆτο συμβελεύει καὶ ὁ Σοφὸς Σειράχ· Μνήσθητι τῶν ἐσχάτων σε, καὶ ἔχ ἁμαρτήσεις εἰς τὸν αἰῶνα. Κεφ. Ζ! Στιχ. ΛΖ! Ὅσις ἐνθυμῆται καὶ μελετᾷ συχνὰ τὸν θάνατον, ἕτος ἐκκλίνει ἀπὸ τὸ κακὸν, καὶ κάμνει τὸ καλόν· καὶ ἕτος ἐκλαμβάνει τὴν σωτηρίαν.

σιν εἰπεῖ· ὅτι ἔξαφνα μᾶς ἦλθε Φιλόσο-
φος· καὶ πόθεν αὐτῆ ἢ Ὑπερηφάνεια; πλὴν
ἔσὺ μὴν ὑπερηφανευθῆς (α)· ἀλλὰ μένε
σερρός εἰς ἐκεῖνα ὅπῃ σοι φαίνονται ἄριστα,
ὡσάν νὰ σὲ κατέζησεν ὁ ἴδιος Θεὸς εἰς
ταύτην τὴν τάξιν τῆ Σοφῆ· καὶ ἐνθυμήσθ, ὅτι
ἂν ἐπιμένῃς εἰς αὐτὰ, ἐκεῖνοι ὅπῃ
πρῶτά σε ἐπερίπαιζαν, αὐτοὶ ὑπερὸν θέ-
λουν σε ἐπαινέσει καὶ θαυμάσει· εἰ δὲ καὶ νι-
κηθῆς ἀπὸ τὰς φλυαρίας αὐτῶν, διπλᾶ
θέλεις περιγελασθῆ.

Κ ε φ.

(α) Οὕτως ἐξήγησα τὴν Ἑλληνικὴν φράσιν·
σύ δὲ ὀφρῦν μὴ σχῆς. Μερικοὶ Φιλόσοφοι
τῆ τότε καιρῷ ἔδειχναν τὴν ὑψηλοφροσύνην
καὶ ἀλαζονείαντων περισσότερον μὲ τῆτο, ὅπῃ
ἐμάζωναν τὰ ὀφρύδια, καὶ ἐσθφρίαζαν τὸ μέ-
τωπον· Ὅθεν ἡ λέξις ὀφρῦς δηλοῖ παρά τοῖς
Παλαιοῖς ὑψηλοφροσύνην· συνεκδοχικῶς δὲ καὶ
αὐτὸν τὸν ὑψηλόφρονα, καθὼς ἐνταῦθα. Πό-
θεν αὐτῆ ἢ ὀφρῦς; ἀντὶ πόθεν ἔτος ὁ ὑπέ-
ροφρος;

Κ ε φ. Κ Γ!

Ὅτι πρέπει νὰ φυλάττη τινὰς τὴν ἀληθῆ ἔπαγγελ-
σίαν τῆ βίης, καὶ νὰ εὐχαρισῆται εἰς τὴν μαρτυ-
ρίαν τῆς συνιδήσειώς τε.

Αῖν σοι ἀκολυθῆσθ καμμίαν φοράν νὰ
σεραφῆς εἰς τὰ ἐξωτερικὰ πράγματα (α)
μὲ σκοπὸν νὰ ἀρέσῃς τινός, ἢ ξευρε, ὅτι
ἔγχατες τὴν γενναιότητα (β). Εὐχαρισῆ-
σε λοιπὸν πάντοτε εἰς τῆτο μόνον, ὅτι
εἶσαι Φιλόσοφος· ἂν θέλῃς καὶ νὰ φαίνε-
σαι εἰς κανέναν ἄλλον, ὅτι εἶσαι Φιλόσο-
φος, φαίνε εἰς τὸν ἑαυτὸν σε, καὶ θέλεις
εἶσαι ἀρκετός.

Κ ε φ.

- (α) Τετέσι νὰ κυρῆσαι ἀπὸ μικροπρεπῆ πράγ-
ματα, νὰ κυνηγᾷς δόξαν καὶ τιμὴν, νὰ ζητῆς
νὰ ἀρέσκῃς ἑναν καὶ ἄλλον καὶ τὰ παραπλήσια,
ἐξ αἰτίας τῶν ὁποίων ἀμελεῖς τὴν προκοπὴν καὶ
ἐπίδοσιν εἰς τὴν ἀρετὴν, ὅπῃ εἶναι ὁ καθ' ἑ-
αυτὸ σκοπὸς τῆ Φιλοσοφῆς.
- (β) Δὲν ἐδυνήθην νὰ εὕρω ἄλλην λέξιν ὅπῃ νὰ
ἐκφράζῃ καλῆτερα τὴν Ἑνσασιν, ὅπῃ εἶναι εἰς
τὸ Ἑλληνικόν.

Κ ε φ. Κ Δ!

Ὅτι ὁ Φιλόσοφος, καὶ ἂν ἦναι πτωχός, δύναται νὰ ἀφελήσῃ τὴν Κοινότητα διδάσκωντας τὴν ἀρετὴν, καὶ προτρέπωντας τὸς πολίτας εἰς αὐτὴν μὲ τὸ παράδειγμα· καὶ ὅτι πρέπει νὰ ζητῶμεν ἀπὸ τὸν καθ' ἑνα ἐκείνα ὅπως δύναται καὶ χρεω-
σῆ νὰ κάμνῃ.

Οὗτοι οἱ σοχασμοὶ ἄς μὴ σε βασανίζωσιν· ἐγὼ θέλω ζῆσαι πάντοτε χωρὶς τιμῆν, καὶ δὲν θέλω εἶμαι περὶ τὴν τιμὴν, διότι ἂν ἡ ὑσέρησις τῆς τιμῆς εἶναι κακόν, δὲν ἔμπορῆς νὰ ἦσαι δι' ἄλλον περισσότερον εἰς ταύτην τὴν ἀτιμίαν, παρὰ εἰς τὴν κακίαν (α). Μὴ γὰρ εἶναι εἰς τὴν ἐξουσίαν
σε

(α) Τὸ αἰσχρὸν, ὅπως εἶναι εἰς τὸ Κείμενον, δηλοῖ παρὰ τοῖς Στωϊκοῖς τὸ ἀτιμον, εἴτ' ἔν τὴν κακίαν, καθὼς τὸ καλόν, τὸ τίμιον, εἴτ' ἔν τὴν ἀρετὴν, ἡ ὁποία εἶναι αὐτὴ καθ' ἑαυτήν, ἔχει διὰ χρεῖαν αἰρετὴ καὶ ἐπαινετὴ. Ἐπειδὴ ἔν τὸ καλόν, εἴτ' ἔν ἡ ἀρετὴ εἶναι τὸ μόνον ἀληθινὸν καλόν, καὶ τὸ αἰσχρὸν, εἴτ' ἔν ἡ κακία, τὸ μόνον ἀληθινὸν κακόν, ἡ ζωὴ, ἡ υἰγεία, τὸ κάλλος, ὁ πλοῦτος, ἡ τιμὴ καὶ ἡ δόξα δὲν εἶναι ἀληθινὰ ἀγαθὰ, καὶ τὰ ἐναντία τέτοις ἀληθινὰ κακὰ, ἀλλ' Ἄδιάφορα, τετίσιον ἔτε ἀγαθὰ ἔτε κακὰ· πλὴν μεταξὺ
τῆ-

σε νὰ ἀποκτήσῃς ἀξίαν, ἢ νὰ κραγῆς εἰς τὴν φιλίαν; ἔδαμῶς. Πῶς λοιπὸν εἶναι τῆτο ἀτιμία εἰς ἐσένα; καὶ πῶς δὲν θέλεις εἶσαι περὶ τὴν τιμὴν, ὅπως ἐσύ ἔμπορῆς νὰ γένῃς μέγας ἄνθρωπος διαμέτῃ ἐκείνων τῶν πραγμάτων ὅπως εἶναι εἰς τὴν ἐξουσίαν σε, ὡς ἂν ὅπως διὰ τῆτων καὶ μόνων ἔμπορῆς νὰ ὑψωθῆς εἰς τὴν μεγίστην ἀξίαν; Ἄλλ' οἱ φίλοι, λέγει, δὲν θέλῃν ἔχει καμμίαν βοήθειαν ἀπὸ ἐσένα· τί ἐννοεῖς μὲ τὴν λέξιν ἐσθήθειαν; δὲν θέλῃν ἔχει
ἀρ-

τέτων τῶν ἀδιαφόρων ἐκαμναυ αὐτοὶ κάποιαν διαφορὰν· διότι μερικὰ, ἔλεγον, ἔχουσι κάποιαν τιμὴν· ὡς ἂν ἡ ζωὴ, ἡ υἰγεία, ὁ πλοῦτος, ἡ δόξα, τὰ ὁποῖα δὲν τὰ ἀνόμαζαν ἀγαθὰ, ἀλλὰ Προηγμένα ἦτοι προτιμητέα· μερικὰ δὲ δὲν ἔχουσι καμμίαν τιμὴν, καὶ διὰ τῆτο ἔμπορῆς νὰ τὰ ἀποσούγῃσι, τὰ ὁποῖα πάλιν δὲν τὰ ἀνόμαζαν κακὰ, ἀλλὰ Ἄποπροηγμένα ἦτοι ἀπόβλητα. Τὸ δὲ νόημα εἶναι συντόμως τῆτο· ἂν ἐκπληρῶ ἐγὼ τὸ χρέος με, ἢ καταρρόνησις καὶ ὀλιγωρία με παρὰ τῶν ἄλλων δὲν εἶναι ἐδικόν με σφάλμα, καὶ ἀκολούθησθε ἐδικόν με κακόν, ἀλλ' ἐκείνων εἶναι καὶ ἐλάττωμα καὶ κακόν, ὅπως ἀπο σφαλέραν κρίσιν καὶ κακὴν προαίρεσιν παραλογως με καὶ ταφρονῆσι καὶ ἐξουθενῆσι.

ἀργύρια ἀπὸ ἐσένα, ἕτε θέλεις τῆς κάμνει πολίτας τῶν Ῥωμαίων (β). Ποῖός σοι τὸ εἶπεν, ὅτι αὐτὰ τὰ πράγματα κρέμονται ἀπὸ ἡμᾶς, καὶ δὲν κρέμονται ἀπὸ ἄλλης; καὶ ποῖος ἡμπορεῖ νὰ δώσῃ τῆ ἄλλῃ, ἐκεῖνα ὅπῃ δὲν τὰ ἔχει μόνος; Ἀπόκτητε, λέγει, ἀργύρια, διὰ νὰ ἔχωμεν καὶ ἡμεῖς. Ἐάν ἡμπορῶ νὰ ἀποκτήσω φυλάττωντας τὸν ἑμαυτὸν μὴ σεμνόν, πιζόν καὶ μεγαλόψυχον, δείξατέ μοι τὸν τρόπον καὶ θέλω ἀποκτήσει. Εἰ δὲ καὶ θέλετε νὰ χάσω ἐγὼ τὰ εὐκάμει ἀληθινὰ καλὰ, διὰ νὰ ἀποκτήσῃτε ἐσεῖς τὰ φαινόμενα καλὰ, εὐχασθήτε μόνοι σας, πῶς εἴθε ἀδικοὶ καὶ ἀδιάκριτοι τί θέλετε καλῆτερον νὰ ἔχητε; ἀργύρια, ἢ φίλον πιζόν καὶ εὐσυνειδητόν; Εἰς τῆτο λοιπὸν συμβουλήσατέ μοι περισσότερον, καὶ μὴ ζητῆτε νὰ κάμνω ἐγὼ ἐκεῖνα, διαμέσα τῶν ὁποίων ἡμπορῶ νὰ χάσω αὐτό. Ἀλλ' ἡ πατρίδα, λέγει, δὲν θέλει ἔχει καμμίαν βοήθειαν ἀπὸ ἐμένα, ὅπῃ ἡδύνομεν νὰ τῆς κάμνω. Πάλιν σὲ ἐρωτῶ· ποίαν βοήθειαν λέγεις; δὲν θέλει ἔχει ἀπὸ ἐσένα χρῆμα (καμάρια) ἕτε λωτρά. Καὶ τί εἶναι αὐτό; μήτε ὑπο-

(β) Εἶναι γνωστὸν, ὅτι τὸ δικαίωμα τῆς πολιτείας ἦτον μεγάλον παρὰ τοῖς Ῥωμαίοις, καὶ τὸ εἶχε μεγάλου καύχημα τινὰς νὰ ἦναι πολίτης Ῥωμαῖος.

ὑποδήματα δὲν ἔχει ἀπὸ τὸν χαλκία, μήτε ἄρματα ἀπὸ τὸν ὑποδηματῶν (γ). Ἀρκετὸν εἶναι, ἂν κάμῃ ὁ καθένας τὸ χρῆμα τῆς (δ). Ἀλλ' ἂν κάμνῃς τῆς πατρίδος κατάναν ἄλλον πολίτην πιζόν καὶ εὐσυνειδητόν, δὲν τῆν ὠφελεῖς; μάλικα. Λοιπὸν ἕτε ἐσύ δὲν θέλεις εἶσαι ἀναφορῆς εἰς αὐτήν. Ποίαν ἀξίαν, λέγει, δέσῃς ἔχει εἰς τῆν πολιτείαν, ὅποιαν ἡμπορεῖς νὰ ἀποκτήσῃς φυλάττωντας ὅπῃ τῆν ἐμπειροσύνην καὶ εὐδικαίειαν. Εἰ δὲ καὶ θέλωντας νὰ ὠφελῆσῃς ἐκάστην κάμνῃς αὐτὰς τὰς ἀρετὰς, ποίαν ὠφέλειαν δέσῃς κάμνει τῆς πολιτείας, ὅταν γένῃς ἀναίσχυτος καὶ ἄπιστος;

I 2

Κεφ.

(γ) Τὸ νόημα εἶναι τῆτο· δὲν πρέπει νὰ ζητῶμεν περισσότερον ἀπὸ τὸν φιλόσοφον καμάριας καὶ λωτρά καὶ βούσας, παρὰ ἀπὸ τὸν ὑποδηματῶν ἄρματα, ἢ ἀπὸ τὸν χαλκία παπῆτζια. Ἐπειδὴ τὸ χρῆμα τῆς φιλοσοφίας εἶναι νὰ διδάσκη τῆς πολίτας τὰ κατῆκοντα, καὶ νὰ τῆς ὀδηγῇ εἰς τὴν ἀρετήν, καθὰς τῆς ὑποδηματῶν νὰ κάμνῃ παπῆτζια, καὶ τῆς χαλκίως νὰ κατασκευάζῃ ἄρματα.

(δ) Παραβ. τὸν Ἀπόστολον πρὸς Κολοσσ. Κεφ. Δ! Στίχ. ΙΖ! ὅπῃ λέγει· Βλέπε τῆν διακονίαν, ἣν παρέλαβες ἐν Κυρίῳ, ἵνα αὐτὴν πληροῖς.

Κ ε φ. Κ Ε!

Ὅτι πρέπει νὰ συγχαίρηται τινὰς τοῖς ἄλλοις διὰ τὴν ἀπολαυσιν τινῶν ἀγαθῶν, καὶ νὰ μὴ τὸς φρο-
νῆ· καὶ ὅτι ἡ εὐνοια κοινῶς πωλεῖται διὰ κολα-
κειάν, καὶ ὁποῖος δὲν τὴν ἀγοράζῃ, δὲν
ἔχει ἔτε ἔξοδα ἔτε λύπην.

Προετιμῆθη τινὰς ἀπὸ ἐσένα εἰς τὸ συμ-
πόσιον, ἢ εἰς τὸν χαιρετισμὸν, ἢ εἰς τὴν
παραλαβὴν διὰ συμβολήν· εἰ μὲν εἶναι
καλὰ αὐτὰ τὰ πράγματα, πρέπει νὰ
χαίρῃσαι, ὅτι τὰ ἀπόλαυτεν ἐκεῖνος· εἰ
δὲ καὶ εἶναι κακὰ, μὴ λυπῆσαι, ὅτι δὲν
τὰ ἀπόλαυσες ἐσὺ. Ενθυμήσθαι δὲ καὶ τῶ-
το, ὅτι δὲν ἠμπορεῖς νὰ ἔχῃς τὸν ἴδιον
μισθόν, ἂν δὲν μεταχειρίζῃσαι τὰ ἴδια μέ-
σα μὲ αὐτὸν πρὸς ἀπόλαυσιν ἐκείνων τῶν
πραγμάτων ὅπῃ δὲν εἶναι εἰς τὴν ἐξουσίαν
μας· διότι πᾶς ἠμπορεῖ νὰ ἔχῃ τὴν ἰδίαν
εὐνοϊαν ἐκεῖνος ὅπῃ δὲν συχνάζῃ εἰς τὴν
πόρταν τινὸς Ἀρχοντος διὰ νὰ τὸν προ-
σκυνήσῃ μὲ ἐκεῖνον ὅπῃ συχνάζει; ἐκεῖ-
νος ὅπῃ δὲν τὸν συνοδεύει μὲ ἐκεῖνον ὅπῃ
τὸν συνοδεύει; ἐκεῖνος ὅπῃ δὲν τὸν ἐπαι-
νεῖ μὲ ἐκεῖνον ὅπῃ τὸν ἐπαινεῖ; Λοιπὸν
ἄδικος θέλεις εἶσαι καὶ ἀχόρταγος, ἀνίστως
χωρὶς νὰ πληρώνης ἐκεῖνα, διὰ τὰ ὅποια
πωλεῖται αὐτὰ, θέλῃς νὰ τὰ πάρῃς
χα-

γάρισμα. Ἀλλὰ πόσον πωλεῖται ἡ σα-
λάτα; ἓναν ὀβολόν, ὡς ὑποθέσωμεν.
Ἀνίστως λοιπὸν δώσῃ τινὰς τὸν ὀβολόν,
καὶ πάρῃ τὴν σαλάταν, καὶ ἐσὺ δὲν δώσῃς
τὸν ὀβολόν, καὶ δὲν πάρῃς τὴν σαλάταν,
μὴ νομίσης, ὅτι ἔχεις ὀλιγώτερον ἀπὸ
ἐκεῖνον ὅπῃ ἐπῆρε τὴν σαλάταν· διότι κα-
θὼς ἐκεῖνος ἔχει τὴν σαλάταν, ἔτσι ἐσὺ
ἔχεις τὸν ὀβολόν, ὅπῃ δὲν τὸν ἔδωκες.
Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον γίνεται καὶ ἐδῶ·
δὲν σε ἐκάλεσε κανένας εἰς τὴν φιλιάν·
δὲν ὑπερέδῃς τίποτε· ἐπειδὴ δὲν ἐπλήρω-
σες τῆ καλεσῆ τὴν τιμὴν, διὰ τὴν ὁποίαν
πωλεῖ τὴν φιλιάν· τὴν πωλεῖ δὲ διὰ ἔπαι-
νον, τὴν πωλεῖ διὰ κολακειάν. Πλήρωσε
λοιπὸν τὴν τιμὴν, ἂν σε ὠφελεῖ τὸ πω-
λέμενον πράγμα. Εἰ δὲ καὶ θέλῃς καὶ ἐκεῖ-
να νὰ μὴ δώσῃς, καὶ αὐτὰ νὰ πάρῃς, εἶσαι
λαίμαργος καὶ ἀνόητος. Δὲν ἔχεις ἀράγε
τίποτε ἀντὶ τῆς φιλιᾶς; Ἐχεις μάλισα
τὸ νὰ μὴν ἐπαινέσης ἐκεῖνον ὅπῃ δὲν ἤθε-
λες· τὸ καὶ μὴν ὑποφέρῃς τὴν ἀλαζονεϊάν
τῆ, ὅταν ἔμβῃς εἰς τὸ ὄσπῆτί τῆ (α).

Κ ε φ.

(α) Τῶτο τὸ ὑπερον τὸ θέλωσιν οἱ Κριτικοὶ νὰ
ᾔναι παρεμβολημένον, καὶ διὰ τῶτο τὸ ἀφι-
σαν εἰς τὰς Ἐκδόσεις ταυ· τὸ ἔχει ὁμοίως ὁ
Σιμπλικίος, καὶ διὰ τῶτο τὸ ἐξήγησα καὶ ἐγώ.

Κ ε φ. Κ Σ Τ!

Ὅτι πρέπει νὰ κρίνωμεν περὶ τῶν ἡμετέρων λυ-
πηρῶν συμβεβηκότων, καθὼς καὶ περὶ τῶν
ξένων.

Πμπορῶμεν νὰ καταλάβωμεν ἐκεῖνο ὅπῃ
δίνει ἡ φύσις ἀπ' ἐκεῖνα ὅπῃ κρίνομεν
ὅλοι συμφώνως (α). Παρ. χάριν ὅταν ἐνὸς
ἄλλο ὁ θεὸς τζακίση τὸ ποτήρι, τὸ ἔχο-
μεν πρᾶχειον νὰ λέγωμεν εὐδύς, ὅτι τῆ-
το εἶναι ἀπὸ τὰ συνηθισμένα πράγματα.
Ἦξευρε λοιπὸν, ὅτι, ὅταν καὶ τὸ ἐδικόν
σε τζακίση, πρέπει νὰ σοχαζίσαι ἔτζη,
καθὼς ἐσοχαζόσαν, ὅταν ἐτζακίση τὸ
ξένον. Οὕτω προσάρμοξε αὐτὰ καὶ εἰς τὰ
μεγαλῆτερα. Ἀπέδανε τινὸς ἄλλο τὸ
παιδί, ἢ ἡ γυναῖκα; δὲν εἶναι κανένας,
ὅπῃ νὰ μὴν εἴπῃ, ὅτι τῆτο εἶναι ἀνθρώ-
πι-

(α) Οἱ Στωϊκοὶ ἐδογματίζαν, ὅτι εἶναι κάποια
κοινὰ ἔννοιαι ἔμφυτοι εἰς τὴν ἀνθρώπου, εἰς
τὰς ὁποίας ὅλοι συμφώνῃσιν· οἷον ὅτι ἡ ἀρε-
τὴ εἶναι ὠφέλιμον· ἡ δικαιοσύνη εἶναι τίμιον.
Εἰς αὐτὰς τὰς κοινὰς ἔννοιαις ἀνέφεραν αὐτοὶ
καὶ τὰ Ἀξιώματα, τὰ ὁποῖα τὰ ἀνόμαζαν Προ-
λήψεις, ὡσανὺ νὰ εἴπῃς προὑπάρχουσα ἰδέαις
ἐν τῇ φύσει· οἷον τὸ ὅλον μᾶλλον τῆ μέρους,
τὰ δις δύο ποῖσι τέσσαρα.

πικρῶν. Ἀλλ' ὅταν ἀποθάνῃ ἐνὸς ἀπὸ ἡμῶν
τὸ κακόν τε, εὐδύς φωνάζει ἐκ βάθους κρη-
δίας ἀλαλήμονον, ὡς τὸ λαίπαρος ἐγώ (β).
Ἦλθον ἔπροπε νὰ ἐνθυμηθῶμεν, τί αἰσθα-
νῶμεθα ἡμεῖς, ὅταν τὸ ἀκρίωμεν αὐτὸ διὰ
ἄλλους.

Κ ε φ. Κ Ζ!

Ὅτι κάθε ἄνθρωπος ὑπόκειται ταῖς δυσχερείαις
καὶ βασάνοις τῆ βίης.

Καθὼς τὸ σημάδι (νυσσάνι) δὲν βάνε-
ται ποτὲ διὰ τῆτο, ὅπῃ νὰ μὴ τὸ ἐπιτύ-
χη τινὰς, ἔτω μῆτε τὸ κακόν δὲν εἶναι εἰς
τὸν Κόσμον διὰ τῆτο, ὅπῃ νὰ μὴ πέσῃ τι-
νὰς εἰς αὐτό (α).

Κ ε φ.

(β) Δὲν ἔκαμαν ἔτζη οἱ μεγάλοι καὶ ὄντως σο-
φοὶ ἄνδρες, καθὼς ὁ Ἀναξαγόρας καὶ οἱ ἑτερο-
φῶν, οἵτινες μαζόντες τὸν θάνατον τῶν ζῶν-
των εἶπον καὶ οἱ δύο συμφώνως ἠξεύραμεν ὅτι
ἐγεννήσαμεν θνητὸς ἀνθρώπους· ὁ δὲ μακάριος
Γῶβ καὶ ἐδοξασε τὸν Θεὸν ἀκέσας τὸν θάνα-
τον τῶν ζῶν καὶ θυγατέρων τε εἰπών· Κύριος
ἔδωκεν, Κύριος ἀφείλετο. Εἶη τὸ ὄνομα Κυρίου
εὐλογημένον.

(α) Τὸ κακόν ἐδῶ δὲν δηλοῖ ἁμαρτίαν, κακίαν,
ἐλάττωμα, ἀλλὰ θλίψιν, σενοχωρίαν, ἐν-

Κ ε φ. Κ Η !

Ὅτι εἰς τὴν ἔξοσίν μας εἶναι νὰ μὴ παραττώμεθα ἀπὸ τὴν Φαντασίαν τῶν κακῶν.

Α ν ἐπαράδιε τινὲς τὸ σῶμά σου εἰς κατ' ἕναν ὁπῆ σε συναπαντήγη, νὰ τὸ ἀτιμάσῃ (α) ἢ θέλεις ὀργισθῆ; Ἄλλὰ γιατί παραδίεις ἐσὺ τὴν ψυχὴν σου εἰς κατ' ἕναν ὁπῆ τύχη, διὰ νὰ ταραχθῆ ἐκείνη καὶ νὰ συγχισθῆ, ἂν σε ὑβρίσῃ, δὲν ἐντρέπεται δι' αὐτό;

Κ ε φ.

αντίαν περιέσασιν. Ὅθεν τὸ νόημα εἶναι τῆτο· δὲν εἶναι τρόπος νὰ μὴν ἔχη ὁ ἄνθρωπος κανένα βάσανον εἰς τῆτον τὸν Κόσμον· ἐπαδὴ κανὴς τῆ ἀληθείᾳ δὲν ἠμπορεῖ νὰ ζητήσῃ, ὁπῆ νὰ μὴ τῆ ἀκολοθήσῃ ποτὲ κανένα ἀνθρώπινον ἢ τοι ἐναντίον συμβεβηκός.

(α) Καθὼς κίμνησιν οἱ δεσπότες μὲ τῆς δάλης των, ὁπῆ τῆς παραδίησιν εἰς ἄλλης νὰ τῆς δαίρωσι, καὶ διὰ νὰ εἰπῶ ἔτρη, νὰ τῆς κοπανίζωσιν ὅσον θέλῃσι.

Κ ε φ. Κ Θ !

Ὅτι πρέπει νὰ σοχαζώμεθα ἀκριβῶς ἐπὶ παντὸς πράγματος τὰ ἡγόμενα καὶ τὰ ἐπόμενα, καὶ ἔτι νὰ τὸ ἐπιχειρῶμεθα· προσέτι καὶ αὐτὸ τὸ πρᾶγμα κατ' ἑαυτὸ καὶ τῆς δυνάμεως μας, διὰ νὰ μὴν ἐντροπιασῶμεν.

Εἰς κάθε ἔργον σοχάσαι πρῶτον τὰ ἡγόμενα καὶ τὰ ἐπόμενα, καὶ ἔτις ἐπιχειρίσαι το· εἰ δὲ μὴ, εἰς τὴν ἀρχὴν θέλεις τὸ ἐπιχειριθῆ μὲ προθυμίαν, χωρὶς νὰ σοχασθῆς τὰ ἐπόμενα· ὑπερον δὲ ἀφ' ἑ φα-νερωθῶσι κάποια δυσκολία, θέλεις τὸ ἀφήσει μὲ ἐντροπήν. Θέλεις νὰ νικήσῃς εἰς τῆς Ὀλυμπιακῆς ἀγῶνας; καὶ ἐγὼ θέλω μὰ τῆς Θεῆς! διότι εἶναι ἐνδοξόν· ἄλλὰ σοχάσαι καὶ τὰ ἡγόμενα καὶ τὰ ἐπόμενα, καὶ ἔτις ἐπιχειρίσαι τὸ ἔργον. Πρέπει νὰ φυλάττης τάξιν, νὰ τρώγῃς χωρὶς τὸ θέλημά σου, νὰ ἀπέχῃς ἀπὸ ὅλα τὰ γλυκύσματα, νὰ γυμνάζηται εἰς διωρισμένην ὥραν θέλης ἢ δὲν θέλης, εἰς τὴν ζέσαν, εἰς τὴν κρυάδα, νὰ μὴ πίνῃς κούον, μήτε κοσι πάντοτε, ὅποτε θέλεις μὲ ἕναν λόγον πρέπει νὰ παραδώσῃς τὸν ἑαυτὸν σε εἰς τὸν Γυμνασιάρχην, ὡσάν

ὡσάν εἰς ἓναν ἰατρούν (α). Ἐπειτα νὰ ἔμβης εἰς τὸν ἀγῶνα, ὅπῃ εὐκόλα νὰ ὑπορῆς νὰ ἐκβάλῃς τὸ χέρι, νὰ εραγγαλίῃς τὸ ποδάρι, νὰ καταπίῃς πολὺν κονιορτῶν (β)

ἐνί-

(α) Οἱ Ἐπιστάται εἴτ' ἐν διδάσκαλοι τῶν γυμνασίου ἀλείφον καὶ ἔτριβαν τὰς ἀθλητὰς, καὶ ἐπαγγέλλοντο μίαν τέχνην νὰ δώσῃ ἤχι μόνον εὐρωσίαν καὶ εὐεξίαν εἰς τὰ σώματα, ἀλλὰ καὶ εὐχροίαν καὶ εὐρυθμίαν καὶ εὐαρμοσίαν εἰς τὰ μέλητα· καὶ διὰ τοῦτο τὰς ἐδιώριζαν μίαν ξεχωριστὴν δίαιταν, ἣ ὅποια ἦτον πολλὰ αὐστηρά. Οἱ μαθηταὶ ἔπρεπε νὰ τρώγῃσι καὶ νὰ πίνωσιν ὑπὲρ τὸ μέτρον κατὰ τὸν Γαλιηνὸν Δογ. Προτρεπτ. πρὸς τὰς τέχνας Κεφ. Θ! Ι! καὶ ΙΑ! „οἱ ἀθληταὶ τροφὰς προσφέρονται σὺν ἀνάγκῃ πολλὰκις ἄχρι μέσων νυκτῶν ἐκτείνοντες τὴν ἐδωδὴν,, ὅσις πολλὰ τὴν μέμφεται ὡς σκοτίζουσιν τὰς ψυχικὰς δυνάμεις, καὶ πνίγουσιν διὰ νὰ εἰπῶ ἔτζη ὅλον τὸν ἔν. Ἀλλὰ διατὶ ἐδῶ τὰ ψυχρὰ πιότα ἀπαγορεύονται, ὅπῃ ἀλλέως τόσοσιν συσαινόνται ὑπὸ τῶν ἰατρῶν ὡς δυναμωτικὰ μέσα; Πολλὰ κρύα βέβαια σπανίως εἶναι ὠφέλιμα· ἔπειτα σοχάζομαι νὰ ἐννοῇ ἐδῶ ὁ Ἐπίκτητος περισσότερον κάποια Δεκόκτα, ὅπῃ ἀδυνατίζουσι τὸ σῶμα, τὰ ὅποια τὰ ἔπιναν κρύα.

(β) Ἴσως ἐννοῇ ἐδῶ ἐκείνον τὸν κίτρινον ἄμμο, ὅπῃ ἔρριπταν οἱ ἀθληταὶ ἕνας ἐπάνω εἰς τὸν ἄλλου ἐν τῇ παλαίστρῃ.

οἷστο δὲ καὶ νὰ μασιγαθῆς (γ), καὶ ὑπερον ἀπὸ ὅλα αὐτὰ νὰ νικηθῆς. Αὐτὰ σοχάζομε καλὰ, καὶ ἂν ἔχῃς ἀκόμη ὄρεξιν, ἔμβα εἰς τὸν ἀγῶνα. Εἰ δὲ καὶ ἔμβῃς χωρὶς καμμίαν σκέψιν εἰς τὸν ἀγῶνα, θέλει κάποτε ὡσάν τὰ μικρὰ παιδία, τὰ ὅποια τῶρα παρασαινόντι τὰς παιδείας, τῶρα τὰς μονομάχας, ἔπειτα ἀκλῆσι τὴν τρομπέταν, καὶ μετ' ὀλίγου παίζουσι τὴν γυμνάσιν. Οὕτω καὶ ἐσύ τῶρα εἶσαι ἀθλητὴς, τῶρα μονομάχος, ἔπειτα ῥήτορας, ὑπερον Φιλόσοφος· μετ' ὅλην δὲ τὴν ψυχὴν ἔδεν, ἀλλ' ὡς πίδηκος μιμῆσαι κάθε πρᾶγμα ὅπῃ ἰδῆς, καὶ πότε τὸ ἓνα, πότε τὸ ἄλλο σοὶ ἀρέσκει· ἔπειδὴ δὲν ἐπίασες τὸ ἔργον μετ' ὀρέσκειν, ἔτε τὸ ἐξέτασες ἀκριβῶς, ἀλλ' ἀσκέπτως, καὶ μετ' ὑψυχρὰν (ἐπιπόλαιον) ἐπιθυμίαν. Οὕτω τινὲς βλέποντες ἓναν Φιλόσοφον, καὶ ἀκρόντες τον ὅπῃ ὀμιλεῖ ἔτζη, καθὼς ὀμιλεῖ ὁ Εὐφράτης· καὶ ποῖος δύναται νὰ ὀμιλῇ ἔτως, ὡσάν ἐκεῖνος; θέλει καὶ αὐτοὶ νὰ φιλοσοφῶν. Ἄνθρωπε,

50-

(γ) Ἐμασίζοντο οἱ ἀθληταὶ ἀπὸ τὰς Ἐλλανοδικῶν, ὅταν παρέβαιναν τὰς νόμους τῆ ἀγῶνος. Οἰμοίως ἐμασίζοντο καὶ οἱ κακοὶ ὑποκρίται, ὅταν δὲν ἐπαράσαινεν καλὰ τὸ πρόσωπον, καὶ ἄλλοι ἀγωνισαὶ ὅταν ἀτακτῆσαν, καὶ δὲν ἔκαμναν τὸ χρέος των καθὼς πρέπει.

σοχάσθαι πρῶτον τί λογῆς εἶναι αὐτὸ τὸ ἔργον· ἔπειτα ἐξέτασε τὴν φύσιν σε, ἂν ἦσαι ἰκανὸς δι' αὐτό. Θέλεις νὰ ἦσαι Πένταδλος, ἢ Ἀθλητής. Ἰδὲ τὰς ἄμεις σε, ἰδὲ τὰς μηρίασε, ἐξέτασε τὴν μέσθην σε· διότι φυσικὰ ἕνας εἶναι εἰς τῆτο, καὶ ἄλλος εἰς ἄλλο ἐπιτήδειος. Στοχάζεσθαι ἐσὺ, ὅτι γυμναζόμενοι εἰς αὐτὰς τὰς ἀγῶνας ἡμπορεῖς ὅμοια νὰ τρώγῃς, ὅμοια νὰ πίνῃς, ὅμοια νὰ δυσχεραίνῃς, καθὼς τώρα; Πρέπει νὰ ἀγρυπνῇς, νὰ κοπιᾷζῃς, νὰ ἀφύσῃς τὰς εὐκίας σε, νὰ καταφρονῇς ἀπὸ ἕνα ἀνδράποδον, νὰ ἦσαι εἰς ὅλα κατώτερος, εἰς τὴν τιμὴν, εἰς τὴν ἀξίαν, εἰς τὴν κρίσιν, εἰς κάδε παραμικρὰν ὑπόθεσιν. Αὐτὰ σοχάσθαι καλὰ καὶ ἰδὲς, ἂν θέλῃς νὰ ἀλλάξῃς δι' αὐτὰ τὴν ἀπάθειαν, τὴν ἐλευθερίαν, τὴν ἡσυχίαν τῆς ψυχῆς. Εἰ δὲ καὶ δὲν κάμῃς ἔττι, πρόσσεχε, νὰ μὴ γίνῃσαι ὡσάν τὰ μικρὰ παιδιά, τώρα Φιλόσοφος, τώρα Καμμερκιάρχης, ἔπειτα Ῥήτορας, τελευταῖον Ἐπίτροπος τῆς Καίσαρος (δ). Αὐτὰ εἶναι ἀσύμφωνα πράγματα.

(α) Ὁ Αὐγαστος διέταξε πρῶτον τέτρες τὰς Ἐπιτρότους, ἦτοι διοικητὰς, διὰ νὰ συνάξωσιν εἰς τὰς μικρὰς ἐπαρχίας τὰ εἰσοδήματα τῆς βασιλείας. Τῆτο τὸ ἀξίωμα εἶχε μόνον πολιτικὴν

τα. Ἐσὺ πρέπει νὰ ἦσαι ἕνας ἄνθρωπος, ἢ καλὸς ἢ κακός· πρέπει ἢ τὸν γέν σε νὰ καλλιεργῇς, ἢ τὰ ἐξωτερικὰ πράγματα, ἢ τὰ ἐσωτερικὰ καλὰ νὰ ἐπιμελήσῃς, ἢ τὰ ἐσωτερικὰ· τέτρες πρέπει ἢ Φιλόσοφος νὰ ἦσαι, ἢ Ἰδιώτης (ε).

Κ σ φ.

κὴν ἐξουσίαν, ἐκὶ στρατιωτικῶν, πάρεξ ἂν ὁ Ἐπίτροπος ἐπῆχε τὸν τόπον τῆς Πραιτόρος· τοιοῦτος ἦτον ὁ περιβόητος Πόντιος Πιλάτος. Οἱ τελῶναι ἐδιαιρέντο εἰς τὰς δημοσίας, ἀρχιδημοσίας καὶ ὑποδημοσίας, οἵτινες ἔφθαναν εἰς τὴν ἀξίαν τῆς τοιοῦτης Ἐπιτροπῆς· διὰ τῆτο καὶ ὁ Ἐπίκτητος ἀναφέρει ταῦτα τὰ δύο ἀξιώματα.

(ε) Ἦμπορῶσαν νὰ γένωσι πολλὰ σημεῖα εἰς τῆτο τὸ κεφ. διὰ τὴν μεγάλην τε χροῖσιν, ἀλλὰ καταλιμπάνονται ταῦτα τῆ ἀγχινοῖα τῶν ἀναγνωστῶν· τῆτο μόνον σημεῖον εἶδῶ, ὅτι ὅλου τῆτο τὸ κεφ. εἶναι σηκαμένον κατὰ λέξιν, πλην ὀλίγων τιῶν μεταθέσεων καὶ προσθεῶν, ἀπὸ τὰς Ὀμιλίας τῆς Ἐπικτῆτος παρ' Ἀρρίανῳ Βιβλ. Γ! κεφ. ΙΕ! καὶ ὁ Σημπλίσιος δὲν τὸ ἐξήγησεν εἰς τὸ 2^ο πόμνημάτα.

Κ ε φ. Λ!

Ὅτι ἡμῶς πρέπει νὰ κάμνωμεν τὸ χρέος μας πρὸς πάντας, καὶ ἂν ἄλλοι δὲν κάμνωσι τὸ μέρος των πρὸς ἡμῶς.

Τὰ καθήκοντα γενικῶς θεωροῦνται κατὰ τὰς σχέσεις, ἐπὶ ἧσαι εἶναι πρὸς τὸν ἄλλον. Ἐχθρὸς πατέρα· σὲ διάσκαί ἢ φίλος· σφοδρὰ νὰ τὸν ἐπιμελήσῃ, νὰ τὸν ἰδίῃ, τὰ δίκαια εἰς ὅλα, καὶ τὸν ὑποφέρει μετὰ πραύτητα, ἂν σε ἐκείνη, ἢ σε ἐκείνη. Ἀλλὰ, δέλησις εἶναι, εἶναι κακὸς πατήρ· μὴ γὰρ σε ὑποχρέωσεν ἢ φύσις μετὰ καλὸν πατέρα; ὄχι· ἀλλὰ μόνον μετὰ πᾶν· σὲ ἀδικεῖ ὁ Ἀδελφός· κάμνε ἐστὶ τὸ ἀδελφικὸν σα χρέος πρὸς αὐτόν, καὶ μὴ κοιτάζεις, τί κάμνει ἐκεῖνος, ἀλλὰ τί σε προσβάλλει ἢ φυσικῆ σα ὀργὴν πρᾶξεν· νὰ κάμνης· διότι ἄλλος δὲν θέλει σε βλάψαι, ἂν δὲν θέλῃς ἐσύ (α). ἀλλὰ τότε θέλεις βλαφθῆ, ὅταν σοχασθῆς πὼς βλάπτεσαι (β). Οὕτω λοιπὸν θέλεις εὐρεῖ τὸ χρέος σε πρὸς τὸν Γείτονα, πρὸς τὸν Πολίτην, πρὸς τὸν Στρατηγόν, ἂν σὺ νηδύζῃς νὰ θεωρήσῃς ἀμοιβαίαις σχέσεις, ὅπῃ εἶναι πρὸς τὸν ἄλλον.

Κε φ.

(α) Ὅρα Κεφ. Κ! Ε! καὶ Α!

(β) Ὅπῃ θέλῃ νὰ εἴπῃ Στωικός ἢ Φαντασία σα μόνον σὲ βλάπτει· ἐπαθὴ σε ἀπάτα.

Κ ε φ. Λ Α!

(ε) Τὴ ἀληθείας εὐσέβεια εἶναι νὰ φρονῆ τινὸς ὀρθῶς περὶ Θεῶ, καὶ νὰ εὐχαριστῆται εἰς τὴν θεῖαν τὴν προνοίαν· καὶ ὅτι δὲν ἠμποροῦν νὰ ἴδωσι εὐτελεῖς ὅσοι δὲν βαυκοῦσι τὴν εὐτυχίαν τὴν ἐν τῇ φύσει ἀγαθῇ, καὶ κάθε ἕνας χρονοῦν νὰ λατρεύῃ καὶ νὰ προσκυῖ τὸν Θεόν· ἐπὶ ταῦτα τὰ ἔξιμα τῆς πατρίδος τῆς.

Ηξευρε, ὅτι τὸ κυριώτατον καὶ ἁπλοῦς σκοπεῖν κεφάλαιον τῆς πρὸς τῆς Θεῶς εὐλαΐας εἶναι ταῦτα· νὰ ἔχῃς ὀρθῶς ἐννοίας περὶ αὐτῶν, ὅτι δηλαδὴ ὑπαρχοῦσι (α) καὶ διότι-

(α) Ἐξόχως τῶν κοινῶν ἀποδείξεων τῶν ἄλλων Φιλοσόφων περὶ τῆς ὑπαρέξεως τῆ Θεῶ, εἴμετα χειρίζουτο οἱ Στωικοὶ καὶ ἄλλοι ἀποδείκναι ἰδίως. Ἀν εὐρίσκονται εἰς τὸν Κόσμον, εἴλεγον οὐδὲν ἄλλο, πρᾶξιματα, ὅπῃ ὁ ἄνθρωπος δὲν δύναται παυτελῶς νὰ τὰ καταλάβῃ, ἐχθὴ δὲ νὰ πλάσῃ, πρέπει εἰς ἀνάγκης ἐκείνη τὸ ὄν, ὅπῃ τὰ ἐπλασσε, νὰ ὑπερβαίῃ ἀπὸ τῆς φύσεως τὸν ἄνθρωπον εἰς τὴν δύναμιν τοιαύτην δὲ πράγματα εἶναι ἀναρίθμητα, μάλιστα τὰ ἡράνικα σώματα· ἀκολούθως πρέπει εἰς ἀνάγκης τὸ ὄν ὅπῃ τὰ ἐπλασσε, νὰ ἴκῃται ἀκατάληκτον, ὡσάν ὅπῃ ὑπερβαίῃ τὸν ἄνθρωπον τῆ ἀνθρώπου.

διοικῆσι τὸν Κόσμον καλῶς κ' δικαίως· κ' ἐσένα εἰς τῆτό σε ἐδιώρισαν εἰς τὸ νὰ πείθεσαι εἰς αὐτὸς, κ' νὰ εὐχαρισῆσαι εἰς ὅλα

πν, κ' τῆτο τὸ ὄν εἶναι, ὅπῃ τὸ ὀνομάζομεν ἡμῶς Θεός· τὴν Β! ἀποδείξει τὴν ἐλάμβανον αὐτοὶ ἀπὸ τῆς βασιμῆς τῶν τελειότητων τῶν διαφόρων ὄντων. Ἐπειδὴ ὁ ἀνθρώπος, ἔλεγον αὐτοὶ, ἔχει ἐν ἑαυτῷ ἀκόμη πολλὰς ἀδυναμίας κ' ἀτελείας, διὰ νὰ ᾔνοι τὸ τελειότατον ὄν, πρέπει ἐξ ἀνάγκης νὰ ᾔνοι μία ἀπαροτέλειος φύσις ἀσυγκρίτως ἀνωτέρα τῆ ἀνθρώπου, κ' αὐτὴ εἶναι ὁ Θεός. Γ! Εἰς ὅλα τὰ πράγματα, ὅπῃ γνωρίζομεν ἡμεῖς, εἶναι ἓνα Κύριον μέρος, ἀπὸ τὸ ὁποῖον κρέμονται ὅλα τὰλλα· τοῖτον δὲ κύριον μέρος εἶναι εἰς τὸ ἀνθρώπινον σῶμα ἢ καρδιά, κ' εἰς ὅλον τὸν ἀνθρώπου ἢ ψυχὴ. Ἐκ τῆτε συνάγεται ἀναγκαίως, ὅτι κ' εἰς τῆτο τὸ Πᾶν πρέπει νὰ ᾔνοι ἓνα τοῖτον κύριον μέρος, κ' τῆτο πάλιν εἶναι ὁ Θεός. Δ! ἀπὸ τὴν ἀκριβῆ συνάφειαν κ' ἐντελεσάτην συμφωνίαν ὅλων τῶν πραγμάτων ἡμπορῆμεν ἀσφαλῶς νὰ συναγάγωμεν, ὅτι εἶναι ἓνας Δημιουργός, ὅσις ἐποίησε τὰ πάντα πανσόφως ἐν μέτρῳ, χάριτι κ' ἀριθμῶ. Τὰς λοιπὰς ἀποδείξεις, ὅπῃ εἶχαν κοινῶς μὲ τῆς λοιπῆς Φιλοσοφίας, τὰς ἐξέθεταν αὐτοὶ πλατύτερον κ' ἀκριβέστερον ἀπ' ἐκείνης, κ' ἔτιως ἀπόκτησαν μεγάλην φήμην δι' αὐτῶ.

ὅλα αὐτὰ ὅπῃ γίνονται εἰς τὸν Κόσμον, κ' νὰ ἀκολουθῆς θεληματικῶς εἰς ἐκεῖνα, ὡσάν ὅπῃ διετάχθησαν ἀπὸ τὸν τελειότατον κ' ἄριστον νῦν (ε). Ἐπειδὴ ἔτζη δὲν θέλεις μεμφθῆ ποτὲ τῆς θεῆς, ἢτε τῆς κατηγορήσει, ὡσάν νὰ μὴ φροντίζωσι διὰ ἐσένα. Ἀλλὰ τῆτο δὲν ἡμπορῆ νὰ γένη ἄλλῶς, παρὰ ἂν παραιτήσῃς ἐκεῖνα τὰ πράγματα, ὅπῃ δὲν εἶναι εἰς τὴν ἐξουσίαν μας, κ' βάλῃς τὸ καλὸν κ' τὸ κακὸν εἰς μοναχὰ ἐκεῖνα ὅπῃ εἶναι εἰς τὴν ἐξουσίαν μας· διότι ἂν ὑπολάβῃς κανένα ἀπ' ἐκεῖνα καλὸν ἢ κακὸν, ἐξ ἅπαντος πρέπει, ὅταν

(β) Οἱ Στωϊκοὶ ἀπέδειχσαν πολλὰ ἐπιμελῶς τὴν θεῖαν πρόνοιαν· μάλιστα δὲ ἐπιμελήθησαν νὰ ἀποδείξωσι μίαν εἰδικωτέραν πρόνοιαν, εἴτ' ἔν τὴν διοίκησιν τῶν ἀνθρώπινων πραγμάτων. Ἐπειδὴ δὲ ἐνταῦθα γίνεται μυσία τῆ Κόσμου, πρέπει νὰ σημειώσω, ὅτι οἱ Στωϊκοὶ τριχῶς ἐλάμβανον τὴν λέξιν Κόσμος, κ' πολλακίς διέσελλον τὸν κόσμον, τὰ ὅλα κ' τὸ πᾶν. α! ὀνομάζουσι κόσμον ἐκᾶνο ὅπῃ ἔπλασεν ὁ Θεός. β! αὐτὸν τὸν πλάσαντα Θεόν. γ! κ' τὰ δύο σμῆ. Οὗτος ὁ θεός λοιπὸν διαπερᾶ ὅλου τὸν ὑπ' αὐτῆ πλασθέντα κόσμον, κ' τῆτον τὸν ὕπερου τὸν ὀνόμαζαν διὰ τῆτο νοερὸν κ' αἰσθητικὸν, ὄν.

ὅταν δὲν ἀπολαύτης ἐκεῖνα ὅπῃ θέλεις, καὶ πέσης εἰς ἐκεῖνα ὅπῃ δὲν θέλεις, νὰ μέμψῃς καὶ νὰ μιγῆς τὰς αἰτίας. Ἐπειδὴ τῆτο εἶναι φυσικὸν εἰς κάθε ζῶον, τὰ μὲν βλαβερά καὶ τὰ αἰτία αὐτῶν νὰ τὰ ἀποφεύγῃ καὶ νὰ τὰ ἀποσρέφεται, τὰ δὲ ὠφέλιμα καὶ τὰ αἰτία αὐτῶν νὰ τὰ κυνηγᾷ καὶ νὰ τὰ θαυμάζῃ. Ὅθεν ἀδύνατον εἶναι, ἐκεῖνος ὅπῃ σοχάζεται πῶς βλάπτεται ἀπὸ τι, νὰ χαίρεται δι' αὐτὸ ὅπῃ φαίνεται πῶς τὸν βλάπτει· καθὼς εἶναι ἀδύνατον νὰ χαίρεται τινὰς καὶ δι' αὐτὴν τὴν ἰδίαν βλάβην. Διὰ τῆτο ὁ υἱὸς ὑβρίζει τὸν πατέρα, ὅταν δὲν τῆ δίδει ἐκεῖνα ὅπῃ τὰ σοχάζονται κοινῶς καλὰ· διὰ τῆτο ὁ Πολυνεΐκης καὶ ὁ Ἐτεοκλῆς ἔγιναν ἐχθροὶ θανάσιμοι ἀναμεταξύτων, ἐπειδὴ ἐσοχάζοντο τὴν βασιλείαν καλὸν πρᾶγμα· διὰ τῆτο ὁ γεωργὸς ὑβρίζει τὰς θεάς, διὰ τῆτο ὁ Καραβοκύρης, διὰ τῆτο ὁ πραγματευτής, διὰ τῆτο ἐκεῖνοι ὅπῃ ἔχασαν τὰς γυναῖκας καὶ τὰ παιδιά (γ). διότι ὅπῃ εἶναι τὸ

(γ) Καθ' ἕνα καταλαμβάνει, ὅτι αὗται αἱ περίοδοι εἶναι κεκομμένα, δύνανται ὅμως νὰ ἀναπληρωθῶσιν εὐκόλως ἀπὸ τὴν συνέχειαν τῆ λόγου. Ὁ Γεωργὸς σοχάζεται τὴν εὐφορίαν, ὁ Καραβοκύρης τὴν εὐπλοΐαν, ὁ Πραγ-

τὸ συμφέρον, ἐκεῖ εἶναι καὶ ἡ εὐσέβεια (δ). Ὅθεν ὅσις ἐπιμελεῖται διὰ νὰ ἐπιθυμῇ καὶ νὰ ἀποσρέφῃται καθὼς πρέπει, αὐτὸς ἐν ταύτῳ ἐπιμελεῖται καὶ τὴν εὐσέβειαν· τὸ δὲ νὰ κάμνῃ σπονδὰς καὶ θυσίας, καὶ νὰ προσφέρῃ τὰς ἀπαρχὰς εἰς τὰς θεάς κατὰ τὰ ἔθιμα τῆς πατρίδος, τῆτο πρέπει εἰς τὸν

Κ

καθ'

ματευτής τὸ κέρδος ἀγαθῶν, καὶ ἐφεξῆς. Ἡ ὑσέρησις λοιπὸν τῶν τῶν δοκούντων ἀγαθῶν πρέπει ἐξ ἀποφάσεως νὰ προξενῇ εἰς αὐτὰς ἀγανάκτησιν καὶ γογγυσμὸν.

(δ) Μὴ νομίσῃς, ὅτι μὲ τῆτο θέλει ὁ Ἐπίκτητος νὰ προσδέσῃ τὴν εὐσέβειαν ἀπλῶς εἰς τὸ συμφέρον· διότι τοιαύτη αἰσχροκερδὴς δὲν ἦτο ἡ Ἡρῶνική τῶν Στωϊκῶν, ἀλλὰ πρέπει μάλις νὰ ἐνθυμηθῶμεν τὸ κυριώτερον δόγμα τῶν Στωϊκῶν, οἱ ὅποιοι ἐδίδασκαν νὰ θεωρήσωμεν τὴν ἐσωτερικὴν φύσιν εἴτ' ἢν ποιότητα τῶν πραγμάτων, καὶ νὰ τὴν ἀφαιρέσωμεν ἀπὸ πᾶσαν ἐξωτερικὴν φαντασίαν ἢτοι ἀπάτην. Ἐκ ταύτης τῆς θεωρίας, ἔλεγον αὐτοὶ, κρέμεται ἡ ὀρθότης τῶν κρίσεών μας περὶ τῶν ἀγαθῶν καὶ κακῶν. Τὸ κακὸν μόνον βλάπτει, τὸ ὅποῖον κατὰ τὴν φυσικὴν ὁρμὴν τῆς φιλαυτίας δὲν ἠμποροῦμεν ἡμεῖς νὰ τὸ ὑποθέσωμεν ποτὲ τέλος τῶν ἐπιθυμιῶν μας καὶ τῆς εὐλαβείας μας. Ὅθεν ὀρθαὶ ἔννοιαι περὶ Θεῶν

καθ' ἑνα, πλὴν καθαρῶς (ε) ἕγι παρέργως, ἕτε ἀμελῶς, ἕτε φειδωλῶς, ἕτε ὑπὲρ τὴν δύναμιν (ς).

Κ ε φ. Λ Β!

Ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἐρωτᾷ τινὰς τὸν χρησμὸν περὶ τῶν καθηκόντων τε, ἀλλὰ περὶ τῶν ἀδήλων πραγμάτων, ὅπῃ δὲν δύναται νὰ τὰ προγνωρίσῃ ἢ ὅτι ὁ Φιλόσοφος δύναται νὰ μεταχειρισθῇ κάθε συμβεβηκὸς πρὸς τὸ συμφέροντα.

Οταν ὑπέγῃς εἰς τὸν Μάντιν νὰ τὸν ἐρωτήσῃς διὰ κανένα ἀμφίβολον πρᾶγμα, ἐν-

πρέπει ἐξ ἀνάγκης νὰ αὐξάνωσι τὴν καθαρὰν εὐλάβειαν πρὸς αὐτόν. Ἀπὸ τὴν συνέχειαν ἢ ἀκολουθίαν τῆς λόγου, σοχάζομαι, δύναται ἕκαστος νὰ καταλάβῃ ἐντελῶς τὴν ἀληθῆ ἔννοιαν ταύτης τῆς περιόδου.

(ε) Ἐξωτερικῶς τε δηλ. ἢ ἐσωτερικῶς, χωρὶς τινος μολυσμῆ ἢ ἀκαθαρσίας, μάλιστα δὲ μαιφονίας ἢ ἀσελγείας· διότι εἶναι γνωστὸν, τί ἐπιζητήσαν οἱ Παλαιοὶ ἀπ' ἐκείνης ὅπῃ ἐδυσίαζαν.

(ς) Τῆτο ἐσυμβέλευεν ὁ σοφώτατος Σωκράτης, ὅσις εἶχε πάντοτε εἰς τὸ σῶμα ἐκάνο τῆς Ἡσιόδου. „Καδδύναμιν δ' ἔρδειν ἱερὸν ἀθανάτοισι Θεοῖσι. Ξενοφ. Ἀπομν. Βιβλ. Α' Κεφ. Γ!

ἐνθυμήσῃ, ὅτι δὲν ἤξεύρεις βέβαια, τί τέλος θέλει λάβει αὐτὸ, ἀλλὰ πηγαίνεις νὰ τὸ μάθῃς ἀπὸ τὸν Μάντιν. Πλὴν τί λογῆς εἶναι ἐκεῖνο, τὸ ἤξεύρεις ἀκόμη ὅταν πηγαίνεις εἰς αὐτόν, ἂν εἴσαι Φιλόσοφος. Ἐπειδὴ ἂν εἶναι αὐτὸ ἀπ' ἐκεῖνα τὰ πράγματα, ὅπῃ δὲν εἶναι εἰς τὴν ἔξοσίαν μας, δὲν ἔμπορεῖ νὰ ἦναι αὐτὸ ἕτε καλὸν ἕτε κακόν. Μὴν ἔχῃς λοιπὸν πρὸς τὸν Μάντιν ἕτε ὄρεξιν ἕτε ἀποξροφίην, εἰ δὲ μὴ, θέλεις πλισιάσει εἰς αὐτόν μετὰ φόβου ἢ τρόμου. Ἀλλ' ἤξεύρωντας βεβαίως, ὅτι παντὸ ἀποβησόμενον εἶναι ἀδιάφορον, ἢ δὲν ἀνήκει παντελῶς εἰς ἐσένα, ὅτι λογῆς ἢ ἂν ἦναι ἐκεῖνο· διότι ἔμπορεῖς νὰ τὸ μεταχειρισθῆς πρὸς ὄφελός σου, ἢ εἰς τῆτο δὲν θέλει σὲ ἐμποδίσει κανένας· ὕπαγε θάρτετᾶ εἰς τὴν Θεὸς ὡσὰν εἰς συμβέβηκε. Καὶ ὅταν σοι δοθῇ καμμία συμβεβηκὴ ἀπ' αὐτῆς, ἐνθυμήσῃ, ποῖος συμβέβηκε εἶχες, ἢ ποῖος θέλεις παρακῆσαι, ἂν ἀπειθήσῃς. Ὑπαγε δὲ εἰς τὸν Μάντιν καθὼς ἤθελεν ὁ Σωκράτης μόνον διὰ ἐκεῖνα τὰ πράγματα, τῶν ὁποίων ὅλη ἡ σκέψις ἀναφέρεται εἰς τὴν ἕκτασιν, ἢ ἕτε τὸ λογικόν, ἢ ἕτε ἄλλη καμμία τέχνη δίδει τρόπους εἰς τὸν ἀνθρώπον νὰ καταλάβῃ ἐκεῖνο ὅπῃ ζητᾷ νὰ μάθῃ. Ὅθεν ὅταν τὸ καλέσῃ ἢ χρεῖα

νὰ κινδυνεύσης ὑπὲρ τῆ φίλης ἢ ὑπὲρ τῆς πατρίδος, δὲν πρέπει νὰ ἐρωτήσης τὸν Μάντιν, ἂν πρέπει νὰ κινδυνεύσης ὑπὲρ αὐτῶν. Ἐπειδὴ καὶ ἂν σοι εἴπῃ ὁ Μάντις, ὅτι ἡ θυρία ἦτον ἐναντία, εἶναι φανερόν, ὅτι σοι προμηνύει θάνατον, ἢ κολόβωσιν τινὸς μέλους τῆς σώματός σε, ἢ ἐξορίαν· ἀλλ' ἔδεν ἦτον ὑπαγορεύει ὁ ὀρθὸς λόγος καὶ μὲ ὅλα αὐτὰ τὰ ἐνάντια νὰ βοηθῆς τὸν φίλον, καὶ νὰ κινδυνεύης ὑπὲρ τῆς πατρίδος. Πείθε λοιπὸν εἰς τὸν μεγαλύτερον Μάντιν τὸν Ἀπόλλωνα, ὅστις ἐδίωξεν ἀπὸ τὸν ναὸν τὸ ἐκεῖνον ὅπῃ δὲν ἐβοήθητε τὸν φίλον τε, ὅταν ἐφρονεῖτο ἀπὸ τῆς λησῆς (α).

Κ ε φ.

(α) Δύο ἄνθρωποι ἐκίνησαν νὰ ὑπάγωσιν εἰς τῆς Δελφῆς καὶ περιέπεσον κατ' ὁδὸν εἰς τῆς λησῆς. Ὁ μὲν εἰς ἐξ αὐτῶν ἐφρονεῖθη, ὁ δὲ ἕτερος ἔφυγε καὶ ἦλθεν εἰς τῆς Δελφῆς, ἀλλ' ἡ Πυθία τῆ ἔδωκε τῆτον τὸν χρησμόν·

„Ἄνδρι φίλω θῆσκοντι παρῶν πέλας ἐκ ἐβοήθειαι
 „Ἡλυθεῖς ἔ καθαρός· Περικάλλεος ἔξειδι νηῆ.
 Πόσον δὲ ἐναντίος ἐσάθη ὁ χρησμός τῆς αὐτῆς Πυθίας εἰς μίαν ἄλλην περίεσιν, ἀλλὰ σχεδὸν ὁμοίαν. Ἄλλοι δύο ἄνθρωποι περιέπεσον κατ' ὁδὸν εἰς λησῆς· ὁ ἓνας ἔρριψε τὸ βέλος κατ' αὐτῶν, ἀλλ' ἀπέτυχε τῆ σκοπῆ

καὶ

Κ ε φ. Λ Γ!

Ὅτι πρέπει νὰ διορίσωμεν, τί λογῆς ἄνθρωποι νὰ ἤμεθα, καὶ ποῖα καθήκοντα νὰ φυλάττωμεν εἰς τὴν ζωὴν.

Διόρισε εἰς τὸν ἑαυτὸν σε ἕναν χαρακτήρα καὶ κανόνα, ὅπῃ θέλεις φυλάξει, καὶ ὅταν εἶσαι κατ' ἰδίαν, καὶ ὅταν εὐρίσκεσαι εἰς τὴν συντροφίαν.

Λοιπὸν τὸ περισσότερον σιώπα ἢ ὀμιλεῖ μόνον ἐκεῖνα ὅπῃ εἶναι ἀναγκαῖα καὶ σύντομα. Ἄν τὸ καλέσῃ καμμίαν φορὰν ἢ χρεῖα, ἢμπορῆμεν νὰ ὀμιλήσωμεν καὶ δεξοδικώτερον, ἀλλ' ὄχι διὰ κάθε ἑτιδανόν πρᾶγμα, ὄχι διὰ μονομάχους, ὄχι διὰ ἱπ-

καὶ ἐφόνευσε τὸν φίλον τε. Ἡλθεν ἔν τρέμμων εἰς τῆς Δελφῆς, καὶ δὲν ἐτόλμα νὰ ἔμβῃ εἰς τὸν ναόν, ἀλλ' ἡ Πυθία τὸν ἐσάγγυεν εἰπῆσα τῆτον τὸν χρησμόν·

„Ἐκτεινας τὸν ἐταῖρον ἀμύνων· ἔ σ' ἐμίανεν
 „Αἶμα, πέλεις δὲ χέρας καθαρῶτερος, ἢ πάρος ἦσθα.
 Τὸ νόημα λοιπὸν τῆτων τῶν δύο χρησμῶν, καθὼς καὶ τῆς ὑποθέσεως τῆτε τῆ Κεφαλαίε δὲν εἶναι ἄλλο παρὰ τῆτο, ὅτι ἡ ὀρθότης τῶν πράξεών μας κρίνεται ὄχι ἀπὸ τὴν περίεσιν ἢ ἐκβασιν τῆ πρᾶγματος, ἀλλ' ἀπὸ τὸν σκοπὸν καὶ ἀπὸ τὴν προαίρεσιν τῶν ἀνθρώπων ὅπῃ τὰς κάμνεσι.

ἰπποδρόμια, ὄχι διὰ ἀθλητῆς, ὄχι διὰ φαγητῶν ἢ πιότη, περὶ τῶν ὁποίων συνηθίζουσι νὰ ὁμιλοῦσι παντῶ· μάλιστα δὲ νὰ μὴν ὁμιλοῦμεν διὰ τῆς ἀνθρώπου κατηγορεῖντες ἢ ἐπαινεῖντες ἢ συγκρίνοντες ἕνα μὲ τὸν ἄλλον (α).

Ἄν ἤμπορῆς μετάφρασε μὲ τὰ λόγια σε τὴν ὁμιλίαν τῶν γνωρίμων σε εἰς τὸ εὐπρεπές· εἰ δὲ καὶ εὐρεθῆς εἰς τὴν συντροφίαν ἀγνωρίμων ἀνθρώπων σιώπα.

Μὴ γελάς πολὺ, μήτε διὰ πολλὰ, μήτε ὑπὲρ τὸ μέτρον (β).

Παρκίτησε τὸν ὄρκον, ὅσιν εἶναι τρόπος, ὅλοτελῶς· εἰ δὲ καὶ δὲν εἶναι, ὅσον δυνασαι (γ).

Ἀπόφευγε τὰ τραπέζια τῶν ἰδιωτῶν καὶ χυδαίων ἀνθρώπων· εἰ δὲ καὶ ἀναγκασθῆς
καμ-

(α) Ὅτι ἡ σύγκρισις προξενᾷ ἔχθραν καὶ φθόρον.

(β) Ἐπειδὴ τὰ πολλὰ γέλοια εἶναι σημεῖον μαρῆ ἀνθρώπου.

(γ) Ὁ Σιμπλίκιος φαίνεται νὰ ἀνέγνωσεν εἰς τὸ χειρόγραφόν τε ἕτως. Ὁρκὸν παραίτησαι, εἰ μὲν οἶόν τε, εἰς ἅπαν· εἰ δὲ μὴ, ἐκ τῶν ἐνόντων ἔμμενε. Βέβαια αὐτῇ ἢ ἀνάγνωσις εἶναι καλητέρα, ἀλλὰ δὲν ἐτόλμησα νὰ τὴν δεχθῶ εἰς τὴν μετάφρασίν μου· ἀρκῶ μόνου νὰ τὴν ἐσημείωσα ἐνταῦθα πρὸς εἰδήσι τῶν ἀναγινωσκόντων.

καμμίαν φροσὴν νὰ ὑπάγῃς εἰς αὐτὰ (δ), πρότεχε ἐπιμελῶς νὰ μὴ γένῃς καὶ ἐσὺ ἰδιώτης (ε). Ἐπειδὴ ἤξευρε, ὅτι ἂν ὁ συντροφος εἶναι μολυμμένος, ἀνάγκη νὰ μολυνθῆς καὶ ἐκεῖνος ὅπῃ συλλαβόμενος μὲ αὐτόν, καὶ ἄς ἦτον αὐτὸς πρῶτα καθαρὸς (ς).

Ὅσον διὰ τὸ σῶμα μεταχειρίζῃ μόνον ἐκεῖνα ὅπῃ εἶναι ἁπλῶς ἀναγκαῖα· ἢ γὰρ φαγητὸν, πιότον, ἐνδυμα, κατοικίαν, ὑπηρεσίαν.

Ἐγκρατεὺς ἀπὸ τὸ πάθος τῆς σαρκὸς ὅσον ἤμπορεῖς πρὶν ὑπανδρευθῆς· εἰ δὲ καὶ κυριευθῆς ἀπ' αὐτὸ, ἀπόλαυσέτο, καθὼς

(δ) Τετέστιν εἰς καιμίαν ἐπίσημον ἐορτήν, ἢ διὰ τὴν παρακάλεσιν τῶν φίλων, ἢ διὰ χάριν ἄλλων τινῶν, ὅπῃ δὲν δύνασαι νὰ ἀπορρίψῃς τὸ ζήτημάτων.

(ε) Ἰδιώτης ὀνομάζεται ἀπὸ τῆς παλαιῆς Φιλοσόφης καθ' ἕνα ὅπῃ δὲν ἦτον Φιλόσοφος. Μεταξὺ τῆ Φιλοσόφης καὶ τῆ Ἰδιώτης εἶναι σχεδὸν ὁ αὐτὸς λόγος, ὅπῃ εἶναι μεταξύ τῆ Ἐλλήνου καὶ τῆ Βαρβάρου, καὶ μεταξύ τῆ Κληρικῆ καὶ Λαϊκῆ.

(ς) Τῆτο λέγει καὶ ὁ σοφὸς Σειράχ. Κεφ. ΙΓ' Στιχ. α! Ὁ ἀπτόμενος πίστεως μολυνθῆσεται.

θῶς εἶναι νόμιμον (ζ). ἄλλα νὰ μὴ γίνεσθαι ὀχληρὸς, μῆτε ἐλεγκτικὸς εἰς ἐκείνους ὅπῃ τὸ κάμνεσι, μῆτε νὰ λέγῃς παντῶς, ὅτι ἐσὺ δὲν τὸ κάμνεις.

"Αν σοι εἴπῃ τινὰς, ὅτι ὁ δεινάστε κατηγορεῖ, μὴ ἀπολογῆσθαι εἰς ἐκεῖνα ὅπῃ ἐλάλησε κατὰ σῆ, ἀλλ' ἀποκρίσθαι, ὅτι βέβαια δὲν ἤξευρεν ἐκεῖνος τὰ ἄλλα ἐλαττώματα ὅπῃ ἔχω· ἐπειδὴ ἄλλῶς δὲν ἤθελεν εἰπεῖ μόνον αὐτά.

Δὲν εἶναι ἀναγκαῖον νὰ συχνάζῃς εἰς τὰ θεάτρα (η). εἰ δὲ καὶ τὸ καλέσῃ καμμίαν

(ζ) Οἱ παλαιοὶ φιλόσοφοι ὡς Εὐνοικοὶ ἐσυγχωρῶσαν μὲ κάποιαν ἐξαίρεσιν τὴν πορνείαν. Αὐτοὶ δηλ. ἐμπόδιζαν νὰ μὴ σμίγεται τινὰς μὲ ξένας γυναῖκας καὶ θυγατέρας, λέγοντες ὅτι τῆτο εἶναι παράνομον καὶ ἀδίκον ἔργον, μὲ πόρνας δὲ καὶ δέλας δὲν τὸ εἶχαν ἀμαρτίαν. Ἀλλ' ἡμεῖς ὅπῃ ἀκολουθεῖμεν τὴν ἀληθῆ φιλοσοφίαν τῆ Εὐαγγελίᾳ πρέπει νὰ ἀπέχωμεν ἀπὸ πάσαν σαρκικὴν ἀμαρτίαν, καὶ νὰ ζῶμεν σωφρόνως ἠξεύροντες, ὅτι ἔτε πόρνοι, ἔτε μοιχοὶ βασιλείαν Θεοῦ ἐ κληρονομήσασιν κατὰ τὸν Ἀπόστολον.

(η) Τὸ θέατρον λαμβάνεται ἰδῶ γενικώτερον, καὶ σημαίνει ὅλας τὰς συνήθεις ἀγῶνας παρὰ τοῖς Ἀρχαίοις, ὡσάν τὰς σκηνικὰς ἀγῶνας, τὰς

μίαν φοράν ἢ χρεῖα νὰ ὑπάγῃς εἰς αὐτά, μὴ κρατῆς κανενὸς μέρους, ἀλλὰ μόνον τὸ ἐαυτῶ σε, τρετέσιν ἀγῶνα νὰ γίνωνται μόνον αὐτὰ ὅπῃ γίνονται, καὶ νὰ νικᾷ μόνον ἐκεῖνος ὅπῃ νικᾷ (θ). Ἐπειδὴ ἔτζη δὲν θέλει σοι ἀκολουθήσει κανένα ἐμπόδιον. Ἀπεχε δὲ παντελῶς ἀπὸ τὸ νὰ φωνάζῃς, καὶ νὰ γελάς καὶ νὰ κάμνῃς διάφορα κινήματα καὶ σχήματα (ι). ἀφ' ἧ δὲ ἀναχωρήσῃς ἀπεκεί, μὴν ὀμιλῆς πολλαὰ διὰ ἐκεῖνα ὅπῃ συνέβησαν εἰς αὐτά (κ). καὶ μά-

τὰς γυμνικὰς, τὰ ἵπποδρόμια κτλ. εἰς τὰ ὅποια ἦσαν πολλαὶ ἐκδεδομένοι οἱ ἄνθρωποι τῆ καιρῶ ἐκείνῃ.

(θ) Τρετέσι μὴν ἐπιθυμῆς ἀπὸ πάθος νὰ τελειώσῃ ἔτος ἢ ἐκάνος μόνον τὸ ἔργον τῆ καθῶς πρέπει, καὶ νὰ νικήσῃ τὰς ἀντιπάλους τε, ἀλλ' ἐπιμελήσῃ νὰ κάμῃς ἐσὺ τὸ ἔργον σε καθῶς πρέπει, καὶ νὰ νικήσῃς τὰς ἐχθρὰς σε δηλ. τὰ πάθη.

(ι) Ἦνθου νὰ καυχάζῃς, νὰ κτυπᾷς τὰ χεῖρα, νὰ σηκώνῃσαι ἀπὸ τὸν τόπον, καὶ νὰ ἀγανακτῆς, ἂν τύχῃ νὰ νικηθῇ ἐκάνος, τῆ ὅποιον κρατεῖς μέρος, καθῶς κάμνει ὁ χυδαῖος λαὸς εἰς τὰ τοιαῦτα θεάτρα.

(κ) Τὴν σήμερον ἢ τήρησις ὅλων τῶν τῶν παραγγελμάτων ἤθελε δείξει ἕνα ἄνθρωπον

μάλισα ὅσα δὲν συτείνεσιν εἰς τὴν διόρθω-
σίν σε· διότι φαίνεται φανερά ἐκ τήτης,
ὅτι ἐθαύμασες τὸ δέαμα ὅπῃ εἶδες (λ).

Εἰς τὰς ἀκροάσεις τινῶν μὲν ὑπάγης
χωρὶς εὐχάσιν καὶ εὐκῆλα (μ)· εἰ δὲ καὶ
ὑπάγης πάλιν, φύλαττε τὸ σοβαρὸν καὶ
σαδερὸν, πλὴν χωρὶς νὰ ἐνοχλῆς κανέναν.

Ὅταν

πάντη ἀπολίτευον, ὅπῃ δὲν ἔχει καθόλη εἰ-
δησιν τῆ Κόσμου. Ἀλλὰ πῶ νὰ ἔμαθεν ἄρά
γε ὁ κύρ Εὔπικτιτος τὸν μηχανισμόν τῶν
ἀπαλῶν καὶ τρυφερῶν αἰσθησεῶν τῶν θεατῶν;
ἄράγε παρὰ τῷ πηλίνῳ αὐτῆ λύχνῳ; Ἀλ-
λά παρ' αὐτῷ δὲν δύναται νὰ μάθῃ τινὰς τό-
σον καλὰ τὴν Ἡΐδικήν, ὡσάν εἰς τὸ θέατρον,
μάλισα δὲ εἰς τὸν τόπον τῶν Εὐγενῶν, θεω-
ρῶντας ἐκεῖ τὰς ὡραίας γυναῖκας ὅπῃ παίζου-
σι, καὶ τὰς λαμπρὰς σολισμὰς τῆ θεάτρῃ.

(λ) Ἡ τὸν δόγμα τῶν Στωϊκῶν· Μηδὲν θαυμά-
ζειν. Ὁ σοφὸς δὲν πρέπει νὰ θαυμάζῃ τίπο-
τε, ὅτι καὶ ἂν ἦναι, καὶ ὅσον παράδοξον καὶ ἂν
φαίνεται τὸ πρῶγμα. Ὅρα Κέβ. Πιν. σημ. (εε).

(μ) Τετέσι τῶν σοφιστῶν, οἵτινες ἐσύθετταν
λόγους περὶ διαφόρων ἀνυξίαν ὑποθέσεων μὲ
λέξεις ἀνυξίας καὶ εὐρυγύλας, τὰς ὁποῖας ἐκ-
φωνῆσαν πολλὰ ἐπιδεικτικῶς εἰς τὰς πανηγύ-
ρας εἰς τὴν συνάξιν τῆ λαῖ, διὰ νὰ δείξωσι
τὴν μεγάλην τῶν ἀγχινοῖαν καὶ εὐγλωττίαν,

καὶ

Ὅταν θέλῃς νὰ ἐμιλήσῃς μὲ κανέναν,
μάλισα δὲ ἀπὸ τῆς ἐνδόξεως καὶ ἐπιστήμης,
εὐχάσῃς πρῶτον, τί ἔθελες κίμνει εἰς αὐ-
τὴν τὴν περίεσιν ὁ Σακοῦτης, ἢ ὁ Ζή-
ταν, καὶ δὲν θέλεις ἀμφισβῆσαι, πῶς νὰ
φερθῆς εἰς αὐτὸ τὸ συμβεβηκὸς καθὼς
πρέπει.

Ὅταν ὑπάγῃς πρὸς κανέναν Ἀρχον-
τα νὰ τὸν ἀνταμῶσῃς, εὐχάσῃς πρῶτον,
ὅτι δὲν θέλεις τὸν εὐρεῖ εἰς τὸ ὄπῃτι,
ὅτι θέλεις ἀποκλεισθῆ ἔξω, ὅτι δὲν θέ-
λῃς σοι ἀνοίξῃς εὐθύς τὴν πόρταν, ὅτι
δὲν θέλεις σε ψιφῆσῃς παντελῶς· καὶ ἂν
μὲ ὅλα αὐτὰ τὸ εὐρὴς εὐλογον νὰ ὑπά-
γῃς εἰς ἀντάμωσίν τε, ὑπόφερε ἐκεῖνα ὅπῃ
σοι γίνονται, καὶ μὲν εἰπῆς ποτὲ εἰς τὸν
ἑαυτὸν σε· ὅτι δὲν ἦμον ἄξιος τοσαύτης
καταφρονήσεως! διότι τῆτο εἶναι τῆ ἰδιότης,
καὶ ἐνὸς ἀνθρώπου, ὅπῃ εἶναι προσηλημέ-
νος εἰς τὰ ἐξωτερικὰ πράγματα, καὶ χάσκει
ὅλως εἰς αὐτὰ.

Εἰς τὰς συναναερεφὰς ἄπεχε νὰ διη-
γῆσαι τὰ κατορθώματά σου ἢ τὰ παθήμα-
τά σου διεξοδικῶς καὶ μὲ ἀπέριτον πολυλο-
γίαν·

καὶ νὰ ἀποκτήσωσι μὲ τῆτο φήμην παρὰ τῷ
ὄχλῳ. Τοῖστοι λόγοι εἶναι οἱ περισσότεροι τῆ
Γοργίῃ, τῆ Λιβανίῃ, τῆ Λεκιανῆ, καὶ ἄλλων
πειστικῶν σοφιστῶν καὶ ῥητόρων.

γίαν· ἐπειδὴ καθὼς εἶναι εἰς ἑσένα ἀρε-
σὸν νὰ διηγῆσαι τὰ παθήματά σου, δὲν
εἶναι ἔτιζι καὶ εἰς τὰς ἄλλας ἀρεσὸν νὰ ἀκώ-
σι τὰ συμβάντα σου.

"Ἀπεχε δὲ καὶ τὸ νὰ προξενῆς γέλοια
εἰς τὰς ἄλλας· ἐπειδὴ αὐτὸς ὁ τρόπος σὲ
κάμνει νὰ πέσης εὐκόλα εἰς τὸ ἴδιωμα τῶν
χουδαίων, καὶ ἡμπορεῖ ἐν ταύτῳ νὰ σμικρύ-
νη τὸ σέβας τῶν ἄλλων, ὅπῃ ἔχῃσι πρὸς
ἑσένα.

Κινδυνῶδες πρᾶγμα εἶναι καὶ τὸ νὰ πέ-
σης εἰς αἰσχρολογία. Διὰ τῆτο, ὅταν
ἀκολοθήσῃ κανένα τοῖτον, ἂν εἶναι ἀρ-
μόδιος καιρὸς, ἔλεγξε ἐκεῖνον ὅπῃ ἔπεσεν
εἰς αἰσχρολογία, εἰ δὲ μὴ, δείξε καὶ
μὲ τὴν σιωπὴν, μὲ τὴν ἐντροπὴν καὶ μὲ
τὴν σκυθρωπότητα τῆ προσώπου τὴν ἀγα-
νάκτησίν σου διὰ τὴν αἰσχρολόγησιν ὁμιλίαν.

Κ ε φ. Λ Δ!

Ὅτι πρέπει νὰ νικᾷ τινὰς τὰς σαρκικὰς ἡδονὰς, καὶ
τὰς κακὰς ἐπιθυμίας.

Ἄν σε ἔλθῃ εἰς τὸν νῦν μία ἰδέα τινὸς
σαρκικῆς ἡδονῆς, φύλαττε τὸν ἑαυτὸν σου,
καθὼς καὶ εἰς ἄλλας περιστάσεις, νὰ μὴν
ἀπατηθῆς ἀπ' αὐτήν, ἀλλ' ἀνάβαλε τὸ
πρᾶγμα, καὶ λάβε καιρὸν νὰ τὸ σοχασθῆς,
κα-

καλὰ (α). Ἐπειτα ἐνθυμήσου καὶ τὰς δύο
κιβότας τὸσον ἐκεῖνον, καθ' ὃν θέλεις ἀπο-
λαύσει τὴν ἡδονήν, ὅσον καὶ ἐκεῖνον, καθ'
ὃν θέλεις μετανοήσει ὑπερὰ ἀπὸ τὴν ἀπό-
λαυσιν, καὶ μόνος θέλεις κατηγορήσει τὸν
ἑαυτὸν σου, καὶ ἀντιτάξῃ εἰς αὐτήν· πόσον
θέλεις χαρῆ, ἂν ἐγκαταλείψῃ, καὶ θέλεις
ἐπαινέσει μόνος τὸν ἑαυτὸν σου· εἰ δὲ καὶ σοι
φανῆ ποτὲ ἀρμόδιος καιρὸς νὰ ἐπιχειρήσῃς
τὸ τοῖτον ἔργον, πρόσσεχε νὰ μὴ σε νι-
κήσωσιν αἱ κολακείαι, αἱ ἡδύτητες καὶ τὰ
θελγητράτα, ἀλλ' ἀντιτάξῃ εἰς αὐτά· πό-
σον καλλίτερον εἶναι νὰ αἰσθάνεσαι εἰς τὴν
ψυχὴν σου, ὅτι ἀπόκτησες αὐτὴν τὴν νίκην.

Κ ε φ. Λ Ε!

Ὅτι πρέπει νὰ σοχαζώμεθα αὐτὸ τὸ ἔργον, ἐχὼ
τὴν κρίσιν τῶν χουδαίων.

Ὅταν κάμνῃς κανένα πρᾶγμα, ὅπῃ τὸ
ἔκρινες πῶς πρέπει νὰ τὸ κάμνῃς, μὴ φο-
βῆσαι ποτὲ νὰ φανῆς, ὅτι τὸ κάμνεις, καὶ
ἂν μέλλωσι νὰ κρίνωσιν ἄλλῶς οἱ χουδαῖοι
περὶ αὐτῆ· διότι ἂν δὲν τὸ κάμνῃς καλῶς,
ἀπό-

(α) Ὅρα Κεφ. Κ! καὶ ἄλλας περισσοτέρους τόπους
τάτε τῆ Ε' ὑχειριδία.

ἀπόφευγε αὐτὸ τὸ ἔργον (α). εἰ δὲ καὶ τὸ
κίβνητος καλῶς, τί φοβείσαι ἐκείνης ὅπως
δέλῃν σε ὀνειδίσει ἐκ ὀρθῶς;

Κ ε φ. Λ Σ Τ!

Ὅτι πρέπει νὰ ἀποφεύγη τινὰς εἰς τὰ τραπέζια
τὴν λαιμαργίαν, καὶ νὰ φυλάττη τὴν μετριό-
τητα καὶ εὐταξίαν.

Καθὼς εἰς τὴν Λογικὴν ἢ Πρώτασις ἡμέ-
ρα ἐσί, καὶ νύξ ἐσί· διαζευκτικῶς μὲν λαμ-
βανομένη ἔχει μεγάλην τιμὴν εἴτ' ἐν
χρήσιν· συμπλεκτικῶς δὲ ἕδεμίαν ἔχει
τιμὴν εἴτ' ἐν χρήσιν· ἔτω καὶ εἰς τὸ Συμ-
ποσιον νὰ ἐκλέξῃ τινὰς τὸ μεγαλύτερον
κομμάτι, ὅσον μὲν διὰ τὸ σῶμα εἶναι πολ-
λὰ χρήσιμον, ὅσον δὲ διὰ τὴν φύλαξιν
τῆς συντροφικῆς εὐταξίας εἰς τὴν τράπε-
ζαν εἶναι ἄτιμον. Ὅταν λοιπὸν συντρώ-
γῃς

(α) Τῆτο τὸ παράγγελμα, καθὼς προτίθεται
ἐνταῦθα, φαίνεται νὰ περιέχῃ μίαν ἀπλυσά-
την καὶ ἀναντιρρήτην ἀλήθειαν. Τὸ αὐτὸ πα-
ράγγελμα ἐδίδασκον καὶ οἱ Κυνικοὶ, ἀλλὰ τὰ
συμπεράσματα, ὅπως ἔκαμναν αὐτοὶ ἐκ τῆτος,
ἦσαν ἀπαίσιμα καὶ βδελυρὰ, καὶ ἀκολούθως ἐναντία
τῆ ἀληθοῦς Φιλοσοφίας. Ἀνάγν. Λαέρτ. Βιβλ.
ΣΤ! § 69. § 97.

γῆς εἰς καμμίαν τράπεζαν μὲ ἄλλον τινά,
ἐνθυμήσθε, ὅτι δὲν πρέπει νὰ κοιτάζῃς μόν-
ον τὴν γεῦσιν τῶν ἐπὶ τῆς τραπέζης φα-
γητῶν, ὅπως εἶναι νόσιμα διὰ τὸ σῶμα
σε, ἀλλὰ νὰ φυλάττῃς καὶ τὴν εὐταξίαν
καὶ τὴν ὑπόληψίν σε πρὸς τὸν ἐσιτάτορα (α).

Κ ε φ.

(α) Δὲν ἠμπορῶ νὰ ἐκδέσω ἐδῶ ὅλας τὰς λε-
πτολογίας τῶν Στωϊκῶν, ἀλλὰ τόσον μόνον
σημειῶνω, ὅτι ἡ λέξις Ἀξία ὅπως μεταχαρί-
ζεται ὁ συγγραφεὺς εἰς τῆτο τὸ Κεφάλαιον
(ἡ ὁποία δηλοῖ κοινῶς τὴν τιμὴν κάθε πράγ-
ματος) λαμβάνεται παρὰ τοῖς Στωϊκοῖς εἰς
μίαν ἰδιαιτέραν σημασίαν. Τὸ ἔννατον μέρος
τῆς Ἡΐδικῆς των ἐπραγματεύετο κατὰ τὸν
Λαέρτ. Βιβλ. Ζ! περὶ τῆς πρώτης Ἀξίας ἦτος
τιμῆς ἢ προτιμήσεως, ἡ ὁποία ἀνήκει κυρίως
εἰς τὴν Ἀρετὴν καὶ εἰς τὰ ἀληθινὰ ἀγαθὰ.
Ὅλα ὅσα εἶναι σύμφωνα τῆ φύσει, ἔλεγον
αὐτοὶ, ἔχουσι τιμὴν, ἢ προτίμησιν· τὰ δὲ
ἄλλα πάντα ἔχουσι Ἀπαξίαν, ἦτοι δὲν ἔχουσι
τιμὴν. Ἐπειτα ὑποδιαίρῃσαν αὐτοὶ καὶ διώρι-
ζαν τὰ διάφορα σημαίνόμενα τῆς λέξεως Ἀ-
ξίας, διὰ νὰ προλάβωσι τὴν φυσικὴν συνέ-
πειαν, ὅπως ἠμπορῆσε νὰ τηγάσῃ ἀπὸ τὰς
προτάσεις των, ὅτι αὐτὰ εἶναι τῶ ὄντι ἀγα-
θὰ· ὅρα Κεφ. ΚΔ! Σημ. α! Ὁμοίως δὲν ἠμ-
πορῶ νὰ ἐκδέσω ἔτε τὴν διδασκαλίαν των πε-

Κ ε φ. Λ Ζ!

Ὅτι πρέπει νὰ μετῶ τινὰς τὴν δύνάμιντε, καὶ ἔτω νὰ ἐπιχειρίζηται κατ'ἕνα ἔργον.

Α ν λάβῃς κανένα προσωπεῖον ὅπῃ ὑπερβαίνει τὴν δύνάμιν σε, καὶ εἰς αὐτὸ ἐντροπιά-

ρὶ τῶν προτάσεων καὶ συλλογισμῶν, ἀρκῆ μόνον νὰ δηλώσω συντόμως, ὅτι αὐτοὶ ἐνασχολῆντο ἐπιμελῶς εἰς τὴν Διαλεκτικὴν, παρέδιδαν διαφορὰς κανόνας πρὸς ἐπίκρισιν τῆς ἀληθείας τῶν προτάσεων καὶ συλλογισμῶν, καὶ εἰς διασάφησιν αὐτῶν ἔφερον σχεδὸν ὅλοι παρὰδειγμα ταύτην τὴν πρότασιν· ἡμέρα ἐστὶ καὶ νύξ ἐστὶ· ἢ ὅποια διαζευκτικῶς μὲν λαμβανόμενῃ εἰς τὸν συλλογισμόν τοιςτρόπως· ἢ ἡμέρα ἐστὶ, ἢ νύξ ἐστὶ, ἀλλὰ μὴν ἡμέρα ἐστίν, ἔκ ἄρα νύξ ἐστὶ, ὑγιῶς καὶ ἰσχυρῶς συνάγει· καὶ αὐτὸς ὁ τρόπος τῆς συλλογίζεσθαι ἐγκρίνεται εἰς τὴν Λογικὴν ὡς εὐχευτός. Συνημμένως δὲ ἔτως· εἰ ἡμέρα ἐστὶ, ἔκ ἔστι νύξ, ἀλλ' ἔστιν ἡμέρα, ἔκ ἔστιν ἄρα νύξ, ψυχρῶς συνάγει· καὶ αὐτὸς ὁ τρόπος τῆς συλλογίζεσθαι, ἀποδοκιμάζεται εἰς αὐτὴν ὡς περιττός. Ἡ δὲ ἐν τῷ δε τῷ Κεφαλαίῳ περιεχομένη ἡθικὴ διδασκαλία ἦτον πολλὰ ἀναγκαῖα εἰς τοῦ καιρόν τε, καὶ ἔπρεπε νὰ συζητῆ ἀρκετὰ εἰς τοῦ ἀρχαρίου μαθητὴν· ἐπειδὴ ἡ λαιμαργία μερικῶν Φιλο-

πιάσθης, καὶ ἐκείνο ὅπῃ ἐδύνασεν νὰ ἐκπληρώσῃς, τὸ ἀμέλησες (α).

Κ ε φ. Λ Η!

Ὅτι πρέπει νὰ προσέχη τινὰς νὰ μὴ βλάβῃ τὴν ψυχὴν τε.

Κ αθὼς εἰς τὸ περιπάτημα προσέχεις, νὰ μὴ πατήσῃς ἐπάνω εἰς κανένα καρφί, ἢ νὰ μὴ τραγγαλίσῃς τὸ ποδάρι· ἔτω πρότερον καὶ εἰς τὴν διαγωγὴν τῆ βίης, νὰ μὴ βλάβ-

L 2

βλά-

σώφον τῆ τότε καιρῶ ὑπερέβαιναν τὰ ὅρια τῆς κοσμιότητος καὶ εὐταξίας, καθὼς ἀναγινώσκομεν εἰς πολλὰς Διαλόγους τῆ Λεκιανῶ. (α) Τῆτο τὸ Κεφάλαιον κυρίως καὶ μεταφορικῶς νοόμενον εἶναι ἀληθέστατον. Βέβαια ἂν ἀκολοθῆσαν οἱ ἄνθρωποι ταύτην τὴν ἀναντίρρητον ἀλήθειαν, ἤθελεν εἶσθαι περισσοτέρα εὐτυχία καὶ μεγαλητέρα εὐχαρίστησις εἰς τὸν Κόσμον· διότι δὲν εἶναι καθ' ἕνα ἐπιτήδειος εἰς κάθε ἐπάγγελμα τῆ βίης, ἀλλ' ἕνας εἶναι εἰς τὸ ἕνα, καὶ ἄλλος εἰς τὸ ἄλλο κατὰ τὸ πάλαιτον ὅπῃ ἔλαβεν ἀπὸ τοῦ Θεοῦ. Ἀλλὰ τώρα ἕνας ὅπῃ ἔπρεπε νὰ ἦναι τρεκαλῶς γίνεται πραγματευτής, ἄλλος ὅπῃ ἔπρεπε νὰ ἦναι ῥάπτῃς γίνεται διδάσκαλος, καὶ ἕνας τρί-

βλάβης τὴν ψυχὴν σε· καὶ τῆτο ἂν τὸ
φυλάξωμεν εἰς κάθε ἔργον, θέλωμεν ἐπι-
χειρισθῆ ἄσφαλέστερον τὸ ἔργον.

Κ ε φ. ΛΘ!

Ὅτι τῆς μὲν φύσεως αἱ χρεῖαι εἶναι ὀλίγαι, τῶν
δὲ ἐπιθυμιῶν ἄμετροι.

Τὸ σῶμα εἶναι εἰς καθ' ἓναν τὸ μέτρον
τῆς περισσίας τε, καθὼς τὸ ποδᾶρι τῆ
ὑπόδηματος. Ἐὰν λοιπὸν σαθῆς εἰς αὐτὸ
τὸ σύνορον, θέλεις φυλάξει τὸ μέτρον·
εἰ δὲ καὶ τὸ ὑπερβῆς, ἀνάγκη εἶναι νὰ κρη-
μισθῆς· καθὼς ἀκολουθεῖ καὶ εἰς τὸ ὑπό-
δημα. Ἐὰν περάσῃς ὑπὲρ τὴν χρεῖαν τῆ
ποδός, γίνεται τὸ ὑπόδημα πρῶτον χρυ-
σωμένον, ἔπειτα πορφυρενιον, ὑστερον κεν-
τημένον με μαργαριτάρια· διότι ἐκεῖνο ὅπερ
ὑπερβῆ μίαν φοράν τὸ μέτρον δὲν ἔχει
πλέον σύνορον (α).

Κ ε φ.

τος ὅπερ ἔπρεπε νὰ ᾔναι ὑποδηματᾶς γίνεται
παπᾶς, καὶ διὰ τῆτο δὲν εἶναι καμμία προκο-
πὴ ἢτε εὐχαρίστησις εἰς τὴς ἀνθρώπους. Ὅθεν
καὶ ὁ κοινὸς λόγος· πραγματευτῆς ἐγίνετο καὶ
σερλατῆς εὐγῆκε, μυλωνᾶς ἀπέθανεν εἰς
τὴν τέχνην τῆ πατρός τε.

(α) Οἱ Στωϊκοὶ εἶχαν μίαν ἀξιόπαινον συνήθειαν
νὰ διασαφήσωσι τὴν διδασκαλίαν τὴν μετὰ
ρα.

Κ ε φ. Μ!

Ὅτι πρέπει νὰ προτιμᾶ τινὰς τὴν σεμνότητα τῶν
γυναικῶν ἀπὸ τὸ καλὸς· καὶ ὅτι ὁ ἀληθὴς
σολισμὸς τῶν γυναικῶν εἶναι αἱ ἀρεταί.

Αἱ γυναῖκες εὐθύς ἀπὸ τὰ δεκατέσσαρα
χρόνια ὀνομάζονται ἀπὸ τῆς ἀνδρὸς κυραὶ.
Ἐπειδὴ λοιπὸν βλέπουν αὐταί, ὅτι δὲν
ἔχουσι κανένα ἄλλο προτέρημα, παρὰ μό-
νον ὅπερ κοιμῶνται μετὰ τῆς ἀνδρὸς, ἀρχί-
ζουσι νὰ σολίζονται, καὶ εἰς αὐτὸ νὰ ἔχω-
σι ὅλας τὰς ἐλπίδας τῶν (α). Ἄξιον λοι-
πὸν

παδείγματα ἀπὸ τὸν κοινὸν βίον, πολλάκις
δὲ καὶ μετὰ δημόδι, καθὼς εἶναι τῆτο τὸ παρά-
δειγμα μετὰ τὸ ὑπόδημα. Αὐτοὶ ἐμεταχειρί-
ζοντο καὶ ἄλλο ἔνκα, τὸ ὁποῖον ἐλάμβανον ἀπὸ
τῆς κοδόρου· τὴν δὲ ἐν τῆτω τῷ Κεφαλαίῳ
παραδιδδομένην ἀλήθειαν τὴν περιέχει καὶ ἐκάθε
τὸ παράγγελμα τῶν Διαιτητικῶν καὶ Ἡθικῶν
διδασκάλων· πρέπει νὰ τρώγῃ τινὰς διὰ νὰ
ζῆ, ὅχι νὰ ζῆ διὰ νὰ τρώγῃ.

(α) Τῆτο ἀληθεύει, φεῦ! περισσότερο εἰς τῆ-
τον τὸν δυστυχῆ αἰῶνα, ὅπερ σχεδὸν λατρεύον-
ται αἱ γυναῖκες, αἱ ὁποῖαι βλέπεσαι μὲν τῆς
ἄνδρὸς νὰ τὰς τιμᾶσι τόσο πολύ καὶ νὰ φι-
λῶσι τὰς χεῖράς τῶν μετὰ βραχὺ σέβας, μὴ
ἠξέουσαι δὲ, διατὶ εἶναι τοσαύτης τιμῆς
ἀξιαί.

πὸν ἦτον καὶ δίκαιον νὰ τὰς κάμνωσι νὰ αἰσθανθῶσιν, ὅτι αὐταὶ δὲν τιμῶνται δι' ἄλλο τίποτε, εἰ μὴ μόνον διατὶ πολιτεύονται κοσμίως μὲ ἐντροπήν καὶ μὲ σωφροσύνην (β).

Κ ε φ.

ἄξια· ἐπαθὴ αἰσθάνονται, ὅτι ταῖς λείπει ἢ αἰδῶς καὶ ἢ σωφροσύνη, διὰ τῶν ὁποίων ἔπρεπε νὰ ἀποκτήσωσιν αὐτὴν τὴν τιμὴν, ἢ ἂν ἔχουσιν αὐτὰς τὰς ἀρετὰς, δὲν τὰς ψιφῶσι τόσο πολὺ οἱ ἄνδρες, ἀλλὰ θαυμάζουσι μόνον τὸ κάλλος τῆ προσώπου, καὶ εἰς αὐτὰ χάσκουσι, καὶ αὐτὸ μόνον ἐπιθυμοῦσιν, ἀρχίζουσι νὰ σολίζονται ὑπὲρ τὸ μέτρον, διὰ νὰ τὰς κινήσωσι περισσότερο εἰς τὸν ἔρωτα, καὶ νὰ ψιμυθιῶνται εἰς ὑπερβολήν, διὰ νὰ κερδήσωσι τὰς ἀθλίους.

(β) Οὕτω παραγγέλλει καὶ ὁ Ἀπόστολος Παῦλος πρὸς Τιμόθεον. Α! Ἐπισ. Κεφ. Β! εἰχ. 2!
 „Ὁσαύτως καὶ τὰς γυναῖκας ἐν καταβολῇ κοσμίως, μετὰ αἰδέος καὶ σωφροσύνης κοσμεῖν ἑαυτάς, μὴ ἐν πλέγμασι, ἢ χρυσῶ, ἢ μαργαρίταις, ἢ ἱματισμῶ πολυτελεῖ, ἀλλὰ δι' ἔργων ἀγαθῶν.

Κ ε φ. ΜΑ!

Ὅτι, ὀλίγου πρέπει νὰ περιποιώμεθα τὸ σῶμα, κατ' ἐξοχήν δὲ νὰ ἐπιμελώμεθα τὴν ψυχὴν.

Ὅλιγογνωμίας (α) σημεῖον εἶναι νὰ διατρέβῃ τινὰς πάντοτε εἰς τὰ τῆ σώματος ἔργα· ἢ γὰρ νὰ γυμνάζεται πολὺν καιρὸν, νὰ τρώγῃ πολὺν καιρὸν, νὰ πίνῃ πολὺν καιρὸν, νὰ κάμνῃ τὴν φυσικὴν τε χρεῖαν πολὺν καιρὸν, νὰ συνιστάζεται πολὺν καιρὸν. Αὐτὰ πρέπει νὰ τὰ κάμνῃ τινὰς ὡς ἐν παρέργῳ· ὅλη δὲ ἡ προσοχή μας νὰ ἦναι διὰ τὴν ψυχὴν.

Κ ε φ. ΜΒ!

Τί φρονῶσιν ἢ ὁμιλοῦσιν ἄλλοι περὶ ἡμῶν, αὐτοὶ ἄς ὄψωνται.

Ὅταν τινὰς σε κακοποιῇ, ἢ σε κακολογῇ, ἐνθυμήσθε, ὅτι αὐτὸς τὸ κάμνει ἢ τὸ λέγει αὐτὸ σοχαζόμενος νὰ ἔχη δίκαιον· δὲν εἶναι τρόπος λοιπὸν νὰ ἀκολοθεῖ αὐτὸς τὴν γνώμην σου, ἀλλὰ τὴν γνώμην τοῦ Θεοῦ, ἂν ἔχη αὐτὸς σφαιερὰν γνώμην, ἐκεῖ-

(α) Δὲν ἦρα ἄλλην λέξιν ἀρμοδιατέραν εἰς τὴν ἀπλὴν διάλεκτον, ὅπερ νὰ ἐκφράξῃ τὴν Αἰφύϊαν, ὅπερ εἶναι εἰς τὸ Πρωτότυπον.

ἐκεῖνος βλέπεται, ἐπαθὴ καὶ ἀπατηθῆναι
διότι ἂν ὑπολάβῃ τινὲς τὴν ἀληθῆ συμ-
πλεκτικὴν πρότασιν ψευδῆ, δὲν βλέπτε-
ται ἢ συμπλεκτικὴ πρότασις, ἀλλ' ἐκεῖ-
νος ὅπῃ ἀπατήθη (α). Μὲ τοιαύτως λοι-
πὸν σοχασμὸς ὠπλισμένος θέλει ὑπο-
φέρει μετὰ προχότητος ἐκεῖνον ὅπῃ σε ὑ-
βρίζει· διότι λέγει εἰς κάθε πρᾶγμα· Οὕτως
ἐφάνη εὐλογον εἰς αὐτόν.

Κ ε φ. ΜΓ!

Ὅτι πρέπει νὰ θεωρῶμεν κάθε πρᾶγμα ἀπὸ τὸ
ἐλαφρότερον μέρος, ἕχι ἀπὸ τὸ βαρύτερον.

Κάθε πρᾶγμα ἔχει δύο χεῖράλια, τὸ
ἓνα ὑποφερτόν, τὸ ἄλλο ἀνυπόφορον. "Αν
σε ἀδικῇ ὁ ἀδελφός, μὴ πιάνῃς τὸ πρᾶγ-
μα ἀπεδῶ, ὅτι σε ἀδικεῖ· διότι τῆτο τὸ
χεῖράλι εἶναι ἀνυπόφορον· ἀλλὰ πιάτε
τὸ περισσότερον ἀπεκεί, ὅτι εἶναι ἀδελ-
φός σε, ὅτι ἀνεδράφη μαζύσε, καὶ θέλεις
τὸ

(α) Οὐ τὸ Ἀντικείμενον, ἀλλὰ τὸ Ὑποκείμε-
νον τῆς ἀπάτης βλέπεται, λέγουσιν οἱ Φι-
λόσοφοι· Ἦ δὲ συμπλεγμένη πρότασις εἶ-
ναι αὕτη· εἰ ἐσὶν ἡμέρα, ἕχι ἔστι νύξ, ἥτις
ἐσὶν ἀληθεσάγη.

ἐὸ πιάσει ἀπ' ἐκεῖνο, ὅπῃ εἶναι ὑποφερ-
τόν (α).

Κ ε φ. ΜΔ!

Ὅτι δὲν πρέπει νὰ καυχᾶται τινὰς διὰ τὰ δῶρα
τῆς τύχης, ἀλλὰ διὰ τὰ ἀγαθὰ τῆς ψυχῆς.

Οὔτοι οἱ συλλογισμοὶ δὲν ἔχουσι καμ-
μίαν συνέπειαν· ἐγὼ εἶμαι πλεσιώτερος
ἀπὸ ἐσένα, λοιπὸν εἶμαι καλήτερός σε·
ἐγὼ εἶμαι εὐγλωττότερος ἀπὸ ἐσένα,
λοιπὸν εἶμαι καλήτερός σε. Ἀλλὰ περισ-
σότερον ἔτσι οἱ συλλογισμοὶ ἔχουσι συνέ-
πειαν· ἐγὼ εἶμαι πλεσιώτερος ἀπὸ ἐσέ-
να, λοιπὸν ἢ ἐδικήμη περισσία εἶναι κα-
λήτερη ἀπὸ τὴν ἐδικήν σε· ἐγὼ εἶμαι εὐ-
γλωττότερος ἀπὸ ἐσένα, λοιπὸν ἢ ἐδική-
μη φράσις εἶναι καλήτερη ἀπὸ τὴν ἐδικήν
σε· διότι ἐσύ δὲν εἶσαι ἕτε περισσία ἕτε
φράσις (α).

Κ ε φ.

(α) Τητέσε κάθε πρᾶγμα ἢμπορεῖ νὰ θεωρηθῆ
κατὰ δύο τροπῆς, κατ' ἓνα μὲν εἶναι ὑποφερ-
τόν, κατ' ἄλλον δὲ ἀνυπόφορον· Ὅρα καὶ τὸ
Δ! Κεφ! Ἀνάγν. ἂν ἀγαπᾶς, καὶ τὸν Ξενοφ.
Ἀπομν. Σωκράτης Βιβλ. Β! Κεφ. Γ! ὅπῃ
ὁμιλεῖ πολλαὶ καὶ ἐξαίρετα περὶ τῶν καθηκόν-
των τῶν ἀδελφῶν.

(α) Εἰς τῆτο τὸ Κεφάλαιον συμβελεύει ὁ Ἐπί-
κτι-

Κ ε φ. Λ Ε!

Ὅτι δὲν πρέπει νὰ θεωρῆ τινὰς μόνου τὸ πρᾶγμα, ἀλλὰ καὶ τὴν αἰτίαν τῆ πρᾶγματος.

Λέεται τινὰς νωρίς· μὴν εἶπῆς, ὅτι κάμνει κακὰ, ἀλλ' ὅτι λέεται νωρίς (α). Πίνει τινὰς πολὺ κρασί· μὴν εἶπῆς, ὅτι κάμνει κακὰ, ἀλλ' ὅτι πίνει πολὺ κρασί· διότι πρὸ τῆ νὰ καταλάβῃς ἐστὶ τὴν γνώμην τῆ, πρόθεν ἤξεύρεις, ἂν κάμῃ αὐτὸς κακὰ; Οὕτω δὲν θέλει ἀκολουθήσει εἰς ἐσένα δι' ἄλλα μὲν πρᾶγματα νὰ ἔχῃς σαφεῖς καὶ διακεκριμένας ιδέας (β), εἰς ἄλλα δὲ νὰ συγκατατίθεται ἀσκέπτως.

Κ ε φ.

κτιτος τὸν μαθητὴν τῆς Φιλοσοφίας νὰ κρίνῃ ὀρθῶς περὶ τῶν ἐξωτερικῶν πραγμάτων, καὶ νὰ μὴ καυχᾶται διὰ ἐκείνα ὅπῃ δὲν συντρέχουσιν εἰς τὴν προκοπὴν καὶ τελειότητα τῆς ψυχῆς, ἀλλὰ μόνου εἰς τὴν καλιτέρουσιν τῆς ἐξωτερικῆς καταστάσεως.

(α) Οἱ τρυφηλοὶ καὶ ἀβροδίατοι ἐλέοντο πάντοτε ταχύτερον ἀπὸ τῆς ἄλλης. διὰ τῆτο ὁ Καῖσαρ Ἀδριανὸς ἔδωκε τὴν ἄδμαν μόνου εἰς τῆς ἀρρώστιας νὰ ὑπάγῃσι πρὸ τῶν ἄλλων ὄρων εἰς τὸ δημόσιον λητρόν.

(β) Αἱ καταληπτικαὶ Φαντασίαι, ὅπῃ εἶναι εἰς τὸ Πρωτότυπον, ἦσαν κατὰ τὴν Λογικὴν τῶν

Κ ε φ. Μ Σ Τ!

Ὅτι πρέπει νὰ δείχνωμεν ἐμπράκτως τὴν Φιλοσοφίαν.

Προφενὰ μὴν εἶπῆς τὸν ἑαυτὸν σε Φιλόσοφον, μῆτε ὁμίλει πολλὰ ἀνάμεσα εἰς τῆς ἀπειθεύτες περὶ τῶν φιλοσοφικῶν θεωρημάτων, ἀλλὰ κάμνε ἐκείνο ὅπῃ παραγγέλλουσι τὰ θεωρήματα. Παρ. χάριν εἰς τὸ συμπόσιον μὴ λέγῃς, πῶς πρέπει νὰ τρώγῃ τινὰς, ἀλλὰ φάγε καθὼς πρέπει· διότι ἐνθυμήσῃ, ὅτι ἔτζη ἐσήκωσεν ἀπὸ κάθε μέρος καὶ ὁ Σωκράτης τὴν ἐπίδειξιν καὶ φιλοδοξίαν. Ἦρχοντο πρὸς αὐτὸν μερικοὶ νέοι, ὅπῃ ἤθελαν νὰ τῆς συζητήσῃ εἰς ἄλλης Φιλοσόφους, καὶ ἐκεῖνος τῆς ὑπήγαινεν εἰς αὐτῆς (α)· ἔτως ὑπέφερεν ἐκεῖ-

τῶν Στωϊκῶν ἀληθεῖς ἐννοιαί, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν ἀληθεῖς αἰσθήσεις, ὅπῃ ἐγεννῶντο εἰς τὴν ψυχὴν ἀπὸ τὰ ἐκτὸς πρᾶγματα, καὶ εἶχαν ὅλα τὰ συζατικὰ τῆς βεβαιότητος, καὶ ἀκολουθῶς ἔπρεπεν ἀναγκαίως νὰ συγκατατίθεται ἡ ψυχὴ. Αὐταὶ ἦσαν κριτήριον τῆς ἀληθείας παρ' αὐτοῖς· κατὰ τὴν Λογικὴν μας εἶναι αἱ σαφεῖς καὶ διακεκριμένας ιδέαι τῶν πραγμάτων.

(α) Θαυμασὴ καὶ ἀμίμητος ἐσάθη εἰς τῆτο ἡ μετριοφροσύνη τῆ Σωκράτης, ὅσις ἔσελυνεν ὅλες τῆς

ἐκείνος νὰ καταφρονῆται. Ὁθεν ἂν ἐμπέ-
ση πρὸς λόγος περὶ τινος φιλοσοφικῆ
θεωρήματος μεταξὺ των ἀπαιδευτων, τὸ
περισσότερον σιώπα· διότι εἶναι μέγας ὁ
κίνδυνος νὰ ἐξεράτης εὐθύς ἐκεῖνα ὅπῃ δὲν
ἔχωνευτες. Καὶ ὅταν σοι εἰπῆ τινὰς, ὅτι
δὲν ἤξεύρεις τίποτε, καὶ ἐσύ δὲν λυπηθῆς,
τότε ἤξευρε, ὅτι ἀρχισες τὸ ἔργον. Ἐ-
πειδὴ καὶ τὰ πρόβατα δὲν δείχνουσιν εἰς τὰς
ποιμένας πόσον ἔφαγαν, ὅταν ἐξεράσω-
σι τὸ χορτάρι, ἀλλ' ὅταν χωνεύσωσι κα-
λὰ τὴν τροφήν, δίδουσι μαλλὶ καὶ γάλα.
Καὶ ἐσύ μὴ δείχνῃς εἰς τὰς ιδιώτας τὰ
θεωρήματα, ἀλλὰ τὰ ἔργα ἀπ' αὐτὰ με-
τὰ τὴν χώνευσίντων.

Κ ε φ.

τὰς νέες ὅπῃ ἤθελαν νὰ σπεδάσῃσι τὴν Φι-
λοσοφίαν εἰς ἄλλας, καὶ δὲν τὰς ἐκρῆτῃσεν
εἰς τὴν λόγῃ τε. Ξενοφ. Ἀπομν. Βιβλ. Δ!
Κεφ. Ζ! Ἀνυπόφορος δὲ ἦγον ἡ οἴησις καὶ ἡ
ἐλαζονεία τῆ Χρυσίππε, ὅσις ἐρωτηθεὶς ὑπὸ
τινος, τίνοι συστήσω τὸν ἴον; Ἐμοί, εἶπεν·
εἰ γὰρ ὑπελάμβανον εἶναι τινὰ ἐμῆ βελτίονα,
παρ' αὐτῷ ἂν ἐγὼ ἐφιλοσόφην. Διέρετ. Βιβλ.
Ζ! § 183.

Κ ε φ. Μ Ζ!

Ὅτι πρέπει νὰ ἀποφεύγῃ τινὰς τὴν ἐπίδειξιν καὶ
φιλοδοξίαν.

Ὅταν εἶσαι πενιχρὰ ἐνδυμένος, καὶ δὲν
περιποιῆσαι τὸ σῶμα σου, μὴ καυχᾶσαι δι'
αὐτό (α). Μήτε ἂν πίνῃς νερόν, λέγε εἰς
κάθε εὐκαιρίαν, ὅτι πίνεις νερόν. Ἀλλὰ
σοχάσῃς πρῶτον, πόσον λιτώτεροι εἶναι
οἱ πτωχοὶ ἀπὸ ἡμᾶς, καὶ πόσον ὑπομονη-
τικώτεροι. Ἐπειτα καὶ ἂν ἔχωμεν τῆτο τὸ
ἀξίειπαινον καλόν, πόσα ἄλλα καλὰ δὲν
ἔχομεν ἡμεῖς, ὅπῃ τὰ ἔχουσιν ἄλλοι;
Καὶ ἂν θέλῃς καμμίαν φορὰν νὰ γυμνα-
σθῆς εἰς τὸν κόπον καὶ εἰς τὴν ὑπομονήν,
γυμνάσῃς διὰ τὸν ἑαυτὸν σε, ὄχι διὰ τὰ
ὄμμάτια τῆ Κόσμου. Μὴν ἀγκαλιάζῃς τὰς
ἀν-

(α) Πολλοὶ ἀπὸ τὰς παλαιὰς Φιλοσόφους, μά-
λιστα δὲ οἱ Κυνικοὶ ἀμελεῖσαν πολλὰ τὸ σῶ-
μάτων, καὶ ἐκαταφρονῆσαν τὸν ἐξωτερικὸν
εὐολισμόν. Ἀλλ' ὑπὸ τῆτο τὸ κάλυμμα
ἐκρυπτον αὐτοὶ φανερὰ τὴν κενοδοξίαν των,
καθὼς παρρησίᾳ ἠλεγξεν ὁ Σωκράτης τὸν
Ἀπτισθένην καὶ ὁ Πλάτων τὸν Διογένην. Διέρετ.
Βιβλ. ΣΤ. Κεφ. Α! §§ 8 καὶ 26.

ἀνδριάντας (β). ἄλλ' ἂν διψᾷς καμμίαν φε-
ραν δυνατὰ, πάρε ὀλίγον κρύον νερόν εἰς
τὸ σῶμα, καὶ πάλιν πτύσε το εὐδύς, καὶ
μὴ τὸ εἰπῆς κανενός (γ).

Κ ε φ.

(β) Ἐσυνήθιζαν, διὰ νὰ γυμνάζωσι τὸ σῶμα
καὶ νὰ τὸ σκληρύνωσιν εἰς τὴν κακοπάθειαν,
τὸ μὲν καλοκαῖρι νὰ κυλίωνται ἐπάνω εἰς ζε-
σὸν ἄμμον, τὸν δὲ χειμῶνα νὰ ἀγκαλιάζωσι
γυμνοὶ ἀγάλματα χάλκινα ἢ μαρμαρίνα σκε-
πασμένα με χιῶνι, τὸ ὁποῖον εἶδος τῆς ἀσκή-
σεως με δίκαιον τρόπον τὸ ἀποδοκιμάζει ὁ
σοφὸς Ἐπίκτητος· ἐπεὶ καὶ ἦτον μία φανε-
ρὰ ἐπίδειξις καὶ κενοδοξία. Λαέρτ. Βιβλ. ΣΤ.
Κεφ. Β! §§ 23 καὶ 41.

(γ) Τῆτο ἦτον τὸ παράγγελμα τῆ Ἀπολλωνίε
Ἀρρίανός Βιβλ. Γ! Κεφ. ΙΒ! Ἡ δὲ ἔννοια
εἶναι αὐτή. Οὕτω γύμναζε τὸν ἑαυτόν σε διὰ
νὰ καταδαμάσῃς τὰ πάθη καὶ τὰς ἐπιθυμίας
σε, ὅπῃ, καὶ ἂν ἔχῃς μίαν φλογεράν δίψαν, νὰ
μὴ καταπίης τὸ νερόν, ὅπῃ ἔλαβες εἰς τὸ σῶ-
μα, ἄλλὰ νὰ τὸ πτύσης ἔξω, διὰ νὰ μὴ σε
κυριεύῃ ἡ ἐπιθυμία.

Κ ε φ. Μ Η!

Ὅτι ἕκαστος ἐν ἑαυτῷ ἔχει τὰ πάντα καὶ τίνα εἰς
τὰ σημεῖα, τῆ προκόπουτος εἰς τὴν Ἀρετήν.

Στάσις καὶ χαρακτήρ τῆ Ἰδιότης εἶναι τῆ-
το. Ποτὲ δὲν προσμένει ἀπὸ τὸν ἑαυτόν
τε ὠφέλειαν ἢ βλάβην, ἄλλ' ἀπὸ τὰ ἔξω-
τερικὰ πράγματα. Στάσις καὶ χαρακτήρ
τῆ Φιλοσόφου εἶναι τῆτο. Ἀπὸ τὸν ἑαυ-
τόντε προσμένει πᾶσαν ὠφέλειαν καὶ βλα-
βην. Σημεῖα τῆ προκόπουτος εἶναι ταῦ-
τα. Κανέναν δὲν κατηγορεῖ (α) κανέναν δὲν
ἐπαινεῖ, κανέναν δὲν μέμφεται, κανέναν
δὲν ὀνειδίζει, τίποτε δὲν λέγει διὰ τὸν
ἑαυτόντε, ὡσὰν νὰ ἦναι μέγας ἀνθρω-
πος, ἢ νὰ ἡξέυρη τίποτε. Ὅταν ἐμπο-
δισθῇ ἢ δυσκολευθῇ εἰς κανένα πρᾶγμα,
κατηγορεῖ τὸν ἑαυτόντε (β). Ἄν τὸν ἐπαι-
νή

(α) Τετέστιν εὐκόλα, ἄνευ εὐλόγου αἰτίας, κα-
θὼς κάμνουν πολλοί· ἐπεὶ ἄλλως ὁ Ἐπί-
κτητος κατηγορεῖ συχνὰ τὴν Ἐπικουρείου καὶ
Ἀκαδημαϊκῆς, ὡσὰν ὅπῃ διὰ λόγου μόνου ἐφι-
λοσοφῆσαν, ἐχθὶ καὶ δι' ἔργου, καθὼς ἐκ τῆ-
ναντίς ἐπαινῆ πολλὰς ἐναρέτους ἀνδρας, ὡσὰν
τὸν Σωκράτην, τὸν Ἀγριππίνον καὶ ἄλλους.

(β) Οὐχὶ διατὶ δὲν ἐτελείωσε τὸ ἔργον, διὰ
τῆτο κατηγορεῖ τὸν ἑαυτόντε, ἀλλὰ διατὶ
ἐπε-

νῆ τινὰς, περιγελαῖ μόνος εἰς τὸν ἑαυτὸν
 τὸ ἐκείνου ὅπῃ τὸν ἐπαινεί· ἂν τὸν κατη-
 γορηῖ τινὰς, δὲν ἀπολογεῖται εἰς αὐτὸν,
 ἀλλὰ περιπατεῖ, ὡσάν οἱ ἄρρωστοὶ (γ), φο-
 βόμενος πάντοτε νὰ μὴ βλάβῃ κανένα
 ἀπὸ ἐκεῖνα ὅπῃ ἰατρεύθησαν, πρὸ τῆ νὰ
 λάβῃ πῆξιν ἢ σερρώσιν. Ἐσήκωσε πᾶσαν
 ὄρεξιν ἀφ' ἑαυτῆ τῆ· μετέφερε δὲ τὴν
 Ἀποστροφὴν εἰς ἐκεῖνα μόνον ὅπῃ ἀντίκειν-
 ται εἰς τὴν φύσιν τῶν πραγμάτων ὅπῃ
 εἶναι εἰς τὴν ἐξουσίαν μας. Μεταχειρίζε-
 ται εἰς ὅλα τὰ πράγματα μετρίαν ὄρ-
 μὴν (δ). Ἄν φαίνεται εἰς τὴν ἄλλαν μω-
 ρός,

ἐπεθύμησε κανένα πρᾶγμα ὅπῃ δὲν ἦτον εἰς
 τὴν ἐξουσίαν τῆ.

(γ) Καθὼς οἱ ἄρρωστοὶ, τῶν ὁποῖον μόλις ἰα-
 τρεύθησαν αἱ πληγαῖς, περιπατεῖσι μὲ με-
 γάλην προσοχὴν, μὴ τύχη ἢ ἀνοίξωσι πάλιν
 αἱ πληγαῖς τῶν ἢ βλαφρῶσιν ἢ σακατευθῶ-
 σιν, ἢ φυλάττονται καλὰ ἕως νὰ ἰατρευθῶσιν
 ἐντελῶς. ἕτω ἢ ὁ προκόπτων μαθητὴς φυ-
 λάττεται ἢ προσέχει δυνατὰ εἰς ὅλα τὰ
 ἔργα, ὅπῃ, ἂν ἐπρόκοψεν εἰς τὴν ἀρετὴν,
 νὰ μὴν ἐκπέσῃ πάλιν ἀπ' αὐτὴν διὰ τὴν ἀμέ-
 λειάντῃ ἢ ἑπαρσίαντῃ, ἕως ὅτε νὰ σερρωθῆ εἰς
 τὸ κελὸν, ἢ γένη τέλειος σοφός.

(δ) Τετίσις ἐσήκωσε τὴν ὄρεξιν κατὰ τὸ πα-

ρὸς, ἢ ἀμαθὴς δὲν τὸν μέλει· ἢ ἐνὶ λό-
 γῳ εἰπεῖν, παρατηρεῖ τὸν ἑαυτὸν τὸ ὡς
 ἔχθρὸν ἢ ἐπίβηλον.

Κ ε φ. Μ Θ!

Ὅτι Γραμματικοὶ, ἐχὶ Φιλόσοφοι εἶναι ἐκείνοι
 ὅπῃ ἐξηγῶσι τὰ συγγράμματα τῶν Σοφῶν,
 ἢ δὲν ἀκολουθεῖσι τὴν διδασκαλίαν αὐτῶν.

Ὅταν τινὰς καυχᾶται, ὅτι δύναται νὰ
 καταλάβῃ ἢ νὰ ἐξηγήσῃ τὰ συγγράμ-
 ματα τῆ Χρυσίππου, λέγε μόνος εἰς τὸν
 ἑαυτὸν σε· ὅτι ἂν δὲν ἔγραφεν ὁ Χρυσίπ-
 πος σκοτεινὰ, δὲν εἶχεν ἕτος κανένα προ-
 τέρημα, διὰ τὸ ὁποῖον νὰ καυχᾶται. Ἄλλ'
 ἐγὼ τί θέλω; νὰ καταλάβω τὴν φύσιν
 ἢ νὰ τὴν ἀκολουθῶ (α). Ἐρωτῶ λοιπὸν
 νὰ

ρὸν μόνον, ἢ μετέφερε τὴν ἀποστροφὴν εἰς τὰς
 ψευδῆς ὑπολήψεις ἢ ἐπιθυμίας ἢ τὰ πάθη
 τῆς ψυχῆς. Ὅρα Κεφ. Β! μετὰ τῶν σημασι-
 μάτων.

(α) Μετὰ προσδιορισμῆ, καθόσον δηλ. αὐτὴ
 ἀνήκει εἰς ἡμᾶς, διὰ νὰ γνωρίσῃ ἕκαστος, τί
 εἶναι κατὰ φύσιν, ἢ τί δὲν εἶναι κατὰ φύ-
 σιν, τὸ ὁποῖον εἶναι τὸ κεφάλαιον τῆς Στωϊ-
 κῆς Φιλοσοφίας.

να μάθω, ποῖος εἶναι ὁ Ἑξήγητὴς τῆς φύσεως; καὶ ὅταν ἀκέσω, ὅτι εἶναι ὁ Χρῦσιππος, πηγαίνω εἰς αὐτόν. Ἀλλὰ δὲν καταλαμβάνω τὰ γεγραμμένα. Ζητῶ να εὕρω τὸν Ἑξήγητὴν καὶ ἕως ἐδῶ δὲν εἶναι ἀκόμη κανένα ἐπαινετὸν ἔργον. Ὅταν δὲ εὕρω τὸν Ἑξήγητὴν, λείπεται να βάλω εἰς ἔργον τὰς παραγγελίας τῆς τέτο μόνον εἶναι ἐπαινετὸν. Εἰ δὲ καὶ θαυμάσω αὐτὴν τὴν ἐξήγησιν μόνον, τί ἄλλο ἔγινα, παρὰ γραμματικὸς ἀντὶ φιλοσόφου; με ταύτην ὁμως τὴν διαφορὰν, ὅτι ἀντὶ τῆς Ὀμήρου ἐξηγῶ τὸν Χρῦσιππον. Περισσότερον λοιπὸν ἐντρέπομαι, ἂν μοι εἰπῆ τις. Ἀνάγνωσέ μοι τὸν Χρῦσιππον, ὅταν δὲν ἔμπορῶ να δείξω τὰ ἔργα ὅμοια καὶ σύμφωνα με τὰ λόγια (β).

Κ ε φ.

(β) Τῆτο τὸ Κεφάλαιον συμβάλλει πολὺ εἰς τὸ να ταπεινώσῃ τὸ φρόνημα καὶ τὴν οἴησιν ἐκείνων ὅπῃ καυχῶνται, ὅτι εἶναι ἱκανοὶ να ἐξηγήσωσι τὰ συγγράμματα τῶν παλαιῶν Φιλοσοφῶν· διότι δὲν εἶναι κανένας ἐπαινος να ἐξηγῆ τις μόνον τὰ συγγράμματα τῶν Φιλοσοφῶν, ἀλλὰ να ἀκολουθῆ τὴν ὀρθὴν διδασκαλίαν, καὶ να πολιτεύηται κατὰ τὰς καθεύνας τῆς Ἠθικῆς Φιλοσοφίας.

Κ ε φ. Ν!

Ὅτι δὲν πρέπει να ἀναβάλῃ τις τὴν διόρθωσίν τε, ἀλλὰ να ἀποφασίσῃ μίαν φορὸν να ζῆ ὡς τέλειος σοφός.

Μένε σερεὸς εἰς αὐτὰς τὰς διδασκαλίας, ὅπῃ σοι παραδίδονται ἐνταῦθα, ὡς ἂν εἰς κάποιους νόμους, καὶ νόμιζε, ὅτι θέλεις βλάψαι τὴν συνείδησίν σε, ἂν παραβῆς μίαν ἀπὸ αὐτῶν. Ὅτι δὲ ἂν εἰπῆ τις διὰ ἐσένα, ἄς μὴ σοι μέλῃ τίποτε· ἐπειδὴ τέτο δὲν σεκεται πλέον εἰς τὴν ἐξουσίαν σε. Ἔως πότε λοιπὸν ἀναβάλλεις ἐσὺ να ἐπιθυμήσῃς τὸ ἄκρον ἀγαθόν (α), καὶ να μὴ παραβαίνῃς εἰς κανένα πρᾶγμα τὸν ὀρθὸν λόγον; Ἐλαβες τὰ Θεωρήματα, ὅπῃ ἔπρεπε να ἐντυπώσῃς εἰς τὴν ψυχὴν σε, καὶ τὰ ἐντύπώσεις. Ποῖον διδάσκαλον καρτερεῖς πλέον, διὰ να ἀναβάλῃς εἰς ἐκείνον να κάμῃ τὴν διόρθωσίν σε; Δὲν εἶσαι ἐσὺ πλέον μικρός, ἀλλὰ τέλειος ἀνὴρ. Ἀνίσως λοιπὸν ἀμελήσῃς καὶ ἄκνεύσῃς καὶ κά-

Μ 2

μνης

(α) Τὸ ἄκρον ἀγαθὸν ὑφίστατο κατὰ τὰς Στωϊκὰς εἰς τὸ να ζῆ τις κατὰ τὴν φύσιν, ἥτοι εἰς τὴν Ἀρετὴν· ἐπειδὴ ἡ Ἀρετὴ κατὰ τὰς ἰδίους ἐσέκετο εἰς τὴν συμφωνίαν τῶν πράξεων μετὰ τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν.

μνης πάντοτε ἀναβολὴν μετὰ ἀναβολὴν καὶ ἀπόφασιν μετὰ ἀπόφασιν, καὶ διορίζης ἄλλας ἡμέρας μετὰ ἄλλας, ὅπως νὰ ἀρχίσῃς νὰ προσέχῃς εἰς τὸν ἑαυτὸν σε, θέλεις ἀληθμονῆσαι, ὅτι ὄχι μόνον δὲν ἐπρόκοψες εἰς τὸ καλόν, ἀλλὰ θέλεις εἶσαι διαπαντός ἰδιώτης καὶ ἐφ' ὅσον ζῆς, καὶ ἀφ' ἐ ἀποδάνης. Τώρα λοιπὸν ἀποφάσισε νὰ ζῆς ὡς τέλειος ἀνὴρ προκόπτωντας διηνεκῶς εἰς τὸ καλόν. Κάθε πρᾶγμα ὅπως σοι φαίνεται καλῶτατον, ἅς ἦναι εἰς ἐσένα νόμος ἀπαράβατος· καὶ ἂν σοι προσφέρηται κανένα πρᾶγμα κοπιασικόν ἢ τερπνόν, ἢ ἐνδοξόν, ἢ ἀδοξόν, ἐνθυμήσθε, ὅτι τώρα εἶναι ὁ ἀγῶνας, καὶ ἐφθάσαν τὰ Ὀλύμπια (β), καὶ δὲν ἔχει τόπον πλέον ἢ ἀναβολή· καὶ ὅτι εἰς μίαν ἡμέραν ὅπως νικηθῆς ἢ νικήσῃς ἢ χάνεται ἢ σώζεται ἢ προκοπήσθε (γ). Οὕτως ἐγένετο ὁ Σωκράτης τέλειος

(β) Τῆτο πρέπει νὰ νοηθῆ παροιμιωδῶς· ἢ γυναικαῖρος εἶναι ἢ νὰ νικήσῃς ἢ νὰ νικηθῆς, τελέσις ἢ νὰ προκοψῇς, ἢ νὰ μὴ προκοψῇς, ἢ νὰ γένης τέλειος σοφός, ἢ νὰ μένης ἰδιώτης διὰ βίην, καθὼς εἶναι δῆλον ἐκ τῶν ἐξῆς λόγων.

(γ) Τῆτο εἶναι τὸ ἀληθές καὶ γνήσιον νόημα τῆτος τῆ χωρίου, τὸ ὁποῖον καθὼς ἀναγινώσκειται τῆτος εἰς τὸ Κείμενον τῆ Φιλοσοφίᾳ εἶναι

λειος προτρέπωντας τὸν ἑαυτὸν τε εἰς κάθε εὐκαιρίαν καὶ περίεσθιν νὰ μὴ πείθεται εἰς ἄδεν ἄλλο, εἰμὴ εἰς τὸν ὀρθὸν λόγον (δ). Ἐπὶ δὲ ἂν καὶ δὲν εἶσαι ἀκόμη Σωκράτης, ὅμως χρεωσθεῖς νὰ ζῆς ἔτιως, ὡσάν ὅπως θέλεις νὰ ἦσαι Σωκράτης.

Κεφ.

διεφθαρμένον, καὶ δὲν ἔχει καλὸν νόημα. Ὁ Σιμπλίκιος φαίνεται νὰ ἀνέγνωσεν ἄλλίως τῆτο τὸ χωρίον εἰς τὸ χωρίον τῆτος, ἐπαυθὴ γράφει ἔτιως· „Παρὰ μίαν γὰρ ἡμέραν καὶ ἐν πρᾶγμα ἢ σὴ προκοπή καὶ σώζεται φησι καὶ ἀπόλλυται“ ἢ ὁποῖα ἀνάγνωσις εἶναι ἀληθῆς καὶ σύμφωνος μετὰ ἑκάστα ὅπως γράφει ὁ Ἀρριανὸς Βιβλ. Δ! Κεφ. ΙΒ! περὶ Προσοχῆς. (δ) Ὡς ἐγὼ εἶ μόνον νῦν, ἀλλὰ καὶ αἰεὶ τοῖστος, „οἷος τῶν ἐμῶν μηδενὶ ἄλλω πείθεσθαι, ἢ τῶ λόγῳ, ὅς ἂν μοι σκοπεμένῳ βέλτιος φαίνεται. Πλάτ. Κρίτ. τὰ ὁποῖα λόγια τὰ σαφῆ, νίξει καλῆτερον ὁ Σιμπλίκιος γράφει ἔτιως, δὲ φησι καὶ ὁ Σωκράτης ἀπετελέσθη ἀνδρῶν, ἀπάντων σοφώτερος, ἐδίσας ἑαυτὸν ἐν μηδενὶ τῆν ὠφέλειαν τῆν αὐτῆ ἀναβάλλεσθαι, ἀλλ' ἐπὶ παντός τῆ προσπίπτοντος πείθεσθαι μηδενὶ ἄλλω ἢ τῶ λόγῳ, ὅς ἂν αὐτῶ λογισμένῳ βέλτιος καταφαίνεται.

Κ ε φ. Ν Α!

Ὅτι ἡ πρᾶξις εἶναι ἀναγκαιότερα καὶ χρησιμωτέρως ἀπὸ τὴν θεωρίαν, καὶ ἀκολούθως πρέπει περισσότερον νὰ κάμνωμεν ἀρετὴν, παρὰ νὰ ἐμιμῶμεν δι' αὐτήν.

Τὸ πρῶτον καὶ ἀναγκαιότατον μέρος εἰς τὴν Φιλοσοφίαν (α) εἶναι ἐκεῖνο, ὅπῃ διαλαμβάνει περὶ τῆς χρήσεως τῶν Θεωρημάτων. παρ. χάριν ὅτι δὲν πρέπει νὰ ψευδόμεθα δεύτερον ἐκεῖνο, ὅπῃ πραγματεύεται περὶ τῶν Ἀποδείξεων. λόγος χάριν

(α) Κυρίως καὶ ὠρισμένως εἰς τὴν Διλεκτικὴν, εἰ δὲ βέλαι, εἰς τὴν Λογικὴν. Δὲν εἶναι ἔδῳ ὁ τόπος νὰ ἐξηγήσω τὴν Λογικὴν τῶν Στωϊκῶν, ἀλλὰ τόσον μόνον λέγω συντόμως, ὅτι οἱ Στωϊκοὶ ἐκαταγίνοντο πολὺ εἰς τὴν Λογικὴν, τὴν ὁποίαν τὴν ἐδιαιρέσαν εἰς τρία μέρη. Τὸ πρῶτον μέρος ἐπραγματεύετο περὶ τῶν Προτάσεων· τὸ δεύτερον περὶ τῶν Ἀποδείξεων αὐτῶν· τὸ τρίτον περὶ τῆς βεβαιώσεως καὶ διασαφήσεως αὐτῶν, ὅτι αὕτη ἡ πρότασις δηλαδὴ εἶναι ἀληθής. Τῆτο τὸ μέρος λοιπὸν περιέχει τὴν κυρίως λεγομένην τεχνικὴν Λογικὴν, ἣτις παραδίδα τῆς Κανόνας περὶ Ὀρισμῶν, Διαίρέσεως, Ἀποδείξεως κτλ. Συμβελεύει λοιπὸν ὁ Φιλόσοφος εἰς τῆτο τὸ Κεφάλαιον

λαιοϋ

ρην πρόθεον εἶναι δῆλον, ὅτι δὲν πρέπει νὰ ψευδόμεθα· τρίτον ἐκεῖνο, ὅπῃ βεβαιώνει καὶ σαφηνίζει αὐτὰ τὰ ἴδια· ἤγαν πρόθεον εἶναι βέβαιον, ὅτι τῆτο εἶναι ἀποδείξεις; καὶ τί ἐσιν ἀποδείξεις; τί συνέπειαι; τί ἐναντίωσις; τί ἀλήθεια; τί ψεύδος; Λοιπὸν τὸ τρίτον μέρος εἶναι ἀναγκαῖον διὰ τὸ δεύτερον· τὸ δεύτερον διὰ τὸ πρῶτον· τὸ δὲ ἀναγκαιότατον ἀπὸ ὅλα, καὶ ὅπῃ πρέπει νὰ ἀναπαυόμεθα, εἶναι τὸ πρῶτον. Ἀλλ' ἡμεῖς κάμνομεν τὸ ἀνάπαλιν· ἐπειδὴ εἰς τὸ τρίτον μέρος διατρέβομεν, καὶ εἰς ἐκεῖνο βάνομεν ὅλην μας τὴν σπεδὴν καὶ ἐπιμέλειαν· περὶ δὲ τῆ πρώτης παντάπασιν δὲν φροντίζομεν. Ὅθεν ψευδόμεθα μὲν, ἀλλὰ πῶς ἀποδείκνυται, ὅτι δὲν πρέπει νὰ ψευδόμεθα, τὸ ἔχομεν πρόχειρον.

Κ ε φ.

λαιοϋ περὶ τῆς χρήσεως ἐκάστη τέττων τῶν μερῶν τῆς Λογικῆς, μάλιστα δὲ τῆ πρώτης ὡς ἀναγκαιότατη ἐν τῇ Ἡΐδικῃ. Ἀλλ' ἡμεῖς κάμνομεν τὸ ἐναντίον· ἐπειδὴ εἰς τὴν θεωρίαν μόνον καταγινοόμεθα, καὶ εἰς αὐτὴν κατατρέβομεν ὅλην τὴν ζωὴν μας, τὴν δὲ πρᾶξιν παντάπασιν ἀμελῶμεν, ἡ ὁποία ὅμως εἶναι τὸ κεφάλαιον τῆς Φιλοσοφίας· διότι τέλος τῆς θεωρίας εἶναι ἡ πρᾶξις.

Κ ε φ. Ν Β !

Ὅτι ὅλα κρέμονται ἀπὸ τῆν Θεῖν προνοίαν καὶ ἀκολούθως πρέπει νὰ ὑποτασσώμεθα κατὰ πάντα εἰς αὐτήν.

Εἰς κάθε ἔργον πρέπει νὰ ἔχωμεν πρό-
χειρα ταῦτα τὰ λόγια.

„ Ωὖ Ζεῦ, καὶ σὺ ἡ Εἰμαρμένη (α) ὀδηγήσατέ με,
„ Καὶ, ὅπως εἶμαι διαρρισμένος, προσάξατέ με.
Ὅτι

(α) Ἐπιπρόσθετον ἡ διδασκαλία τῶν Στωϊκῶν περὶ τῆς Εἰμαρμένης δὲν εἶναι τόσο καλὰ γνωστὴ εἰς τὰς περισσοτέρας, ἔκρινα εὐλογου νὰ τὴν διασαρῶσω ἐν ταῦθα συντόμως. Κανένα πρᾶγμα δὲν γίνεται, λέγουσιν οἱ Στωϊκοὶ, χωρὶς αἰτίαν. Ὅλος ὁ κόσμος εἶναι μία σαρὰ, καὶ ἔτιως εἰπεῖν ἄλυτος τῶν μεταβολῶν, ἀπὸ τὰς ὁποίας πάντοτε ἡ μία ἔπεται ἀπὸ τὴν ἄλλην, καὶ καμμία δὲν γίνεται χωρὶς αἰτίαν· τὴν γένεσιν λοιπὸν ὅλων τῶν ἀποτελεσμάτων ἐκ τῶν αἰτιῶν κατὰ τὴν νόμον τῆς Θεῆς, τετέστι τὴν αἰτίαν ὅλων τῶν μεταβολῶν ἀνομομαζαν αὐτοὶ Πεπρωμένην ἢ Εἰμαρμένην, ὅπως θέλω νὰ εἰπῆ τὴν θεῖν διάταξιν ὅλων τῶν πραγμάτων τῆς Κόσμου. Ἀλλὰ μὲ ὅλον ὅπως ἐδογματί-
ζαν αὐτοὶ ταῦτα, μὲ ὅλον τῆτο ὑπέθετταν δύο εἴδη αἰτιῶν, περὶ τῶν ὁποίων δὲν εἶναι
τῆ

„ Ὅτι προθύμως πάντοτε θέλω ἀκολουθήσει,
„ Εὐθύς ὅπως ἡ ὑψηλή σας θέλησις ὄρῃσι.
„ Ἐπιπρόσθετον καὶ ἂν ἀπὸ ὀκνηρίας δὲν θέλησω,
„ Ἐξ ἀνάγκης πάλιν πρέπει νὰ σᾶς ἀκολουθήσω.
„ Ὅστις ἐκάν ὑποτάσσεται τῆς Θεῆς προνοίᾳ
„ Οὗτος μόνος ἐστὶ σοφὸς καὶ ἐπίσταται τὰ θεῖα

Ἄλ-

τῆ παρόντος σκοπῆ νὰ εἰπῶ. Ἐντεῦθεν εἶναι δῆλον, ὅτι νὰ ἀκολουθῆ τινὰς τὴν Εἰμαρμένην δὲν θέλω νὰ εἰπῆ ἄλλο κατὰ τὰς Στωϊκὰς. παρὰ νὰ παραδίδη τινὰς τὸν ἑαυτὸν τῆ εἰς τὴν Θεῖαν προνοίαν. Ἀλλ' ὁ σοφὸς δὲν πρέπει μόνον ἀπλῶς νὰ τὴν ἀκολουθήσῃ, ἀλλὰ καὶ μετὰ χαρᾶς νὰ τὴν ἀκολουθήσῃ· ἐπιπρόσθετον ἡξεύρω, ὅτι ὅλα εἶναι πανσόφως ὑπὸ τῆς Θεῆς διατεταγμένα καὶ συυδεδεμένα. Ἐὰν, ἔλεγεν ὁ Κλεάνθης, εἶχα νὰ παραπονεθῶ διὰ τὴν Πρόνοιαν, δὲν ἤθελα παραπονεθῆ δι' ἄλλο, εἰ μὴ διὰ τῆτο, ὅτι δὲν μοι συγχωρεῖ αὐτὴ νὰ προγνωρίσω ὅλα τὰ ἐναντία συμβεβηκότα, διὰ νὰ τὰ ἐκλέξω μόνος θεληματικῶς. Ὅθεν οἱ Στωϊκοὶ ἀπεδοκίμαζαν κάθε γογγυσμὸν καὶ γυναικῶδη μεμφιμοίριαν ἐναντίου τῆς Θεῆς προνοίας. Οὗτοι οἱ ἔξ Στίχοι (εἰς τὸ Κείμενον εἶναι μόνον τέσσαρες) εἶναι τῆς Κλεάνθης· οἱ δὲ ἔξῃς δύο τῆς Εὐριπίδου ἔκτινος ἀγνώστου ἡμῶν τραγωδίας, ὡς σημειῶναι ὁ Σιμπλίκιος. Ἀπεδῶ εἶναι φανερὸν, διὰ τὸ λέγει ὁ Ἐπίστατος· Ἄλ-
κα

Ἐξ ἑκείνου τὸ τρίτον ὡς Κρίτων! ἂν εἶναι ἕως ἀρξάντων εἰς τὰς θεάς, ἅς γέννη ἔτω, ἐμένα δὲ ὁ Ἄνυτος καὶ ὁ Μέλιτος δύνανται νὰ νά με φοιεύσωσιν, ἀλλὰ δὲν δύνανται νά με βλάψωσι (β).

λά καὶ τὸ τρίτον, τὸ ὁποῖον περιέχει τὰ λόγια τῆ Σωκράτους ἀπὸ τὸν Διάλογον τῆ Πλάτωνος, ὅπως ἐπιγράφεται Κρίτων.

(β) Οὕτω διδάσκει καὶ ὁ Σωτὴρ ἡμῶν εἰς τὸ κατὰ Ματθ. Εὐαγγέλιον Κεφ. Ι! Στιχ. κη' ἢ Μὴ φοβηθῆτε ἀπὸ τῶν ἀποκτανόντων τὸ σῶμα, τὴν δὲ ψυχὴν μὴ δυναμένην ἀποκτεῖναι.

ΣΧΕ-

ΣΧΕΔΙΑΣΜΑ

ΠΕΡΙ

ΤΩΝ ΚΑΘΗΚΟΝΤΩΝ
ΤΩΝ ΠΙΣΤΕΥΟΝΤΩΝ ΘΕΙΑΝ
ΠΡΟΝΟΙΑΝ.

Κεφ. Α!

Ὅτι πρέπει νὰ ἐπιτρέπωμεν τὴν ἔκβασιν τῶν κά-
των μας τῇ Θεῷ Προνοίᾳ.

Ἄριστη τῷ ὄντι ἔνωσις εἶναι ἐκείνη τῆς δυνάμεως καὶ τῆς ἀγαθότητος εἰς ἓνα νοε-
ρὸν καὶ σοφὸν Ὄν· διότι ἡ δύναμις χωρὶς
τὴν ἀγαθότητα εἶναι τόσον μισητὴ, ὅσον
εἶναι φοβερή, ἡ ἀγαθότης πάλιν χωρὶς
τὴν δύναμιν εἶναι ὀχληρὴ· διότι δὲν συν-
τείνει εἰς ἄλλο, εἰμὴ εἰς τὸ νὰ διεγείρη
συμπάθειαν διὰ τὰς γρείας, τὰς ὁποίας
δὲν δύναται νὰ τὰς θεραπεύσῃ. Ἀλλ' ἡ
δύναμις καὶ ἡ ἀγαθότης ὁμῶς ἐνωμένα εἶναι
πρόξενον ἀπείρων ἀγαθῶν, καὶ διὰ τῆτο αυ-
ταὶ αἱ δύο ιδιότητες ἐνώονται εἰς τὸ ἀνώ-
τατον Ὄν, τῆ ὁποῖα ἔρχομαι νὰ θεωρή-
σω τὴν διοίκησιν τῶν ἀνθρωπίνων πραγ-
μάτων, καὶ τὰ καθήκοντα τῶν ἀνθρώπων,
ὅπως πιστεύει Θεῖαν πρόνοιαν.

Κεφ-

Καίθω τοίνυν τῆτο ὡς δόγμα ὁμο-
 λογούμενον καὶ ἀναντίρρητον, ὅτι ἔτος ὁ
 Κόσμος ἔγινεν ἀπὸ ἑναυ παντοδύναμον καὶ
 πανάγαθον καὶ πάντοφρον Ποιητὴν, ὅστις
 τὸν διοικεῖ ἀριστα εἰς τρόπον ὅπῃ δὲν γί-
 νεται κανένα πρᾶγμα εἰς αὐτὸν, τὸ ὁποῖον
 νὰ μὴ τὸ ἐπρόβλεψεν ἢ ἀπειρὸς τῆ σο-
 φίας, ἢ νὰ μὴν ἠμπορῆ νὰ τὸ ἐμποδίσῃ ἢ
 παντοδυνικία τῆ ἀνθέλη· καὶ ὅτι ὅλα αὐτὰ
 τὰ συμβεβηκότα, ὅπῃ ὁ χυδαῖος λαὸς ὀνο-
 μάζει τυχηρὰ, δὲν ὁμοιάζειτι παντελῶς
 τὴν ἄσκατον φροῦν ἑνὸς Λίθου ὡς ἔτυχε
 ριφθέντος, ἀλλ' ἀποβλέπειτιν εἰς ἑναυ
 προκείμενον σκοπὸν, ὅπῃ διώριτεν ἡ Θεία
 Πρόνοια. Τῆτο τὸ δόγμα, δὲν ἠμπορεῖ
 νὰ με καταπέισῃ ποτὲ κανέναν, ὅτι εἶναι
 ἀδιάφορον εἰς ἡμᾶς, εἴτε τὸ ἠξεύρωμεν,
 εἴτε τὸ ἀγνοῶμεν διὰ τὴν κυβερνήσιν τῆς
 ζωῆς μας· διότι πῶς; ἠμπορεῖ ἀραγε νὰ
 ἔχη τὰ ἴδια Καθήκοντα ἐκεῖνος ὅπῃ προ-
 σκυνεῖ ἑναυ Θεὸν, ὅπῃ βλέπει καὶ διοικεῖ
 τὰ πάντα κατὰ τὰς αἰωνίους δεσμὰς, με-
 ἐκείνον ὅπῃ πιεθεῖ μίαν τυφλὴν καὶ ἀκα-
 τάστατον τύχην; ἠμπορεῖ νὰ εὐχαρισῆ τὴν
 τύχην διὰ κανένα πρᾶγμα, ἢ νὰ μὴν εὐ-
 χαρισῆ τὸν Θεὸν διὰ τίποτε; ἠμπορεῖ νὰ
 ἔχη καιμῖεν ἐλπίδα εἰς τὴν τύχην, ἢ νὰ
 μὴν ἔχη ἐδερμίαν εἰς τὴν Πρόνοιαν; Ἀλλ'
 ὅλα αὐτὰ, σοχάζομαι, θέλῃσι γένη φρα-

περώτερα ἀπὸ τὸν παρόντα Λόγον, ἀφ'
 ἢ ἐξηγηθῶσι σαφέστερον ἐκεῖνα ὅπῃ μᾶς
 προσάζει νὰ κάμνωμεν αὐτὴ ἡ Ἀληθεῖα·
 Οὐδὲν ἀπρονόητον ἔδὲ ἠμελημένον παρὰ
 τῷ Θεῷ· ἢ μᾶλλον εἰπὴν, ἐκεῖνα ὅπῃ
 μᾶς ὑποχρεῶνει νὰ ἐκτελῶμεν ἡ τελεία
 πληροφορία περὶ τῆς τῆς Ἀληθείας.

Ἄν δὲν μᾶς συνέβαινε κανένα πρᾶγμα
 ἀνέλπιτον εἰς τὴν παρῆσαν ζωὴν, βέβαια
 ἢ ἡ ἀνθρωπίνη φρόνησις ἐκβερνήσεν ὅλα
 τὰ πρᾶγματα, ἢ ἂν δὲν ἠμπορῆσε νὰ
 τὰ κυβερνήσῃ, ἦτον αὐτὴ μεμπτή, καὶ
 ἡμεῖς παρωμοιάζαμεν τότε ἐκεῖνος ὅπῃ
 παίξῃσι τὰ ταβλῖα, οἱ ὁποῖοι δὲν χάνο-
 μεν τίποτε, παρὰ ἀπὸ ἐδικῶν μας λάθους.
 Πλὴν δὲν εἶναι τέτοια ἡ κατάστασις μας·
 διότι ἡμεῖς δὲν βάνομεν τὰς πέτρας κα-
 τὰ τὴν ἀρέσκειάν μας, ἀλλ' ἰίπτομεν
 μόνον τὰ ζάρια, ἢ μεταχειριζόμεθα τὰ
 χαρτῖα, ὅπῃ κατὰ τύχην μᾶς δίδονται,
 ὅσον εἶναι δυνατόν καλῆτερον πρὸς τὸ συμ-
 φέρον μας. Τρισάθλιοι τῇ ἀληθείᾳ ἠδέ-
 λαμεν εἰσθεῖ ἡμεῖς, ἂν μᾶς ἐκυβερνήσῃ
 μία τυφλὴ τύχη, ἠτις καὶ τὸν τρόπον τῆς
 ζωῆς μας διορίζει, καὶ τὰς σοφώτατα προ-
 μελετημένους σκοπὸς ἀνατρέπει, καὶ τὴν σα-
 φερύτητα τῆ γενναϊοτάτης ἀνθρωπείας με ἀνυ-
 πέρβλητα ἐμπόδια καταβάλλει. Ἄραγε
 ἠδέλαμεν ἐπιχειρισθῆ ἡμεῖς ποτὲ κανέ-

να αξιόλογον πρᾶγμα βλέποντες τῆς πλέον μεγαλητέρας σκοπῆς διὰ κάποια ἀπρόορατα ἡμῖν μικρὰ αἴτια νὰ μὴν εὐτυχίσωσιν; ἀρά γε ἠδέλαμεν κοπιάτει ἡμεῖς νὰ οἰκοδομήσωμεν ὅτπῆτις, ὅπῃ ἕνας λεπτός ἀἴρ κατ' αὐτὴν τὴν σιγυγὴν, καθ' ἣν μελετῶμεν νὰ τὰ σκεπάσωμεν, τὰ ρίπτει κάτω ἔξαφνα; Ἄλλ' αὐτὴ εἶναι ἡ ἀληθὴς κατασάτης μας. Ἡμεῖς χρεωσθῶμεν νὰ συμβουλευώμεθα περὶ παντός ἔργου, ὅπῃ μέλλομεν νὰ ἐπιχειρῶμεθα, νὰ σοχαζώμεθα, ὅλα ἐκεῖνα τὰ μέσα ὅπῃ εἶναι εἰς τὴν ἐξουσίαν μας πρὸς τὴν ἐκτέλεσίν τε, καὶ νὰ βάνομεν κάθε κόπον καὶ ἐπιμέλειαν διὰ νὰ λάβῃ καλὸν τέλος, ἀλλὰ τὴν ἐκβασίν αὐτῆ πρέπει νὰ τὴν ἀφίσωμεν εἰς τὴν Θεῖαν Πρόνοιαν ὅχι εἰς τὴν τύχην. Δὲν κοπιᾶζομεν ἡμεῖς ματαίως, ὅταν μεταχειρῶμεθα τὰς δυνάμεις, ὅπῃ μᾶς ἔδωκεν ὁ Θεός, κατὰ τὸ μέτρον τῆς γνώσεώς μας, καὶ ἂν δὲν γένωσι τὰ πρᾶγματα κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν μας· διότι ἐκπληρώνομεν μὲ τᾶτο τῆς σκοπῆς τῆ Θεῆς, ὁ ὁποῖος δὲν ζητεῖ ἀπὸ ἡμᾶς νὰ δελεῦωμεν ὡσάν ἐργάται μὲ τὴν ἡμέραν, ἀλλὰ μᾶς προσάξει νὰ κάμνωμεν ἐκεῖνα τὰ ἔργα, διὰ τῶν ὁποίων τὴν ἐκτέλεσιν μᾶς ἔδωκε μίαν ἐμφυτον ὁρμὴν, καὶ μᾶς ἔχρησεν ἀρκετὰς δυνάμεις. Εἶναι ἔργον αὐτῆ

νὰ

νὰ μεταχειρίζεται τὰς πράξεις μας πρὸς τὸ συμφέρον τῆς Παντός, ἕτε πρέπει νὰ πιστεύωμεν, ὅτι ὁ Θεός ὡς ἄπειρος τεχνίτης μᾶς ἔκαμεν ἀχρήστους εἰς τὴν θαυμασίαν τὴ μηχανήν.

Τοιαύτη λοιπὸν πρέπει νὰ ἦναι ἡ ἰσχὺς τῆς πληροφορίας, ὅτι εἶναι Πρόνοια τῆ Θεῆς, ἣτις διοικεῖ τὰ ἡμέτερα, ὅπῃ μᾶς προτρέπει νὰ δελεῦωμεν ἕτως, ὡσάν ὅπῃ θέλομεν ἀπολαύσει βεβαίως τὸν σκοπὸν μας, καὶ μᾶς κάμνει νὰ θεωρῶμεν κάθε συμβεβηκὸς ἕτως, ὡσάν νὰ μὴν ἐσυνεργήσαμεν ἡμεῖς καθ' ὅλην εἰς αὐτὸ πιστεύοντες ἀναμφιβόλως, ὅτι δὲν ἐκοπιᾶσαμεν εἰς μάτην ὅπῃ ἐσυντρέξαμεν εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν σκοπῶν τῆς μεγάλης Θεῆς. Οὕτω μανθάνομεν νὰ κάμνωμεν ἡμεῖς μίαν δικαίαν κρίσιν περὶ τῆς ὑπολήψεως τῆς ἀνθρωπίνης φρονήσεως. Ἡ φρόνησις δὲν εἶναι παντάπασι ἀτελεσφόρητος, ἂν καὶ δὲν εἶναι ἱκανὴ νὰ μᾶς κάμνη νὰ εὐτυχίσωμεν εἰς ὅλα τὰ ἐπιχειρήματά μας. Δὲν ὑποτάσσονται ὅλα εἰς αὐτὴν, διὰ νὰ μὴ νομίσωμεν ἑαυτὰς Θεῆς· δὲν ὑπόκειται δὲ πάλιν αὐτὴ εἰς τὴν τύχην, διὰ νὰ μὴ δειλιάσωμεν πρὸς τὰ μεγάλα ἐπιχειρήματα, μήτε νὰ ἀπελπισθῶμεν, ὅταν δὲν γίνονται ὅλα κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν μας. Αὐτὴ γνωρίζει μίαν Πρόνοιαν ἀνωτέραν ἑαυτῆς, ἣτις

ἠξέσθ-

ἤξεύρει νὰ μεταχειρίζεται καὶ τὰ σφάλμα-
τά της πρὸς τὴν τελειότητα τῆ Παντός.
Μάταιοι ἦσαν ὅλοι οἱ κόποι μας, ἂν μία
τυφλὴ τύχη ἀνέτρεψε τὰς σκοπὰς μας·
δὲν ἦσαν δὲ μάταιοι, ἂν μία σοφὴ Πρό-
νοια τὰς διώρισε δι' ἓνα τέλος, ὅπως ἡμεῖς
καθόλα δὲν τὸ ἐσοχάσθημεν.

Ὅσον δὲ διὰ τὰ τέλη μας, ὅπως ἐπι-
τρέπομεν εἰς τὴν Θεῖαν Πρόνοιαν, πρέπει
νὰ ἦναι αὐτὰ δίκαια, καὶ τοιαῦτα ὅπως νὰ
μὴν ἀντίκεινται ποτὲ εἰς τὰ Καθήκοντά
μας, ἀλλὰ μάλιχα, ὅσον δυνάμεθα ἡμεῖς
νὰ καταλάβωμεν, νὰ συμφωνῶσι μετὰ τὴν
τάξιν τῆ Παντός, καὶ μετὰ τὰς νόμους, ὅπως
διέταξεν ὁ Ποιητὴς τῆς φύσεως εἰς τὰ λο-
γικὰ ὄντα. Ἐπειδὴ καθὼς δὲν ἤξεύρο-
μεν ἡμεῖς ἀσφαλῶς· διότι ἠμποροῦμεν νὰ
σφάλωμεν· ἂν θέλωσι γένη ἐκεῖνα τὰ
πράγματα, ὅπως μᾶς φαίνονται ἡμᾶς εὐ-
λογον νὰ γένωσιν, ἔγω μερικαῖς φοραῖς
ἐπιθυμῶμεν ἡμεῖς τοιαῦτα πράγματα, ὅ-
πως δὲν μᾶς τὰ δίδει ἡ Θεῖα δικαιοσύνη, ἢ
ἂν μᾶς τὰ δῶη, βέβαια μᾶς τὰ δίδει διὰ
ἐδικὴν μας παιδείαν· διότι ἐκεῖνοι μόνον
φαντάζονται, ὅτι εἶναι ὅλα συγχωρημέ-
να εἰς αὐτὰς, ὅσοι πιθεύουσιν ἀσόχαστα,
ὅτι ὅλα ὑπόκεινται εἰς τὴν ἔξαρτίαν των καὶ
εἰς τὰς τέχνας των. Θέλουσιν ἀντιτάξει
ἄραγε αὐτοὶ τὰς πανουργίας τῶν βελῶν
τῶν

των εἰς τὴν ἄπειρον σοφίαν τῆ Θεῆ; ἀλ-
λὰ προτιότερα ἢ πανουργία τῆς ἀλώπεκος
θέλει ἀποφύγει τὴν παγίδα τῆ κυνηγῶ.
Θέλῃσι μεταχειρισθῆ ἄραγε οἱ τύραννοι
τὴν δυνάμειν των; ἀλλ' ὁ Θεὸς μωκτηρίζε-
ται τὰς ἀνθρώπους ὅπως κάμνῃσι τὰς ὁμο-
φύλους των νὰ τρέμωσιν ἐμπροσθέντων.

Αὗται αἱ δύο διαδέσεις, ἂν εἶναι ἐνω-
μένα εἰς ἡμᾶς, ἢ θέλησις δηλαδὴ νὰ ἐπι-
τρέπωμεν τὴν ἔκβασιν τῶν σκοπῶν μας
εἰς τὴν Θεῖαν Πρόνοιαν, καὶ ἡ σερεὰ γνώ-
μη νὰ μὴν ἐπιθυμῶμεν ποτὲ ἀδίκαια πράγ-
ματα ὅμως μετὰ ἐκείνην τὴν πληροφορίαν,
ὅτι ὁ Θεὸς διοικεῖ σοφῶς τὰ ἡμέτερα,
δὲν ἠμποροῦν νὰ μὴ προξειῶσιν εἰς ἡμᾶς
μίαν βεβαίαν πεποίθησιν εἰς τὸν Θεόν.
Ἐχομεν δὲ πεποίθησιν εἰς τὸν Θεόν, ὅχι
ὅταν θαρῶμεν, ὅτι θέλωσι γένη ἐκεῖνα
ὅπως μᾶς φαίνονται ἡμᾶς καλά· διότι αὐ-
τὴ ἢ πεποίθησις εἶναι τολμηρά· ἀλλὰ τό-
τε ἔχομεν ἀληθινὴν πεποίθησιν εἰς τὸν
Θεόν, ὅταν ἐλπίζομεν ἀναμφισβότως, ὅτι
θέλει κάμνει αὐτὸς ἐκεῖνο ὅπως εἶναι ἄρι-
στον· ἐκεῖνο δὲ ὅπως εἶναι ἄριστον διὰ ὅλον
τὸν Κόσμον, αὐτὸ δὲν ἠμπορεῖ νὰ ἦναι
ποτὲ κακὸν διὰ ἡμᾶς. Ὅταν φανταζό-
μεθα ἡμεῖς, ὅτι εἴμεσθεν δυσυχεῖς, δια-
τί δὲν ἀπολαμβάνομεν ὅλας τὰς σκοπὰς
μας, τότε κρίνομεν περὶ τῶν ἔργων τῆ

πανσόφου Δημιουργῶ, καθὼς ἔκρινεν ὁ βασιλεὺς Ἀλφρονσος περὶ τῆς Πτολεμαϊκῆς Συστάματος ἐπειδὴ φανταζόμεθα μωρῶς, ὅτι ὅλα ἤθελαν γένη πολὺ καλῆτερα, ἂν μᾶς ἐσυμβελεύετο ὁ Ποιητὴς τῆς φύσεως περὶ αὐτῶν, ὅταν τὰ ἔκαμνεν. Οὕτω μετρεῖμεν ἡμεῖς τὴν ἀμετρον σοφίαν τῆς Θεῶν μετὸ μέτρον τῆς ἀτελεῆς ἡμῶν γνώσεως, καὶ ὑποδέττομεν ἀλόγως, ὅτι τὰ πράγματα ὅπως βλέπομεν ἡμεῖς μετὰ δυσἀρέσκειαν νὰ γίνωνται, δὲν ἔμπορῶν νὰ ἔχωσιν ἄλλα ἀποτελέσματα, παρὰ ἐκεῖνα ὅπως ἔμπορῶμεν ἡμεῖς νὰ συμπεράνωμεν. Ὅταν δὲ ἡμεῖς ἐξ ἐναντίας ἰδῶμεν, ὅτι γίνονται μερικὰ πράγματα, ὅπως δὲν ἔμπορῶσεν ἢτε ὁ πλέον συνετώτερος ἄνθρωπος νὰ τὰ προγνωρίσῃ, καὶ ἀπετελέσθησαν αὐτὰ μετὰ τὰ ἴδια μέσα, μετὰ τὰ ὅποια ἐδοκίμασεν ἡ ἀνθρωπίνη Σοφία νὰ τὰ ἐμποδίσῃ, τότε ἐν τούτῳ δὲν ἀμφιβάλλομεν πλέον διὰ κανένα πρᾶγμα, ὅπως προσάξει ὁ Θεὸς νὰ πιστεύωμεν, καὶ νὰ ἐλπίζωμεν, ὅσον ἀπίθανον καὶ ἂν φαίνεται αὐτὸ κατὰ τὸ παρὸν, καὶ ὄχι ἰκανὸν διὰ νὰ μᾶς σερεώσῃ εἰς τὴν ἐλπίδα μας. Ἄς μοι δοθῇ ἄδεια νὰ φέρω ἐδῶ πρὸς διασάφισιν τῶν λόγων τὸ παράδειγμα ἐκεῖνο τῆς Τριτάτης, ὅπως διίσχυρίζετο, ὅτι ἦτον ἐδύνατον νὰ γένη ἢ ὑπὸ τῆς Προφήτης προφ-

προφῆτις εὐθηνία τῆς ζωοτροφίας, καὶ ἂν ὁ Θεὸς ἀνοίγετὸς καταρῆϊάκτας τῆς Οὐρανῶ (α). Ἀλλ' ἐκεῖνο ὅπως ἀπεφράτισεν αὐτὸς μωρῶς, ὅτι δὲν ἔμπορῶσε νὰ γένη χωρὶς ἓνα μεγαλώτατον θαῦμα, τῆτο ἔξευρεν ὁ Θεὸς νὰ τὸ ἐκτελέσῃ μετὰ ἓνα μικρότατον, ἂν εἰπῶμεν, ὅτι ἦτον θαῦμα ἐκεῖνος ὁ πανικός (ἐξαφνικός) φόβος, ὅπως ἐκυρίευσεν τὴν Συρίαν καὶ τὴν διεσκήρπισεν. Ἄς μὴ προσμένωμεν λοιπὸν ἡμεῖς νὰ ταραττή διὰ παραμικρὰ αἰτία τὴν τάξιν τῆς φύσεως ὁ πάνσοφος αὐτῆς Δημιουργός, ἂν καὶ ὑπάρχῃ ἀνώτερος τῶν ὄρων τῆς φύσεως, ὅπως διέταξεν αὐτὸς εἰς τὸν Κόσμον. Βέβαια δὲν εἶναι ἔργον ἐδικόν μας νὰ ἀποφασίσωμεν, ποῖα αἰτία εἶναι μικρὰ, ἀλλὰ δὲν πρέπει ἔτε νὰ ἀπελπιζώμεθα ἔτε νὰ πιστεύωμεν, ὅτι τοιαύτη εἶναι ἡ τάξις τῆς Παντός, ὅπως ἐκεῖνα ὅπως μᾶς φαίνονται ἀδύνατα κατὰ τὸ παρὸν νὰ γένωσι, δὲν ἔμπορῶν κατ' ἕδῆνα τρόπον νὰ γένωσι δίχως νὰ ταραχθῇ ἐκεῖνη. Ἐνας ἄνθρωπος κατ' ὑπόθεσιν ὅπως γνωρίζει ὅπως δὴ ποτε τὴν κατασκευὴν τῶν κοινῶν Ὀρολογίων, καὶ ἀκολούθως ἔξεύρει, ὅτι ἡ κίνησις των πρέπει νὰ ἦναι πάντοτε ἰσοταχῆς, ἂν εἶναι αὐτὰ καλῶς κατασκευασμένα, αὐτὸς

N 2 ἠθε-

(α) Ἀνάγν. Βασιλ. Β! Κεφ. Ζ!

ἤθελεν ἀρνηθῆ, ὅτι ἤμπορῶν νὰ κατασκευασθῶσι τέτοια ὥρολόγια, ὅπῃ νὰ δείχνωσι σωσὰ τὸν ἀνίσον δρόμον τῆς Ἡλίας, ὅπῃ ποτὲ μὲν ἐπιταχύνει, ποτὲ δὲ βραδύνει, καὶ ἤθελε σφάλλει· ἀλλ' αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον εἰς ὅλην αὐτὴν τὴν κατασκευὴν τῶν ὥρολογίων ἓνα μόνον πρᾶγμα τὸν λανθάνει τὸ μυστήριον τῆς Ἑλληπτικῆς τροχιάς· ἡμᾶς δὲ πόσα ἄπειρα πράγματα μᾶς λανθάνουσιν εἰς τὴν φύσιν τῶν ὄντων; Ἡμεῖς θαυμάζομεν πολλὰς ἀνθρώπων ἐμπείρας τῶν πολιτικῶν ὑποθέσεων, ὅπῃ δὲν εἶναι ποιηταὶ τῶν πραγμάτων, ἀλλὰ τὰ μεταχειρίζονται φρονίμως πρὸς τὸ συμφέροντων, καὶ πολλάκις ἀπὸ τῶν ἐχθρῶν τὰς ἀντιτάσεις ἐξεύρῃσι νὰ ὠφελοῦνται μεγάλως, καὶ θέλομεν ἀμφιβάλλει, ὅτι ὁ Θεός, τῆς ὁποῖα τὸ θέλημα παρήγαγε τῆτο τὸ Πᾶν, δὲν τὸ ἔκαμε τοιῦτον, καθὼς τὸ ἀπαιτῶσαν οἱ σκοποὶ τῆς;

Ἄλλοι μὲν ἐξηγῶσι τὴν Εἰδικὴν Πρόνοιαν τῆς Θεῆ ἕτως, ὅπῃ κἀμνῃσι μίαν ἀδιάκοπον σειρὰν τῶν θαυμάτων, ἄλλοι δὲ πάλιν μὴ δεχόμενοι τὴν τοιαύτην ἐξήγησιν ἀπορρίπτουσιν ὅλα, ὅσα λέγονται περὶ τῆς Εἰδικῆς Προνοίας. Ἐγὼ δὲ σοχάζομαι, ὅτι ἀπὸ τὰς ἀνωτέρω τεθείσας Ἀρχάς ἤμπορῆ νὰ διασαφηνισθῆ τῆτο τὸ ζήτημα. Ἡμεῖς οἱ ἄνθρωποι εἰμεσθεν φυσικὰ

σικὰ

σικὰ τέτοιοι, ὅπῃ ὄχι τὰ μεγάλα πράγματα, ἀλλὰ τὰ σπάνια μᾶς ἐκπλήττῃσι περισσότερο· διότι βλέποντες ἡμεῖς καθ' ἑκάστην τὸν Ἡλιον, τὴν Σελήνην καὶ τὰς Ἀστέρας, ὅπῃ μὲ τὴν εὐτακτόντων κίνησιν κἀμνῃσι τῆς καιρῆς μας, δὲν ἀπορῶμεν καθόλα ἕτε ἐκπληττόμεθα. Ὅταν δὲ ἴδῃμεν ἓναν Κομήτην, ἢ μίαν Ἑκλειψιν τῆς Ἡλίας ἢ τῆς Σελήνης θαυμάζομεν καὶ ἐξίσταμεθα. Οὕτω κἀμνομεν καὶ εἰς ἄλλα πολλά πράγματα· διότι ὅπῃ ἀναπνέομεν συνεχῶς, ὅπῃ κἀμνῃ τὸ αἷμα τὴν κυκλοφορίαν τῆς ἀκαταπαύσως εἰς τὸ σῶμά μας, ὅπῃ ἦτον τόσῃς αἰῶνας ἄγνωστον εἰς ὅλον τὸ ἀνθρώπινον γένος, ὅπῃ μᾶς δίδῃσι τὰ φυτὰ τὴν ἀναγκασίαν ὕλην πρὸς τροφήν μας, ὅπῃ τὴν προετοιμάζῃσι τὰ ζῶα καλύτερον ἀφ' ἧ τὴν λάβωσιν ἀπὸ τὰ φυτὰ, ὅπῃ τὴν δέχονται μέσα τὰ ἐντόσθια μας καὶ τὴν χωνεύουσιν, ὅπῃ τὴν μεταβάλλουσιν εἰς χυλὸν καὶ αἷμα, ὅπῃ γίνεται μέρος τῆς σώματός μας μὲ ἓναν τρόπον ἔτι ἄγνωστον καὶ ἀνεριμήνευτον εἰς ὅλην τῆς Φυσιολόγῃς· ὅλα αὐτὰ δὲν μᾶς ἐκπλήττῃσι ἕτε κινῶσι ποσῶς τὴν προσοχήν μας· ἐπειδὴ τὰ βλέπομεν καθ' ἡμέραν ὅπῃ γίνονται καὶ τὰ ἀποδίδομεν ὅλοι κοινῶς εἰς τὴν Γενικὴν Πρόνοιαν, διὰ νὰ μὴν ἀλησιμονήσωμεν παντάπασιν τὸν Θεόν. Ἄλλ' ἄν

ἄν

ἂν ἀποφύγωμεν κανέναν κίνδυνον, εἰς τὸν ὁποῖον μᾶς ἔρριψε καμμία κακία μας, ἢ ἢ ἀφροσύνη μας· ἂν εὐτυχίση κανένα μικρὸν ἐπιχειρήμα μας καλήτερον ἀπ' ὅ,τι ἠλπίζαμεν· ἂν μᾶς ἀκολουθήσῃ κανένα καλὸν, ὅπῃ δὲν τὸ ἀξίζαμεν, τότε ἐξιζάμεθα ὅλως καὶ σοχαζόμεθα, ὅτι κατέβη Θεὸς ἀπὸ μηχανῆς, τότε προκυνῶμεν καὶ σεβόμεθα, εὐσεβῶς γὰρ εἰπῶ ἢ δεισιδαιμόνως; μίαν Εἰδικὴν Πρόνοιαν. Πλὴν τῶν θαυμάτων, τὰ ὅποια πρέπει γὰρ ὁμολογήσωμεν, ὅτι γίνονται πολλὰ σπανίως διὰ ἡμᾶς, δὲν ἠμποροῦμεν γὰρ εἰπῶμεν, ὅτι ἢ Εἰδικὴ Πρόνοια διαφέρει ἀπὸ τὴν Γενικὴν, πάρεξ ἂν πιθεύσωμεν, ὅτι ἢ Γενικὴ Πρόνοια ὅπῃ διοικεῖ ὅλον τὸν Κόσμον, διαφέρει ἀπὸ τὴν Εἰδικὴν Πρόνοιαν ὅπῃ ἐπιστατεῖ εἰς τὰ καθ' ἕκαστα, (β) ὅπῃ εἶναι ἄτοπον, γὰρ

(β) Τριχῶς διακίρῃσιν οἱ Θεολόγοι τὴν Πρόνοιαν, εἰς τὴν Γενικὴν, Εἰδικὴν καὶ Εἰδικωτάτην. Καὶ Γενικὴ μὲν εἶναι ἐκείνη, ὅπῃ διοικεῖ ὅλον τὸν Κόσμον. Εἰδικὴ δὲ ἐκείνη, ὅπῃ διέπει καὶ κυβερνεῖ τὰς νεεράς ἑσίας, μάλιστα τὸ ἀνθρώπινον γένος. Εἰδικωτάτη δὲ ἐκείνη, ὅπῃ συντηρεῖ καὶ θάλπει τὸ ἐκλεκτότερον μέρος τῆς ἀνθρώπινου γένους, δηλ. ἐκείνης ὅπῃ ζῶσι κατὰ τὸν νόμον τῆς Θεῆς. Ἀλλ' αὕτη ἢ διαίρεσις, κα-

γὰρ μὴν εἰπῶ βλάσφημον· διότι δὲν πρέπει γὰρ νομίσωμεν τὸν Θεὸν ὁμοῖον μὲ ἕναν Ἀρχιστρατήγον, ὅστις ἀφ' ἑ ἕκαμε τὸ σχέδιον ὅλης τῆς μάχης, ἐδιώριτε τὰς τόπας εἰς τὰς λεγεῶνας, ἔδωκε τὰς ἀναγκαίας προεργασίας εἰς τὰς ὑπ' αὐτὸν στρατηγίαις, ἀφίκει ὑπερον τὴν ὁδηγίαν τῶν στρατιωτῶν εἰς τὰς λοχαγίας· τῆτο τὸ κάμνει, καὶ πρέπει γὰρ τὸ κάμνη ἢ ἄνθρωπος, τὰ ὅποια ὁ νῆς, ὅσον μεγάλος καὶ ἂν εἶναι, πάντοτε εἶναι πεπερασμένος· ἀλλ' ἢ ἄπειρος Σαφία διοικεῖ μόνη τὰ πάντα. Ἐκεῖνος, μὲ τὰ ὅποια τὸ νεῦμα καταφλέγονται οἱ Κομήται, καὶ σβέννυνται οἱ Φωστῆρες, αὐτὸς τρέφει τὰ πετεινὰ τῆς ἔρανθ, καὶ ἔχει μετρημένους ὅλας τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς μας, ὅπῃ χωρὶς τὴν εἰδησίην του, ἢ θέλησίν του δὲν πίπτει ἕδεμία ἐξ αὐτῶν ἐπὶ τῆς γῆς. Ἡμεῖς κρίνομεν μικρὸν καὶ μέγα κατὰ τὸ μέτρον τῆς ἀτελεῆς ἡμῶν γνώσεως, ἀλλ' εἰς τὸ ἀπειροτέλειον· Ὅν δὲν εἶναι μικρὸν καὶ μέγα. Ἡμεῖς παρ. χάριν πιθεύομεν, ὅτι ἠμπορεῖ γὰρ λείψῃ ἀπὸ τὸν Κόσμον ἐκεῖ-

καθὼς βλέπει κάθε φρόνιμος, λαμβάνεται ἐκτὶ ἐκ μέρους τῆς Θεῆς, ἀλλ' ἐκ τῆς διαφορᾶς τῶν κτισμάτων, καθὼς ταῦτα ἐγγίζουσι περισσότερο ἢ ὀλιγώτερον εἰς τὸν Θεὸν ὡσανεὶ μὲ κάποιον βαθμὸν διὰ τὴν οἰκείαν φύσιν.

ἐκεῖνο τὸ ὕφασμα τῆς ἀράχνης· διότι δὲν θέλομεν αἰσθανθῆ τὴν ἔλλειψίν τε· ἀλλ' ἂν παύτη ἢ καθόλα βαρύτης, καταλαμβανομεν ὅτι ἀνάγκη εἶναι νὰ συντριφῶσιν οἱ Πλανῆται. Πλὴν ὁ Θεὸς οἶδεν, ὅτι τὸ νὰ λείψῃ ἐκεῖνο τὸ ἀραχνιαῖον ὕφασμα εἶναι τόσον, ὡσάν νὰ ταραχθῆ ἢ τάξις τῆ Παντός. Δὲν πρέπει λοιπὸν νὰ σοχαζώμεθα, ὅτι ὁ Θεὸς προνοεῖ δι' ἄλλα πράγματα περισσότερον, καὶ δι' ἄλλα ὀλιγώτερον, ἀλλ' ὅτι ἡ ἀσθένεια τῆ νοός μας κἀμνει, ὅπῃ τὰ σπανιώτερα δείγματα τῆς Προνοίας τε μᾶς ἐκπλήττῃσι περισσότερον.

Ἐὰν λοιπὸν ἐννοῶσιν ὑπὸ τὴν Θεῖαν Πρόνοιαν τῆτο ὅπῃ νὰ μὴ πιεεύωμεν, ὅτι ὁ Θεὸς φροντίζει περισσότερον διὰ ἐκεῖνα ὅπῃ μᾶς φαίνονται ἡμᾶς μεγάλα, παρὰ διὰ τὰ ἄλλα, ἀλλ' ὅτι ἡμεῖς ἐκπληττόμεθα περισσότερον ἀπὸ τὴν κηδεμονίαν τε τῶν τοιῶτων ξεχωριστῶν πραγμάτων, δὲν μέμφομαι αὐτὴν τὴν γνώμην, ἔδῃ ἀντιλέγω, ἀλλὰ μάλισα ἐπιθυμῶ νὰ διεγείρωνται συχνὰ εἰς τὴν ψυχὴν μας τοῖστοι ὑψηλοὶ σοχασμοὶ περὶ τῆς Θεῖας Προνοίας, καὶ νὰ ἔχωμεν εἰς τὸν νῦν μας πάντοτε τῆτον τὸν κανόνα, ὅπῃ, ὅταν παπακλήμεν τὸν Θεόν, νὰ τὸν σοχαζώμεθα ὡς διοικητὴν τῆ παντός, καὶ προνοητὴν ὅλης

ὅλης τῆς κτίσεως· καὶ ὅταν τὸν εὐχαρισθῶμεν, νὰ τὸν θεωρῶμεν ὡς εὐεργετὴν καὶ αἴτιον πάντων τῶν ἀγαθῶν. Θέλομεν κἀμνει ἀκόμη καλῆτερον νὰ μὴ ξεχωρίζωμεν αὐτὰ τὰ δύο ποτὲ ἕνα ἀπὸ τὸ ἄλλο, ἀλλὰ νὰ πιεεύωμεν βεβαίως, ὅτι ὁ Θεὸς, ὅπῃ κυβερνᾷ ὅλα τὰ πράγματα, εὐδὺς μὲ τὴν καταβολὴν τῆτε τῆ Κόσμου, κατέβαλεν ὁμῶ καὶ τὸ θεμέλιον τῆς εὐτυχίας μας, καὶ ἔτω θέλομεν πληροφορηθῆ ἐντελῶς, ὅτι ἡ κηδεμονία τῆ Θεῆ, ὅπῃ ἔξαρκεῖ δι' ὅλον τὸν Κόσμον γενικῶς, ἔξαρκεῖ καὶ διὰ ἡμᾶς ἰδίως.

Εἶναι τόσον κρινὸν καὶ πασιδηλον, ὅτι οἱ καλοὶ δὲν εἶναι εὐτυχεῖς εἰς τῆτον τὸν Κόσμον, ὅπῃ ὁ Σένεκας ἔγραψεν ἐπὶ ταύτῃ ἕνα Βιβλίον περὶ ταύτης τῆς ὑποθέσεως· ἀλλ' ὅτι ἡ Ἀρετὴ δὲν μένει ἀβράβευτος καὶ εἰς τὴν παρῆσαν ζωὴν, μᾶς πληροφορεῖ τόσον ἡ Ἁγία Γραφή, ὅσον καὶ ἡ πείρα τῶν πραγμάτων. Ἡμεῖς λέγομεν, ὅτι εἶναι εὐλογία καὶ κατάρα Θεῆ· καὶ εὐλογίαν μὲν ὀνομάζομεν ἐκεῖνο τὸ καλόν, ὅπῃ δίδει ὁ Θεὸς εἰς τῆς καλῆς δι' ἀνταμοιβὴν τῆς ἀρετῆς τῶν· κατάραν δὲ ἐκεῖνο τὸ κακόν, μὲ τὸ ὁποῖον παιδεύει αὐτὸς τῆς κακῆς διὰ τὴν πονηρίαντων· τῶρα διὰ νὰ ἔχωσιν αὐταὶ αἱ λέξεις ἕνα νόημα ὑγιές, πρέπει νὰ σοχαζώμεθα, ὅτι εἶναι μερικὰ συμβεβηκότα τε-

τέτοια, ὅπῃ δυνάμεθα νὰ τὰ προγνώρι-
σωμεν, ἢ ἡμπορῶμεν νὰ εἰπῶμεν μὲ μίαν
ἡθικὴν τὴν ἀλάχιζον βεβαιότητα, ἢ ὁποῖα
ἄρκει εἰς τὸ νὰ κυβερνῶμεν τὴν ζωὴν μας,
ὅτι θέλομεν ἀπολαύσει ἢ ἀποφύγει τῆ-
το ἢ ἐκεῖνο τὸ πρῶγμα· εἶναι δὲ πάλιν ἢ
πολλὰ συμβεβηκότα τέτοια, ὅπῃ καμμία
ἀνθρωπίνη σοφία δὲν δύναται νὰ τὰ κατα-
λάβῃ προτήτερα, ἕως ὅπῃ δὲν γένωσιν.
Ἄλλ' ὁ Θεὸς, εἰς τὸν ὁποῖον δὲν εἶναι κα-
νένα πρῶγμα ἀγνώριζον, τὰ διέταξεν ὅλα
αὐτὰ, ἢ τὰ ἠνωσε μὲ τέτοιον τρόπον, ὅπῃ
πολλὰκις εὐρίσκειται τὰς καλὰς ἀνέλπισα
καλὰ, ἢ πλακῶνεται τὰς κακὰς ἀπροσδό-
κητα κακὰ. Καθ' ἕνα ἢ ἕξει εἰς τὰ εὐπειθῆ τέκνα,
ὅπῃ τιμῶσι τὰς γονεῖς τῶν· ἄλλ' εἶναι ἢ
κάποια φυσικὰ βραβεῖα τῆς ὑπακοῆς τῶν
τέκνων, ὅπῃ δείχνεται πρὸς τὰς γονεῖς
τῶν, τὰ ὁποῖα ἡμπορῶμεν νὰ τὰ καταλά-
βωμεν. Τέτοια εἶναι πρῶτον χάριν ἢ ὑπερ-
βολικὴ ἀγάπη τῶν γονέων πρὸς τὰ τοι-
αῦτα τέκνα· διότι βλέπομεν φανερὰ, ὅτι
οἱ γονεῖς ἔχουσι μόνον ἀγαπῶσι τὰ εὐπειθῆ
τέκνα περισσύτερον ἀπὸ ὅλης τῆς ἀνθρώ-
που, ἄλλὰ ἢ προσπαθῶσι παντοίῳ τρό-
πῳ νὰ τὰ καταστήσωσιν εὐτυχῆ ἢ εὐδαι-
μονα. Ἄλλὰ ἢ ἐξόχως τῶν τῶν φυσικῶν
βραβεῖων μοι φαίνεται ὅτι δύναται τι-
νὰς

νὰς νὰ συμπεράνη ἀσφαλῶς ἀπὸ τὰ προ-
σεχῶς ἀνωτέρω εἰρημένα, ὅτι ἡμπορῶν νὰ
ἀκολουθήσωσιν εἰς τὰ εὐπειθῆ τέκνα καὶ
κάποια ἄλλα καλὰ, ὅπῃ δὲν ἠθελε τὰ
σοχασθῆ ποτὲ κανένας ὡς φυσικὰ ἢ ἀναγ-
καῖα παρεπόμενα τῆς ὑπακοῆς τῶν.

Στοχάζομαι λοιπὸν ὅτι ἡ Θεὸς εὐλο-
γία δὲν ἔχει περισσότερον χρεῖαν θαυμά-
των, παρὰ ἡ Εἰδικὴ Πρόνοια· διότι αὐτὴ
κατὰ τὴν γνώμην μὲ προσέχειται ἀπ' ἐκεῖ-
να τὰ πράγματα, ὅπῃ εἶναι φυσικὰ ἐνω-
μένα μὲ τὰς πράξεις μας, πλὴν μὲ ἕναν
τρόπον, ὅπῃ εἶναι εἰς μόνον τὸν Θεὸν γνω-
στὸς, ἔχι δὲ εἰς ἡμᾶς τὰς ἀνθρώπους.

Ἄλλ' ἡ διάγνωσις, ὅπῃ κάμνομεν με-
ταξὺ τῆ Θεοῦ καὶ τῆς τύχης εἶναι πολλὰ
ἀναγκαῖα ἢ ἀξιόλογος, καὶ ἡ ἐξ αὐτῆς
προερχομένη ὠφέλεια πολὺ μεγαλητέ-
ρα, παρὰ ὅπῃ νὰ περιορίζεται μόνον εἰς
τὸ βραχὺ σάδιον τῆς παρούσης ζωῆς. Σα-
φηνίζονται δὲ ἢ βεβαιώνονται ταύτην τὴν ἀλή-
θειαν μὲ λαμπρὰ παραδείγματα ἔχι μόνον
αἱ ξεχωρισταὶ περιπτώσεις αὐτῆς τῆς
ἰδίας ζωῆς, ἄλλὰ ἢ ἡ ἀρχὴ ἢ τὸ τέλος
τῆς· διότι ἡμεῖς πάντοτε ἀρχίζομεν τὴν
τὴν ζωὴν χωρὶς νὰ τὸ ἕξωμεν, ἢ πολ-
λάκις πάλιν τὴν τελειώνομεν χωρὶς νὰ τὸ
ἐλπίζωμεν. Ἄνίσως λοιπὸν κρέμονται αἱ
Ἐποχαὶ τῆς ζωῆς μας ἀπὸ τὴν τύχην, δὲν
πρε-

πρέπει να φροντίζωμεν δι' ἄλλο, εἰμὴ μόνον διὰ τὴν παρῆσαν ζωὴν· ἐπειδὴ ἡμεῖς τότε δὲν ζῶμεν, παρὰ ἐδῶ εἰς τῆτον τὸν Κόσμον. Εἰ δὲ καὶ κυβερνεῖνται αὐταὶ ἀπὸ ἑνὸς πάντοφρον Ὁν, ὅπῃ διοικεῖ ἕχι μόνον τὸν ὄρατὸν, ἀλλὰ καὶ τὸν νοερὸν κόσμον, πρέπει πάντοτε νὰ κοπιᾶζωμεν διὰ νὰ μὴ πλησιάζωμεν πάντῃ ἀπαρκατεύασι εἰς ἐκείνην τὴν ἄλλην πολιτείαν, τῆς ὁποίας μᾶς ἐδιώριτε νὰ ἦμεθε πολίται· ταύτης δὲ τῆς μελλύσης πολιτείας τὴν διοίκησιν ἐκεῖνος μόνον θέλει θαυμάσει, ὅτι τόσον ὀλίγον τὴν γνωρίζει τὸ λογικόν, ὁποῖος δὲν ἐσοχάσθη ποτὲ τὸ ἄδηλον καὶ ἀβέβαιον, ὅπῃ ἔχομεν ἡμεῖς περὶ τῶν μελλόντων πραγμάτων τῆς παρῆσης ζωῆς. Ἐγὼ κάμνω τῆτην τὴν νύκτα ἕναν σοχασμὸν, καὶ ἡ αὐριον ἡμέρα τὸν ἀνατρέπει μὲ ἕνα ἐμπόδιον, ὅπῃ δὲν ἠμπορῆσα νὰ τὸ προβλέπω. Ἰδὲ πόσον ὀλίγον γνωρίζομεν ἡμεῖς τὴν ἀληθῆ κατάστασιν τῶν πραγμάτων, εἰς τὴν ὁποίαν εὐρισκόμεθα. Εἶναι λοιπὸν δίκαιον νὰ διψχυρίζωμεθα, ὅτι ἠμπορῶμεν νὰ καταλάβωμεν σαφέστερον τὰ πράγματα τῆς μελλύσης καταστάσεως, ὅπῃ ἡμεῖς τόσον ὀλίγον γνωρίζομεν τὰ πράγματα τῆς παρῆσης καταστάσεως; Εἶναι δίκαιον νὰ ἀπορρίπτωμεν τὴν Θεῖαν Ἀποκάλυψιν διὰ τὴν ἄγνοιάν μας, ὅπῃ δὲν

ἡμ-

ἠμπορῶμεν νὰ καταλάβωμεν σαφῶς τὰ δόγματάτης; τῆτο εἶναι ἀπαράλλακτον, ὡσάν ἕνα μικρὸν παιδί ὅπῃ ἀκόμη ψελλίζει, νὰ ἀντιλέγη εἰς τὸν Πατέρα τα, ἢ εἰς τὸν Διδάσκαλόν τα, διατὶ δὲν ἠμπορεῖ νὰ καταλάβῃ αὐτὸ τὴν αἰτίαν, διὰ τὴν ὁποίαν πρέπει νὰ κάμνη καὶ νὰ μανθάνῃ ἐκεῖνα ὅπῃ τῆ παραγγέλλουσιν.

Ἄρκει εἰς ἡμᾶς νὰ ἠξεύρωμεν, ὅτι ὁ Θεὸς μᾶς προσάζει νὰ τὰ πισεύωμεν αὐτὰ, ὅσις καὶ εἰς ἐκεῖνα ὅπῃ βλέπομεν καθ' ἡμέραν νὰ γίνωνται πρὸ ὀφθαλμῶν, κάμνει μεγάλα καὶ ἐξαισία πράγματα, τὰ ὁποῖα δὲν τὰ χωρεῖ ὁ νῆς μας, εἰς τρόπον ὅπῃ τὸ νὰ μὴ θελήσῃ τινὰς νὰ πισεύῃ ἐκεῖνα, ὅπῃ μᾶς ἀπεκάλυψεν αὐτὸς εἰς τὰς Ἀγίας Γραφάς, εἶναι μεγαλωτάτη ἀφροσύνη, διὰ νὰ μὴν εἰπῶ σαφῆς μανία. Ἡμεῖς ὑποτασσόμεθα μετὰ χαρᾶς εἰς τὰς προσαγὰς ἐνὸς ἀγαθῆ καὶ σοφῆ Ἡγεμόνος, ἀγκαλὰ καὶ ἀγνοῶμεν τὰς αἰτίας καὶ τὰς λόγους των, καὶ εἰς τῆ Θεῆ τὰς ἐντολάς, ὅπῃ εἴμεσθε βέβαιοι, ὅτι μήτε ἠμπορεῖ νὰ ἀπατηθῇ ποτὲ, μήτε θέλει τὸ κακὸν μας, δὲν θέλομεν ὑποταχθῆ μετὰ πάσης προθυμίας; Εἴμεσθε ἀράγε ἄξιοι ἡμεῖς νὰ ζητήσωμεν ἀπὸ τὴν ἀπειρον Σοφίαν, ὅπῃ διοικεῖ τὸν Κόσμον, νὰ μᾶς κάμνη τυμβέλες τις, καὶ ἀνοίγῃσθα ἡμῖν τὰς θύ-

σαι-

σαυρὸς τῶν μυσηρίων τις νὰ μᾶς πληροφορήσῃ διὰ ἐκεῖνα τὰ πράγματα, ὅπῃ δὲν θέλομεν δυνηθῆ ἡμεῖς ποτὲ, ἕως ὅπῃ φορῶμεν ταύτην τὴν παχεῖαν σάρκα, νὰ κατανοήσωμεν; καὶ πῶς θέλουν δυνηθῆ τὰ ὄμματά μας νὰ κατοπτρεύσωσιν ἐκεῖνα τὰ Μυσηρία, ὅπῃ αὐτὰ τυφλώττωσι καὶ εἰς τῆτα τὰ ἀνθρώπινα καὶ τὰ ἐν ποσὶ κείμενα;

Τελευταῖον τὸ ἀβέβαιον καὶ ἀκατάστατον τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων πρέπει νὰ σμικρύνωσιν ἐκ ὀλίγον τὴν ἀγάπην καὶ προσπάθειαν, ὅπῃ ἔχομεν διὰ τῆτα τὰ βευστὰ καὶ πρόσκαιρα ἀγαθὰ, ὥστε νὰ μὴν ἀγανακτῶμεν ἕτε νὰ λυπέμεθα, ὅταν τὰ ἀφίνομεν ἡξεύροντες καλὰ, ὅτι ἡ ἀπόκτησις τῶν εἶναι τόσο ἀβέβαιος καὶ ἀμφίβολος. Δὲν εἶναι αὕτη ἡ ἀληθινὴ μας ζωὴ, ὅπῃ ζῶμεν ἐδῶ, καθὼς ἡ νηπιότης δὲν εἶναι ἡ ἀληθινὴ κατάστασις τῆ ἀνθρώπου ἐπάνω εἰς τὴν γῆν. Ἡμεῖς πρέπει νὰ ἀφήσωμεν μίαν ἡμέραν τὸν Κόσμον, καθὼς ἀφίνοσι τὰ νηπια τὰ παιγνίδια. Ἡθέλησεν ὁ πανάγαθος Θεὸς νὰ περάσωμεν ταύτην τὴν βραχεῖαν ζωὴν, ὅπῃ εἶναι ἓνα ἀπειροσημῶριον τῆς ὑπάρξεώς μας, ἐπάνω εἰς τῆτην τὴν σφαῖραν, καὶ διὰ τῆτο μᾶς ἐνεφύτευσε κάποιαν ἀγάπην εἰς αὐτὰ τὰ γήινα πράγματα, διὰ νὰ ὑποφέρωμεν εὐκολώτερον τῆτην τὴν φυλακὴν, καὶ μᾶς ἀπεκάλυ-

λυ-

λυφεν ὡσὰν διαμέσθ ἐνὸς παραπετάσματος τὰ κάλλι τῶν αἰώνιων ἀγαθῶν, ὅπῃ νὰ μὴ κυριευθῶμεν παρὰ πολὺ ἀπ' ἐκεῖνα, καὶ ἀλισμονήσωμεν αὐτὰ ὅπῃ ἔχομεν νὰ κάμνωμεν ἐδῶ κάτω εἰς τὴν γῆν. Ἀλλ' εἰς ἡμᾶς, ἐπειδὴ καὶ εἴμεσθε ἀνθρώποι, φαίνονται ταῦτα τὰ πλησίον ἀντικείμενα μεγαλύτερα ἀπ' ἐκεῖνα ὅπῃ ἀπέχουσι μακρὰν, καὶ ταῖς περισσότεραις φοραῖς τὰ προτιμῶμεν, καθὼς ἓνας ἰδιώτης, ὅπῃ δὲν ἔχει εἰδησιν τῆς Ἀστρονομίας, προτιμᾷ τὸ δεινισμένον καὶ ἀμυδρὸν φῶς τῆς Σελήνης ἀπ' ἐκεῖνο τὸ καθαρώτατον καὶ λαμπρότατον φῶς τῶν ἀπλανῶν Ἀστέρων, τὸ ὅποιον ἐρχόμενον εἰς ἡμᾶς ἀπὸ ἓνα ἀπειρον σχεδὸν διάστημα μᾶς φαίνεται ὡσὰν ἓνα μικρὸν σύννεφον. Διὰ νὰ μὴ συναρπαζώμεθα λοιπὸν παντάπασιν ἀπ' αὐτὴν τὴν ἀπάτην, πρέπει νὰ σοχαζώμεθα τὸ ἀστατον καὶ ἀβέβαιον ὅλων τῆτων τῶν ἐπιγείων πραγμάτων, ὅπῃ ἡ ψυχὴ μας, ἣτις διψᾷ τὴν αἰώνιον μακαριότητα, νὰ καταλάβῃ, ὅτι δὲν εἶναι αὕτη ἡ πρόσκαιρος εὐτυχία εἰδική της, καὶ νὰ ἐπιθυμῇ θερμότερον τὴν ἀλλήν, τὴν ὁποίαν τότε θέλει τὴν ἀπολαύσει, ὅταν ἐλευθερωθῆσα ἀπὸ τὰς ἀσθενείας τῆ σωματός της, ἀπὸ τὴν τυραννίαν τῶν παθῶν της, ἀπὸ τὴν δαλείαν τῶν κακῶν ἐπιθυμιῶν της, ἀπὸ τὴν φροντίδα

καὶ

καὶ μέριμναν τῶν βιωτικῶν πραγμάτων, καὶ ἀπὸ ὅλην τὴν προσπάθειαν τῆς κόσμου, θέλει ζήσει μίαν μακαρίαν ζωὴν αἰωνίως γνωρίζουσα καθαρὰ τὰς βεβαίας αἰτίας τῶν πραγμάτων, ὅπῃ τῆς ἐφαίνοντο ἐδῶ εἰς τὴν γῆν ἀνώμαλοι καὶ ἀμφίβολοι, καὶ δοξάζουσα ἀκαταπαύτως τὸν πάνσοφον Ποιητὴν καὶ Δημιουργὸν αὐτῶν.

Ἡ ἀγνοία μας λοιπὸν, ὅπῃ δὲν δύναμεθα νὰ καταλάβωμεν διὰ τὴν ἀσθένειαν τῆς ἡμετέρας νοῆς τὰς ἀληθεῖς αἰτίας τῶν ὁραμένων πραγμάτων, ἀνετίθεσε τὴν τύχην εἰς τὸν ἕρανόν, καὶ τὴν ἐθεοποίησεν, ἥτις εἰς τὸν Θεὸν εἶναι ἕδεν, καθὼς καὶ εἰς ἐκείνης τῆς ἀνθρώπου ὅπῃ νοῆσιν ὕψιλλότερον ἀπὸ τῆς ἄλλης εἶναι τόσον ὀλιγώτερον αὐτῆ ἢ θεῶν, ὅσον περισσότερον σπευδάζουσιν αὐτοὶ κατὰ τὰς περιστάσεις τῶν πραγμάτων νὰ πλησιάζωσιν εἰς τὴν Θεϊαν τελειότητα. Ἄλλα περὶ μὲν τούτων τοσαῦτα ἀκεῖσι· νῦν δὲ ἄς εἰπῶμεν ὀλίγα τινα περὶ τῆς χρήσεως τῶν πραγμάτων, ὅπῃ συμβαίνουσιν εἰς τὸν κόσμον.

Κ ε φ. Β!

Περὶ τῆς χρήσεως τῶν τυχηρῶν λεγομένων πραγμάτων καὶ τῆς ἐξ αὐτῶν ὠφελείας.

Ἐπειδὴ πολλάκις μᾶς συμβαίνουσι παρὰ πᾶσαν ἐλπίδα καὶ προσδοκίαν κάποια πράγματα ἀπ' ἐκείνα ὅπῃ γίνονται εἰς τὸν Κόσμον, ἀγχαλὰ καὶ ὅλα διοικῶνται μὲ νόμους ἀπ' αἰῶνος πανσόφως διαταχθέντας ὑπὸ τῆς Δημιουργῆς τῶν ἀπάντων, θέλω ἐπιμεληθῆναι νὰ δείξω συντόμως εἰς τὸ τοῦ Κεφάλαιον, πῶς πρέπει νὰ τὰ μεταχειρίζομεθα ἡμεῖς, καὶ ποίαν ὠφελειαν ἡμποροῦμεν νὰ λάβωμεν ἐξ αὐτῶν. Εἶναι δὲ δύο λογισμῶν αὐτά· Ἄλλα μὲν εἶναι, ὅπῃ ἐγγίζουσιν ἀμέσως ἡμᾶς, ἄλλα δὲ πάλιν εἶναι, τῶν ὁποίων ἕμεσθεν ἡμεῖς ἀπλῶς θεαταί. Θέλω θεωρήσει τὸ καθ' ἓνα ἀπ' αὐτὰ ξεχωριστὰ, ἀρχίζοντας πρῶτον ἀπ' ἐκείνα ὅπῃ ἐγγίζουσι κυρίως ἡμᾶς.

Ὅταν κάποια συμβεβηκότα ὅπῃ λέγονται τυχηρὰ, εἰς τὰ ὁποῖα δὲν ἐσυνεργήσαμεν ἡμεῖς, συντρέχουσιν εὐτυχῶς εἰς τὰς σκοπὰς μας, τότε πρέπει νὰ γνωρίζωμεν τὴν Θεϊαν βοήθειαν καὶ ἀντίληψιν εἰς αὐτὰ, καὶ χρεωσθῆμεν νὰ τὰ μεταχειρίζομεθα ὅσον ἡμποροῦμεν φρονιμώτερον, διὰ νὰ προχωρῶσιν ὅλα τὰ πράγματά

μας εἰς τὸ καλῆτερον· διότι κινῶμεθα ὑπὸ τῆς Φύσεως, ὅταν ποδῶμεν θερμότερου κανένα πρᾶγμα, νὰ μεταχειριζώμεθα ὅλα ἐκεῖνα τὰ μέσα, ὅπῃ συντείνουσιν εἰς τὴν ἀπόλαυσιν αὐτῆ· τῆτο εἶναι φανερόν, καὶ δὲν χρειάζεται περισσοτέραν θεωρίαν. Ὁθεν δὲν ἐκτείνω τὸν λόγον περὶ αὐτῆ.

Ἀλλὰ δύσκολον εἶναι νὰ ἀποφασίσῃ τις τῆτο τὸ ζήτημα, τί πρέπει νὰ κάμνωμεν ἡμεῖς, ὅταν αὐτὰ τὰ συμβεβηκότα ὅπῃ λέγονται κοινῶς τυχερὰ, μάς εἶναι ἐνάντια· διότι φαίνεται νὰ ἦναι σημεῖον μικροψυχίας, ἂν μία καὶ δευτέρα δοκιμὴ δὲν εὐτυχῆσῃ, νὰ ἀπορρίψῃ τις πᾶσαν ἐλπίδα, τόλμης δὲ πάλιν, μάλλον δὲ δραστήσιμος νὰ ἀντιπαλεῖται μετὰ τὴν τύχην (α). Ὁμολογῶ, ὅτι εἰς τοιαύτην περίστασιν, καθὼς καὶ εἰς ὅλην σχεδὸν τὴν περὶ τῶν Ἠθῶν διδασκαλίαν, πολλὰ δύσκολον εἶναι κατὰ τὴν γνώμην μου νὰ δώσῃ τις τινὰς γενικὰς κανόνας, καὶ μάλιστα κατὰ πᾶν-

(α) Ἡ τύχη εἶναι μία λέξις κενὴ νῦν, ὅπῃ τὴν ἐπλάσαμεν ἡμεῖς διὰ τὴν ἀγνοίαν μας· σὺ δὲ νόει ὑπὸ τὴν τύχην τὴν ἀδηλον αἰτίαν τῶν γινομένων πραγμάτων, τὰ ὅποια, διατι δὲν ἠμπορῶμεν νὰ τὰ προγνωρίσωμεν, ἔτι εἶναι εἰς τὴν ἐξουσίαν μας νὰ τὰ ἀποφύγωμεν, τὰ λέγομεν τυχερὰ.

πάντα διορισμένως, ὅπῃ νὰ προσαρμόζονται εἰς ὅλας τὰς ξεχωριστὰς περιπτώσεις. Πιστεύω ὅμως, ὅτι ἂν θελήσῃ τις νὰ σοχασθῇ ὅλα τὰ περιστατικὰ τῶν τοιούτων συμβεβηκότων ἀκριβῶς καὶ μετὰ προσοχῆς μεγάλης, ἠμπορεῖ νὰ ἀπολαύσῃ τῆτο, ὅπῃ ἢ παντελῶς νὰ μὴ σφάλῃ, ἢ νὰ κάμῃ τὸλάχιστον μικρὰ σφάλματα, ὅπῃ εἶναι ἄξιον συγνώμης. Αὐτὰ τὰ τυχερὰ λεγόμενα συμβεβηκότα βλάπτουσι καὶ πολλὰκις, ἀλλὰ μετὰ τὰς πολλὰς δοκιμὰς καὶ μετὰ τὴν ἐμπειρίαν μαρτυρεῖ ὁ ἄνθρωπος νὰ τὰ προβλέπῃ καὶ νὰ τὰ μεταχειρίζεται πρὸς ὠφελειάν τε. Πόσα καράβια δὲν ἐχάθησαν εἰς τὸν Ὀκεανὸν ἐξ αἰτίας ὅπῃ δὲν ἤξευραν οἱ πλωτῆρες τὰς ἀνέμους ὅπῃ κυριεύουσι μετὰ τῶν τροπικῶν κύκλων, καὶ τὰρ ὅπῃ τὰς ἐμαθάν μετὰ τὴν πείραν φυλάττονται καὶ ὠφελεῦνται ἀπ' αὐτῆς. Ὁθεν μετὰ τὰς συχνὰς πείρας καὶ ἀκριβεῖς παρατηρήσεις, ὅπῃ κάμνομεν κατὰ διαφορὰς καιροὺς, ἠμπορῶμεν νὰ φθάσωμεν εἰς τὸσον ὅπῃ νὰ καταλάβωμεν, ὅτι αὐτὰ ὅπῃ φαίνονται εἰς ἡμᾶς τυχερὰ συμβεβηκότα, ὑπόκεινται εἰς κάποιον νόμον τρόπον τινὰ ἀμεταβλήτου, τὸς ὁποῖος ἀφ' ἑτῆς γνωρίσωμεν μίαν φερόν, δυνάμεθα νὰ ἀποφύγωμεν τὰς ἐναντίας περιπτώσεις, ὅπῃ δὲν ἐκπλήττουσιν ἄλ-

λως, εἴμῃ τὰς ἀπείρους καὶ ἀμαθεῖς, ἢ καὶ τὰς μεταχειριζόμεθα ἐπωφελῶς, καθὼς ἓνας ἔμπειρος Καραβοκύρης, ὅταν ἔχη τὸν ἄνεμον ἐνάντιον, ἀλλάζοντας τὰ πανία ἡξεύρει νὰ ἀρμενίζη δίπλα.

Εἶναι βέβαιον, ὅτι αὐταὶ αἱ δοκιμαὶ δὲν ἔμπορῶν νὰ γένωσι χωρὶς τινος ζημίας· διότι ὅταν δοκιμάζομεν ἡμεῖς διάφορα πράγματα, διὰ νὰ ἐπιτύχωμεν τῆ σκοπῆ μας, καὶ σικῶνομεν ἐκ μέσθ τὰ ἐμπόδια, τότε ἐχί μόνον τὰς κόπας μας ματαίως εἰς αὐτὰ χάνομεν, ἀλλὰ πολλάκις καὶ μεγάλας ζημίας πάσχομεν. Πλὴν εἰς τὰ τοιαῦτα δὲν πρέπει νὰ ζητήσωμεν ἡμεῖς ἐπιμελῶς νὰ ἀποφύγωμεν ὅλως τὰς κινδύνους· ἐπειδὴ τῆτο εἶναι τὸ ἴδιον νὰ μὴν ἐπιχειριζόμεθα ποτὲ κανένα πρᾶγμα. ἀλλ' ἀφ' ἧ λάβωμεν καλῶς ὅλα τὰ μέτρα, καὶ κάμωμεν πάσας τὰς ἀναγκαίας προφυλάξεις, ὥστε νὰ μὴ ζημιωθῶμεν πολὺ, τότε πρέπει νὰ ἐπιτρέψωμεν τὰ πράγματα εἰς τὴν τύχην, ὅπως καὶ ἂν χάσωμεν, νὰ μὴν ἀφανισθῶμεν κατὰ κράτος. Εἶναι ἓνας αἰῶνας καὶ ἐπέκεινα, ἀφ' ἧ ἀρχισαν μερικοὶ Μαθηματικοὶ νὰ λογαριάσωσι τὰ λεγόμενα τυχερὰ, καὶ ὑπέδεσαν ὡς ἀξίωμα, ὅτι ἡ ἐλπίς πρὸς τὸν φόβον ἔχει λόγον, ὃν ἔχει ὁ ἀριθμὸς τῶν εὐτυχημάτων πρὸς τὸν ἀριθμὸν τῶν δυσ-

χη-

χημάτων· ἀλλ' ὀρθῶς ἐσημείωσαν ἄλλοι, ὅτι αὕτη ἡ ὑπόθεσις δείχνει τὸσον μόνον, ὅτι ἐκεῖνο ὅπως ἐλπίζομεν νὰ κερδήσωμεν, ἢ φοβόμεθα νὰ χάσωμεν, εἶναι ἀσυγκρίτως ὀλιγώτερον ἀπ' ἐκεῖνα ὅπως πλέον ἔχομεν ἡμεῖς, καὶ διὰ τῆτο, ὅτι καὶ ἂν ἀκολοθήσῃ ἀπ' αὐτὰ, δὲν γινόμεθα ἔτε πολλὰ πλεσιώτεροι ἔτε πολλὰ πτωχότεροι. Ἀλλὰ διὰ νὰ διορισθῇ ὁ ἀληθὴς λόγος τῆς ἐλπίδος καὶ τῆς φόβου εἰς ἄλλας περιστάσεις, ὅπως αὕτη ἡ ὑπόθεσις δὲν ἔχει τόπον, πρέπει νὰ σοχαζώμεθα τῆτο, πόσον εὐτυχέστεροι θέλομεν γένη, ἂν ἐπιτύχωμεν, καὶ πόσον δυστυχέστεροι, ἂν ἀποτύχωμεν. Εἰς τοιαύτας λοιπὸν περιστάσεις, τῶν ὁποίων ἡ ἔκβασις εἶναι ἀδηλος, πρέπει νὰ λογαριάσωμεν τῆτο, πόσον θέλομεν λυπηθῆ, ἂν ψευδῶμεν τῆς ἐλπίδος, καὶ νὰ μὴν ἐπιτρέψωμεν περισσότερον εἰς τὴν τύχην, παρά ὅσον σοχαζόμεθα, ὅτι, ἂν τὸ χάσωμεν, δὲν θέλει μᾶς λυπήσει ὕπερον. Διὰ τῆτο λέγω καὶ ἀποφάινομαι, ὅτι εἶναι πολλὰ δύσκολον, μᾶλλον δὲ ἀδύνατον, νὰ διορισθῶσι γενικοὶ Κανόνες, ὅπως νὰ ἀφήσῃ τινὰς εἰς τὴν τύχην τὰ πλεῖστα, τὰς τιμὰς, τὰς ἀξίας καὶ αὐτὴν τὴν ἰδίαν ζωὴν, τὰ ὁποῖα διατὶ τὰ ἐλάβομεν ἀπὸ τὸν Θεόν, διὰ νὰ τὰ μεταχειριζόμεθα πρὸς κερθόν, τὰ λεγόμενα

ἄδι-

ἔδικά μας, καθὼς ἕνας υἱὸς ὀνομάζει ἔδικά τε καλὰ ἐκεῖνα ὅπῃ τὰ ἔχει μόνον ἀπὸ τὴν καλοσύνην τῆ πατρὸς τε· διότι δὲν πρέπει νὰ λογαριάζωμεν μόνον αὐτὰ τὰ πράγματα ὅπῃ χάνονται, ἀλλὰ καὶ τὴν λύπην καὶ ἀθυμίαν, ὅπῃ προξενῶσιν αὐτὰ εἰς τὴν ψυχὴν τῆ καθ' ἑνός· διότι εἶναι γνωστὸν εἰς ὅλους, ὅτι τὴν ἀποβολὴν τῶν ὑπαρχόντων μερικοὶ τὴν ὑποφέρουσι μετ' εὐκολίας, μερικοὶ δὲ μετὰ μεγάλης δυσκολίας καὶ ἀθυμίας. Λογιάζεις, ὅτι ὁ στρατιώτης χάνει ὅλα, ὅταν πίπτει εἰς τὴν μάχην, ἀλλ' ἄς τὸν εἰπῶ μόνον ἐκεῖ ὅπῃ θέλει νὰ ξεψυχήσῃ, ὅτι ἐνίκησεν ὁ βασιλεὺς τε, καὶ εὐθὺς θέλεις τὸν ἀκῆσαι νὰ ἐκφωνήσῃ χαρῶμενος· Ἐγὼ δὲν χάνω τίποτε.

Εἰ δὲ καὶ μὲ ὅλους τὰς τρόπους καὶ κόπας ὅπῃ κάμνομεν, δὲν δυνάμεθα νὰ ἐπιτύχωμεν τῶν σκοπῶν μας, ἀλλὰ πάντοτε συναπαντῶμεν νέα καὶ ἀνέλπισα ἐμπόδια, τότε σοχάζομαι, μᾶλλον δὲ δογματίζω, ὅτι πρέπει νὰ παύσωμεν ἀπὸ τὸ ἐπιχειρημά μας· διότι ἀπαρέσκει εἰς τὸν Θεόν, ὅστις οἰκονομεῖ πάντα πρὸς τὸ συμφέρον τῆ πλάσματός τε· ἐπειδὴ ὅτι πρᾶγμα ἐπιχειροῦμεθα νὰ κάμνωμεν, πρέπει πάντοτε νὰ σοχαζώμεθα, ὅπῃ νὰ μὴν ἦναι ἐκεῖνο ἐναντίον εἰς τὴν Θεῖαν θέλησιν.

Διὰ

Διὰ τῆτο χρεωσῶμεν νὰ γνωρίσωμεν τὴν Θεῖαν θέλησιν, διὰ νὰ μὴν ἀντιπράττωμεν εἰς αὐτήν· ἀλλὰ καμμία Θεῖα Ἀποκάλυψις δὲν μᾶς τὴν διδάσκει εἰς τοιαύτας ξεχωριστὰς περιστάσεις, περὶ τῶν ὁποίων εἶναι ἐδῶ ὁ λόγος. Ὅθεν πρέπει νὰ ζητήσωμεν διὰ νὰ τὴν γνωρίσωμεν, καθὼς καὶ ὅλα τὰ ἄλλα, ὅπῃ μᾶς ἀποκκλύπτει τὸ λογικὸν περὶ Θεῶ, ἀπὸ τὴν θεωρίαν τῶν ἔργων τε· διότι θεωρῶντες ἡμεῖς τὴν τάξιν τῆτε τῆ Κόσμου εὐρίσκομεν μὲ τὸ λογικὸν μας, ὅτι μερικά πράγματα, μὲ τὸ νὰ συμφωνῶσι μὲ τὴν τάξιν τῆ Παντός, καὶ μὲ τὰς νόμους τῆς Φύσεως, ὅπῃ ἔβαλεν ὁ Ποιητὴς, καὶ ἀκολέθως εἶναι ἀρεστὰ εἰς τὸν Θεόν, πρέπει νὰ γίνωνται· μερικά δὲ πάλιν, μὲ τὸ νὰ ἦναι ἐναντία εἰς αὐτὴν τὴν τάξιν καὶ εἰς τὰς νόμους τῆς Φύσεως, καὶ ἐπομένως εἰς τὰς σκοπὰς τῆ Θεῶ, δὲν πρέπει νὰ γίνωνται. Εἶναι λοιπὸν δίκαιον νὰ μένη τινὰς πεισματικῶς εἰς τὰς σκοπὰς τε, ὅπῃ εἶναι ἐναντιοὶ εἰς τὴν τάξιν τῆ Παντός καὶ εἰς τὰς νόμους τῆς Φύσεως, ὅπῃ διέταξεν ὁ Δημιουργός; Μόνη δὲ ἡ πείρα δύναται νὰ μᾶς διδάξῃ, ποία εἶναι αὐτὴ ἡ τάξις, καὶ ποῖοι οἱ νόμοι τῆς Φύσεως, ὅπῃ ἡμεῖς δὲν ἠμπορῶμεν εὐθὺς νὰ τὰς γνωρίσωμεν· διότι ἐγὼ ὑποθέττω τῆτο, ὅπῃ νὰ μὴν ἐπιθυμῶμεν ἡμεῖς ποτέ

κα.

κανένα πράγμα, ὅπῃ εἶναι φανερά ἐναντίον εἰς τὰς κανόνας τῆς Ἠθικῆς. Ὅταν λοιπὸν ἰδῶμεν, ὅτι ὅλοι οἱ κόποι μας εἶναι μάταιοι, τότε εὐλόγως πρέπει νὰ ὑποπτευώμεθα, ὅτι τῆτο τὸ πρᾶγμα, ὅπῃ τὸ ἐπιθυμῶμεν ἡμεῖς, ἀλλὰ ματαίως κοπιᾶζομεν δι' αὐτὸ, πρέπει νὰ ἦναι ἐναντίον εἰς τὴν τάξιν τῆ Παντός ἢ εἰς τὰς νόμους τῆς Φύσεως, ὅπῃ ἔβαλεν ὁ τῶν ὅλων Κοσμήτωρ, καὶ διὰ τῆτο δὲν ἔμπορεῖ νὰ γένη. Ἄν σοχάζεται τις, ὅτι αὕτη ἢ ἀπόφασίς μὲ κἀμνει τὴν ψυχὴν πολλὰ δειλὴν, ἢ ἐπομένως ὀκνηρὴν διὰ νὰ ἐπιχειρηθῆται κανένα δύσκολον κατόρθωμα, ἀγαπῶ νὰ μάθω ἀπ' αὐτὸν, ἂν πρέπει νὰ διευθύνωμεν τὴν ζωὴν μας κατὰ τὴν θέλησιν τῆ νομοδότου Θεοῦ ἢ χι μόνον εἰς ἐκεῖνα ὅπῃ εἶναι ὁμολογούμενως ἀπιγορευμένα ἢ προσαγμένα, καθὼς εἶναι ἢ ἀποφυγὴ τῆς κλοπῆς ἢ τῆ φόνου, ἢ τιμὴ πρὸς τὰς γονεῖς, ἢ ἡ εὐεργετία πρὸς τὸν πλησίον, ἀλλὰ ἢ εἰς ἐκεῖνα ὅπῃ δὲν εἶναι ἀπιγορευμένα ἢτε προσαγμένα, καθὼς εἶναι ἢ ἐκλογὴ τινὸς ἐπαγγέλματος, ἢ ζήτησις τινὸς ἀξίας, ἢ φροντίς περὶ τῆ πόρεως τῆς ζωῆς, ἢ ἢ ὁ θησαυρισμὸς αὐτὸς διὰ τὰς μελλέσας χρείας ἢ ἀνάγκας. Ἄν εἰς αὐτὰ λοιπὸν τὰ πράγματα, ὅπῃ καθ' ἑαυτὰ εἶναι ἀδιάφορα, πρέπει νὰ παιδῶμεθα εἰς τὸν Θεὸν

ἢ

ἢ νὰ ἀκολουθῶμεν τὸ ἄγιόν τε θέλημα, καθὼς δὲν ἔμπορεῖ νὰ ἀμφιβάλλῃ κανένας περὶ τῆτος, ἀγαπᾶσα νὰ ἔξεύρω, πόθεν δυνάμεθα ἡμεῖς νὰ γνωρίσωμεν τὸ θέλημα τῆ Θεοῦ, παρὰ ἀπ' αὐτὰ τὰ πράγματα, περὶ τῶν ὁποίων ὁμιλῶμεν ἐδῶ. Ὁμολογῶ, ὅτι ἀπὸ τῆτος ὅπῃ καμμίαν φοράν δὲν εὐτυχῶμεν εἰς κανένα ἔργον, δὲν ἔμπορῶμεν νὰ συμπεράνωμεν μὲ μίαν γεωμετρικὴν βεβαιότητα, ὅτι δὲν θέλωμεν εὐτυχῆσαι πλέον ποτέ. Ἄλλ' ἔτε ζητεῖται αὕτη ἡ γεωμετρικὴ βεβαιότης εἰς τὴν κυβέρνησιν τῆς ζωῆς μας ἀρκεῖ μόνον νὰ κἀμωμεν τόσας δοκιμὰς, ὅσας δυνάμεθα νὰ κἀμωμεν χωρὶς νὰ ἀφανισθῶμεν.

Ἡμεῖς δὲν ἔμπορῶμεν ποτέ νὰ γνωρίσωμεν ἐναργῶς τὰ μέλλοντα· ἐπειδὴ διὰ νὰ τὰ γνωρίσωμεν, ἔπρεπε νὰ κατανοήσωμεν τὴν σειρὰν ὅλων τῶν μερῶν τῆ Κόσμου, τῆ ὁποῖα εἴμεσθεν ἢ ἡμεῖς ἕνα μέρος. Ἀλλὰ δὲν ἔμπορῶσεν ὁ Θεὸς νὰ βάλῃ ὅλην τῆτην τὴν σειρὰν τῶν πραγμάτων ἔμπροσθεν τῶν ὀφθαλμῶν μας, τῶν ὁποῖων μήτε ἡ δύναμις μήτε ἡ ὀξύτης ἀρκῶσιν, ὅπῃ μὲ μίαν ὀμματίαν νὰ ἰδῶν καθὰ ὅλον τῆτο τὸ σύστημα τῆ Παντός, ἢ νὰ διασέλωσι καταλεπτῶς τὰ καθ' ἕκαστα μέρη αὐτῆ. Ὅθεν πολλὰ ὀλίγα

πράγ-

πράγματα μᾶς εἶναι γνωστὰ, τὰ περισσό-
τερα δὲ μᾶς εἶναι ἄγνωστα, καὶ ἀναρίθμητα
μένωσι διὰ παντός ἀπόκρυφα εἰς ἡμᾶς,
ὅπῃ τὰ ἀποτελέσματα τῶν πρέπει ἔξ
ἅπαντος νὰ μᾶς ἐκπλήττωσι, διὰτὶ δὲν
ἠμποροῦμεν νὰ τὰ προβλέπωμεν, καθὼς οἱ
Παλαιοὶ ἀγνοοῦντες τὰ ὦν, ἔξ ὧν γίνον-
ται τὰ ἔντομα, ἐδόξαζαν, ὅτι ἐγίνοντο
αὐτὰ ἐκ ταυτομάτου, ἢ καθὼς ὁ Ἀριστο-
τέλης ὑπελάμβανεν, ἐκ τῆς σήψεως, ἰκ-
μάδος καὶ ἰλύος καὶ τῶν σαρκῶν τῶν ζώων.

Ἐκ τῶν λοιπὸν βλέπομεν καθαρὰ,
ὅτι αὐτὰ ὅπῃ μᾶς προσάξει τὸ λογικόν
νὰ κἀμνωμεν εἰς πᾶσαν περίεσιν τῆς ζωῆς
μας διὰ νὰ ἐπιτύχωμεν τῆ σκοπῆ μας,
εἶναι ὑποκείμενα πάντοτε εἰς τὸν φόβον,
τὸ ὁποῖον βέβαια ἄλλα ἤθελε μᾶς προσά-
ξει, ἂν εἶχεν ἐντελεστέραν γνώσιν, καὶ ἐχω-
ρῆσε βαθύτερον εἰς τὴν φύσιν τῶν πραγ-
μάτων. Διὰ τῆτο ἂν εἶναι μόνον τὸ логи-
κόν (τὸ ὁποῖον εἰς ὅλα σχεδὸν διζᾷζει)
ὅπῃ νὰ διορίζῃ τὰς ὑποθέσεις τῆς ζωῆς
μας, δὲν θέλει μᾶς συγχωρήσει ποτὲ νὰ
ἐπιχειριζόμεθα κανένα πρᾶγμα, ἢ θέλει
μᾶς ἐμποδίσαι νὰ ἐξακολουθῶμεν σαθρῶς
τὰς σκοπὰς μας· ἐπειδὴ αὐτὸ πάντοτε
μᾶς φοβίζει, ὅτι μάτην κοπιῶμεν, καὶ δὲν
θέλομεν ἐπιτύχει τῆ ποθιμένου. Διὰ νὰ
σικώσῃ λοιπὸν αὐτὴν τὴν δειλίαν καὶ ὀκνη-
ρίαν

ρίαν ἀπὸ ἡμᾶς, καὶ νὰ μᾶς διεγείρῃ εἰς τὰ
δύσκολα καὶ ἀβέβαια πρᾶγματα, μᾶς ἔδω-
κεν ὁ Θεὸς κάποια κέντρα, τετέσι κά-
ποιας φυσικῆς ὁρμῆς καὶ κλίσεως, ὅπῃ μᾶς
κινῶσιν, ἢ νὰ εἰπῶ καλῆτερον μᾶς κεντᾶ-
σι νὰ κινῶμεθα προθύμως εἰς τὸ ἔργον ὅ-
πῃ ἐπιθυμοῦμεν, καὶ ἂν ἦναι πολλὰ ὀλίγη
ἐλπίδα νὰ τὸ ἀπολαύσωμεν, καὶ μᾶς ἀνα-
γκάζουσι δυνατὰ νὰ νικήσωμεν ὅλα τὰ ἐμ-
πόδια, ὅπῃ τὸ λογικόν μόνον καθ' ἑαυ-
τὸ ἠθέλε τὰ εὖρει πάντῃ ἀνίκητα. Με αὐ-
τὰ λοιπὸν τὰ κέντρα ἠθέλησεν ὁ Θεὸς νὰ
μᾶς κινήσῃ καὶ νὰ μᾶς διεγείρῃ εἰς τὰ με-
γάλα καὶ δύσκολα καὶ ἀδηλα πρᾶγματα·
ἐπειδὴ ἦτον ἀδύνατον νὰ κἀμῃ τὸν νῦν μας
τόσον τέλειον καὶ διαβατικόν, ὅπῃ προ-
βλέπωντας καὶ προγνωρίζοντας τὴν βεβαίαν
ἐκβατικὴν τῶν κόπων μας εὐθύς νὰ κινήθῃ.

ἠμποροῦμεν ἀράγε ἐντεῦθεν νὰ συμ-
περάνωμεν καὶ τῆτο, ὅτι ἂν ἀμβλύωνται
ταῦτα τὰ κέντρα, καὶ σμικρύνῃ ἢ ζέσις,
ὅπῃ μᾶς ἐμψύχωμεν εἰς τὴν ἀρχὴν, πρέ-
πει νὰ παραιτήσωμεν αὐτὸ τὸ ἔργον, καὶ
ἀκέρως, ὡς φασί, τῆς Ἀθηνᾶς νὰ μὴ κο-
πιᾷζωμεν διὰ ἐκεῖνο, εἰς τὸ ὁποῖον δὲν
κινῶμεθα πλέον ἀπὸ κανένα ἐνδύσιμον·
Δύω πρᾶγματα μᾶς παρακινῶσι νὰ ἐπιχει-
ριζόμεθα κανένα μεγάλον ἔργον· ἢ ἐλ-
πίδα, ὅτι θέλομεν τὸ τελειῶσαι εὐτυχῶς,
καὶ

ἢ ἡ ἐπιθυμία τῆς ψυχῆς, ὅπως ζητῶμεν
 νὰ τὴν εὐχαριστήσωμεν. Ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ
 ἐλπίδα, ὅσον μεγάλη ἢ ἂν ἦναι, πάντο-
 τε ταράττεται ἀπὸ τὸν ἐναντίον φόβον,
 ἢ ταῖς περισσότεραις φοραῖς ἀπατᾷ τὰς
 ἀνθρώπους, ἂν ἀρχίσῃ ἡ ζέσις νὰ σμικρύ-
 νῃ, πρέπει ἐγὼ νὰ ἐξακολουθῶ τὸ ἔργον
 χωρὶς νὰ θέλω; Ἄν αἰσθάνωμαι, ὅτι ἀτό-
 νησεν ἡ ἐπιθυμία, καὶ δὲν με κινεῖ πλέον
 ὡς ἂν πρῶτα, πρέπει νὰ ἀφήσω τὸ ἔρ-
 γον, ἢ νὰ μὴ κοπιᾶζω εἰς μάτην. Οὔτε
 εἶναι κανένας Θεὸς νόμος, ὅπως νὰ με προ-
 σάξῃ νὰ κοπιᾶζω, διὰ νὰ ἀπολαύσω ἐκεῖνο
 τὸ πρᾶγμα, ὅπως ἔτε πολὺ τὸ ἐπιθυμῶ,
 ἔτε εἶμαι βέβαιος, πῶς θέλω τὸ ἀπολαύ-
 σαι. Ἐν ὅσῳ δὲ ἐκεῖνη ἡ ἐπιθυμία μὲ κεν-
 τᾷ, μοι φαίνεται νὰ ἀκῶ τρόπον τινὰ
 τὴν φωνὴν τῆς Φύσεως, μὲ τὴν ὁποίαν
 μᾶς δίδει ὁ Θεὸς πάντοτε, ἐξόχως ὅταν
 κάμνῃ θαύματα, νὰ καταλάβωμεν τὰς
 ἀντολὰς τῆς.

Ἀλλὰ δὲν ἠθέλαμεν εἶσθαι ἡμεῖς εὐ-
 τυχεῖς, ἂν δὲν μᾶς ὑπέταττεν ὁ Θεὸς
 εἰς αὐτὰ τὰ τυχερὰ λεγόμενα συμβεβη-
 κότα, ἢ ἂν δὲν μᾶς συνέβαινε κανένα ἀπροσ-
 ὀκῆτον πρᾶγμα; τῆτό μοι φαίνεται,
 ὅτι ἔτε εἰς ἄλλον Κόσμον, ἢ ὅχι εἰς τῆ-
 τον, ὅπως ἐφάνη εἰς τὸν Ποιητὴν ὁ πλέον
 καλύτερος ἀπὸ ὅλων ὅπως ἠμπορῶσαν νὰ

γε-

ἠγένωσιν, ἔτε εἰς ἐκεῖνον λέγω τὸν Κόσμον,
 εἰς τὸν ὁποῖον δὲν ἠθέλε μᾶς ἀκολουθήσει
 κανένα ἐναντίον συμβεβηκός, δὲν ἠθέλεν
 εἶσθαι διὰ ὄφελός μας· διότι ἡμεῖς οἱ ἄν-
 θρωποι εἴμεσθην τέτοιοι, ὅπως κυριευμέ-
 νοι, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν μεθύσμενοι ἀπὸ τὰς
 παρῶσας ἡδονὰς, ἢ χασκόντες πάντοτε
 πρὸς τὰς μελλούσας, ὅπως τὰς προσμένο-
 μεν βεβαίως μὲ ἀνυπομονησίαν, δὲν ἠθέ-
 λαμεν εἶσθαι ποτὲ σώφρονες ἢ νηφάλιοι,
 διὰ νὰ ἐνασχολώμεθα εἰς τὰ ἀναγκαῖα
 μας ἔργα, ἢ νὰ ἐκτελῶμεν τὰ καθήκον-
 τὰ μας. Ἐπειτα, ἂν ἦταν εἰς ἐκεῖνον τὸν
 κατ' ἐπίνοιαν Κόσμον, καθὼς εἶναι ἢ εἰς
 τῆτον τὸν πραγματικῶς ὑφιστάμενον, πολ-
 λά κακὰ μεμιγμένα μὲ καλὰ, ποῖος ἀπὸ
 ἡμᾶς ἠθέλεν ἐπιθυμήσει νὰ προγνωρίζῃ
 ἢ νὰ προκισθάνηται τὰ κακὰ, ὅπως μέλ-
 λει μίαν φορὰν νὰ ὑποφέρῃ; Ἄς ὑποθέ-
 σωμεν νὰ προσεῖπε τινὰς τῷ κύρ Μωπερ-
 τεισίῳ, ὅταν ἀνεχώρησε μετὰ τῆς συνο-
 δίας τῆς διὰ τὴν Σιηκικὴν Λαπωνίαν με-
 σκοπὸν νὰ καταμετρήσῃ μίαν μοῖραν τῆς
 Μεσημβρινῆς εἰς τὸν Πολικὸν κύκλον, διὰ
 νὰ διορισθῇ τὸ ἀληθινὸν σχῆμα τῆς γῆς·
 ὅλα ἐκεῖνα, ὅπως ἔμελλαν νὰ τὸν ἀκολου-
 θήσωσιν, ἠγεν τὸ Βοθρικὸν ναυάγιον, τὸ
 ὑπερβολικὸν ψύχος, τὸ βαδύτατον χιῶ-
 νι, τὰς πληκτικὰς καιρὰς, ὅπως ἔμελλε νὰ

πρ-

περίσσει ἐκεῖ μεταξύ τῶν ἀγροίκων Λαπα-
νων, τὰς ψυχροτάτας νύκτας, καὶ πολλὰς
ματὴν ἠγρυπνημένας, τὰ ἄβατα ὄρη,
καὶ τὰ πυκνότερα δάση, ὅπως ἔπρεπε νὰ
κοπῶσι καὶ νὰ μεταβληθῶσιν εἰς Ἀστρονομι-
κὰς σκοπίας, τὴν ζωὴν ὅπως ἔμελλε νὰ
κάμνη ἐκεῖ ὑποκάτω εἰς τὰς καλύβας,
ὅπως πότε μὲν νὰ τὸν πνίγη ὁ καπνός,
πότε δὲ νὰ τὸν ἐνοχλῶσι τὰ ζῶφια, αὐ-
τὰς τὰς καταμετρήσεις, ὅπως καὶ εἰς τὰς
τερπνοτάτας τόπους τῆς Ἑυρώπης εἶναι
λίαν κοπιασικαὶ καὶ ὀχληραὶ, νὰ τὰς κάμνη
εἰς τὴν κατεψυγμένην ζώνην, καὶ ἔπειτα
τὸ τέλος τῶν τοσούτων κόπων καὶ ταλαι-
πωριῶν νὰ μὴ ἦναι καθὼς τὸ ἠθέλαν οἱ
Σοφοὶ, καὶ τὰ ἔξῃς, θέλει πιστεύσει τινὰς
ὅτι ἡ πρόγνωσις αὐτὴ ἠθέλεν ἐγκαρδιώ-
σει τὸν Φιλόσοφον καὶ Γεωμέτρην, καὶ τὸν
κάμει προθυμότερον εἰς τὸ ἔργον; Ἡξεύ-
ρω καλά, ὅτι διὰ νὰ γένη πλήρης αὐτὴ
καὶ ὑπόθεσις, ἔπρεπε νὰ τὴν προειπῆ καὶ
τὴν εὐτυχῆ ἔκβασιν τῆς τῆς μεγάλῃς ἔρ-
γῃς, καὶ τὴν Γαλλίαν ὅπως νὰ δέχεται ἀπὸ
τὰς χεῖρας τῆς πολιτικῆς τὸ σφαιροειδὲς
σχῆμα τῆς γῆς, τὸ ὁποῖον δὲν ἠθέλησε
νὰ τὸ δεχθῆ ἀπὸ τὸν Ἄγγλον Γεωμέ-
τρην, καὶ τὴν Ἀγγλίαν νὰ θαυμάζει τὸν
ὑπερασπιστὴν τῆς Νεύτωνος, ὅπως ἐδριάμ-
βευσε κατὰ τῆς ἐναντίας γνώμης ἕξι μὲν
τὴν

τὴν ὑπόληψιν, ἀλλὰ μὲ τὴν ἰσχὺν τῶν
ἐπιχειρημάτων, καὶ ἔγινεν ἐνδοξότερος διὰ
τὴν ἀξιότητα τῶν Ἀντιπάλων καὶ ἐπὶ πᾶ-
σι τέτοις νὰ τὴν προειπῆ τὴν εὐνοίαν δύο
μεγάλων Βασιλέων, τὰς ἐπαίνας τῆς πα-
τρίδος τῆς, τὸν κρότον ὅλων τῶν Σοφῶν
τῆς Ἑυρώπης, καὶ τελευταῖον τὴν δόξαν,
ὅπως θέλει μένει εἰς ἅπαντα τὸν αἰῶνα,
ἕως ἢ ἀντανειρεθῆ ἡ Σελήνη.

Ἄλλ' ὅλα αὐτὰ, ἂν τὰ ἠξευρεν αὐ-
τὸς πρὸ τῆς νὰ γένωσιν, εἰς τί ἄλλο ἐχρη-
σίμευαν, παρὰ εἰς τὸ νὰ περισπῶσι τὸν
νῦν τῆς, καὶ νὰ τὸν ἐνοχλῶσι πότε μὲ τὸν
φόβον, καὶ πότε μὲ τὴν ἐλπίδα; διότι ὁ
φόβος ἐνὸς μέλλοντος κακῆ ἠθέλε βατα-
νίσει πάντοτε τὴν ψυχὴν τῆς, καὶ φαρμα-
κώσει τὰς παρήσας ἡδονὰς, ἡ δὲ ἐλπίδα
ἐνὸς προσδοκωμένου καλοῦ δὲν ἠθέλε δυνη-
θῆ νὰ σμικρύνῃ τὸν πόνον, ὅπως ἠσθάνε-
το, ἀλλ' ἠθέλε τὸν αὐξήσει περισσότε-
ρον μὲ τὴν ἀνυπομονησίαν τῆς μέλλοντος
καλοῦ. Διὰ τῆτο ὁ Θεὸς ὡς πάνσοφος καὶ
ὑπεράγαθος δὲν μᾶς ἐφάνέρωσε τὸ μέλ-
λον, ἀλλὰ τὸ ἔκρυψεν ἀπὸ ἡμᾶς; διότι
δὲν ἦτον πρὸς τὸ συμφέρον μας. Τὸ ἐδι-
κόν μας χρέος εἶναι νὰ ἀπολαμβάνωμεν
τὰ παρόντα καλά μὲ εὐχαρίστησιν, καὶ νὰ
μὴ σοχαζώμεθα τὰ μέλλοντα κακὰ, πα-
ρὰ ὅσον ἠμποροῦμεν νὰ κάμνωμεν τίποτε
διὰ

διὰ νὰ τὰ ἀποφύγωμεν, καὶ μῆτε νὰ βασανίζωμεν τὸν ἑαυτὸν μας πρὸ καιρῶ μετὸν σοχασμὸν τῶν μελλόντων κακῶν, ὅπῃ θέλει μᾶς εὖρει ἀνελπίσως εἰς τὸν καιρόντων, μῆτε πάλιν νὰ κολακεύωμεν τὸν ἑαυτὸν μας μετὴν ἐλπίδα τῶν μελλόντων καλῶν, ἢ ὅποια, ἂν φανῆ ψευδής, θέλει μᾶς αὐξήσει περισσότερο τὴν λύπην, ἀλλὰ νὰ πιεεύωμεν ἀδιστακτως, ὅτι θέλει γένη πάντοτε τὸ καλλίτερον. Αὐτὴ εἶναι ἡ μόνη, ἀλλὰ βεβαία καὶ ἀσφαλὴς ἐλπίδα ἐκείνων ὅπῃ σέβονται Θεῖαν Πρόνοιαν.

Εἶναι καὶ ἄλλη μία χρῆσις, ἢ ὅποια ἄμποτε νὰ ἦτον εἰς τὰς περισσοτέρας γνωσῆ! ὅπῃ ἤμπορῶμεν νὰ κάμνωμεν ἀπ' αὐτὰ τὰ τυχερὰ λεγόμενα πράγματα, νὰ ἐναγκαλισθῶμεν δηλαδή τὰς εὐκαιρίας, ὅπῃ μᾶς παρρησιάζονται ἀπροσδοκῆτως καὶ ἀνελπίσως, ἢ τελευτήσῃ δὲ τῆς ἡμετέρας συνδρομῆς καὶ συνεργίας, διὰ νὰ κάμνωμεν καλόν. Νὰ ἦναι τινὰς πάντοτε ἑτοιμος, εὐθύς ὅπῃ τῆ δοθῆ εὐκαιρία, νὰ κάμνη καλόν, εἶναι κοινὸν χρέος ὅλων τῶν ἀνθρώπων· ἀλλὰ νὰ κατορθῶνῃ τινὰς πᾶσαν ἀρετὴν κατ' ἐξαιρετὸν τρόπον, εἶναι χρέος μόνων ἐκείνων ὅπῃ ἔχουσι τὴν δύναμιν συνδρομὸν μετὴν θέλησιν. Ἐνας ὅπῃ εἶναι ὑπερημένος ἀπὸ πλεῖστον καὶ δύ-

ναμιν, καὶ ἂν ἔχη πολλὴν ζέσιν νὰ κάμνη κανένα μεγάλο καλόν, δὲν δύναται νὰ εὐχαριστήσῃ αὐτὴν τὴν ζέσιν τῷ ἑπειδὴ δύο πράγματα ἀπαιτῶνται εἰς τὴν κατορθωσιν ἑνὸς μεγάλου καλοῦ, ἢ θέλησις καὶ ἢ δύναμις ἐκείνη ὅπῃ τὸ κάμνει. Ὅθεν νὰ κάμνη τινὰς τὰς συμπολίτας τῆς εὐτυχεῖς καὶ εὐδαίμονας δὲν εἶναι χρέος τῷ καθ' ἑνὸς, ἀλλὰ μόνον τῶν πλεσίων καὶ δυνατῶν· διότι ἔχουσι τὰ μέσα εἰς αὐτὸ τὸ μεγάλο ἔργον. Μετὰ τῷτο δὲν δογματίζω ἐγὼ, ὅτι δὲν πρέπει νὰ συντρέχη τινὰς εἰς τὸ κοινὸν καλόν, ὅταν τὸ καλὴ ἢ χρεῖα τῶν πραγμάτων, ἢτε νὰ εὐεργετή τὰς ὁμοφύλους τῆς ἐκ τῶν ἐνότων· διότι τῷτο εἶναι χρέος ἀπαραίτητον εἰς τὸν καθ' ἑνα· ἀλλὰ λέγω μόνον, ὅτι δὲν εἶναι ὑπόχρεως καθ' ἑνα νὰ κάμνη ἑνα καλόν, ὅπῃ δὲν εἶναι τῆς δυνάμεώς τῷ· διότι εἴδεις ὑποχρεῖται ὑπὲρ τὴν δύναμιν.

Πρέπει λοιπὸν νὰ μεταχειριζόμεθα τὸν πλεῖστον, τὴν λαμπρότητα τῆς γένους, τὴν ἐξουσίαν, τὴν δύναμιν, καὶ εἴτι ἄλλο τοῖστον εἶναι, ὅπῃ μᾶς ἐχάρισεν ἡ Πρόνοια, καλῶς καὶ συμφῶνως μετὸν σκοπὸν τῆ Θεῶ, σοχαζόμενοι, ὅτι δὲν εἴμεσθην ἡμεῖς κύριοι τῶτων τῶν πραγμάτων, ἀλλ' οἰκονόμοι μόνον, καὶ νὰ μὴν ἀφήσωμεν ἀπὸ τὰς χεῖρας μας καμμίαν εὐκαιρίαν νὰ πε-

ράση, ὅπῃ ἴσως ἄλλοτε δὲν θέλομεν τὴν εὐρεῖ, διὰ τὴν βοηθῶμεν τὰς δυστυχεῖς, καὶ τὴν εὐεργετῶμεν τὰς καλὰς ἀνθρώπους. Χρεωσῆμεν τὸτο ἀπαραιτήτως εἰς τὴν Πρόνοιαν, ἢ ὅποια πρέπει νὰ πιστεύωμεν, ὅτι δὲν μᾶς ἔδωκεν αὐτὴν τὴν δύναμιν, τὴν εὐκαιρίαν, καὶ τὰλλα μέσα ἀπλῶς καὶ ὡς ἔτυχεν, ἀλλὰ μὲ σκοπὸν νὰ τὰ μεταχειριζώμεθα καλῶς καὶ συμφερόντως. Εἰς τὴν τύχην δὲν ἐχρεωσάμεν τίποτε, ἀν ἦσαν ὅλα τὰ πράγματα τυχερά. Ἐχομεν δὲ καὶ καλὴν ἐλπίδα, ἀν οἰκονομήσωμεν καλῶς αὐτὰ ὅπῃ μᾶς ἐμπιστεύθη ἡ Πρόνοια, νὰ μᾶς ἐμπιστευθῇ καὶ περισσότερα, καὶ καθὼς λέγῃσι τὰ ἱερὰ λόγια, ὅποιον εὐρεῖ πικρὸν εἰς ὀλίγα, νὰ τὸν καταξήσῃ εἰς πολλὰ, ἢ τὸναντίον νὰ μᾶς ἀποβάλῃ ἀπὸ τὸ ἔργον μας ὡς κακὰς οἰκονόμους. Ἀλλὰ καὶ ἡ ἐλπίδα καὶ ὁ φόβος εἶναι μάταια, ἀν δὲν εἶναι Πρόνοια, ὅπῃ κυβερνᾷ τὰ πράγματά μας, ἀλλὰ μία τυφλὴ τύχη. Καὶ τοσαῦτα μὲν περὶ τῶτων.

Νῦν δὲ ἄς θεωρήσωμεν ἐκεῖνα τὰ συμβεβηκότα, τῶν ὁποίων ἡμεῖς εἴμεσθε ἀπλῶς θεαταί. Αὐτὰ φαίνονται νὰ μὴν ἀνήκωσιν εἰς ἡμᾶς, δύνανται ὅμως νὰ συμβῶσιν ἕκ ὀλίγον εἰς τὴν διορθωσίν μας, ἢ εἰς τὴν ἀσκησίν τῆς ἀρετῆς, ἐπειδὴ προσέχοντες ἡμεῖς εἰς ὅλα τὰ πράγματα.

ὅπῃ

ὅπῃ μᾶς παρήσιάζονται, ἡμποροῦμεν νὰ λάβωμεν μεγάλην ὠφέλειαν ἐξ αὐτῶν, ἀγκαλὰ καὶ δὲν ἐγγίζωσιν ἀμέσως ἡμᾶς. Ἐνας τραγικὸς Ποιητὴς κινεῖ τὴν ψυχὴν μας μὲ τὴν ἐλπίδα καὶ μὲ τὸν φόβον, τὴν κρατεῖ μετέωρον μὲ τὴν κατασκευὴν τῆς μύθου ἕως τῆς ἐσχάτης δράματος, τῆς προξενεῖ δάκρυα μὲ τὴν διήγησιν τῶν δυστυχῶν, καὶ τὴν κάμνει νὰ τρέμη μὲ τὴν κατατροφὴν τῆς προσώπου, ὅπῃ εἶναι τὸ ὑποκείμενον τῆς Τραγωδίας· τῶρα θέλομεν τὸ συγχαρήσει ἡμεῖς εἰς τὸν Σοφοκλῆν καὶ εἰς τὸν Ἐυριπίδην νὰ ταραττώσι τὰς ψυχὰς μας μὲ τὰς Τραγωδίας των διὰ τὴν δυστυχίαν τῆς Οἰδίποδος καὶ τῆς Ἰφιγενείας, τῶν ὁποίων ἔδδὲ τὰ ὀνόματα δὲν ἠθέλαμεν ἠξεύρει, ἀν δὲν ἦσαν αὐτοὶ οἱ Ποιηταί; θέλομεν ἀφήσει εἰς αὐτὰς νὰ γεμισώσι τὰς καρδίας μας μὲ ματαίους φόβους, καὶ δὲν θέλομεν κινήθῃ ἀπ' αὐτὰ τὰ ἀληθινὰ πράγματα, ὅπῃ βλέπομεν καθ' ἑκάστην νὰ γίνωνται πρὸ ὀφθαλμῶν μας, καὶ ὅπῃ εἶναι πρωτότυποι εἰκόνες τῶν πραγμάτων, ὅπῃ ἀγωνίζονται οἱ Ποιηταί νὰ μιμῶνται; δὲν θέλομεν προσέχει εἰς αὐτὰ τὰ ὄντως πράγματα, ὅπῃ ὄχι μόνον διασαφίζωσιν, ἀλλὰ καὶ βεβαιώνωσι θαυμαστὰ τὰ παραγγέλματα τῆς Ἥθικης, καὶ ἀφίνωσι κέντρα εἰς τὰς ψυχὰς μας; Εἶναι

λοιπὸν φανερόν, ὅτι ἡ προσοχή, ὅπῃ θέλομεν δώσει εἰς αὐτὰ τὰ πράγματα τῆ βίβ, δύναται νὰ μᾶς ὠφελήσῃ μεγάλως εἰς τὴν κυβέρνησιν τῆς ζωῆς μας.

Ἀλλὰ περὶ τὸν εἶναι νὰ μακρύνω τὸν λόγον περὶ τῆτων· ἐπειδὴ διὰ τὴν ὠφέλειαν τῆς Ἱστορίας, ὅπῃ εἶναι καθρέπτῆς τῆς Θεῆας Προνοίας, καὶ διδάσκαλος τῆ βίβ, ἔγραψαν διεξοδικῶς ἄλλοι, καὶ ἡμποροῦν ὅλα ἐκεῖνα, ὅπῃ διηγῶνται αὐτοὶ, εὐκόλα νὰ προσαρμοσθῶσιν εἰς τὴν θεωρίαν ἐκείνων τῶν πραγμάτων, ὅπῃ συμβαίνουσιν εἰς ἡμᾶς ὅπῃ ζῶμεν τώρα καὶ τὰ βλέπομεν, καὶ ὅπῃ τόσον περισσότερον ἀριζοῦσιν αὐτὰ ἐδῶ, ὅσον ὀρθότερον σχεδὸν ἡμποροῦμεν νὰ κρίνωμεν περὶ τῆτων, παρὰ περὶ ἐκείνων, ὅπῃ ἠκολούθησαν εἰς τὰς παλαιὰς καιροὺς, ἢ εἰς μακρυνωτέρας τόπκας καὶ δι' αὐτὰ ταῦτα, καὶ δι' ἄλλα ἴσως αἷτια, μάλιστα δὲ διὰ τὸ μέρος, ὅπῃ κρατῶσιν οἱ Ἱστορικοὶ, ὅπῃ μᾶς κάμνουσιν ὑποπτα ἐκεῖνα ὅπῃ διηγῶνται, καὶ ἐπομένως δὲν δύναται νὰ ἐνεργήσῃσι τόσον σφοδρῶς εἰς τὰς καρδίας μας. Πολλοὶ μὲν ἀπὸ τῆς νεωτέρας Συγγραφῆς ἐπεχειρήθησαν νὰ μᾶς δείξωσι τὴν ὑπαρξίν καὶ τὰς ιδιότητας τῆ Θεῆ ἀπὸ τὰ θαυμάσια τῆς Φύσεως, ἀλλ' ἀναπῆσα ἐγὼ νὰ τὰ ἀποδείξωσι καὶ νὰ τὰ ἐμπεδώσωσι μὲ τὰ λαμπρὰ παραδείγματα

τα ἀπὸ τὴν Ἱστορίαν τῆ ἀνθρωπίνης γένεσ· διότι τὰ μὲν ἰδιώματα τῶν ἀναισθητῶν καὶ ἀλόγων κτισμάτων μᾶς κάμνουσιν νὰ θαυμάζωμεν τὴν δύναμιν καὶ σοφίαν, καὶ ἐξαιρέτως τὴν ἀγαθότητα τῆ Θεῆ, τὰ δὲ ἔργα καὶ αἱ πράξεις τῶν λογικῶν καὶ ἐλευθέρων πλασμάτων μᾶς δείχνουσιν φανερὰ τὴν δικαιοσύνην καὶ τὴν ἀγιότητά τῆ. Πλὴν ὁμολογῶ νὰ συναπάντησα καὶ τῆτο, ὅτι πολὺ ἀξιοπιστότερα καὶ ὠφελιμώτερα εἶναι ἐκεῖνα, ὅπῃ μᾶς ἱστοροῦσιν οἱ ἀκριβεῖς καὶ εἰλικρινεῖς ἀνιχνευταὶ τῆς Φύσεως, μάλιστα δὲ ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς χρόνοις, παρὰ ἐκεῖνα ὅπῃ μᾶς παρέδωκαν οἱ Ἱστορικοὶ περὶ τῶν ἀνθρώπων, οἱ ὁποῖοι, διὰ νὰ μὴν εἰπῶ τίποτε περὶ τῆς ἀξιοπιστίας τῶν Συγγραφέων, εἶναι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον πανουργοὶ, δόλιοι, ὑπελκοὶ καὶ ὑποκριταὶ, ὅπῃ ἄλλοι εἶναι καὶ ἄλλοι φαίνονται, εἰς τὸν τρόπον ὅπῃ εἶναι δυσκολώτατον νὰ τὰς ἱστορήσῃ τις κατῶς εἶναι τῆ ἀληθείας, καὶ παραβάλλωντας τὰς πράξεις των νὰ κρίνῃ περὶ τῆς τύχης των. Ἀλλ' ἀγκαλὰ καὶ εἶναι πολλὰ δύσκολον νὰ συγκρίνῃ τις τὴν κατάστασιν ἐνὸς ἀνθρώπου μὲ τὰς ἀξιότητάς τῆ, καὶ ἐκεῖνο ὅπῃ εἶναι τὸ πλέον ἀναγκασιότερον νὰ ἠξεύρωμεν, μὲ τὰς σκοπῆς τῆ, ὅμως τῆτο δὲν ἀναιρεῖ ἕτε τῆς Ἱστορίας τὴν χρῆσιν, ἕτε ἐκείνων ὅπῃ γίγ

νοῦται καθ' ἑκάστην πρὸ ὀφθαλμῶν μας, καὶ δυνάμεθα νὰ γνωρίζωμεν τὰς Θείας ιδιότητας, καὶ νὰ ὠφελόμεθα μεγάλως ἐξ αὐτῶν, μάλιστα δὲ ἂν σοχαζώμεθα τὰς μεγάλας μεταβολὰς ὅπῃ γίνονται εἰς τὸν Κόσμον ἀπὸ παρχώρησιν Θεῆ πρὸς διόρθωσιν καὶ σωφρονισμόν τῶν ἀνθρώπων.

Ἐκ τῶν εἰρημένων λοιπὸν εἶναι φανερόν καὶ πατιδῆλον, ὅτι ὅσον ἡ Φυτικὴ Ἴσσορία τῶν ζώων μᾶς προτρέπει νὰ προσκυνῶμεν τὸν Θεὸν ὡς παντοδύναμον, πάνσοφον καὶ πανάγαθον, τόσον ἡ Ἡθικὴ Ἴσσορία τῶν ἀνθρώπων μᾶς βιάζει νὰ τὸν σεβώμεθα ὡς δίκαιον καὶ ἅγιον. Καὶ καθὼς τὰ ἐκτρώματα τῆς Φύσεως, οἱ σεισμοὶ τῆς γῆς, οἱ καταποντισμοὶ τῶν πόλεων, αἱ χάλασαι, αἱ πλημμύραι, κτλ. δὲν δύνανται νὰ μᾶς κάμνωσι νὰ ἀμφιβάλλωμεν, ἂν εἶναι ὅλα τὰ Φυτικὰ σώματα εἰς τῆτον τὸν ὑλικὸν Κόσμον πανσόφως ἐνωμένα καὶ διατεταγμένα, ἥτως ἡ πρόσκαιρος καὶ φαινομένη ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εὐτυχία τῶν πονηρῶν ἀνθρώπων, καὶ τὰ κακὰ ὅπῃ συμβαίνουσιν ἐνίοτε εἰς τὰς καλὰς δὲν δέλυσιν μᾶς κάμνει νὰ ἀρνηθῶμεν, ὅτι ὁ Θεὸς δὲν διοικεῖ τὸν νοερὸν Κόσμον κατὰ τῆς νόμου τῆς δικαιοσύνης· ἐπειδὴ ὅλα κάλλιστα τὰ διέταξεν αὐτὸς καὶ τὰ οἰκονομεῖ, ἀγκαλὰ καὶ ἡμεῖς ἀγνοῶμεν τῆς λόγου, δι

εἰς γίνονται πολλαὰ πράγματα εἰς τὸν Κόσμον, ὅπῃ μᾶς φαίνονται ἄτακτα καὶ ἀνώμαλα. Ὅθεν πρέπει νὰ εἰπῶμεν περὶ τῶν ἔργων τῆ Θεῆ ἐκεῖνο, ὅπῃ λέγουσιν αὐτὸ εἶπεν ὁ Σωκράτης περὶ τῶν συγγραμμάτων τῆ Ἡρακλείτου· Ἄ μὲν συνῆκα γεννητῆ, οἶμαι δὲ καὶ ἂ μὴ συνῆκα.

Κ ε φ. Γ!

Περὶ τῶν Καθηκόντων ὅπῃ χρειασῆμεν νὰ φυλάττωμεν ἐν πάσαις ταῖς περιστάσεσι τῆς παρήσσης ζωῆς.

Ἄφ' ἧ ἐπληροφόρηθιμεν, ὅτι ὅλα πανσόφως διοικῆνται ὑπὸ τῆς Θείας Προνοίας, καὶ ὅτι ἐκεῖνα ὅπῃ φαίνονται τυχερὰ εἶναι μόνον εἰς ἡμᾶς τὰς ἀνθρώπους, ὅπῃ ἀγνοῶμεν τὰς ἀληθεῖς αἰτίας τῶν εἰδομένων καὶ τὴν ὠφέλειαν ὅπῃ δυνάμεθα νὰ λάβωμεν ἐξ αὐτῶν τῶν τυχερῶν λεγομένων πραγμάτων, ἀκόλαστον εἶναι τῶρα νὰ εἰπῶμεν περὶ τῶν Καθηκόντων, ὅπῃ προκύπτουσιν ἐκ τῶν μέχρι τῆδε εἰρημένων, καὶ μᾶς ὑποχρεώνει ἡ φρόνησις νὰ φυλάττωμεν εἰς τὰς εὐτυχεῖς καὶ δυστυχεῖς περιστάσεις τῆς ζωῆς μας.

Πρῶ-

Πρῶτον ἔν Καθῆκον εἶναι νὰ ἐπιμε-
λώμεθα, διὰ νὰ ἀποκτήσωμεν μίαν τοιαύ-
την γενναιότητα τῆς ψυχῆς, ὥστε νὰ μὴ
κυριεύωμεθα ἀπὸ τὰ ἐξωτερικὰ πράγμα-
τα, καὶ μῆτε εἰς τὰς εὐτυχίας νὰ ἡμεθα
πολλὰ χαρήμενοι, μῆτε εἰς τὰς δυστυχίας
πολλὰ περίλυποι.

Τὰ πράγματα, διὰ τὰ ὁποῖα μακα-
ρίζονται κοινῶς, ὅσοι τὰ ἔχουσιν, εἶναι
φαινόμενα καλὰ, ἢ τὸ εὐχέλαιον τινῶν,
ὅπερ δὲν δύναται νὰ ἀναπαύσῃ ποτὲ
τὴν καρδίαν τῆ ἀνθρώπου. Ἡ ψυχὴ μας
εἶναι πολὺ μεγαλιτέρα, παρὰ νὰ τὴν
χορτάσῃ ἢ ἀπόλαυσῃ τῶν γηίνων ἀγα-
θῶν. Τῆτο ὅπερ δὲν εὐχαριζεται αὐτὴ
ποτὲ, ὅσα καλὰ καὶ ἂν ἀποκτήσῃ, ἀλλὰ
πάντοτε ἐπιθυμεῖ περισσότερα, δείχνει
φανερὰ, ὅτι αὐτὴ εἶναι ἀνωτέρα πάντων
τῶν ἐπιγείων ἀγαθῶν, τὰ ὁποῖα εἶναι
φύται ἄσκατα καὶ ἀβέβηια, καὶ ἀλλάζουσι
συχνὰ αὐθιγὰς, κατῶς καθ' ἑκάστην ὀ-
φθαλμοφ νως τὸ βλέπομεν· ἐπειδὴ σήμε-
ρον τὰ ἔχει ἕνας, καὶ αὔριον ἄλλος. Τί κα-
λὰ λοιπόν εἶναι αὐτὰ, ὅπερ σήμερον τὰ
ἔχομεν, καὶ αὔριον τὰ ὑπερήμεθα; Ἐάν
ἦσαν αὐτὰ ὅπερ νὰ μᾶς προσενῶσι τὴν ἀ-
ληθῆ εὐδαιμονίαν, βέβαια ἀλλέως ἤθελε
τὰ διατάξῃ ὁ Ποιητὴς, ἀλλὰ τὸ τέλος
αὐτῶν εἶναι περισσότερο νὰ μᾶς προσε-

τοι-

τοιμάζουσι διὰ τὰ μεγαλήτερα ἀγαθὰ,
ὅπερ μᾶς ἀναμένουσι, καὶ νὰ μᾶς καμνωσι
τὴν ὁδὸν τῆς ἀρετῆς χριστέραν, παρὰ
νὰ μᾶς κυριεύωσιν, ἢ νὰ μᾶς δεσμεύωσιν.
Ὅθεν οἱ κεκηνότες καὶ προσκολλημένοι εἰς
τὰ παρόντα ἀγαθὰ μοι φαίνονται ὅμοιοι
μὲ τὰς συντρόφους τῆ Ὀυστίας, οἵτινες
ἀφ' ἧ ἐγεύθησαν τὸν γλυκὸν λυγόν,
ὅπερ εὗρισκαν καθ' ὅσον, τόσον ἐγλυκάν-
θησαν ἀπ' αὐτοῦ, ὅπερ ἀλησιμόνησαν καὶ
τὴν πατρίδα καὶ τὰ τέκνα καὶ τὰς γυναῖκας
καὶ τὰ ὑπάρχοντάτων. Τί εἶναι ἡ δόξα;
τί ἡ ἐξουσία; τί ὁ πλοῦτος; ὅλα τοιαύ-
τα καλὰ, ὅπερ κρέμονται ἀπὸ χίλις ἐξω-
τερικὰ πράγματα, τὰ ὁποῖα εἶναι τόσον
ἀκατάστατα, ὅπερ δὲν εἴμεθεν ποτὲ σή-
γηροι νὰ μὴ τὰ χᾶσωμεν, καὶ ὅπερ τελευ-
ταῖον γίνονται καὶ εἰς ἡμᾶς τῆς ἰδίας ἀληθῆ.
Πόσοι σοφοὶ ἐσάθισαν εὐτυχεῖς χωρὶς
αὐτὰ τὰ καλὰ; πόσοι δὲ ἄλλοι ὅπερ τὰ
εἶχαν ἐσάθισαν δυστυχεῖς; μάλλον δὲ πό-
σοι ἀπ' αὐτῆς ἠθέλαν ζῆσαι μὲ περισσο-
τέραν εὐχαρίστησιν, ἂν ἦσαν πτωχοὶ, εὐ-
τελεῖς καὶ ἀδόξοι;

Δὲν ἠμπορεῖ νὰ φαντασθῇ ὁ νῆς τῆ ἀν-
θρώπου μεγαλήτερον πρᾶγμα ἀπὸ τὸ νὰ
γένῃ τινὰς ὅμοιος τῷ Θεῷ· τῆτο τὸ προ-
τέρημα τὸ ἔχουσιν ἐκεῖνοι ὅπερ καταφρονεῖ-
σι τὰ λεγόμενα τυχερὰ καλὰ. Ὁ Θεὸς
δὲν

δὲν χρειάζεται κανένα πρᾶγμα διὰ τῆς μακαριότητάς· αὐτὸς θεωρῶντας ἐν ἑαυτῷ ἀκαταπαύτως τὰς ἀπείρους τε τελειότητας ἐναργέστατα χαίρεται μίαν χαρὰν, ὅπῃ ὑπερβαίνει κάθε νῦν καὶ ἔννοιαν ἕχι μόνον τῶν ἀνθρώπων, ἀλλὰ καὶ τῶν Ἄγγέλων. Ἡμεῖς δὲν ἠμποροῦμεν βέβαια νὰ φθάσωμεν ποτὲ εἰς αὐτὴν τὴν τελειότητα, ἀλλὰ τὸσον ὁμοιότεροι γινόμεθα τῷ Θεῷ, ὅσον περισσότερο καταφρονῶμεν τὰ ἐξωτερικά καλὰ, καὶ δὲν κυριευόμεθα ἀπ' αὐτά. Αὐτὴ εἶναι κατ' ἀλήθειαν ἡ μεγίστη τιμὴ, ὅπῃ δύναται ἓνας ἄνθρωπος νὰ ἀποκτήσῃ. Ὅσους εἶναι πολλὰ χαμερπῆς καὶ χκαμάζηλος, ὡσε νὰ μὴν αἰσθάνεται αὐτὴν τὴν Θεῖαν εὐχαρίστησιν, ὅπῃ δοκιμάζει ὁ Σοφὸς εἰς τὴν καρδίαν τε, αὐτὸς εἶναι τῆ ἀληθείας δυστυχῆς ἄνθρωπος· διότι τὸσον ἐνοχλεῖται αὐτὸς ἀπὸ ἑτιδανὰ πρᾶγματα, ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἔπρεπε νὰ ἦναι πάντῃ ἐλεύθερος; ποσάκις ταραττεται ἀπ' αὐτὰ ἡ ἡσυχία καὶ ἡ ἀνάπαυσις τε; ποσάκις δὲν ἠμπορεῖ αὐτὸς δι' αὐτὰ νὰ εὐχαριστήσῃ τὴν ἐπιθυμίαν τῆς ἀθανάτης ψυχῆς τε; Ἰδέτε τὰς πλεσίας καὶ μεγάλας, ὅπῃ τὰς νομίζει ὁ ὄχλος εὐτυχεῖς, ἐπειδὴ ἡ ψευδὴς δόξα, ὅπῃ τὰς περιεσφάπτει, σαμπώνει τὰ ὄμματάς, τὸσον ὀλίγον εἶναι ἐκεῖνο ὅπῃ φαίνονται; Ἰδέτε τὴν

τὴν πορφύραν αὐτὴν, ὅπῃ φέρεται τὸσον περισπᾶστος εἰς ἡμᾶς, πόση λύπη τὴν καλύπτει;

Ὅσους λοιπὸν εὐνοῦται τὸ ἀκατάστατον καὶ ἀβέβαιον τῶν ἐπιγίμων ἀγαθῶν, τῶν ὁποίων τὴν ἀπόκτησιν ἡ περισσώτεροι ἄνθρωποι τὴν εὐτυχίαν τὸσον μεγάλην εὐτυχίαν, ὅπῃ τὴν ἀποκτάσῃ μετὰ τὴν ἀποβολὴν τῶν μεγίστων ἀληθινῶν ἀγαθῶν· ὅσους εὐνοῦται εἰς πόσας μεταβολὰς εἶναι αὐτὰ ὑποκείμενα, καὶ πόσας ἐνοχλήσεις καὶ ταραχὰς καὶ λύπας προξενῶσιν εἰς ἐκεῖνους ὅπῃ τὰ ἔχουσι καὶ τελευταῖον ὅσους αἰσθάνεται εἰς τὴν ψυχὴν τε μίαν καθαρωτέραν καὶ ὑψηλοτέραν ἡδονὴν, αὐτὸς δὲν θέλει ἐπιθυμήσει ποτὲ μετὰ ὑπερβολὴν ἢτε δόξαν, ἢτε ἐξουσίαν, ἢτε πλεον, ἢτε ἡδονὴν, ἢτε κανένα ἀπὸ τὰ ἐξωτερικά καλὰ. Ἡ ὑπερησις ὅλων τῶν τῶν δοκάντων ἀγαθῶν δὲν θέλει τὸν λυπήσει καὶ αὐτὸς θέλει εἶσθαι ἀδιάρροτος, ὅταν εὐδοκήσῃ ἡ Θεῖα Πρόνοια νὰ τε τὰ δώσῃ.

Εἶναι μεγαλητέρα φρόνησις νὰ φέρεται τινὰς καλὰ εἰς τὴν εὐτυχίαν, παρὰ νὰ ὑποφέρῃ τὴν δυστυχίαν· διότι εἰς τὴν δυστυχίαν μᾶς αρπάζονται καὶ τὰ μέσα, διὰ νὰ εὐχαριστήσωμεν τὰς ἐπιθυμίας μας, ἀλλὰ δὲν μᾶς ἀφίνει ποτὲ ἡ ἐλπίδα, καὶ ποσάκις εὐρίσκομεν τρόπους, ὅπῃ αὐτὴ μᾶς

μας δίδει, νὰ φθάσωμεν πάλιν εἰς τὸ πο-
 δήμενον. Αὐτὴ εἶναι ἡ αἰτία ὅπῃ κρατεῖ
 τὸν μέγιστον δῆλον τῶν παθῶν εἰς τὰς
 ἐναντίας περιζήσεις. Πόσας ἠξεύρομεν ἡ-
 μεῖς ὅτι ἡ δυστυχία ποσῶς δὲν τὰς διέφθει-
 ρεν, ἀλλ' ἡ εὐτυχία ὀλοτελῶς τὰς διέ-
 σφραξε; δὲν ἦτον ὁ μέγας Ἀλέξανδρος
 σάφρων, ἀνδρεῖος καὶ μεγαλόψυχος πρὸ
 τῆ γένῃ κύριος τῆς Περσίας; ἀλλὰ τί
 ἐγένεν ὑπερον, ἀφ' ἧ ὑπέταξεν ἐκείνην τῇ
 Μοναρχίᾳ; δὲν ἐμάνη αὐτὸς ἀπὸ τῆν δό-
 ξαν τε, ὅπῃ ἐζητήσε νὰ τὸν προσκυνῶ-
 σιν οἱ Μακεδόνες ὡς Θεόν; δὲν ἐδόθη εἰς
 τὴν μέδην καὶ εἰς τὴν ἀσέλγειαν, ὅπῃ
 ἐφρόνευσε τόσας σοφῆς ἀνδρώπας ἐπάνω
 εἰς τὴν τράπεζαν, καὶ κατέκαυσε τὴν Περ-
 σέπολιν διὰ τὴν παρκαλέσιν μιᾶς πόρ-
 νης; ποῖος ἠθελε τὸ πιθεύσει, ὅτι τὰ βα-
 σίλεια τῶν τοσάτων ἐθνῶν, ὅπῃ ἄρπα-
 ξον, ἠθελε προξενήσει τοσαύτην μετα-
 βολὴν εἰς τὴν καρδίαν τε, ὅπῃ νὰ ἀλη-
 σμονήσῃ ὅλας τὰς σοφᾶς διδασκαλίας τῆ
 Ἀριστοτέλης, καὶ νὰ γένῃ ἄλλος ἐξ ἄλλου;
 Δὲν ἦτον ὁ Ἀνίβας δυνατὸς καὶ ἀνίκητος καὶ
 ὁ τρόμος τῶν Ῥωμαίων, πρὶν τὸν κάμωσιν
 αἰ νίκαι τε ὑπερήφανον καὶ ἀλαζόνα, καὶ
 αἰ ἐν Καπύῃ τρυφαὶ καὶ σπατάλαι χαῦνον
 καὶ ἐκλελυμένον; Ἡμεῖς δὲν εὐρίσκομεν εἰς
 ὅλας σχεδὸν τὰς παλαιὰς Ἱστορίας κανέ-

ναν μεγάλον ἄνδρα, τῆ ὁποῖα ἡ μεγα-
 λωτάτη εὐτυχία νὰ μὴ μετέβαλε τὴν
 γνώμην τε, ἀλλὰ νὰ τὴν ἐφύλαξεν ὑ-
 γιῆ, καὶ νὰ τὴν ἐσερέωσεν περὶσσότερον εἰς
 τὴν ἀρετὴν, ἔξω ἀπὸ τὸν Σκηπίωνα τὸν
 Ἀφρικανόν, καὶ ἀπὸ τὸν Νέακον τὸν Λύ-
 ρήλιον. Αὐτοὶ οἱ δύο μόνον ἐσέθησαν μέ-
 τριοι καὶ ὅμοιοι εἰς τὴν μεγαλωτάτην εὐτυ-
 χίαν. Μὲ ταῦτα τὰ παραδείγματα δὲν
 ἠθέλησα νὰ δείξω ἄλλο, παρὰ πόσον
 δύσκολον εἶναι νὰ μετριάξῃ τινὰς εἰς τὴν
 εὐτυχίαν, καὶ νὰ μὴ σαλεύῃ ἀπὸ τὸν δρό-
 μον τῆς Ἀρετῆς.

Πρῶτον λοιπὸν χρέος μας εἶναι νὰ μὴ
 προσηλώνωμεν τὴν ψυχὴν καὶ τὴν καρδίαν
 μας εἰς αὐτὰ τὰ λευκὰ καὶ ἐπίκηρα ἀγαθὰ,
 ἀλλὰ νὰ ἀγαπῶμεν καὶ νὰ κυνηγῶμεν τὴν
 σοφίαν καὶ ἀρετὴν, ὅπῃ εἶναι ἀθάνατα πράγ-
 ματα, καὶ μᾶς ὀδηγῶσιν εἰς τὴν ἀληθῆ εὐ-
 δαιμονίαν. Αὐτὰ γὰρ μόνον μᾶς διδάσκουσιν
 τιμῶμεν τὰ καλὰ, μὲ τὰ ὁποῖα μᾶς ἀπα-
 τᾷ ὁ Κόσμος, κατὰ τὴν φύσιν καὶ τὴν ἀ-
 ξίαν των, καὶ νὰ κάμνωμεν μίαν φρονίμην
 ἐκλογὴν αὐτῶν· αὐτὰ μᾶς διδάσκουσι νὰ
 θεωρῶμεν μὲ ἀδιαφορίαν τὰ μικροπρεπῆ
 πράγματα, ὅπῃ ἐκεῖνοι ὅπῃ εἶναι προση-
 λωμένοι εἰς τὴν γῆν, τὰ σοχάζονται, δὲν
 ἠξεύρω πῶς, μεγάλα καὶ ἐξαιρέτα προ-
 τερήματα. Αὐτὰ τελευταῖον μᾶς προξε-

νῆσι τὴν ἡσυχίαν τῆς ψυχῆς, ὅπῃ εἶναι ἡ ἀληθῆς Εὐδαιμονία τῶ ἀνθρώπῳ εἰς ταύτην τὴν περίεσον λήξιν, τὴν ὁποίαν τὴν ὑπερῶνται οἱ πλάσιοι καὶ μεγάλοι, οἱ ὁποῖοι βασανιζόμενοι διηνεχῶς ἀπὸ ἀμέτρως ἐπιθυμίας δὲν ἔχουσι ποτὲ ἡσυχίαν ἕτε ἀνάπαυσιν.

Δεύτερον Καθῆκον εἶναι νὰ ἔχωμεν μία τελείαν ὑποταγὴν καὶ πεποίθησιν εἰς τὴν Θεῖαν Πρόνοιαν.

Δὲν εἶναι δυστυχέστερος ἄνθρωπος ἀπὸ ἕναν ἄσεβῆ, ὅπῃ δὲν πιεθεύει Θεῖαν Πρόνοιαν, ἕτε ἐμπιθεύεται εἰς αὐτὴν ὅλας τὰς περιστάσεις τῆς ζωῆς. Ὡπόσον ἐλπεινῶς βασανίζεται ὁ ἄθλιος εἰς τὴν ἀπελπισίαν τε, ὅπῃ δὲν ἔχει ἄλλην παρηγορίαν εἰς τὰς δόξαις τε καὶ φενοχωρίας, παρὰ μίαν τυφλὴν τύχην, τὸν ἑαυτὸν τε, καὶ τὴν ἀνύλον βοήθειαν τῶν ἄλλων! Πόσον δὲ ἐξ ἐναντίας εὐτυχῆς εἶναι ἐκεῖνοι, ὅπῃ δέχονται ἐπιθεύσει Θεῖαν Πρόνοιαν, καὶ ἔχουσι ὅλην τὴν ἐλπίδα των εἰς αὐτὴν ἐν πάσαις ταῖς περιστάσεσιν, ὅπῃ τὰς ἀκολούθησιν εἰς τὴν ζωὴν των. Αὐτοὶ γινώσκουσιν, ὅτι πᾶσαι αἱ ὁδοί, διὰ τῶν ὁποίων τῆς ὁδηγεῖ ἡ Πρόνοια, καὶ πᾶσαι αἱ μεταβολαί, ὅπῃ τὰς ἀφίνει νὰ δοκιμάσωσιν, εἶναι μέσα, ὅπῃ συμφωνῶσι μὲ τὸ σκοπιμώτατον τέλος τῆ Ποιητῆ, ὅπῃ

ὅπῃ διάρρισε εἰ αὐτὰς· τῆτο τῆς κάμνει σταθερὰς εἰς τὰς ἐναντίας περιστάσεις, καὶ ἀταράχως εἰς τὰς δυσχερείας τῆς ζωῆς. Πῶς ἡμπορεῖ ὁ Θεὸς νὰ ἀποφασίσῃ ἕνα πρᾶγμα εἰς ἐμέ, ὅπῃ δὲν εἶναι καλὸν εἰς ἐμέ; λέγει ὁ σοφὸς Ἀντωνῖνος· τί ἤθελε παρακινήσει τὸ φύσει ἀγαθὸν καὶ ἴκων Ὁν νὰ μὲ βλάψῃ; διὰ τί λοιπὸν νὰ μὴν ᾔναι ἐγὼ εὐχαριστιμένος εἰς τὴν ἀπόφασίν τε καὶ εἰς τὴν θέλησίν τε, ὅπῃ εἶμαι πεπληροφρημένος, ὅτι δὲν θέλει ἄλλο, παρὰ τὸ καλὸν με;

Εἶναι πολλοὶ θερμοργοὶ νόες, ὅπῃ μὲ ἀναισχυντίαν νὰ εἰπῶ ἡ ἀνδάδειαν, τολμῶσι νὰ ἐρευνήσωσι τὰ βάθη τῆς ἀποκρύφου σοφίας, καὶ τὰ κρίματα τῆ Θεῆ περὶ τῶν συμβαινόντων τοῖς ἀνθρώποις· καὶ ἐπειδὴ αὐτοὶ εἰς ὅλα τὰ κινήματα, ὅπῃ κάμνουσιν, εὐρίσκουσιν ἀτάφειαν, ἐμπόδια καὶ βάρβαρα, ὅπῃ δὲν δύνανται νὰ τὰ ὑπερβῶσιν, ἀρχίζουσι τελευταῖον νὰ διατάζωσι καὶ νὰ ἀμφιβάλλωσι μόνοι περὶ τῆς Θεῖας Προνοίας, καὶ ὑπερον μὲ διαφόρους ἀπορίας καὶ ἐνστάσεις νὰ ταράττωσι καὶ τῆς ἄλλης καὶ νὰ τῆς συγχίζωσιν. Ἄλλ' αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι ἤθελαν κάμνει καλῆτερον νὰ ἡσυχάζωσι καὶ νὰ πείθωνται εἰς τὴν Θεῖαν Πρόνοιαν, ὅπῃ διοικεῖ καὶ οἰκονομεῖ τὰ πάντα σοφῶς, παρὰ νὰ ἐπιχειροῦνται νὰ τὴν

καταπολεμῶσιν, ἢ νὰ τὴν διορθῶσιν.
Ἐπειδὴ εἰς τί συντείνουσιν ὅλα αὐταὶ αἱ
ἀπορίαι καὶ ἐνστάσεις, παρὰ εἰς τὸ νὰ δεί-
ξωσι τὴν ἀσθενεῖαν τῆς νοῦς των, καὶ νὰ
φανερῶσιν τὴν κακίαν τῆς θελήσεώς των,
χωρὶς νὰ ὠφελῶσιν, ἢ νὰ βλάπτωσι παν-
τελῶς τὴν ἀλήθειαν, ἣτις καθ' ἑαυτὴν
εἶναι βεβαία καὶ ἀσφαλὴς ἀπὸ τοιαύτης ἀκρο-
βολισμῆς, καὶ μεταίτις πολέμου; Πόσου
ὠφελιμώτερον ἤθελαν ἐναχολληθῆν αὐτοὶ
οἱ σοφοὶ, ἂν ἐκοπίαζαν καὶ ἐσπῆδαζαν νὰ
ἐρευνήσωσιν ἀπὸ τὴν Φυσικὴν Ἱστορίαν τῶν
ζώων, καὶ ἀπὸ τὴν Ἠθικὴν Ἱστορίαν τῆς ἀν-
θρωπίνης γένεως τὰ ἴχνη τῆς Θείας Προ-
νοίας, καὶ νὰ τὴν διασαφήσωσι περισσότε-
ρον, παρὰ νὰ τὴν ἐπισκοτίσωσι, καὶ νὰ
τὴν κάμωσι πάντῃ ἀγνώρισον μὲ τῆς κό-
πης των; Βέβαια οἱ τοιοῦτοι ἄνθρωποι δὲν
εἶναι ἄξιοι ἕθενός ἐπαίνου ἢ δὲ εὐχαριστίας,
ἀλλὰ μέμψεως καὶ παιδείας· διότι εἶναι ἐχ-
θροὶ ὅλων τῶν ἀνθρωπίνης γένεως, μὲ τὸ νὰ
ταράττωσι τὴν ἡσυχίαν τῶν ἀνθρώπων,
καὶ σπυδαίωσι νὰ ἀνατρέπωσι τὸ θεμέλιον
τῆς κοινῆς εἰρήνης καὶ εὐτυχίας.

Ἀλλὰ πόσον ἐκτείνεται· θέλει εἰπεῖ τινὰς
αὕτῃ ἢ πεποίθησις εἰς τὴν Θεῖαν Πρόνοιαν,
ὅπως ζητεῖ ἀπὸ ἡμῶν τὸ λογικόν; δὲν εἶναι
ἀράγε περιστάσεις, ὅπως δυνάμεθα ἡμεῖς νὰ
μὴν ὑπακῶμεν εἰς αὐτὴν, καὶ νὰ ἀποφα-

σίζομεν διὰ λόγους μας κατὰ τὴν ἀρεσκείαν,
καὶ διὰ νὰ γένη ὁ λόγος σαφέστερος μὲ ἕνα
παράδειγμα, δὲν ἠμποροῦμεν ἡμεῖς, ἂν ἔ-
χαμεν πολλὰ βάσανα, ὅπως θλίβουσιν, ἢ
μᾶλλον εἰπεῖν πνίγῃσι καθ' ἑκάστην τὴν
ψυχὴν μας, νὰ ἐλευθερώσωμεν ἑαυτὴς μὲ
ἕναν αὐτοπροαίρετον θάνατον ἀπ' αὐτὰ
τὰ βάσανα; Ἴδὲ τί ἀποφασίζει ἡ ἀλη-
θὴς Φιλοσοφία περὶ τῆς. "Ἄν δὲν ἦτον
Πρόνοια εἰς τὸν Κόσμον, ἦτον περιττὸν
τὸ ζήτημα· ἐπειδὴ ὅταν ἡμεῖς δὲν κρε-
μάμεθα ἀπὸ κανέναν Θεόν, εἶναι καθ' ἑ-
ἑνα ἀπὸ ἡμῶν ὡσανθεὸς καὶ κύριος τῆς
ζωῆς τῆς· διότι ἡ φύσις τὸν ὑποχρεώνει
ναὶ νὰ τὴν φυλάξῃ, ἀλλὰ τὸν προσάξει
καὶ νὰ ἀπομακρύνῃ ὅλους τῆς πόνους ἀπ' αὐ-
τὴν· ἐπειδὴ καὶ ἡ ζωὴ δὲν εἶναι ζωὴ, ὅταν
εἶναι μία σειρά ἀδιακόπων πόνων. "Ὅθεν
ἂν δὲν ἦτον Πρόνοια εἰς τὸν Κόσμον, καὶ
ἂν χίλια κακά ἐβασάνιζαν τὴν ψυχὴν
μας, καὶ δὲν ἦτον καμμία ἐλπίς νὰ ἐλευ-
θερωθῶμεν ποτὲ ἀπ' αὐτὰ, ἦτον βέβαια
συγχαρημένον, μᾶλλον δὲ ἀναγκαῖον νὰ
τελειώσωμεν τὴν ζωὴν μας μὲ ἕναν ἐλα-
φρότερον θάνατον, διὰ νὰ ἐλευθερωθῶμεν
ἀπὸ ὅλα τὰ βάσανα. Ἀλλ' ἐπειδὴ εἶναι
Θεῖα Πρόνοια, ὅπως διοικεῖ τὰ πάντα σο-
φῶς πρὸς τὸ συμφέρον μας, δὲν ἠμποροῦ-
μεν ἔτι εἰς τὰς πλέον δεινότερας περιστά-

σεις τῆ βίῃ νὰ σικώσωμεν τὴν ζωὴν μας
 χάρις νὰ ἐγγίξωμεν τὸ δίκαιον τῆς με-
 γαλειότητος τῆ Θεῶ, ὅπῃ εἶναι κύριος
 τῆς ζωῆς μας, καὶ ὅταν εὐδοκῆσῃ νὰ μᾶς
 ἐλευθερώσῃ ἀπ' αὐτὴν τὴν ζωὴν, εὐρίσκει
 τρόπον εἰς τῆτο χάρις νὰ μεταχειρισθῇ
 ἡμᾶς τῆς ἰδίας· διότι πρέπει νὰ ὁμολογή-
 σωμεν, ὅτι ὁ Θεὸς δὲν μᾶς ἤφερεν εἰς
 αὐτὰς τὰς δεινὰς περιστάσεις χάρις εὐλό-
 γης αἰτίας. Εἶναι λοιπὸν συγχωρημένου
 νὰ ἀντιπράττωμεν ἡμεῖς εἰς τῆς σκοπῆς
 τῆ Θεῶ; πρέπει εἰς ἓνα ἑτιδανὸν πλάσμα
 καὶ σκώληκα τῆς γῆς νὰ ἀνατρέπη τὰ τέ-
 λη τῆ Θεῶ; ἢ νὰ θέλῃ νὰ διορθώσῃ τὴν
 διοίκησίν τε; Μήπως θέλει ὁ πάνσοφος
 Θεὸς νὰ δοκιμάσῃ τὴν ἀρετὴν μας; μήπως
 εἶναι ἡ ὑπομονὴ καὶ τὸ παράδειγμα μας
 πρὸς σωτηρίαν καὶ οἰκοδομὴν τῶν ἄλλων;
 Πόσον γενναῖον καὶ ἐνδοξὸν εἶναι νὰ ὑπο-
 μένωμεν ἀνδρείως τὴν δυσυχίαν καὶ τῆς πό-
 νης; πόσον μεγάλη καὶ προτρεπτικὰ εἶναι
 τὰ παραδείγματα τῆ Τιμολέωντος, τῆ
 Ῥηγέλης, τῆ Σωκράτης, τῆ Ἐπικτήτης,
 καὶ ἄλλων πολλῶν ἀξιαγὰς ἀνδρῶν; πό-
 σον γενναῖα καὶ ὑψηλὰ φρονήματα διεγεί-
 ρει εἰς ἡμᾶς ὁ θάνατος τῶν Μαρτύρων καὶ
 Κηρύκων τῆς ἀληθείας; Ἦμπορεῖ νὰ ἦναι
 ἄλλο ἐνδοξότερον ἀπὸ τὸ νὰ ἀποδάνῃ τι-
 νὰς ὑπὲρ τῆς ἀληθείας, καὶ νὰ ὠφελήσῃ
 τὸν

τὸν πλησίον τε καὶ εἰς τὸν θάνατόν τε;
 Ὅλα τὰ σέφρανα καὶ βραβεῖα, διὰ τὰ ὁ-
 ποῖα οἱ λεγόμενοι ἥρωες ἔτρεχαν θάρ-
 ραλέως εἰς τὸν θάνατον, εἶναι ἕδεν ὡς πρὸς
 τὴν δόξαν, ὅπῃ περιεγράπτει τῆς τοιῆ-
 τας μάρτυρας. Ἐπειτα ὁμισθὸς ὅπῃ ἀνα-
 μένει τοιαύτας γενναίας ψυχὰς νὰ μὴν
 ὑπεριχύσῃ τὰ βάσανα καὶ τῆς πόνης, ὅπῃ
 διὰ ὀλίγον καιρὸν μόνον δύναται νὰ βα-
 σιάζωσι; Πρέπει λοιπὸν νὰ σεβώμεθα τὴν
 διάταξιν τῆ Θεῶ, καὶ νὰ παιδῶμεθα εἰς
 τὴν Πρόνοιάν τε εἰς ὅλα τὰ βάσανα τῆς
 παρούσης ζωῆς, καὶ εἰς αὐτὰς τὰς δεινοτά-
 τας περιστάσεις, ὅπῃ ὁ θάνατος μᾶς φαί-
 νεται προτιμότερος ἀπὸ τὴν ζωὴν ἢ καὶ μό-
 νον διὰ τὴν φρόνησιν, διὰ νὰ μὴν αὐξήσω-
 μεν περισσότερον τὰ κακά μας, καὶ τὰ κά-
 μωμεν ἀκόμη βαρύτερα μὲ τῆς σοχασμῆς
 μας, ἀλλὰ καὶ διὰ τὸ χρέος, ὅπῃ ἔχομεν
 πρὸς τὸ ὕψιστον Ὄν, ὅπῃ εἴμεσθεν ὑπό-
 χρεοὶ νὰ τὸ σεβώμεθα εἰς ὅλα τὰ συμ-
 βεβηκότα τῆς ζωῆς μας, καὶ ἀκολέθως
 χρεωσθῶμεν νὰ ἡμεῖς μέτριοι καὶ εὐχάριστοι
 πρὸς αὐτὸ πεπληροφορημένοι, ὅτι αὐτὸ
 εἶχεν εὐλόγης αἰτίας, ὅπῃ μᾶς ἔσειλεν
 αὐτὰ τὰ κακά, καὶ μᾶς ἤφερεν εἰς τέτοια
 περιστατικά, τὰ ὅποια ὅλα εἶναι διὰ τὸ
 καλὸν μας, καὶ ἀποβλέπῃ πρὸς διορθω-
 σὶν μας.

Τρίτον Καθῆκον εἶναι νὰ μὴν ἐπιχει-
ριζώμεθα ποτὲ κανένα πρᾶγμα ὅπῃ εἶναι
ἐναντίον εἰς τὴν θέλησιν τῆ Θεῶ.

Χρεωσῆμεν πάντοτε νὰ ἐξετάζωμεν ἀ-
κριβῶς κάθε ἔργον, ὅπῃ μέλλομεν νὰ ἐπι-
χειριζώμεθα, ἂν εἶναι σύμφωνον μὲ τὴν
θέλησιν τῆ Θεῶ, καὶ δὲν βλάπτει τὴν συ-
νειδήσιν μας· διότι πολλὰ κακὰ προξενῶ-
μεν ἡμεῖς εἰς τὸν ἑαυτὸν μας, ὅταν πρᾶτ-
τομεν κανένα πρᾶγμα, ὅπῃ εἶναι ἐναντίον
τῆς θελήσεως τῆ Θεῶ καὶ τῆς συνειδήσεώς
μας· ἐπειδὴ αὐτὸ μᾶς φέρει εἰς τὴν ἐσχά-
την δυσυχίαν. Διὰ τῆτο χρεωσῆμεν νὰ
συμβουλευώμεθα πάντοτε τὸ κριτήριον τῆς
συνειδήσεως, ὅπῃ εἶναι ὁ Κανὼν, ὅπῃ μᾶς
ἔδωκεν ὁ Θεὸς νὰ διευθύνωμεν ὅλας μας
τὰς πράξεις, καὶ τὴν ζωὴν μας, καὶ νὰ κά-
μνωμεν ἑαυτὸς τε καὶ τὸς ἄλλοις εὐτυχεῖς.
Ὅταν δὲ λέγω συνειδήσιν, ἐννοῶ μίαν ὑ-
γιῆ συνειδήσιν, ὅπῃ κρίνει ὀρθῶς κάθε
πρᾶξιν, καὶ ἐλευθέρων ἀπὸ κάθε πρόλη-
ψιν καὶ ἀπὸ τὰς δημῶδεις δοξασίας, ὅπῃ
εἶναι πρόξενοι πολλῶν κακῶν, καὶ πηγαὶ
πάσης ἀθλιότητος· διότι αὐταὶ μεταβάλ-
λουσιν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τὰς κακίας εἰς
ἀρετάς. Ἐπειδὴ δὲ τῆτο τὸ χρέος μας εἶ-
ναι φανερόν, καὶ δὲν χρειάζεται καμμίαν
ἀπόδειξιν, δὲν ἐκτείνω τὸν λόγον περὶ
τῆτο, ἀλλὰ θέλω εἰπεῖ συντόμως, πῶς
ἡμ-

ἡμπορῆμεν νὰ γνωρίσωμεν τὴν θέλησιν
τῆ Θεῶ, διὰ νὰ μὴν ἀντιπράττωμεν εἰς
αὐτήν.

Ἡμεῖς ἠξεύρομεν, ὅτι ὁ Θεὸς θέλει
τὸ καλὸν μας, τὴν ἀληθῆ μας Εὐδαιμο-
νίαν, καὶ ἀκολούθως δὲν θέλει ὅλα ἐκείνα
ὅπῃ γίνονται ἐμπόδιον αὐτῆς. Διὰ τί λοι-
πὸν εἴμεσθεν ἡμεῖς τόσοι δυσυχεῖς νὰ ἀ-
γαπῶμεν ὀλιγώτερον τὸν ἑαυτὸν μας ἀπ’
ὅ,τι μᾶς ἀγαπᾷ ὁ Θεός, ὅσις δὲν ἔχει
καμμίαν χρεῖαν ἀπὸ ἡμᾶς, καὶ εἶναι μα-
κάριος χωρὶς ἡμᾶς; πῶς ἡμπορῆμεν νὰ
ἀφήσωμεν αὐτὰς τὰς ἀλόγους Ὁρέξεις
καὶ Ἐπιθυμίας νὰ κατακυριεύωσι τὴν ψυ-
χήν μας, ὅπῃ νὰ δεσμευεταὶ ἐναντίον τῆς
θελήσεώς της εἰς τέτοια ἔδαμινὰ πρᾶγ-
ματα, ὅπῃ ἀτιμάζωσι τὴν εὐγένειάν της;
δὲν εἴμεσθεν ἡμεῖς ἀσπλαγχοὶ πρὸς ἑ-
αυτὸς, ὅταν ἀποφεύγωμεν φανερὰ τὴν
εὐτυχίαν μας, εἰς τὴν ὁποίαν μᾶς καλεῖ
ἡ ἀρετή;

Πρέπει νὰ σπευδάζωμεν διὰ νὰ γνωρί-
σωμεν τὸν ἑαυτὸν μας μετρῶντες τὰς δυ-
νάμεις τῆς ψυχῆς, καὶ ἐρευνῶντες τὰς κλί-
σεις τῆς καρδίας, ὅπῃ θέλει νὰ εἰπῆ νὰ
γνωρίσωμεν τὴν φύσιν μας καὶ τὸ εἶναί μας.
Ὁ Θεὸς ὡς φύσει ἀγαθὸς δὲν ἡμπορεῖ
νὰ ἀποφατίσῃ τίποτε ἐναντίον τῆς φύ-
σεώς μας καὶ τῆ εἶναί μας. Ὅταν λοιπὸν
ἐπι-

ἔδωκεν ὁ Θεὸς εἰς τὰς ἀνθρώπους· ἐπειδὴ αὐτὴ εἶναι, καθὼς εἶπε ποτὶ καλὰ ὁ ἱερός Χρυσόστομος, τὸ μόνον μέσον νὰ πλησιάσῃ ὁ ἄνθρωπος εἰς τὸν Θεόν, καὶ νὰ ὁμιλῇ μετ' αὐτόν, καὶ ἂν μοι εἶναι συγχωρημένον νὰ εἰπῶ, νὰ ἀνταποκρίνηται πάντοτε μετ' αὐτόν.

Τοιοῦτον εἶναι τὸ Καθῆκον, καὶ ἡ Θρησκεία μᾶς παραγγέλλει συχνὰ νὰ τὸ κάμνωμεν μετὰ πίστεως καὶ βεβαίας ἐλπίδος, ὅτι θέλει εἰσακτεῖ ὁ Θεὸς τὰς εὐχὰς καὶ δεήσεις μας, ἂν ἦναι σύμφωνοι μετὰ τὰς παραγγελίας ὅπως μᾶς ἔδωκε, καὶ δὲν ἀντίκεινται εἰς τὸ ἅγιόν τε θεῖον. Ἄλλ' ἔδω ἡξεύρω, τί θέλουσιν εἰπεῖ τινές; Ἡ Φιλοσοφία μᾶς διδάσκει, ὅτι ὅλα τὰ πράγματα τὰτα τῷ Κόσμῳ γίνονται κατὰ τὰς ἐξ ἀρχῆς τεθέντας ὅρας τῆς Φύσεως, καὶ αἱ προσευχαί μας δὲν ἔμπορῶν νὰ κάμνωσι καμμίαν μεταβολὴν τῶν πραγμάτων, πάρεξ ἂν εἰπῶμεν, ὅτι ὁ Θεὸς κάμνει ἀκαταπαύτως θαύματα διὰ τὰς προσευχὰς μας· εἶναι λοιπὸν νὰ τὸ πισεύσῃ τις, ὅτι ὁ Θεὸς θέλει νὰ μεταβάλλῃ κάθε ὥραν τὴν τάξιν τῶν πραγμάτων, ὅπως ἔβαλεν αὐτὸς ἐξ ἀρχῆς τὸ Κόσμον, διὰ τὰς προσευχὰς ὅπως προσφέρουσιν εἰς αὐτόν ὅλοι οἱ πιστοί; Ἄλλ' εὐκολὸν εἶναι νὰ ἀποκριθῶμεν εἰς αὐτὸς· ἐ-

πει-

πειδὴ πρέπει νὰ ἡξεύρῃ καθ' ἕνα τῆτο, ὅτι κτίζοντας ὁ Θεὸς τὸν Κόσμον, καὶ διατάσσοντας ὅλα τὰ πράγματα, ὅπως ἔμελλαν νὰ ἀκολουθήσωσιν εἰς αὐτόν, ἐσοχάσθη ὁμῶς καὶ ὅλας τὰς περιπτώσεις, ὅπως ἤθελεν συντροφεύει κάθε συμβεβηκός, καὶ μάλιστα τὰς διαθέσεις, εὐχὰς καὶ δεήσεις ὅλων τῶν λογικῶν πλασμάτων, καὶ ἀκόλως διέταξεν ὅλα τὰ πράγματα, ὅπως γίνονται εἰς τὸν Κόσμον κατὰ πάντα συμφώνως μετ' ὅλας αὐτὰς τὰς περιπτώσεις. Ὅθεν ὅταν ἕνας πιστὸς προσφέρει τώρα εἰς τὸν Θεὸν μίαν δεήσιν ἀξίαν νὰ εἰσακτεῖ, δὲν πρέπει νὰ σοχαζώμεθα, ὅτι αὐτὴ ἡ προσευχὴ τώρα ἔρχεται εἰς τὴν γνῶσιν τοῦ Θεοῦ· διότι αὐτὴ ἦτον ἀπ' αἰῶνος γνωστὴ εἰς αὐτόν· καὶ ἐπειδὴ ἕτος ὁ εὐσπλαγχνὸς καὶ φιλόανθρωπος Πατὴρ τὴν ἔκρινεν ἀξίαν νὰ εἰσακτεῖ, διέταξεν ἐξεπίτηδες τὸν Κόσμον δι' αὐτὴν τὴν προσευχὴν τοιοτρόπως, ὅπως νὰ ἦναι ἡ πλήρωσις αὐτῆς ἕνα παρεπόμενον τῆς φυσικῆς τάξεως τῶν πραγμάτων. Οὕτως εἰσακτεῖ ὁ Θεὸς τὰς δεήσεις τῶν πιστῶν χωρὶς νὰ κάμνῃ θαύματα, ἀγκαλὰ καὶ δὲν δύναται τις μετὰ λόγου νὰ ἀρνηθῇ, ὅτι ὁ Θεὸς δὲν ἔκαμνε ποτὲ, καὶ δὲν κάμνει ἀκόμη καὶ τώρα ἐνίοτε θαύματα.

Ἡ

Ἡ ἀπ' ἀρχῆς λοιπὸν τεθεῖσα τάξις τῶν ἐν τῷ Κόσμῳ πραγμάτων ὄχι μόνον δὲν κάμνει τὰς προσευχὰς μας ἀχρήστες, καθὼς φλυκῆσσι τινες ἀστεβεῖς ἔθνη, ἀλλὰ μάλιξ αὐξάνει τὸ θάρρος μας, ὡσάν ὅπερ μάς διδάσκει ταύτην τὴν παραμυθητικωτάτην ἀλήθειαν, ὅτι αἱ προσευχαὶ μας παραδέκονται ἀπ' ἀρχῆς τῆς Κόσμου ἐνώπιον τῆς Δρόνῃς τῆς μεγαλωσύνης τῆς Θεῆς, καὶ διωρίσθησαν εἰς τὴν διμυργίαν τῆς Κόσμου ὡς μέσα, ἐπάνω εἰς τὰ ὅποια ἐπρεπε νὰ διαταχθῶσι τὰ συμβεβηκότα, καθὼς τὸ ἀπαιτῆσεν ἡ ἀπειρος σοφία τῆς Ποιητῆς.

Πρέπει ἀράγε νὰ πιεσθῶμεν, ὅτι ἡ κατάστασις μας ἤθελεν εἶσθαι καλιτέρα, ἂν ὁ Θεὸς δὲν εἶχε καμμίαν εἰδησιν περὶ τῶν προσευχῶν μας, πρὸ τῆς νὰ τὰς κάμνωμεν ἡμεῖς, ἔτι ὅτι τότε ἠθέλησεν αὐτὸς διὰ χάριν μας νὰ ἀνατρέψῃ τὴν τάξιν τῆς Φύσεως; Ἀπαγε! τῆτο εἶναι ἐναντίον εἰς τὴν σοφίαν τῆς Θεῆς, ἔτι ἀναιρεῖ τὰς προσκυνητὰς τε ἰδιότητας. Καὶ δὲν εἶχαμεν λόγον ἡμεῖς τότε νὰ εἰπῶμεν, ὅτι ἕτος ὁ Κόσμος εἶναι ἓνα ἀτελέστατον ἔργον; ἔτι ὅτι ὁ Θεὸς ἠθέλησε νὰ νὰ πληρῶσῃ τὰ κτήματα τῶν πιζῶν, ἀλλ' ἐπειδὴ δὲν τὰ προεῖδεν, ἀναγκάζεται νὰ μεταβάλλῃ κάδε σιγμὴν τὴν τάξιν τῆς Φύσεως, ἂν δὲν

δέ-

θέλη νὰ ἀμελήσῃ παντάπασι τὰς χρεῖας τῶν λογικῶν ὄντων, ὅπερ εἶναι τὸ κυριώτατον μέρος τῆς Κόσμου; ἐπειδὴ διὰ ποῖον τέλος νὰ πλάσῃ αὐτὸς τῆτον τὸν ὑλικὸν Κόσμον γεμῆτον ἀπὸ τόσα θαυμάσια, ἂν δὲν ἦσαν παντάπασι λογικὰ ὄντα, ὅπερ εἶναι ἱκανὰ νὰ τὸν θαυμάζωσι, ἔτι νὰ παρακινῶνται ἐκ τῆς καλλονῆς ἔτι εὐταξίας τῆς νὰ προσκυνῶσι τὸν Θεόν, ἔτι νὰ ἐνώνυνται μετὰ τὸν Ποιητὴν τῶν διὰ τῆς προσευχῆς, εἰς τὸ ὅποῖον σέκεται ἀναμφιβόλως ἡ πλέον μεγαλιτέρα τῶν εὐτυχία;

Ἐντεῦθεν πρέπει ἀναγκασίως νὰ ὁμολογήσωμεν, ὅτι τὰ λογικὰ ὄντα, ἔτι ἡ σατηρία τῶν ἦτον τὸ σκοπιμώτατον τέλος, διὰ τὸ ὅποῖον ἔκαμε τῆτον τὸν Κόσμον, ἔτι τὸν διέταξε μετὰ τέτοιον τρόπον, ἔτι ἡμεῖς ἠμπορῆμεν νὰ ἡμεθα πεπληροφορημένοι, ὅτι ὅλα τὰ πράγματα, ὅπερ γίνονται εἰς τῆτον τὸν Κόσμον, σέκονται εἰς ἓνα σενώτατον σύνδεσμον μετὰ τὰς χρεῖας τῶν λογικῶν πλασμάτων, διὰ νὰ τὰ ὀδηγῶσιν εἰς τὴν ἀληθῆτων εὐτυχίαν, ἔτι εἰς τῆτον τὸν σύνδεσμον τῶν νοερῶν ὄντων μετὰ τὰ συμβεβηκότα τῆς Κόσμου ὑφίσταται ἡ Θεῖα Πρόνοια, ἔτι ἠμπορεῖ κάδε ἄνθρωπος νὰ ἦναι πεπληροφορημένος, ὅτι αὐτὸς ἦτον ἀπ' αἰῶνος εἰς τὸ σχέδιον τῆς Παντός, ὅπερ προδιετύπωσεν ὁ Ποιητῆς, ἔτι ὅτι ὅλα

ὅσα

ὅσα γίνονται εἰς τῆτον τὸν Κόσμον εὐρίσκονται εἰς ἕναυ σενώτατον σύνδεσμον μετὰς πλέον μεγαλιτέρας χρείας ἢ περιστάσεις, ὅπῃ συντείνουσιν εἰς τὴν σωτηρίαν τῶ. Οὗτος λοιπὸν ὁ σοχασμὸς πρέπει νὰ αὐξήσῃ περισσότερο τὴν πρὸς τὸν Θεὸν ἀγάπην μας, ἢ τὸ θάρρος, ὅπῃ ἔχομεν εἰς τὴν Θεῖαν Πρόνοιαν, εἰς τὴν ὁποίαν δεμελιῖται ὅλη ἡ θρησκεία.

Ταῦτα μὲν εἶναι κατὰ τὴν γνώμην μετὰ κυριώτερα καθήκοντα, ὅπῃ μᾶς υποχρεώνει ἡ ἀλήθεια αὕτη· ὅτι πάντα διοικῆνται ὑπὸ τῆς Θεῖας Προνοίας· νὰ κέμνωμεν εἰς ὅλας τὰς περιστάσεις ταύτης τῆς ζωῆς. Ὅσα δὲ ἀφείδησαν, ἢ ἐσιωπήθησαν παρ' ἐμῶ, ἢ δὲν ἀνήκουσιν ἐνταῦθα, ἀλλ' εἰς τὴν Ἡθικὴν, ἢ ἐμπεριέχονται εἰς τὰ ἄνω εἰρημένα, καθὼς ἡ βούθεια τῶν πτωχῶν, ἢ ἡ εὐεργεσία τῶν δυστυχῶν. Ὅσις λοιπὸν εἶναι εὐχάριστος πρὸς τὸν Θεὸν ἐν τε εὐτυχίαις ἢ δυστυχίαις, ἢ δύναται ἢ τὰ δύω νὰ τὰ ὑποφέρῃ γενναίως, αὐτὸς εἶναι τῷ ὄντι σοφὸς ἢ εὐσεβής· διότι πείθεται τῇ Θεῖα Πρόνοιᾳ, ἣτις διοικεῖ ἢ οἰκονομεῖ πάντα σοφῶς πρὸς τὸ συμφέρον τῶν πλασμάτων.

Τ Ε Λ Ο Σ.

Π Υ Ν Α Ξ Α!

ΚΑΤ' ΑΛΦΑΒΗΤΟΝ.

Ἐν ᾧ ἀναπτύσσονται ὅλα τὰ Κύρια ὀνόματα ὅπῃ ἀναφέρονται ἐν τῷδε τῷ Βιβλίῳ.

Α.

Ἀλέξανδρος. Ὁ ἐπικληθεὶς Μίγας. Ἦ του ἰός τῷ Φιλίππῳ βασιλέως τῶν Μακεδόνων, ὃς παραλαβὼν τὴν βασιλείαν μετὰ τὸν θάνατον τῆ πατρὸς τε ἐκίνησε πόλεμον κατὰ τῆς Περσίας, ἢ νικήσας ἐν διαφόροις μάχαις τὸν βασιλεῖα Δαρεῖον ἐκυρίευσεν ὅλην τὴν μοναρχίαν τῶν Περσῶν, ἢ ἐδεμελίωσεν ἐκείνην τῶν Ἑλλήνων. Ἀφ' ᾧ δὲ ὑπέταξε τὸ πλεῖστον μέρος τῆς Ἀσίας, διεφθάρη ἀπὸ τῆς κόλακας ἢ παρασίτης, καὶ ἐφαντάσθη, ὅτι ἦτον Θεός. Ἐπῆτα ἐξεδόθη εἰς τὴν ἀσέλγειαν ἢ εἰς τὴν μέθην, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἢ ἀπέθανε θήσας ὅλα 32 ἔτη.

Ἀλήθεια. Ζωγραφίζεται ὡς μία μεγαλοπρεπὴς γυνὴ, ἣτις ἔχει τὸν Ἥλιον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, ἢ εἰς μὲν τὴν δεξιὰν χεῖρα κρατεῖ κλάδον φοίνικος, τὴν δὲ ἀριστερὰν τὴν ἔχει εἰς τὸ σῆθος, ὅπῃ δηλοῖ τὴν εὐλιχρίθειαν.

Ἀλφονσος. Ρῆγας τῆς ἐν Ἰσπανίᾳ Κασιλίας, ὁ ἐπικληθεὶς Σοφὸς ἢ Ἀστρολόγος. Ἦ του ἰκαῖως ἐξησκημένος τὰ Μαθηματικὰ κατὰ τὴν εὐδοσίαν

δησιν τῆ τότε καιρῶ, ὅσις βεβλόμενος νὰ θεωρήσῃ τὰς κινήσεις τῶν ἡραίων σωμάτων κατὰ τὴν δόξαν τῆ Πτολεμαϊκῆ Συστήματος, καὶ δυσκολευόμενος ἀπὸ τὸ πλῆθος τῶν ἐκκεντρικῶν, καὶ ἐπικυκλίων καὶ τῶν λοιπῶν ἐφευρεμάτων, διῶν ἠγωνίζοντο οἱ ὑπερασπισταὶ τῆς τῆ συστήματος νὰ ἐξηγήσασιν τὰς κινήσεις τῶν Πλανητῶν, ἀνανάκτισε καὶ ἐτόλμησε νὰ εἴπῃ, ὅτι ἂν τὸν ἐσυμβηλεύετο ὁ Θεὸς, ὅταν ἐδημιουργῆσε τὸν Κόσμον, ἤθελε τῆ κάμα ἓνα σχέδιον πολὺ καλλίτερον ἀπὸ τῆτο τὸ ὀρώμενον. Ἠκμασεν εἰς τὸν δωδέκατον αἰῶνα ἀπὸ Χριστοῦ γεννήσεως.

Ἀννίβας. Ἀνδρείοτατος ἀρχιερατήγος τῶν Καρχιδουίων, ὅσις ἐνίκησε πολλὰκις τὰς Ῥωμαίους, καὶ ἐκυρίευσε πολλὰς τόπας τῆς Ἰταλίας. Ἐπιπτα διατρέβαντας πολὺν καιρὸν μετὰ τῶν στρατιωτῶν τε εἰς τὴν Καπύην πόλιν, ἐδόθη εἰς μίαν ἀκόλαστον ζωὴν καὶ ἀμέλησε τὸν πόλεμον. Διὰ νὰ τὸν διώξωσιν ἀπὸ τῆς Ἰταλίας οἱ Ῥωμαῖοι ἔστειλαν τὸν Σκηπίωνα μὲ ἓνα πολυάριθμον στρατεύμα εἰς τὴν Καρχιδόνα. Ὁ δὲν ἠναγκάσθη ὁ Ἀννίβας νὰ ἐπιτρέψῃ εἰς τὴν πατρίδα τε ὅπῃ ἐκινδύνευε διὰ νὰ τὴν βοηθήσῃ. Φθάνωντας δὲ εἰς τὴν Καρχιδόνα ἔκαμε φρικτὸν πόλεμον μὲ τὸν Σκηπίωνα ἔμπροσθεν τῆς πόλεως, ἀλλ' ἐνίκηθη κατὰ κράτος. Ἀφίνωντας λοιπὸν τὴν πατρίδα τε κατέφυγε πρῶτον μὲν εἰς τὸν Ἀντιόχου βασιλεῆ τῆς Ἀσίας, ἔπειτα δὲ εἰς τὸν Περσίου βασιλεῆ τῆς Βιθυνίας, τέλος πάντων μὴ δυναμένος νὰ φύγῃ τὰς χεῖρας τῶν Ῥωμαίων· διότι τοὺ ἐζητήσαν ἀπὸ ὅλης νὰ τὸν παραδώσωσι· καὶ φοβούμενος νὰ μὴ γενῆ αἰχμάλωτος εἰς τὰς ἐχθρὰς τε, ἐφαρμακίεθη καὶ ἀπέθανε.

Ἀντωνῖνος. Μάρχος Ἀυρήλιος ὁ ἐπικληθεὶς Φιλόσοφος, εἰς τῶν ἀρίστων παρὰ Ῥωμαίοις βασιλέων. Ἐγεννήθη εἰς τὴν Ῥώμην ἐν ἔτει 121 ἀπὸ

ἀπὸ Ν. Γ. ἀπὸ μίαν εὐδοξοῦ φαμιλίαν, καὶ ἔλαβε μίαν ἐξαιρετοῦ ἀνατροφὴν. Εἰς τὸ 12 ἔτος τῆς ἡλικίας τε ἤκησε τὴν Φιλοσοφίαν, εἰς τὴν ὁποίαν εἶχε διακόσως διδασκάλως, ἀλλὰ προσεκοίμην εἰς τὴν Στωϊκῆς. Ἀρχισε δὲ ἀκόμη τότε νὰ ἐβασκῆ τὸν νῦν τε, νὰ γυμνάσῃ τὸ σῶμα τε μὲ μίαν περιπαγωγίαν τῶ ἰσχυρῶ Στωϊκῶν, καὶ νὰ δελαγωγῆ τὰ πάντα τε, ὅθεν ἐπρόκοψε πολὺ εἰς τὴν σοφίαν καὶ ἀρετήν. Ἀπὸ ἧ δὲ ὑψώθη εἰς τὸν βασιλικὸν θρόνον μετὰ τὸν θάνατον τῆ Ἀντωνίας τῆ Εὐσεβῆς ἐπικληθεύτος συνέγραψε 12 βιβλία τῶν εἰς ἑαυτὸν, τὰ ὁποῖα περιέχουσι πολλὰ Ἠθικὰ παραγγέλματα κατὰ τὴν δόξαν τῆς Στωϊκῆς Φιλοσοφίας, καὶ ἐβδόμησαν πολλὰκις. Ἀπέθανε δὲ κατὰ τὸ 180 ἔτος ἐν τῷ κατὰ τῶν Μαρκομάννων πολέμῳ.

Ἄνυτος. Ἀθηναῖος, ῥήτωρ ποιητὸς καὶ κακὸς στρατῶ, ὅσις κατηγόρησε τὸν Σωκράτην διὰ ἀσεβῆ καὶ φθορὰ τῶν νέων, καὶ ἔκαμε νὰ τὸν θανατώσωσιν· ὅσπου δὲ ἐξωρίσθη ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων μὲ ὅλης τῆς ὀπαδῆς τε.

Ἀπόλλων. ἦτον κατὰ τὴν μυθολογίαν τῶν Ἑλλήνων υἱὸς τῆ Διὸς καὶ τῆς Λητῆς. Φημίζεται παρ' αὐτοῖς εὐρετῆς τῆς Μουσικῆς, Ἰατρικῆς, Ποιητικῆς, Ῥητορικῆς, Μαντικῆς καὶ Τοξευτικῆς. Μυθολογῆσιν οἱ Ποιηταὶ νὰ ἔκτισε τὰ τεῖχη τῆς Τρωάδος μὲ τὸ μέλος τῆς κιθάρας τε, καὶ ἔκδειρε ζωντανὸν τὸν Μαρσύαν, ἐπαθὴ ἐφιλονείκησε μὲ αὐτὸν περὶ Μουσικῆς, καὶ ἔδωκεν εἰς τὸν Μίδα βασιλεῆ τῶν φρυγῶν ὡτα ὄντα, ἐπαθὴ ἐπροτίμησε τὸν Πάνα ἀπὸ αὐτὸν, καὶ ἐδίδαξε τῆς ποιμένας τὴν ποιμαντικὴν ζωὴν καὶ ἀλλὰ πολλὰ τὰ ἐπισσημότερά τε Ἐπίθεται εἶναι Φοῖβος, Δῆλιος, Δελφικός, Πύθιος. Ἐλατρεύετο δὲ περισσότερο εἰς τὰς Δελφὸς πόλιν τῆς Φωκίδος, ὅπε εἶχε τὸ περιβοητοῦ ἐκεῖνο

Μαυτείου, τὸ ὁποῖον τὸ ἐπίσκευαν ἀλιθίστατον
 καὶ ἀλάνθασον. Ὅθεν ἐσύτρεχε πολὺ πλῆθος
 ἀνθρώπων ἀπὸ κάθε μέρους τῆς γῆς, διὰ τὰ λά-
 βῆσι χρυσὸν παρ' αὐτῆ, καὶ ἔκαιναν πολλὰ ἀ-
 φιερώματα πολυτίμητα χρυσοῦ καὶ ἀργυροῦ εἰς τὸν
 ναὸν τῆ. Ζωγραφίζεται νέος ἐνδεδυμένος χρυ-
 σῶν στολήν, ἔχων εἰς τὴν δεξιάν τόξον καὶ φαρέ-
 τραν, εἰς τὴν ἀριστεράν κισθάραν, καὶ εἰς τὴν κε-
 φαλήν σέφανον ἀπὸ δάφυου.

Ἀπολλώνιος. Στωϊκὸς Φιλόσοφος ἀπὸ τὴν Χαλ-
 κίδα, ὅστις ἤκμαζεν εἰς τὸν δευτέρου αἰῶνα τῆς
 Χριστιανικῆς Ἐποχῆς καὶ ἐχρημάτισε διδάσκαλος
 Ἀντωνίνου τῆ Φιλοσόφου.

Ἀριστοτέλης. Ἦτον υἱὸς τῆ Νικομάχε ἀρχιά-
 τρε τῆ Ἀμύντα βασιλείας τῶν Μακεδόνων. Ἐ-
 γεννήθη εἰς τὴν Στάγειραν πόλιν τῆς Μακεδο-
 νίας κατὰ τὴν 99 Ὀλυμπιάδα, ὅθεν Σταγειρί-
 τῆς καλεῖται. Ὑπῆγεν ἐπὶ νέος ὢν εἰς τὰς Ἀ-
 θήνας, ὅπου ἦτον ἡ καθέδρα τῶν Μουσῶν, καὶ ἤκμα-
 σεν ἐκτὸς τὸν Πλάτωνα 18 χρόνους, ὅστις τὸν ἠνό-
 μαζε ψυχὴν τῆ σχολεῖν τῆ· διότι ἦτον πολλὰ
 κυχίνης καὶ ἐπιμελής. Δὲν ἔμεινεν ὅμως εἰς τὰ
 δόγματα τῆ Πλάτωνος, ἀλλ' ἐσύζησεν ἰδίαν αἴ-
 ρεσιν, διὰ τῆς ὁποίας ἐλύπησε μὲν τὸν διδά-
 σκαλὸν τῆ, ἀλλ' ἀπόκτησε τόσην φήμην, ὅπως
 ὁ Φίλιππος τὸν ἐκλεξε διδάσκαλον τῆ καὶ τῆ
 Ἀλεξάνδρου, τὸν ὁποῖον τὸν ἐδίδαξε πέντε χρό-
 νους τὰ πολιτικὰ καὶ τὰ φιλοσοφικά· ὕστερον δὲ
 ὑπέστρεψε πάλιν εἰς τὰς Ἀθήνας, ὅπου ἐδίδασκεν
 εἰς τὸ Λύκειον μὲ πολλὸν κρότον τὴν Ρητορικὴν
 καὶ τὴν Φιλοσοφίαν περιπατῶντας, ὅθεν καὶ πε-
 ριπατητικὴ Φιλοσοφία ἠνομάσθη· τελευταῖον
 κατηγορηθεὶς ὑπὸ τινῶν ὡς ἀσεβὴς, καὶ φοβηθεὶς
 νὰ μὴ πάσῃ ἐκείνῳ ὅπως ἐπάσεν ὁ Σωκράτης, ἀ-
 νεχώρησεν εἰς τὴν Χαλκίδα, ὅπου ἀπέθανεν ἀπὸ

κολικῆς πόνους. Συνέγραψε πάμπολλα, ἀλλὰ
 τὰ περισσότερα δὲν σώζονται.

Ἀρρίανός. Φιλόσοφος, Γεωγράφος καὶ Ἱστορικὸς
 ἀπὸ τὴν Νικομηδείαν. Ὁ Ἀρκιανὸς τὸν ὀνομάζει
 εἰς τὸν Ἀλέξανδρον ἄνδρα ῥωμαῖον ἐπίσημον καὶ
 εὐδοξον, ὅστις ἀφιέρωσεν ὅλην τὴν ζωὴν τῆ εἰς
 τὴν Φιλοσοφίαν. Πιστεύει νὰ ἦτον ὁ ἴδιος Ἀρ-
 ριανός, ὅπως ἐξάσθη διοικητὴς εἰς τὴν Καππα-
 δοκίαν. Ὁρα Δίωνα τὸν Κάσσιον εἰς τὸν βίον
 τῆ Ἀδριανῆ. Ἐχρημάτισε μαθητὴς τῆ ἀοιδίμου
 Ἐπικτήτου, ὁ ὁποῖος συνέγραψε τὰς λόγους τῆ
 διδασκαλῆ τῆ, καθὼς τῆς ἤκησεν ἀπὸ τὸ σῶμα
 τῆ εἰς 8 βιβλία, ἐξ ὧν μόνου 4 σώζονται, τὰ
 ὁποῖα εἶναι γνωστὰ τὴν σήμερον πῆ μὲν ὑπὸ τὴν
 ἐπιγραφὴν Ἀρρίανῆ Ἐπικτήτου, πῆ δὲ ὑπὸ τὸ
 ὄνομα Ἀρρίανῆ λόγοι. Πρὸς τῆτοις ἔγραψε
 τὰς ὁμιλίαις καὶ τὸν βίον τῆ Ἐπικτήτου εἰς 12
 βιβλία, τὰ ὁποῖα δὲν σώζονται. Ἐσύδεσε δὲ
 καὶ ἄλλα 7 βιβλία περὶ Ἀναβάσεως Ἀλεξάν-
 δρου, εἰς τὰ ὁποῖα ἐμιμήθη εὐτυχῶς τὸν Ξενο-
 φῶντα εἰς τὰ 7 βιβλία περὶ Ἀναβάσεως Κύρου,
 ὅθεν καὶ νέος Ξενοφῶν ἠνομάσθη. ἠέκμασεν εἰς
 τὸν δευτέρου αἰῶνα ἀπὸ Χ. Γ.

Γ.

Γαληνός. Περίφημος ἰατρός ἀπὸ τὴν Πέργαμον
 πόλιν τῆς μικρῆς Ἀσίας. Ἐγεννήθη ἐν ἔτει 131
 ἀπὸ Χ. Γ. καὶ ἀνετράφη Σαυμασίως εἰς ὅλα τὰ
 Ἐγκύκλια μαθήματα, ἐξαιρετικῶς δὲ εἰς τὴν Φι-
 λοσοφίαν καὶ εἰς τὴν Ἰατρικὴν, εἰς τὴν ὁποίαν εὐ-
 δοκίμησεν εἶπερ τις ἄλλος μετὰ τὸν Ἰπποκρά-
 την. ἠέκμασεν εἰς τὸν καιρὸν τῆ Μ. Ἀντωνίνου,
 καὶ μᾶς ἄφησε πολλὰ ἐξαιρετὰ βιβλία περὶ Ἰα-
 τρικῆς.

R 2

Δ.

Δ.

Διογένης. Κυνικός Φιλόσοφος από τὴν Σινάπην πόλιν τῆς Παφλαγονίας, ὅς τις διωχθεὶς ἐκείθεν μετὰ τῆ πατρὸς τῆ Γκεσίε, διατὶ ἐνόθευσαν τὸ νόμισμα. ἦλθεν εἰς τὰς Ἀθήνας καὶ ἔγινε μαθητὴς τῆ Ἀντιθένης. Ἦτον πολλὰ ἀγχιῆς καὶ ἐτοιμολόγος κατ' ὑπερβολὴν, καθὼς τὸν δακρυόσκιτ' Ἀποιδέγματά τε, ὅπῃ μᾶς ἐρύλαξεν ὁ Λαέρτ. Δὲν ἐφηρῆσεν ἕτε τὸν πλῆτον, ἔτε τὴν δόξαν, ἔτε τὴν εὐγένειαν, καὶ ἑκατοικῆσεν εἰς ἓνα πιθάρι, τὸ ὁποῖον τὸ ἐκύλιεν ἀπὸ τόπου εἰς τοπον, καὶ δὲν εἶχεν ἄλλο, παρὰ ἓνα δισσάκι, μίαν ῥάβδον, καὶ ἓνα ξύλινου ποτήρι, τὸ ὁποῖον τὸ ἐτράχισε βλέπωντας ἓναν χωρικόν, ὅπῃ ἔπινε μὲ τὰς παλάμας ἠνωμένας. Ἐχρημάτισεν ὀνομαστότατος ἀπὸ ὅλης τῆς Κυνικῆς καὶ ἀπέθανεν εἰς τὴν Κόρινθον 430 ἔτη πρὸ Χριστῆ εἰς τὸν 90 χρόνον τῆς Ἡλικίας τε κατ' αὐτὴν τὴν ἡμέραν, κατ' ἣν ἀπέθανε καὶ ὁ μέγας Ἀλέξανδρος εἰς τὴν Βαβυλῶνα.

Διογένης ὁ ἐπικληθεὶς Λαέρτιος. Τέτε ὁ βίος δὲν εἶναι γνωστός· ἀδηλον δὲ εἶναι καὶ πόθεν ἔλαβεν αὐτὴν τὴν ἐπωνυμίαν ἀπὸ τὸν πατέρα τε, ἢ ἀπὸ τὴν πατρίδα τε. Μερικοὶ λέγουσι νὰ τὴν ἔλαβεν ἀπὸ τὴν Λαέρτην πόλιν τῆς Κιλικίας. Δὲν εἶναι γνωστός ἔτε ὁ καιρὸς, κατ' ὃν ἐξῆσσι πιθανόν εἶναι ὅμως νὰ ἤκμαζεν εἰς τὸν δεύτερον ἢ εἰς τὸν τρίτον αἰῶνα ἀπὸ Χ. Γ. Μᾶς ἄφισε μίαν Ἱστορίαν τῶν παλαιῶν Φιλοσόφων τῆς Ἑλλάδος εἰς δέκα βιβλία διηρημένην, εἰς τὴν ὁποίαν διαλαμβάνει κατὰ πλάτος, ἀλλὰ συγκεχυμένης περὶ τῶν βίαν καὶ τῶν δογμάτων αὐτῶν, καὶ αἱ μαρτυρίαι τε δὲν εἶναι πάντοτε ἀξιόπιστοι. Ἐγραψε καὶ ἕτερον βιβλίον περὶ Ἐπιγραμμάτων.

Ε.

Ἐτεοκλῆς. Υἱὸς τῆ Οἰβίποδος βασιλέως τῶν Θηβαίων, καὶ ἀδελφὸς τῆ Πολυσεύκῆς, οἱ ὁποῖοι ἐσυμφωνήσαν ἀναμεταξύτων μετὰ τὸν θάνατον τῆ πατρὸς τῶν νὰ διοικῶσι τὸ βασίλειον ὁ ἓνας τὸν ἓναν χρόνον, καὶ ὁ ἄλλος τὸν ἄλλον. Ὁ Πολυσεύκῆς ἔν μετὰ ἓναν χρόνον παραίτησε τὸ βασίλειον εἰς τὸν Ἐτεοκλῆν κατὰ τὴν συμφωνίαν, ἀλλ' ὁ Ἐτεοκλῆς τελειώσεως ὁ χρόνος τε δὲν ἠθέλησε νὰ τὸ παραίτηται εἰς τὸν Πολυσεύκην. Ὁ δὲν ἠκολούθησε πόλεμος ἀναμεταξύτων περὶ τέτε, οἱ ἓνες μονομαχήσαντες ἐφρουρέθησαν ὑπ' ἀλλήλων.

Εὐριπίδης. Τραγικὸς ποιητὴς ἄριστος ἀπὸ τὴν Σαλαμίνα. Ἦκτε πρῶτον τὴν Φιλοσοφίαν μετὰ τὴν ἐπιμέλειαν, ἔπειτα ἐδόθη εἰς τὴν Ποιητικὴν, εἰς τὴν ὁποίαν εἶχε μεγάλην κλίσιν, καὶ εὐδοκίμησε πολὺ εἰς αὐτὴν. Ἐσύνθεσε 75 τραγωδίας, ἀπὸ τὰς ὁποίας σάζονται μόνον 19 καὶ ἡ ἀρχὴ τῆς εἰκοσῆς, καὶ ἔλαβε πολλάκις τὸ βραβεῖον τῆς νίκης εἰς τῆς ἀγῶνας. Ἐτιμήθη μεγάλως ἀπὸ τὸν Ἀρχέλαον βασιλέα τῆς Μακεδονίας, ὅς τις καὶ τὸν ἐνταφίασε μεγαλοπρεπῶς μετὰ τὸν θάνατόν τε, ὅπῃ ἠκολούθησεν ἄς τὸν τρίτον χρόνον τῆς 93 Ὀλυμπιάδος καὶ ἄς τὸ 70 ἔτος τῆς Ἡλικίας τε. Ἦκμασε 400 ἔτη πρὸ Χριστῆ.

Εὐφράτης. Ἐπίσημος Στωϊκὸς Φιλόσοφος ἀπὸ τὴν Συρίαν, ὅς τις ἔζη εἰς τὸν καιρὸν τῆ Βεσπασιανῆ καὶ τῆ Ἀδριανῆ Καισάρων τῆς Ρώμης, καὶ ἀπόκτησε πολὺν πλῆτον μετὰ τὴν διδασκαλίαν τε. Ὁ νεώτερος Πλίνιος μᾶς κάμνη μίαν πολλὰ εὐμορφην ζωγραφίαν τέτε τῆ Φιλοσόφου Βιβλ. Α! Ἐπισ. 10.

Κρίτων. Ἀθηναῖος, μαθητὴς τῆ Σωκράτους, ὅστις ὑπερηγάπα τὸν διδάσκαλόν τε, καὶ δὲν ὑπέφερε νὰ ὑσερῆται ἐκεῖνος κανένα πρᾶγμα ἀπὸ τὰ πρὸς τὸ ζῆν ἀναγκαῖα.

Κρόνος. Θεὸς τῶν Ἑλλήνων κατὰ τὴν μυθολογίαν, υἱὸς τῆ Οὐρανῆ καὶ τῆς Ἑσίας, καὶ ἀδελφὸς τῆ Τιτᾶνος· Ρέα ἡ γυνὴ καὶ ἀδελφὴ τε ἐγέννησε τὸν Δία, τὸν Ποσειδῶνα καὶ τὸν Ἡλύτιονα. Ὁ Ζεὺς ἐκυρίευσεν τὸ βασίλειον καὶ ἀπέδιώξε τὸν πατέρα τε, ὅστις ἐφυγεν εἰς τὴν Ἰταλίαν· ὅθεν ἡ Ἰταλία λέγεται νὰ ἔλαβε τὸ ὄνομα Λατίον, διὰ τὸ λαθεῖν ἐν αὐτῇ τὸν Κρόνον, καὶ ἐβασίλευσεν ἐκᾶ. Ἡ βασιλεία τε ἀνομάσθη χρυσοῦς αἰῶνας· διότι ἦτον μεγάλη εἰρήνη καὶ ἡσυχία μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων, καὶ ἀφουσία ὄλων τῶν ἀναγκαίων. Οἱ Ἑλληνες καὶ οἱ Ρωμαῖοι ὀφιέρονται εἰς πολλὰς τόπους καὶ εἰς τὸν Κρόνον καὶ ἰώρταζαν εἰς τιμὴν τε τὰ Κρόνια. Ἀναγν. τῆς μυθολογίας, ὅπως διηγῆνται πλατύτερον τὰ κατ' αὐτόν.

Λ.

Λακκιανός. Σοφιστὴς ἀπὸ τὰ Σαμοσατα πόλιν τῆς Συρίας, ὅθεν Σαμοσατεὺς καλεῖται. Ἦκμασεν εἰς τὸν δεύτερον αἰῶνα ἀπὸ Χ. Γ. εἰς τὸν καιρὸν τῶν Ἀντωνίνων. Κατ' ἀρχὰς ἀρχισε νὰ μάθῃ τὴν Ἑρμογλυφικὴν τέχνην εἰς τὸν θεῖόν τε, ὅπως ἦτον ἀριστὸς Ἑρμογλύφος, ἀλλ' ὀγλίγωρα τὴν ἀφίησεν, ἐπειδὴ τὸν ἔδαρεν ἐκάκως δυνατὰ, διατὶ ἐτζάκισεν εὐθύς μίαν πλάκα. Ἐπειτα ἐδόθη εἰς τὴν φιλοσοφίαν καὶ εἰς τὴν ῥητορικὴν, καὶ ἔγινε συνήγορος εἰς τὴν Ἀντιόχεια, ἀλλὰ παραίτησε καὶ τὴ συνήγορον τὸ ἐπάγγελμα, ἐπειδὴ δὲν τὸν ἄρεσαν αἱ ἐρίδες καὶ φιλονεικίαι ὅπως τρέχουσιν εἰς τὰ κριτήρια, καὶ ἀρχισε νὰ

νὰ συγγράφῃ βιβλία, ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἔχομεν πολλὰ Σατυρικά συγγράμματα, ὅπως εἶναι γράμματα ἀπὸ σκώμματα καὶ ἀσεϊσμὸς. Λέγεται νὰ ἔζησεν 90 ἔτη.

Μ.

Μέλιτος. Ἀθηναῖος ποιητὴς, ὅστις ἔζη κατὰ τὴν 95 Ὀλυμπιάδα καὶ ἐσύνθεσε μερικὰς κωμωδίας καὶ τραγωδίας, αἱ ὅποιαι δὲν σωζονται· ἀνομάσθη δὲ ὑπόψυχρος διὰ τὴν κακίαν τε φράσιν, καὶ ἐσάθη αἴτιος τῆ θανάτου τῆ δικαίης Σωκράτους, ἀλλ' ἐξωρίθη καὶ αὐτὸς ἀπὸ τῆς Ἀθηναίης μετὰ τῆς λοιπῆς συντροφίας τε.

Μωπερτίσιος. Γάλλος φιλόσοφος καὶ γεωμέτρης, ὅστις ἀπεσάθη ἐν ἔτη 136 ὑπὸ τῆς βασιλικῆς Ἀκαδημίας τῶν Ἐπιστημῶν τῆ Παρισίης διὰ προσαγῆς Λαδοβίχου τῆ ΙΕ μετὰ καὶ ἄλλων μαθηματικῶν εἰς τὴν Σηκικὴν Λαπωνίαν νὰ καταμετρήσῃ μίαν μοῖραν τῆ μεσημβρινῆ εἰς τὸν Πολικὸν Κύκλον, διὰ τὸ ὁποῖον ἔτρεχε διαφανὴ σχῆμα τῆς γῆς, διὰ τὸ ὁποῖον ἔτρεχε διαφανὴ ἐπέκτασι τῶν 50 ἐτῶν μεταξὺ τῶν Γάλλων καὶ Ἀγγλων· ἐπειδὴ οἱ μὲν Γάλλοι τὸ ἦθελαν σφαιροειδὲς ἐπίμηκες ἢ ἑλλειψοειδὲς, οἱ δὲ Ἀγγλοὶ σφαιροειδὲς πεπιεσμένον. Φθάνωντας δὲ αὐτὸς μετὰ τῆς συνοδίας τε εἰς τὴν Λαπωνίαν ἐμέτρησαν μίαν μοῖραν τῆ μεσημβρινῆ μεταξὺ τῆς Τορνεας καὶ τῆς Κίττας καὶ εὗρηκαν, ὅτι μίαν μοῖραν τῆ μεσημβρινῆ ἐπὶ τῆ Πολικῆ Κύκλου εἶναι μείζον μίαν μοῖραν ἐπὶ τῆ Ἰσημερινῆ. Ἐκ τῆς ἀπεδείχθη ἀναμφιβόλως, ὅτι ἡ γῆ εἶναι ὀγκώδης μὲν κατὰ τὸν Ἰσημερινόν, πεπιεσμένη δὲ κατὰ τῆς Πόλης, καὶ ἀνολέθως παρομοία τῷ σχήματι ἐνὸς κροκότου, ὅπως μαθηματικῶς λέγεται σφαιροειδὲς. Ἐσάθη

ἦ καὶ Πρόεδρος τῆ ἐν Βερολίῳ Συλλόγου τῶν Παιδευμένων, καὶ ἄφησε πολλὰ συγγράμματα Μαθηματικά καὶ Φιλοσοφικά.

N.

Νεύτων. Ἀγγλος Φιλόσοφος καὶ Μαθηματικὸς ἄριστος. Οὗτος ἐγεννήθη τῇ 25 Δεκεμβρίῳ 1642 ἐν Βωλσρόπ πόλει τῆ Κομητείας Λιγκόλντ, ὅστις ἐκ νεαρῆς τῆ ἡλικίας ἀφιερώθη μὲ μεγάλην ἐπιμέλειαν εἰς τὴν Μαθηματικὴν, εἰς τὴν ὁποίαν ὑπερέβη ὅλης τῆς Μαθηματικῆς, πλην τῆ Ἀρχιμηδῆς, τὸν ὁποῖον ἐκθαύρων αὐτὸς τὸν ἐνομάζει Κορυφαῖον τῶν Μαθηματικῶν, καὶ ἔκαμιν ἀκόμη εἰς τὸ 24 ἔτος τῆς ἡλικίας τῆ μεγάλης ἀνακαλύψας εἰς τὴν Γεωμετρίαν, διὰ ταύτης δὲ ἐπροχώρησε τόσον βαθέως εἰς τὴν Φυσικὴν καὶ Ἀστρονομίαν ὅτῃ ἀνεκάλυψε πολλὰ πράγματα, τὰ ὁποῖα ἕως τότε ἦσαν πάντῃ ἀγνωστα, καὶ ἕτως ἀπόκτησε μίαν ἀθάνατον δόξαν. Συνέγραψε πάμπολλα Βιβλία Μαθηματικά, Φυσικά καὶ Φιλοσοφικά, τὰ ὁποῖα ὅλοι οἱ Σοφοὶ τὰ ἔχουσιν εἰς τὰς χεῖράς των. Ἀπέθανε δὲ τῇ 20 Μαρτίῳ 1726 ἡλικίας 85 ἔτη, καὶ δὲν ἐμεταχηρίσθη ποτὲ ὀμματογυῶλια, ἀλλ' ἕνα ὀδόντι μόνον ἔχασε καὶ ἄφησε 32000 πόνδια Στέρλιγγ.

Ξ.

Ξενοφῶν. Φιλόσοφος καὶ Ἱστορικὸς ἄριστος. Ἐγεννήθη εἰς τὰς Ἀθήνας κατὰ τὴν 82 Ὀλυμπιάδα 450 ἔτη σχεδὸν πρὸ Χριστοῦ. Ἐχρημάτισε μαθητὴς τῆ μεγάλης Σωκράτης, καὶ στρατηγὸς τῶν δέκα χιλιάδων Ἑλλήνων τῶν ἐκ τῆς Ἀσίας ἀπὸ τὴν ἐκστρατείας Κύρου τῆ νεατέρης

τέρη ἐπιστροφόντων, ὅστις τὰς ᾠδήγησεν ἀπὸ διάφορα βάρβαρα ἔθνη, καὶ τὰς ἔφερεν εἰς τὴν Ἑλλάδα. Τὸν ἔσευλαν οἱ Ἀθηναῖοι, οἵτινες πάντοτε ἐφθονῶσαν τὰς μεγάλας ἀνδράπεις, εἰς τὴν ἐξορίαν, εἰς τὴν ὁποίαν συνέγραψε τὰς Ἱστορίας τῆ. Ἐτελεύτησεν εἰς τὴν 105 Ὀλυμπιάδα 360 ἔτη πρὸ Χριστοῦ ἡλικίας 90.

O.

Ὀδυσσεύς. Βασιλεὺς τῆς Ἰθάκης, ἕως τῆ Λαέρτη καὶ τῆς Ἀντικλείας. Ἦτον ἀνδραγαθὸς συνετὸς καὶ πανουργός, ὡς εἶδεις ἄλλοις τῶν Ἑλλήνων, ὅτῃ ἦσαν εἰς τὸν πόλεμον τῆς Τρωάδος, καθὼς μᾶς τὸν περιγράφει ὁ Ὅμηρος εἰς τὴν Ἰλιάδα καὶ εἰς τὴν Ὀδυσσειαν, τὸν ὁποῖον ἄς ἀναγινώσκῃ ὁποῖος θέλει νὰ γνωρίσῃ τὴν σύνεσιν καὶ τὸν χαρακτῆρα τῆ ἀνδρός.

Ὅμηρος. Ὁ κορυφαῖος ὄλων τῶν Ἑλλήνων Ποιητῶν, ὅτῃ ἔτε ἐγεννήθη, ἔτε θέλει γεννηθῆ. Δὲν μᾶς εἶναι γνωστὴ ἔτε ἡ πατρίδα τῆ, ἔτε ὁ καιρὸς, κατ' ὃν ἐζῆσεν. Ἀπὸ τὰς ἑπτὰ πολιτείαις, ὅτῃ ἐφιλονεικῶσαν ἀναμεταξύτων περὶ τῆς τιμῆς, ὅτι τὸν ἐγέννησαν, ἡ Σμύρνη φαίνεται νὰ ἔχη περισσότερον δίκαιον εἰς αὐτὸ περὶ δὲ τῆ καιρῆ, κατ' ὃν ἠκμασεν, ἡ κοινοτέρα γνώμη εἶναι, ὅτι ἐζῆθη 1000 σχεδὸν ἔτη πρὸ Χριστοῦ, καὶ 300 μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Τρωάδος. Αὐτὸς ἐσύνθεσε δύο ἀμίμητα ποιήματα τὴν Ἰλιάδα καὶ τὴν Ὀδυσσειαν· τὸ πρῶτον ἔχει διὰ ὑποκείμενον τὴν ἀργὴν τῆ Ἀχιλλέως, ἡτις ἐζῆθη τόσον ὀλέθριος εἰς τὰς Ἑλλήνας, ὅτῃ ἐπολιορκῶσαν τὴν Τρωάδα· τὸ δεύτερον περιέχει τὰ ταξίδια καὶ τὰ παθήματα τῆ Ὀδυσσεως μετὰ τὴν ἄλωσιν αὐτῆς τῆς πολιτείας. Ἀποδίδουσιν εἰς αὐτὸν καὶ ἄλλα τινὰ ποιήματα, ὡσαν Ὑμνοί, Παι-

Παιῶνας, Βατραχομουμαχίαν, περί τῶν ὁποίων ὁμοῦς ὄν εἶναι βεβαίον, ἂν εἶναι ἐδικά τε. Πιθανώτερον φαίνεται νὰ ἦναι αὐτὰ ἄλλῃ τινὸς νεώτερου Ποιητῆ.

Π.

Παρμενίδης. Ἐλεάτης Φιλόσοφος, μαθητὴς τῆ Ἐπιφάνους, καὶ διδάσκαλος τῆ μεγάλης Σωκράτης. Ἐδίδασκε κατὰ τὸ 500 ἔτος πρὸ Χριστοῦ τὴν Φιλοσοφίαν τῆ Ἐπιφάνους. Ἀγκαλιὰ καὶ ἤτοι ἐκ γένους λαμπρῆ καὶ ἐπιφανῆς, ὅμως ἐξῆσε πάντοτε ὡς ἰδιώτης μίαν σκληρὰν ζωὴν. Ἐδωκε καλῆς νόμῳ εἰς τὴν συμπατριωτικῆς τε, καὶ τῆς εὐεργετικῆς διὰ τῆς θρακισίας τε νομοθεσίας. Τὰ δόγματα τε ἦσαν πρὸς τοῖς ἄλλοις ταῦτα· τὸ κυριώτατον καὶ τιμιώτατον μέρος τῆ ἀνθρώπου εἶναι ἡ καρδιά· ἡ κρίσις τῆ νοῦς εἶναι ἀληθὴς καὶ βεβαία, τῶν δὲ αἰσθήσεων σφαλέρᾳ. Ὅλα τὰ συγγράμματά τε ἐχάθησαν.

Πλάτων. Ἀθηναῖος Φιλόσοφος, ὅστις ἐγεννήθη εἰς τὰς Ἀθήνας κατὰ τὸ 430 ἔτος πρὸ Χριστοῦ. Ἐμαθήτευσε ὀκτὼ χρόνους παρὰ τῷ Σωκράτῃ, καὶ ἐστάθη εἰς τῶν εὐγνωμονεστάτων μαθητῶν. Ἦτον ἐκ γένους λαμπρῆ καὶ περιφανῆς, ἐκλήθη δὲ Πλάτων ἀπὸ τῆς πλατεῖς πλατῆς, ὅπως πρότερον ὠνομάζετο Ἀριστοκλῆς. Ἄνοιξε σχολεῖον εἰς ἓνα προάσκειον ὄχι μακρὰν ἀπὸ τῆς Ἀθήνας, ὅπως ὠνομάζετο Ἀκαδημία, ὅθεν οἱ ὄπαδοί τε ἐκλήθησαν Ἀκαδημιακοί. Ἐγραψε μὲ πολλὴν εὐφραδειαν περὶ Θεῶν, περὶ Ψυχῆς, περὶ Νόμων, καὶ περὶ τῶν Καθηκόντων τῶν ἀνθρώπων. εἶχεν ὁμοῦς τὴν ἀτυχίαν ὅλων τῶν θνητῶν ἀνθρώπων πρὸς ταῖς πολλαῖς ἀληθείαις νὰ διδάσκη καὶ σφάλματα. Πλὴν ἔγραψε μὲ τὴν χάριν καὶ ἠδύτητα, ὅπως καὶ τὰ σφάλματά τε εἶναι ἀπατηλά.

τηλά. Ὅθεν ὁ Κινέρων εἶπε περὶ αὐτῆ· καὶ Μιουρέλλω νὰ σφάλω μὲ τὰ Πλάτωνα, παρὰ νὰ ἀληθεύω μὲ τῆς λοιπῆς Φιλοσοφίας. Ἀπέθανεν ὑπέργητος ζήσας ἔτη 81.

Πολυνείκης. Ὅρα εἰς τὸ Ἐπεσοκλῆς.

Πυθαγόρας. Ὅτος εἶνε παταίδα τῶν Σάμιον. Ἐγεννήθη 700 σχεδὸν ἔτη πρὸ Χριστοῦ. Ἐκμαζεν εἰς τὸν καιρὸν Ταρκενικῆ τῆ 2' περιπόνη ἔτος ὁ περίφημος καὶ ἔνδοξος αἴθερ, ὅστις ἔκαμε τὴν τιμὴν τῆς Ἐλλάδος, καὶ τὴν εὐεργεσίαν τῆς Ἰταλίας. Αὐτὸς ἤκησε μίαν τῶν ἡμερῶν ἓναν Φιλόσοφον ὅπως ὠμιλήσῃ περὶ Ψυχῆς, καὶ ἀπὸ ἐκείνην τὴν ὥραν ἐπρώθη ἀπὸ τὸν ἔρωτα τῆς Φιλοσοφίας, καὶ ἐνθουσιάζθη ὅλος δι' αὐτήν. Ὅθεν ἐταξίδευσεν εἰς τὴν Αἴγυπτον, Φοινίκην, Χαλδαίαν, καὶ ἔως εἰς αὐτὴν τὴν Ἰνδιάν, διὰ νὰ συνάξῃ πανταχόθεν τὸν πλετον τῆς Σοφίας. Αὐτὸς ὡς Γεωμέτρης καὶ Ἀστρονόμος ἐξεωρῆσεν τὴν Φιλοσοφίαν, ὡς κυριωτάτην ἀπασῶν τῶν Ἐπιστημῶν, καὶ ἠγωνίζετο μάλιστα μὲ ἓναν μουσικὸν τρόπον νὰ ἐνώσῃ ὅμως τὴν φυσικὴν Θεωσκειάν, τὴν Ἠθικὴν, τὴν Φυσικὴν καὶ τὴν Μαθηματικὴν. Ἐπιμελεῖτο δὲ πρὸ πάντων νὰ διορθώσῃ τὰ ἦθη, καὶ ἐξῆσε μίαν ζωὴν τῷ ὄντι ἀσκητικὴν, ὅπως ἠμπορῆσῃ νὰ ἦναι παράδειγμα τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς καλῆς πολιτείας εἰς τὴν μαθητῆς τε. Ἐδίδασκεν εἰς τὸ κάτω μέρος τῆς Ἰταλίας, εἰς τὸ νῦν λεγόμενον βασίλειον τῆς Νεαπόλεως, ὅπως τότε ὠνομάζετο Μεγάλη Ἑλλάς. Ἐδίδασκε δὲ πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ ταῦτα· Πέντε ἐχθροὶ εἶναι, ὅπως πρέπει νὰ τῆς πολεμῶμεν· ἡ ἀρρώστια τῆ σώματος, ἡ ἀμάθεια, τὰ πάθη, οἱ ἀποστασίαι τῶν πόλεων, καὶ αἱ διαφοραὶ εἰς τὰ ὀσπήτια. Ἡ θεολογία τε ἦτορ ἐξαίρετος· ἐδίδασκεν ἓναν Θεὸν δημιουργὸν ὅλων τῶν κτισμάτων, τὸν ὁποίον ἐξεωρῆσεν ὡς ἓνα

ἕνα ἄπειρον καὶ παντοδύναμον πνεῦμα, ἀπᾶδες, ἀόρατον καὶ μόνῳ τῷ νῷ καταληπτόν. Ὅθεν πρό-
πει νὰ βάνωμεν ὅλην μας τὴν σκεδὴν καὶ ἐπιμέ-
λαιαν, ἔλεγε, διὰ νὰ γενώμεθα ὅμοιοι τῷ Θεῷ
διὰ τῆς γνώσεως τῆς ἀληθείας, εἰς τῆς ὁποίας
τὴν γνῶσιν διὰ νὰ φθάσωμεν πρέπει νὰ τὴν ζι-
τῶμεν μὲ μίαν καρδίαν καὶ ἀπαθῆ ψυχὴν. Ἐνα
ἀπὸ τὰ κεφαλαίωδη τε δόγματα ἦτον ἡ Με-
τεψύχωσις· ὅθεν ἐμπόδιζε νὰ μὴ φονεύωσι τὰ
ζῶα, μήτε νὰ τὰ τρώγωσι.

P.

Ριγύλλος. Ἀνδρείος στρατηγὸς τῶν Ρωμαίων,
ὅσις πολλάκις ἐνίκησε τὰς Καρχηδονίους· ὕστερον
δὲ εἰς μίαν μάχην ἐνεδρευθεὶς ἐπιάθη σκλάβος
ἀπ' αὐτῆς, εἰς τῆς ὁποίας ἔμοσεν, ἂν τὸν ἀ-
θήσωσι, νὰ καταπέσῃ τὴν Γερσίαν, διὰ νὰ τε-
λειώσωσι τὸν πόλεμον καὶ νὰ ἀλλάξωσι τὰς
αἰχμαλώτους, καὶ ἂν δὲν τὴν καταπέσῃ, νὰ ἐπι-
στέψῃ πάλιν εἰς αὐτῆς. Φθάνοντας δὲ εἰς τὴν
Ρώμην ἐκατάπασε τὴν Γερσίαν τὸ ἐναντίου
νὰ ἐξακολουθήσωσι τὸν πόλεμον, διατὶ οἱ Καρ-
χιδόνιοι ἦσαν ἀδύνατοι, καὶ νὰ μὴν ἀλλάξωσι
τῆς αἰχμαλώτης, διατὶ οἱ αἰχμάλωτοι Ρω-
μαῖοι ἦσαν ὀλίγοι καὶ αὐτοὶ γηραλέοι, οἱ δὲ Καρ-
χιδόνιοι πολλοὶ καὶ ῥωμαλέοι, προτιμῶντας τὸ
καλὸν τῆς πατρίδος ἀπὸ τὸ ἰδιόντε συμφέρον.
Ἐπειδὴ δὲ ἡ Γερσία τὸν ἐπαρακινῆσε νὰ ἀπο-
μῆνῃ, καὶ νὰ μὴν κρατῇ τὸν ὄρκον, ὅτῃς ἔγινεν εἰς
τὴν ἀνάγκην, καὶ τὸν ἐπαρακαλῆσαν ὁμῆ τὰ
τέκνα, ἡ γυναῖκα, οἱ φίλοι καὶ οἱ συγγενεῖς τε,
δὲν ἠθέλησε νὰ παραβῆ τὸν ὄρκον τε, ἀλλ' ἐπι-
στέψαντας εἰς τὰς Καρχηδονίους ἐδιηγήθη εἰς αὐ-
τῆς καὶ τὸ στρατήγημά τε καὶ τὴν ἀπόφασιν τῆς
Γερσίας· οἱ δὲ Καρχηδόνιοι τοῦ ἔβαλαν εἰς μίαν

σκλη-

σκληρὰν φυλακὴν, εἰς τὴν ὁποίαν τὸν ἔβασαν
νὰ διαφόρος παιδείας τόσον καιρὸν, ἕως
ὅτῃς τὸν ἐφόνευσαν.

Σ.

Σενέκας. Περίοικος φιλόσοφος ἀπὸ τὴν Κερδε-
βιν πόλιν τῆς Ἰταλίας, ὅσις ἔτι νέος ὢν ἦλθε
μετὰ τῆ πατρὸς αὐτῆ εἰς τὴν Ρώμην, καὶ ἐδι-
δάχθη τὴν Ῥητορικὴν καὶ Φιλοσοφίαν, εἰς τὰς
ὁποίας εὐδοκίμησε διὰ τὴν φυσικὴν τε εὐγλωτ-
τίαν καὶ ἀγχινοίαν. Ὑστερον δὲ ἔγινε καὶ διδάσκα-
λος τῆ Νέρωνος, ὅσις τὸν εὐλαβεῖτο πολλὰ, καὶ
τὸν ἐφιλοδώρη ὑπέμετρα, ὅτῃς ἔγινεν ὑπερ-
πλητὸς. Ὁ Σενέκας σοφιστικὸς ἐκατάλαβεν,
ὅτι αὐτὴ ἡ λαμπρὰ τύχη θέλει κινήσῃ ἀναγκαίως
τὸν φθόνον κατ' αὐτῆ. Ὅθεν πολλάκις ἠθέλησε
νὰ προσφέρῃ τὸ περισσότερον μέρος τῆς πλετῆς
τῆ εἰς τὸν Νέρωνα, διὰ νὰ ἀποσύγῃ τὸν φθόνον.
Ἀλλ' ἡ τύχη τε μετεβάλλῃ ὕστερον αὐτῆ
ἐαυτῆς· ἐπειδὴ ὁ βασιλεὺς, ὅτῃς ἀλλάξε πλέον
ὀλοτελεῖς τὰ ἤδη τε, ἔλαβε κρυφᾶ μεγάλην
ὄργην κατ' αὐτῆ, καὶ μετὰ μίαν πολυχρόνιον
προσποίησιν τὴν ἔθαξε φανερὰ προσάξοντάς του
ὑπὸ τὸ πρόσχημα, ὅτι μετείχε καὶ αὐτὸς τῆς
συνωμοσίας τῆ Τείσανος ἐναντίον τε, ἀπὸ τὴν
ὁποίαν ἦτον πάντῃ ἀθῶος, νὰ σικώσῃ εὐθύς
τὴν ζωὴν τε μὲ ὅ,τι λογιῆς τρόπον θέλῃσῃ.
Ἐτελείωσεν ἔν ὁ Φιλόσοφος μὲ μίαν Σταϊκὴν
μεγαλοψυχίαν τὴν προσαγῆν τῆ Τυράννε εἰς
ἕνα Ὑποστατικόν τε 65 ἔτι μετὰ Χριστὸν, ὅτε
ἐφλεβοτόμησεν εἰς τὸ λητρὸν, καὶ ἔτω ἔχασεν
ὁμῆ καὶ τὸ αἷμα καὶ τὴν ζωὴν εἰς τὸν 62 χρόνον
τῆς Ἡλικίας τε. Ἐγραφε δὲ πολλὰ Βιβλία
περὶ διαφόρων φιλοσοφικῶν ὑποθέσεων κατὰ τὴν
δόξαν τῶν Σταϊκῶν.

Σιμ-

Σιπλίκιος. Περιπατητικός Φιλόσοφος ἀπὸ τὴν Κιλικίαν. Ἦκμασεν εἰς τὸν δεύτερον αἰῶνα ἀπὸ Χ. Γ. καὶ ἔγραψεν Ὑπομνήματα εἰς τὸν Ἀριστοτέλην καὶ εἰς τὸ Ἐγχειρίδιον τῆς Ἐπικλήτους, διὰ τὰ ὁποῖα ἔλαβε μεγάλην φήμην.

Σκηπίων, ὁ ἐπικληθεὶς πρεσβύτερος, ἀνδριότατος στρατηγὸς τῶν Ῥωμαίων, ὅστις ἐνίκησε τὴν Καρχηδονίαν ἐντε Ἰσπανία καὶ Ἀφρική, καὶ τελευταίου αὐτὸν τὸν Ἀννίβαν, ὅπερ ἔσάθη τὸς χρόνος ὁ τρόμος τῶν Ῥωμαίων, καὶ ἐπλησίασε τὸσαις φοραῖς μέχρι τῶν πυλῶν τῆς Ῥώμης, ἐμπροσθεν αὐτῆς τῆς Καρχηδονος κατὰ κράτος, διὰ τὴν ὁποῖαν νίκην ἐθριάμβευσεν εἰς τὴν Ῥώμην καὶ ὠνομάσθη Ἀφρικανός. Ἰὺς δὲ ἐκγονοῦ Σκηπίων ὁ νεώτερος κεκοσμημένος ὁμοίως συνέσκη καὶ ἀνδρεία μετὰ πεντήκοντα ἔτη ἐκυρίευσεν τὴν Καρχηδόνα καὶ τὴν κατηδάρισε, καὶ ὠνομάσθη καὶ αὐτὸς Ἀφρικανός.

Σοφοκλῆς. Ἀθηναῖος, ὁ κορυφαῖος τῶν τραγικῶν Ποιητῶν, τὸν ὁποῖον διὰ τὴν χάριν τῶν εἰχῶν ἄλλοι μὲν τὸν ὠνομάσαν μελισσαν, ἄλλοι δὲ Σαφῆνα ἄπτικη. Ἦτον φρόνιμος, ἀνδρείος καὶ πολλὰ ἀρετῶν, ἀλλ' ἰσχυροφανος. Ἐσύνθεσεν 120 Τραγωδίας μετὰ τιμῶν Ἐλεγείων καὶ Ὑμνων εἰς τιμὴν τῆς Ἀπόλλωνος, ἀπὸ τῆς ὁποίας μόνον 7 σώζονται. Ἀπέθανε τῷ σέβητι χρόνῳ τῆς 93 Ὀλυμπ. 405 ἔτη πρὸ Χριστοῦ ἕως τὸν 88 χρόνον τῆς Ἡλικίας τε.

Στράβων. Φιλόσοφος, Ἱστορικός καὶ Γεωγράφος ἀπὸ τὴν Ἀμάσσαν πόλιν τῆς Καππαδοκίας, ἢ τῆς Πόντου. Ἦτον ἐκ γένους λαμπρῶν, τὸ ὁποῖον ἐκατάγετο ἀπὸ τὴν ἐν Κρήτῃ Γνωσσοῦ. Ἦκμασεν εἰς τὸν καιρὸν τῆς Αὐγῆς καὶ τῆς Τιβερίου, καὶ συνέγραψε μίαν Γεωγραφίαν θαυμαστὴν εἰς 17 Βιβλία διηρημένην, ἀπὸ τὴν ὁποῖαν δυνατὰ ἔ-

κακὸς νὰ καταλάβῃ τὴν πολυμάθειαν καὶ μελέτην τε, ὅπερ ἔταξίδευσεν ὅλης τῆς γῆς καὶ ἐγνώρισεν ὅλα τὰ ἔθνη, περὶ τῶν ὁποίων ἄφη Ἀναφέρει εἰς αὐτὴν καὶ ἄλλα βιβλία ἐπέγραψεν, ἀλλὰ φαίνεται νὰ ἐχάρισαν διότι εἶναι γνωστὰ. Ἀπέθανεν ὑπεργήρως εἰς ἡλικίαν τριῶν 25 ἔτη μετὰ Χριστοῦ.

Σφίγξ. Ἦτον τέρας γυναικῶδες, ὁπῆιέτριβε πλησίον τῶν Θιβῶν εἰς ἕνα βουνόν. Ἰκε κεφαλὴν καὶ χεῖρας κόρης, σῶμα κυνὸς, πτερὰ ἀετῆ, ὄνυχας λέοντος, ἔραν δράκοντ καὶ φωνὴν ἀνθρώπου. Αὐτὴ ἐπρόβαινε εἰς τῶν ἀνθρώπων ὅπερ διέβαινον ἐκάθεν ἕνα ζήτημα, καὶ ἐπεξέειπε μετὰ τὸ ὀνυχιάτης ἐκείνης ὅπερ διέδύνοντο νὰ τὸ λύσωσι. τὸ ζήτημα ἦτον τῆς τριτοῦ εἶναι ἐκεῖνο τὸ ζῶον, ὅπερ τὴν αὐγὴν περιπατεῖ μετὰ τέσσαρας πόδας, τὸ μεσημέρι μετὰ δύο, καὶ τὸ βράδυ μετὰ τρεῖς. Ἐπειδὴ δὲ ὁ τῆς βασιλεὺς τῶν Θιβῶν Κρέων διὰ τὴν μεγάλην ζημίαν ὅπερ ἔκαμνε αὐτὴ ὑπεχέθη εἰς ἐκεῖνη ὅπερ ἤθελε λύσει τῆτος τὸ Αἰνίγμα, ὅχι μόνον τὴν ἀδελφὴν τε Ἰοκάστην νὰ δώσῃ εἰς γυναῖκα, ἀλλὰ καὶ διάδοχον τῆς θρόνου νὰ τὸν καὶ, ὑπήγευ ὁ Οἰδίπτος εἰς τὴν Σφίγγα, καὶ ἔλυε τὸ αἰνίγμα τῆς λέγοντας, ὅτι τῆτος τὸ ζῶον εἶναι ὁ ἀνθρώπος. Ὅθεν ἀπὸ τὸ κακὸν τῆς εἰρήνης ἡ Σφίγξ ἀπὸ τὸν κρημνὸν κάτω εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ἐπνίγη. Δι' αὐτὴν λοιπὸν τὴν αἰτίαν ἔλαβε μετὰ ὁ Οἰδίπτος τὴν Ἰοκάστην εἰς γυναῖκα, ἀλλὰ διὰ μέγαλον κακὸν τῆς αὐτῆς καὶ αὐτῆς ἐπειδὴ καὶ αὐτὴ ἦτον μήτηρ τῆς Οἰδίπτος.

Σωκράτης. Ἀθηναῖος, ὁ κορυφαῖος ὅλων τῶν παλαιῶν Φιλοσοφῶν. Ἐγενήθη ἕτος ὁ μέγας καὶ θαυμαστός ἀνὴρ εἰς τὰς Ἀθήνας ἐπὶ τῆς 78 Ὀλυμπ. 469 ἔτη πρὸ Χριστοῦ. Πρώτον μὲν ἐδίδαξθη αὐτὸς τὴν τέχνην τῆς πατρὸς τε, ὅπερ

ἦτον ἡ Ἐρμογλυφική, εἰς τὴν ὁποίαν ἐνασχολήθη μερικὸν καιρὸν, ἐπειδὴ ὑσερήθη τῆς περιεσσίας τε διὰ τὴν ἀπιστίαν τῆ Ἐπιτρόπῃ τε· Ἄλλ' ὀυλίγα εὐρήκεν αὐτὸς τρόπον νὰ εὐχαρισήσῃ τὸ πνεῦμά τε, ὅπῃ ἦτον δι' ἄλλα μεγαλύτερα καὶ ὑψηλότερα πράγματα διωρισμένου· διότι ἕνας πλέσιος φιλόσοφος ὀνόματι Κρίτων τὸν ἐπῆρεν εἰς τὸ ἐσπῆτιόν τε, καὶ ὄχι μόνον τῆ ἔδακεν ὄλα τὰ πρὸς τὸ ζῆν ἀναγκαῖα, ἀλλὰ τὸν ἐδίδαξε καὶ τὴν Φιλοσοφίαν, τὴν ὁποίαν τὴν ἔξακολέθησεν αὐτὸς ὑσερον μὲ μεγάλην ἐπιμέλειαν ὑποκάτω εἰς τὸν Ἀρχέλαον καὶ Ἀναξαγόραν τῆς φιλοσόφῃς, καὶ πρὸς τῆ Φιλοσοφίᾳ ἔμαθε καὶ τὴν Ρῆτορικὴν, Μυσικὴν, Ποιητικὴν καὶ Μαθηματικὴν εἰς τὴν πατρίδα, χωρὶς νὰ χρειασθῆ νὰ ζητήσῃ αὐτὴν τὴν ὑσερινὴν Ἐπισημὴν εἰς τὰ ξένα γένη. Ἐν τῷ ἀναμεταξὺ δὲ ἐδέλευσεν αὐτὸς ὅσον ἐδυνήθη τὴν πατρίδα, καὶ ὄχι μόνον ἔκαμε μερικὰς ἐκστρατείας πρὸς διαφέντευσιν αὐτῆς, ἀλλ' ἔλαβε καὶ τὸ ἀξίωμα τῶν δικαστῶν μὲ τὸ ὁποῖον ἀντεστάθη ἰσχυρῶς εἰς τὰς δυνατείας καὶ ἀδικίας τῶν τότε τριάκοντα Τυράννων. Ἀλλὰ τὸ κυριώτερον τε ἔργον ἦτον ἡ Φιλοσοφία, τὴν ὁποίαν ἐζήτη αὐτὸς μὲ μίαν θυμακὴν μέθοδον νὰ τὴν μεταδίδη εἰς τῆς συμπολίτας τε, καὶ νὰ τῆς παρακινή μὲ τὸ παράδειγμά τε εἰς τὴν ἀρετήν. Αὐτὸς ἀφῆσεν ὄλας τὰς ματαίας ἐρωτήσεως καὶ θεωρίας τῶν ἀκαταλήπτων πραγμάτων, καὶ τὰς σοφιστικὰς ἐρίδας καὶ φιλονικίας, ἐδόθη δὲ ὄλος δι' ὄλα εἰς τὴν Ἠθικὴν Φιλοσοφίαν, ὅπῃ καταγίνεται περὶ τὰ ἦθη καὶ τὰ Καθῆκοντα τῶν ἀνθρώπων, καὶ μὲ τῆτο ἔκαμε πολὺ καλὸν εἰς τῆς ἄλλῃς, ὅμως μεγάλου κακὸν εἰς τὸν ἑαυτὸν τε, ἐπειδὴ ἐπροξένησε τὸν θάνατόν τε· διότι κινηθέντες κατ' αὐτῆ οἱ Σοφισταί, ὅπῃ ἦσαν τότε εἰς μεγάλην ὑπόληψιν, μὲ κάποιους ἄρχοντας, εἰς τῶν ὁποίων

καὶ τῶν δύο τὰς ἀδικίας καὶ τὴν ἀλαζονείαν ἀντιέκετο ἀνδρείως ὁ Σωκράτης, τὸν ἐσυκοφάντησαν ὡς ἄθεον καὶ φθορέα τῶν νέων, καὶ κατέπεσαν τῆς κριτῆς, ὅπῃ μὲ ὄλην τὴν ἀθωότητά τε κατεδικάθη εἰς θάνατον, τὸν ὁποῖον καὶ τὸν ὑπέμεινε αὐτὸς γενναίως εἰς τὸν πρῶτον χρόνον τῆς 95 Ὀλυμπ. 400 ἔτη πρὸ Χριστοῦ πίναντας τὸ κώνειον. Αὐτὸς ἔλεγε πάντοτε, ὅτι τῆτο μόνου ἡξέυρη, πῶς δὲν ἡξέυρη τίποτε. Ἐσυμῆδιζε δὲ νὰ λέγῃ καὶ ταῦτα· ὁ καλὸς φίλος εἶναι μέγας θησαυρὸς· οἱ ἄνθρωποι ἀγωνίζονται τόσον πολὺ νὰ ἔχωσι μίαν εἰκόνα, ὅπῃ νὰ παρομοιάζῃ τὴν πρωτότυπον, καὶ δὲν ἐπιμελῆνται νὰ γένωσιν ὅμοιοι τῷ Θεῷ, τῆ ὁποῖε εἶναι αὐτοὶ εἰκόνα· καὶ σολίζονται μὲν κατ' ἡμέραν εἰς τὸν καθρέπτην, δὲν φροντίζου δὲ νὰ σολίζωσιν τὴν ψυχὴν των μὲ τὴν Ἀρετήν.

T.

Τιμολέων. ἦτον υἱὸς Τιμοδήμου καὶ Δημαρίας ἀπὸ τὴν Κόρινθον, ἄνθρωπος πολλὰ φιλόπατρις καὶ πρῶτος, συνετὸς ἐν τοῖς πράγμασι, καὶ γενναῖος ἐν τοῖς πολέμοις, ὅσις ἀπεστάλη ἀπὸ τῆς Κορινθίης κατὰ ζήτησιν τῶν Συρακυσίων στρατηγὸς εἰς τὴν Σικελίαν, διὰ νὰ τὴν ἐλευθερώσῃ ἀπὸ τὴν Τυραννίαν τῆ Διονυσίε, τὴν ὁποίαν καὶ τὴν ἐλευθέρωσε πολλὰς ὑπομείνας κόπῃς καὶ κινδύνῃς καὶ ταλαιπωρίας, καὶ τὴν ἐκαθάρισεν ἀπὸ ὄλας τῆς κακῆς ἀνθρώπῃς, μὲ τὸ ὁποῖον ὑποχρέωσε τῆς Συρακυσίης, οἱ ὁποῖοι διὰ σημεῖον τῆς εὐχαριστίας των, καὶ δι' ἀνταμοιβὴν τῶν κόπῃων τε τὸν ἔκλεξαν ἄρχοντα νὰ διοικῆ μετὰ τῶν ἄλλων τὴν νῆσον, ἀλλ' αὐτὸς παραίτησεν αὐτὸ τὸ ἀξίωμα, καὶ ἐκατοίκησεν ἔξω εἰς ἕναν ἀγρὸν ὡς ἰδιώτης, ὅπῃ καὶ ἀπέθανε, τὸν ὁποῖον τὸν ἔθαψαν δημοσίως οἱ Συρακυσίοι, καὶ τὸν ἐτί-

μασαν με ἄλλας τὰς γυμνικὰς ἢ μουσικὰς ἀγῶ-
νας ὡς κοινὸν εὐεργέτην.

Τύχη. Θεὰ προσκυνητὴν παρὰ τοῖς Ἑλλησι
ἢ Ῥωμαίοις ἔφορος τῶν καλῶν ἢ κακῶν ἐκβά-
σεων. Ὁκοδόμησαν αὐτῇ διαφόρους ναοὺς εἰς πολ-
λὰς πόλεις. Τὴν ζωγραφίζουσι διαφόρους, μάλιστα
δὲ ὡς μίαν γυναῖκα ἰσαμένην ἑπάνω εἰς μίαν
σφαῖραν, ὅπῃ ἔχει τὴν κόμην ἀπλωμένην ἐκ-
προσθεν εἰς τὸ μέτωπον, ὅπῃ φαίνεται ἂν ἐν
τυφλῇ ἢ μανικῇ, καθὼς εἶναι ἰσορριζμένη εἰς τὴν
παρῆσαν χαλκογραφικὴν εἰκόνα.

Χ.

Χρυσίππος. Στωϊκὸς Φιλόσοφος ἀπὸ τῆς Σόλης
πόλεως τῆς Κιλικίας. Ἦτον μαθητὴς τῆ Κλεάν-
δρου, ἢ ἐλάτῃ ὁ ἀπιστημώτατος ὅλων τῶν πα-
λαιῶν Στωϊκῶν Φιλοσόφων, τὸν ὁποῖον ἐσοχά-
ζοντο αὐτοὶ ὡς εἰδῶν ἢ ἐδραίαμα τῆς φιλοσο-
φίας των. Ἔῤῥχε μεγάλην ἀγχινοσίαν, ἢ ἔγραψε
πολλὰ βιβλία, τὰ ὅποια ἦσαν ὑπὲρ τὰ 700,
ἐξ ὧν μόνον 200 ἦσαν Διαλεκτικά· πλὴν ὅλα
γενιάτα ἀπὸ ἀσάσκων, τρυφολογίας ἢ ἀντι-
λογίας. Ὅμως ἡ Διαλεκτικὴ τῆ ἦτον εἰς τό-
σιν ὑπόληψιν παρ' αὐτοῖς, ὅπῃ ἔλεγαν, ἂν οἱ
θεοὶ ἐχρηάζοντο Διαλεκτικὴν, ἤθελαν μετα-
χρησθῆν ἐκείνην τῆ Χρυσίππου. Οἱ Στωϊκοὶ τὸ
ἐσοχάζοντο Θεῶν οἰκονομίαν ὅπῃ ἐγεννηθῆ εἰς
τὸν καιρὸν τῆ Καρνεάδε, διὰ τὴν ἀναιρέσιν τὰς
ἐνστάσεις τῆ. Αὐτὸς ἦτον ὁ πρῶτος Φιλόσοφος,
ὅπῃ ἐκατάλαβε τὴν ἀλήθειαν εἰς τὴν περὶ τῆς
ἐλευθερίας καὶ ἀνάγκης διδασκαλίαν. Ἀπέθαν-
εν ὁ Χρυσίππος ἐπὶ τῆς 143 Ὀλυμπ. εἰς τὸν
73 χρόνον τῆς ἡλικίας τῆ.

Π Ύ Ν Λ Ξ Β!

τῶν ἐν τῷδε τῷ βιβλίῳ περιλαμβανόμενων Κεφαλαίων

Σελ.

Κ έβητος Θηβαῖος Πίναξ	-	-	-	1
Ε πικτήτης Στωϊκῆ Ἐγχειρίδιον	-	-	-	73
ΚΕΦ. Α! Περί διαιρέσεως καὶ φύσεως τῶν πραγμάτων	-	-	-	-
- Β! Ὅτι ἡ μὲν ματαία ἀποφυγὴ τῶν λυπηρῶν πραγμάτων κάμνει τὸν ἄνθρωπον δυσυχῆ, ἡ δὲ ἀπότευξις τῶν ἐπιθυμητῶν ἀ- τυχῆ· ἢ ὅτι ὁ πρωτόπαιρος μαθητὴς πρέπει νὰ μετριάσῃ τὰς ἐπιθυμίας τῆ	-	-	-	79
- Γ! Ὅτι πρέπει νὰ σοχαζώμεθα τὴν φύσιν τῶν πραγμάτων, ὅπῃ μᾶς χαροποιῶσιν, ἢ συντεί- νεσιν εἰς τὴν χρείαν μας, ἢ τὰ ἀγαπῶμεν	-	-	-	81
- Δ! Ὅτι πρέπει νὰ σοχαζώμεθα ἐκά- να ὅπῃ συμβαίνουσιν εἰς κάθε πράγμα	-	-	-	82

- ΚΕΦ. Ε! Ὅτι αἱ προλήψεις ἔχῃ τὰ πράγματα ταρατῆσαι τὸς ἀνθρώπους, καὶ ὅτι ὁ Σοφὸς δὲν μεμφμοιοῖται - - - 84
- ΣΤ! Ὅτι πρέπει νὰ καυχᾶται τινὰς διὰ τὰ ψυχικὰ ἀγαθὰ, ἔχῃ διὰ τὰ τυχηρά· καὶ τίς ἡ ἀληθῆς καύχησις τῷ ἀνθρώπῳ - 86
- Ζ! Ὅτι πρέπει νὰ ἔχη τινὰς τὸν νῦν τε προσηλωμένον εἰς τὸν Θεόν, καὶ νὰ εὐχάζεται ὅλα τὰ ἄλλα πράγματα πάρεργα - - 87
- Η! Ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἐπιθυμῇ τινὰς τὰ ἀδυνατά - - - 89
- Θ! Ὅτι ἡ ψυχὴ εἶναι φύσιν ἐλευθερά καὶ ἀνεμπόδιστος - - -
- Ι! Ὅτι πρέπει νὰ ἀντιτάτῃ τινὰς τὰς Ἀρετὰς εἰς τὰς Κακίας 90
- ΙΑ! Ὅτι ἡμεῖς οἱ ἄνθρωποι δὲν χάνομεν τὰ ἐδικὰ μας, ἀλλ' ἀποδίδομεν εἰς τὸν Θεὸν τὰ ἐδικὰ τε - - - 92
- ΙΒ! Ὅτι πρέπει νὰ φροντίζῃ τινὰς περισσότερο διὰ τὴν προκοπὴν τε, καὶ νὰ προτιμᾷ τὴν ἰσυχίαν τῆς ψυχῆς τε ἀπὸ ὅλα τὰ καλὰ τῷ Κόσμῳ - - 93
- ΙΓ! Ὅτι πρέπει νὰ καταφρονῇ τινὰς τὴν ὑπόληψιν τῶν χυδαίων περὶ ἑαυτῶ, καὶ ὅτι δύσκολον εἶναι νὰ φροντίζῃ τινὰς ὁμῶς περὶ πολλῶν - - - 96

- ΚΕΦ. ΙΔ! Ὅτι μάτην ἐπιθυμῆμεν νὰ φυλάττωμεν σφῶ καὶ ἀβλαβῆ ἔχθρα ὅπῃ δὲν εἶναι εἰς τὴν ἔξουσίαν μας· καὶ τίς ἐστὶ Κύριος - 97
- ΙΕ! Ὅτι πρέπει νὰ λαμβάνῃ τινὰς ἐκεῖνα ὅπῃ τῷ δίδονται καὶ νὰ τὰ μεταχειρίζεται μετρίως, νὰ μὴν ἐπιθυμῇ δὲ ἐκεῖνα ὅπῃ δὲν τῷ δίδονται - - - 98
- ΙΣΤ! Ὅτι πρέπει νὰ συμπάσχη τινὰς ὡς ἄνθρωπος φυλάττων ὁμῶς τὴν ἀταραξίαν τῆς ψυχῆς τε 101
- ΙΖ! Ὅτι ἡ παρῶσα ζωὴ εἶναι ὁμοίαν θεάτρῳ, καὶ ὅτι πρέπει νὰ πολιτευώμεθα ἀξίως τῷ ἐπαγγέλματι ἡμῶν - - - 102
- ΙΗ! Ὅτι ὁ Σοφὸς ἐκ παντὸς πρίγματος καὶ συμβεβηκότος ἠμπορεῖ νὰ ὠφεληθῆται - - - 103
- ΙΘ! Ὅτι πρέπει νὰ ἐπιχειρίζεται τινὰς πράγματα ἀνάλογα μετὰ τὰς δυνάμεις τε, καὶ νὰ μὴ μακαρίζῃ κανέναν διὰ τὰ ἔξωτερικά καλά· καὶ ὅτι ἡ ἀληθῆς ἐλευθερία εἴσεται εἰς τὴν καταφρόνησιν τῶν ἔξωτερικῶν πραγμάτων - - - 104
- Κ! Ὅτι ἡ πρόληψις συγχίζῃ τὸς ἀνθρώπους· καὶ ὅτι ἡ ἀναβολὴ ἐν ταῖς κρίσεσι τῶν πραγμάτων εἶναι ἀναγκαία - - - 106
- ΚΑ! Ὅτι ἡ μνήμη καὶ μελέτη τῶν θανάτων εἶναι ὁδὸς τῆς σατηρίας 107

- ΚΕΦ. ΚΒ!** Ὅτι ὁ Φιλόσοφος δὲν πρέπει νὰ ψιρᾷ τὰς φλυαρίας τῶν χυδαίων, καὶ ὅτι ἡ ὑπομονὴ τῆ προξενᾷ αἰώνιον δόξαν - - 107
- **ΚΓ!** Ὅτι πρέπει νὰ φυλάττη τινὰς τὴν ἀληθῆ ἐπαγγελίαν τῆ βίης, καὶ νὰ εὐχαρισῆται εἰς τὴν μαρτυρίαν τῆς συναδήσεώς τε - 109
- **ΚΔ!** Ὅτι ὁ Φιλόσοφος, καὶ ἂν εἶναι πτωχὸς, δύναται νὰ ὠφελήσῃ τὴν Κοινότητα διδάσκοντας τὴν ἀρετὴν, καὶ προτρέπωντας τῆς πολίτας εἰς αὐτὴν μετὰ τὸ παράδειγματῆ· καὶ ὅτι πρέπει νὰ ζητῶμεν ἀπὸ τὸν καθ' ἕνα ἕκαστα ὅπῃ δύναται καὶ χρεωστῆ νὰ κάμνῃ - - - 110
- **ΚΕ!** Ὅτι πρέπει νὰ συγχαίρηται τινὰς τοῖς ἄλλοις διὰ τὴν ἀπόλαυσιν τινῶν ἀγαθῶν, καὶ νὰ μὴ τῆς φθουῆ· καὶ ὅτι ἡ εὐνοία κοινῶς πωλεῖται διὰ κολακείαν, καὶ ὁποῖος δὲν τὴν ἀγοράζῃ δὲν ἔχει ἕτε ἕξοδα, ἕτε λύπην 114
- **ΚΣΤ!** Ὅτι πρέπει νὰ κρίνωμεν περὶ τῶν ἡμετέρων λυπηρῶν συμβεβηκότων, καθὼς καὶ περὶ τῶν ξένων - - - 116
- **ΚΖ!** Ὅτι κάθε ἄνθρωπος ὑπόκειται ταῖς δυχερείαις καὶ βατάνοις τῆ βίης - - - 117
- **ΚΗ!** Ὅτι εἰς τὴν ἐξουσίαν μας εἶναι νὰ μὴ παραττώμεθα ἀπὸ τὴν φαντασίαν τῶν κακῶν - - - 118

- ΚΕΦ. ΚΘ!** Ὅτι πρέπει νὰ σοχαζώμεθα ἀκριβῶς ἐπὶ παντὸς πράγματος τὰ ἠγόμενα καὶ τὰ ἐπίομενα, καὶ ἕτων νὰ τὸ ἐπιχαριζώμεθα· προσέτι καὶ αὐτὸ τὸ πρᾶγμα καθ' ἑαυτὸ καὶ τὰς δυνάμεις μας διὰ νὰ μὴν ἐντροπιασθῶμεν - 119
- **Λ!** Ὅτι ἡμεῖς πρέπει νὰ κάμνωμεν τὸ χρέος μας πρὸς πάντας, καὶ ἂν ἄλλοι δὲν κάμνωσι τὸ χρέος τῶν πρὸς ἡμᾶς - - - 124
- **ΛΑ!** Ὅτι ἀληθῆς εὐσέβεια εἶναι νὰ φρονῆ τινὰς ὀρθῶς περὶ Θεῶ καὶ νὰ εὐχαρισῆται εἰς τὴν θείαν τε πρόνοιαν· καὶ ὅτι δὲν ἡμπορῆν νὰ ἦναι εὐσεβεῖς, ὅσοι δὲν βάνησι τὴν εὐτυχίαν εἰς τὰ ψυχικὰ ἀγαθὰ, καὶ κάθε ἕνας χρεωστῆ νὰ λατρεύῃ καὶ νὰ προσκυνῆ τὸν Θεὸν κατὰ τὰ ἔθημα τῆς πατρίδος τε - - - 125
- **ΛΒ!** Ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἐρωτᾷ τινὰς τοῦ χρισμοῦ περὶ τῶν Καθηκόντων τε, ἀλλὰ περὶ τῶν ἀδήλων πραγμάτων, ὅπῃ δὲν δύναται νὰ τὰ προγνωρίσῃ· καὶ ὅτι ὁ Φιλόσοφος δύναται νὰ μεταχαρισθῇ κάθε συμβεβηκὸς πρὸς τὸ συμφέρον τε - 130
- **ΛΓ!** Ὅτι πρέπει νὰ διορίσωμεν τίλογῆς ἄνθρωποι νὰ ἡμεθα, καὶ ποῖα Καθήκοντα νὰ φυλάττωμεν εἰς τὴν ζωὴν - - - 133

- ΚΕΦ. ΛΔ!** Ὅτι πρέπει νὰ νικᾷ τινὰς τὰς σαρκικὰς Ἡδονὰς καὶ τὰς κακὰς ἐπιθυμίας - - - 140
- **ΛΕ!** Ὅτι πρέπει νὰ σοχαζώμεθα αὐτὸ τὸ ἔργον, ἔχῃ τὴν κρίσιν τῶν χυδαίων - - - 141
- **ΛΣΤ!** Ὅτι πρέπει νὰ ἀπορεύγη τινὰς εἰς τὰ τραπέζια τὴν λαιμαργίαν καὶ νὰ φυλάττη τὴν μετριότητα καὶ εὐταξίαν - - - 142
- **ΛΖ!** Ὅτι πρέπει νὰ μετῶ τινὰς τὴν δυναμίντε, καὶ ἔτω νὰ ἐπιχηρρίζηται κανένα ἔργον - - - 144
- **ΛΗ!** Ὅτι πρέπει νὰ προσέχη τινὰς νὰ μὴ βλάβῃ τὴν ψυχὴν τε 145
- **ΛΘ!** Ὅτι τῆς μὲν φύσεως αἱ χρεῖται εἶναι ὀλίγαι, τῶν δὲ ἐπιθυμιῶν ἄμετροι - - - 146
- **Μ!** Ὅτι πρέπει νὰ προτιμᾷ τινὰς τὴν σεμνότητα τῶν γυναικῶν ἀπὸ τὸ κάλλος, καὶ ὅτι ὁ ἀληθὴς σολισμὸς τῶν γυναικῶν εἶναι αἰ ἀρεταί - - - 147
- **ΜΑ!** Ὅτι ὀλίγον πρέπει νὰ περιποιώμεθα τὸ σῶμα, κατ' ἔσοχὴν δὲ νὰ ἐπιμελώμεθα τὴν ψυχὴν - - - 149
- **ΜΒ!** Τί φρουῶσιν ἢ ὀμιλῶσιν ἄλλοι περὶ ἡμῶν, αὐτοὶ ἄς ὄψωνται - —
- **ΜΓ!** Ὅτι πρέπει νὰ θεωρῶμεν κάθε πρᾶγμα ἀπὸ τὸ ἐλαφρότερον μέρος, ἔχῃ ἀπὸ τὸ βαρύτερον 150

- ΚΕΦ. ΜΔ!** Ὅτι δὲν πρέπει νὰ καυχᾶται τινὰς διὰ τὰ δῶρα τῆς τύχης, ἀλλὰ διὰ τὰ ἀγαθὰ τῆς ψυχῆς 151
- **ΜΕ!** Ὅτι δὲν πρέπει νὰ θεωρῶμεν μόνον τὸ πρᾶγμα, ἀλλὰ καὶ τὴν αἰτίαν τῆς πρηνιότητος - 152
- **ΜΣΤ!** Ὅτι πρέπει νὰ δευχώμεν ἐμπράκτως τὴν φιλοσοφίαν - 153
- **ΜΖ!** Ὅτι πρέπει νὰ ἀπορεύγη τινὰς τὴν ἐπίδοξιν καὶ αἰοδοσίαν - 155
- **ΜΗ!** Ὅτι ἕκαστος ἐν ἑαυτῷ ἔχη τὰ πάντα καὶ τινὰς εἰς τὰ σημεῖα τῆς προκοπτοῦτος εἰς τὴν ἀρετήν - - - 157
- **ΜΘ!** Ὅτι Γραμματικοὶ ἔχῃ Φιλόσοφοι εἶναι ἐκείνοι ὅπῃ ἐξηγῶσι τὰ συγγράμματα τῶν σοφῶν, καὶ δὲν ἀκολουθῶσι τὴν διδασκαλίαν αὐτῶν - - - 159
- **Ν!** Ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἀναβάλῃ τινὰς τὴν διορθασίν τε, ἀλλὰ νὰ ἀποφασίσῃ μίαν φορὴν νὰ ζῇ ὡς τέλειος σοφός - - - 161
- **ΝΑ!** Ὅτι ἡ πρᾶξις εἶναι ἀναγκαιοτέρα καὶ χρησιμωτέρα ἀπὸ τὴν θεωρίαν, καὶ ἀκολουθῶς πρέπει περισσότερο νὰ κάμνωμεν ἀρετήν, παρά νὰ ὀμιλῶμεν δι' αὐτήν 164
- **ΝΒ!** Ὅτι ὅλα κρέμονται ἀπὸ τὴν Θεῖαν Πρόνοιαν, καὶ ἀκολουθῶς πρέπει νὰ ὑποτασσώμεθα κατὰ πάντα εἰς αὐτήν - - - 166

Σχίσμα περὶ τῶν Καθικόντων τῶν πι-
 σευόντων Θεῖαν Πρόνοιαν - 169

ΚΕΦ. Α! Ὅτι πρέπει νὰ ἐπιτρέπωμεν τὴν
 ἔκβασιν τῶν κόπων μας τῇ Θεῖᾳ
 Προνοίᾳ - - - - -

— Β! Περὶ τῆς χρείσεως τῶν τυχερῶν
 λεγομένων πραγμάτων καὶ τῆς
 ἐξ αὐτῶν ὠφελείας - - - 191

— Γ! Περὶ τῶν Καθικόντων ὅπῃ χρεω-
 σθῆμεν νὰ φυλάττωμεν ἐν πά-
 σαις ταῖς περιστάσεσι τῆς πα-
 ρούσης ζωῆς - - - - 213

Παροράματα.

Σελ. 34 Στ. 9 ἐποτίσθησαν Ἀνάγν. ἐποτίσθησαν
 — 152 — — Κεφ. ΔΕ — — Κεφ. ΜΒ.

Σελ.

ΕΓ' Δ Η Σ Ι Σ.

Παρὰ τῷ τιμ. Κυρίῳ Γεωργίῳ Νικολάῳ τῷ Δαρ-
 βάρει ἐν Βιέννῃ πρόκειται ἄνια καὶ τάδε.

Φιορ. Κρ.

Σύντομος Κατήνησις τῆς Ὀρθο-
 δόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας τῶν
 Γραικῶν πρὸς χρεῖσιν τῶν παιδῶν,
 διὰ νὰ μάθωσι τὰ Θεῖα καὶ ἱερά δόγμα-
 τα τῆς καθ' ἡμᾶς εὐσεβῆς Πίστεως. — 17

Χειραγωγία εἰς τὴν Καλοκάγα-
 θίαν, Βιβλίον ἐπωφελέστατον εἰς ὅ-
 λην τῆς Νέης, ὅπῃ θέλει νὰ ἦναι
 χρηστοὶ καὶ φρόνιμοι καὶ ἀπλῶς εἰπεῖν
 τιμημένοι ἄνθρωποι. — 36

Ἀληθὴς Ὀδὸς εἰς τὴν Εὐδαιμο-
 νίαν, ἢτοι Λόγοι Παραινετικοὶ Τρεῖς
 περὶ τῆς Ἀνατροφῆς τῶν Παίδων,
 περὶ τῆς Προσηθείας τοῦ Νέου, καὶ
 περὶ τῆς Οἰκονομίας, Βιβλίον ἀνα-
 γκαϊότατον εἰς ὅλην τῆν ἀνθρώπην,
 μάλιστα δὲ εἰς ἐκείνην, ὅπῃ θέλει
 νὰ ἀναθρέψωσι καλῶς τὰ τέκνα των,
 καὶ νὰ κυβερνήσῃ τὰ ὀσπήτιά των, καὶ
 ἐκ τῆτων νὰ ἀποκτήσῃ τὴν ἀλη-
 θῆ Εὐτυχίαν.

Γραμ.

Γραμματική Γερμανορωμαϊκή ἐπιφορεσάτη εἰς ὅλης τῆς Νέης, ὅπῃ ἐπιθυμῆσι νὰ μάθωσι τὴν Γερμανικὴν Διάλεκτον, ἑξαιρέτως δὲ εἰς ἐκείνης, ὅπῃ θέλωσι νὰ σπυδάζωσι καὶ νὰ πραγματεύωνται . . . . . 2 —

Καιταροβασίλική Διαταγή, ἣτοι Πατέντα περὶ τῶν Καμβίων, Βιβλίον χρησιμώτατον καὶ ἀναγκαιότατον εἰς ὅλης τῆς πραγματευτῆς, ὅπῃ κάμωσι συναλλάγματα πρὸς ἀλλήλους . . . . . 1 —

Εἰσαγωγή εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Γλῶσσαν περιέχουσα διαφορὰς Διαλόγους Ἑλληνικὰς πάνυ ὠρελίμης εἰς τρεῖς ἑκατοντάδας διηρημένης, Βιβλίον ἐπιφορεσάτου καὶ ἀναγκαιότατον εἰς ὅλης τῆς Νέης, ὅπῃ ποθῆσι νὰ μάθωσιν εὐκόλως καὶ ταχέως τὴν Ἑλληνικὴν Γλῶσσαν 1 15

Ἀσφαλὴς Ὁδηγία εἰς τὴν γνῶσιν τῶν Ἀνθρώπων, Βιβλίον χρησιμώτατον εἰς κάθε Νέου, διὰ νὰ γνωρίσῃ τὰς ἀρετὰς καὶ κακίας τῶν ἀνθρώπων, καὶ γνωρίζοντάς τας ἀκριβῶς τὰς μὲν Κακίας νὰ τὰς ἀποφεύγῃ καὶ νὰ τὰς ἀποσρέφῃται, τὰς δὲ Ἀρετὰς νὰ τὰς κυνηγᾷ καὶ νὰ τὰς ἐνυπαλιζῆται . . . . . — 36

0020064513

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΒΟΥΛΗΣ

